

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ОТЧЕТ • ЯНУАРИ – ЮНИ 2001

Издание на Българската народна банка
1000 София, пл. „Княз Александър Батенберг“ № 1
Телефон: 9145
Телекс: 24090, 24091
Факс: 980 2425, 980 6493
Печат: Полиграфична база на БНБ

© Българска народна банка, 2001

Материалите и информацията, публикувани в *Отчета на БНБ за първото шестмесечие на 2001 г.*, могат да се ползват без специално разрешение, единствено с изричното позоваване на източника.

Website: www.bnb.bg

**Уважаеми г-н Председател
на Народното събрание!
Уважаеми госпожи и господа
народни представители!**

В съответствие със Закона за БНБ, член 1, алинея 2 Българската народна банка се отчита за дейността си пред Народното събрание. Имам честта да ви представя съгласно член 50 от споменатия закон Отчета на Българската народна банка за първото шестмесечие на 2001 година.

**Светослав Гаврийски
Управител на Българската
народна банка**

**Ръководство на
Българската народна банка**

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Светослав Гаврийски
управител

Мартин Заимов
подуправител

Румен Аврамов

Емилия Миланова
подуправител

Гарабед Минасян

Божидар Кабакчиев
подуправител

Георги Петров

Съдържание

I.	РАЗВИТИЕ НА СВЕТОВНАТА ИКОНОМИКА И ФИНАНСИ	
1.	Обзор и глобални тенденции в развитието на световната икономика _____	7
2.	Развити страни _____	7
3.	Страни в преход към пазарна икономика _____	9
II.	РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА	
1.	Реален сектор _____	12
2.	Външен сектор _____	17
3.	Паричен сектор _____	29
4.	Фискален сектор _____	38
III.	УПРАВЛЕНИЕ НА ВАЛУТНИТЕ РЕЗЕРВИ	
1.	Стратегия при управлението на международните валутни активи на БНБ _____	43
2.	Структура, доходност и управление на риска на международните валутни активи _____	45
IV.	ЛИКВИДНОСТ И ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ	
1.	Ликвидност _____	50
2.	Финансови пазари _____	51
V.	БАНКОВ СЕКТОР И БАНКОВ НАДЗОР	
1.	Развитие на банковия сектор _____	58
2.	Спазване на изискванията за разумна банкова дейност _____	64
3.	Дейност на банковия надзор _____	67
VI.	ЕВРОИНТЕГРАЦИЯ И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	
1.	Европейска интеграция _____	73
2.	Взаимоотношения с международни финансови институции _____	74
3.	Взаимоотношения с централни банки _____	74
VII.	ФИНАНСОВИ ОТЧЕТИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА БНБ	
1.	Междинни счетоводни отчети за шестмесечието с независим одиторски доклад за ограничен преглед на счетоводните отчети _____	75
2.	Отчет за изпълнението на бюджета на БНБ _____	96
	ПРИЛОЖЕНИЯ _____	99

Абревиатури

BSE SL	Bulgarian Stock Exchange Sofia Lazard	ЗМР	задължителни минимални резерви
CIF	Cost, Insurance, Freight	ЗУНК	Закон за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г.
DAX	Deutscher Aktienindex	ИПЦ	индекс на потребителските цени
EFF	Extended Fund Facilities	МВФ	Международен валутен фонд
FOB	Free on board	МФ	Министерство на финансите
GBP	английска лира	НСБОП	Национална служба за борба с организираната престъпност
GDDS	General Data Dissemination System	НСИ	Национален статистически институт
GSM	global system of mobile communication	НСС	национални счетоводни стандарти
IMF	International Monetary Fund	ОББ	Обединена българска банка
POS терминали	пунктове за продажба с кредитни/дебитни карти	ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
б. т.	базисни точки	ОЛП	основен лихвен процент
БВД	брутен външен дълг	ОНД	Организация на независимите държави
БВП	брутен вътрешен продукт	ПИБ	Първа инвестиционна банка
БИСЕРА	Банкова интегрирана система за електронни разплащания	ПМС	Постановление на Министерския съвет
БКК	Банкова консолидационна компания	ПНБ	Полска народна банка
БМР	Банка за международни разплащания	СГС	Софийски градски съвет
БНБ	Българска народна банка	СЕБРА	Система за електронни бюджетни разплащания
БОРИКА	Банкова организация за разплащания с използване на карти	СПТ (SDR)	специални права на тираж
БФБ	Българска фондова борса	ССлС	Специализирана следствена служба
Г-24	групата на 24-те индустриално развити страни	ТБ	търговски банки
ДВ	Държавен вестник	УНБ	Унгарска национална банка
ДДС	данък върху добавената стойност	ФРС	Федерална резервна система на САЩ
ДКЦК	Държавна комисия по ценните книжа	ХИПЦ	хармонизиран индекс на потребителските цени
ДЦК	държавни ценни книжа	ЦЕФТА	Централноевропейска зона за свободна търговия
ЕАСТ	Европейска асоциация за свободна търговия	ЦИЕ	Централна и Източна Европа
ЕС	Европейски съюз	ЧНБ	Чешка народна банка
ЕЦБ	Европейска централна банка	щ. д.	щатски долар
ЗБНБ	Закон за БНБ		
ЗДЗВСТБ	Закон за държавна защита на влогове и сметки в търговските банки, за които БНБ е открила производство по несъстоятелност		

I. Развитие на световната икономика и финанси

1. Обзор и глобални тенденции в развитието на световната икономика

В края на 2000 г. и началото на 2001 г. несигурността по отношение на перспективите за развитие на световната стопанска конюнктура значително нарасна в резултат на очакванията за евентуално задълбочаване на текущите проблеми в САЩ и тяхното негативно влияние върху другите региони в света. Високата степен на глобализация се превръща в основен канал за пренос на икономически смущения от САЩ към ЕС и останалия свят. Опасенията, че това вероятно ще е година на сериозен спад в темповете на световното производство се потвърждават и от последните прогнози. Според МВФ растежът на световното производство ще намалее до 2.5%, а темповете на нарастване на обемите на световната търговия ще спаднат от 12.4% през 2000 г. до 6.7% през 2001 г.

2. Развити страни

Основен принос за влошената икономическа обстановка имат трите водещи индустриални икономики – на САЩ, Япония и Германия. Проблемите в областта на производството на високотехнологични продукти и последвалото съкращение на работни места доведоха до трайна нестабилност в цените на голяма част от акциите, търгувани на фондовата борса. През целия период индексите на фондовите пазари следваха тенденция към понижаване, движейки се в широки граници. Това се отрази негативно преди всичко на страните, специализирани в производството и износа на информационни технологии. В същото време за разлика от рецесията в началото на 90-те на фона на спадащите печалби, инвестиции и производство потребителското търсене, подкрепено от продължителния растеж на доходите, се превърна в единствения генератор на икономически растеж. Редица изследвания сочат, че е възможно през втората половина на годината потребителското търсене в САЩ и ЕС да получи допълнителен стимул по линия на по-ниската инфлация и планираното намаляване на данъчните ставки.

В резултат на опасенията от задълбочаване на икономическата криза през целия период бе следвана политика на намаляване на лихвените проценти. Прогнозата на МВФ за 2001 г. показва прираст на БВП от 1.9% и бюджетен дефицит от 0.8%.

Европейски съюз

През първото тримесечие на 2001 г. европейската икономика постигна среден растеж на БВП от 2%, но предварителните оценки за второто тримесечие са песимистични (0.5%), тъй като се основават на все по-осезаемото негативно влияние на кризата в американската икономика. В условията на влошаваща се международна стопанска конюнктура резултатите в различните страни на ЕС варират в широки граници – от стабилен растеж във Финландия, Норвегия, Ирландия, Швейцария, Франция и Холандия до ниско ниво на икономическа активност в Германия и Италия, които са сред най-важните търговски партньори на България.

След кратко стабилизиране на международните валутни пазари в началото на годината тенденцията към обезценяване на еврото спрямо долара продължи, в резултат на което то загуби 10.5% от стойността си и в края на периода вече се търгуваше на нива от 0.85 долара за едно евро. След като се

появиха първите данни за навлизането в рецесия на водещата в Европа германска икономика, неочаквано за пазарите, на свое заседание на 10 май ЕЦБ намали лихвения процент с 25 базисни пункта до 4.5%, но тази стъпка доведе до силно обезценяване на европейската валута и бе възприета като сигнал за появата на проблеми в европейските икономики. Според последните данни бизнесклиматът в европейската зона силно се е влошил (от началото на годината IFO индексът е намалял от 97.4 на 89.5), а инфлацията е надхвърлила двупроцентната граница, като основен принос за това имат нарастването на цените на хранителните и енергийните продукти. Променена бе и прогнозата за растеж във Франция от 2.9% на 2.5% на годишна база в резултат от силния спад в обемите на износа ѝ за Германия, която е неин основен търговски партньор. Това доведе до ревизиране на прогнозата за растежа на БВП в ЕС за 2001 г. от 2.2% на 2% и до нов натиск спрямо ЕЦБ за понижаване на лихвените проценти. С оглед намаляването на инфлационните очаквания нараства и вероятността за преориентиране на паричната политика в подкрепа на икономическия растеж в еврозоната.

Прогнозата на МВФ за 2001 г. е за 8.4% безработица, 2.3% инфлация, измерена чрез хармонизиран ХИПЦ и бюджетен дефицит от 0.8%.

САЩ

След като през 2000 г. американската икономика реализира най-продължителния в своята история период на растеж, през първото полугодие на настоящата година тя вече е на ръба на икономическа криза, като единственият фактор, отлагащ момента на навлизане в рецесия, е неочаквано силната подкрепа от страна на частното потребление. В подкрепа на това са и данните към края на юни, сочещи спад в индустриалното производство със 7.9%, засилване на безработицата до 4.5% и повишаване на инфлацията до 3.4% на годишна база. Цените на акциите, търгувани на фондовата борса, и най-вече тези на технологичните акции, останаха нестабилни през целия период с ясно изразена тенденция към сериозен спад. В резултат на това голяма част от инвеститорите напуснаха пазара. ФРС няколко пъти се намесваше, за да възвърне доверието на инвеститори и потребители, в резултат на което лихвеният процент по федералните фондове намаля от 6.5% на 4%.

Прогнозата на МВФ за 2001 г. предвижда 1.5% нарастване на БВП, инфлация от 2.6% спрямо същия период на миналата година и намаляване на официалния лихвен процент до 3.25%. Тази прогноза не отчита възможността за допълнително влошаване на икономическата конюнктура при наличието на външен шок¹.

Япония

След като реализира през 2000 г. прираст на БВП от 1.5%, през второто тримесечие икономиката на Япония отново навлезе в рецесия, изразяваща се в спад на БВП с 0.9%. Основната причина за настъпилния обрат бе влошаването на икономическата конюнктура в САЩ и рецесията, обхванала световния пазар на високотехнологични продукти. Промисленото производство и износът отбелязаха спад съответно от 9.5% и 12.5%, ценните книжа загубиха 32% от стойността си и достигнаха до най-ниската си стойност от 17 години насам. Безработицата продължи да нараства (5%), а експанзионистичната парична политика (нулев лихвен процент) бе използвана неуспешно в борбата с дефлацията, подхранвана от свиващото се потребителско търсене.

Прогнозите за 2001 г. отново се характеризират със скептицизъм относно развитието на японската икономика. Като сериозен проблем се очертава

¹ Въпреки първите признаци за стабилизиране на американската икономика събитията, последвали терористичния акт от 11 септември в САЩ, могат да се превърнат в онзи негативен импулс, който да доведе до сериозни проблеми както на територията на страната, така и за целия свят. Предврителните прогнози варират в широки граници, но всички сочат срив в бизнесклимата и доверието на потребителите. Що се отнася до финансовите пазари, координираните действия на всички централни банки и най-вече на ФРС и ЕЦБ ще са основният фактор за тяхното стабилизиране. Въпреки взетите мерки за овладяване на критичната ситуация негативното влияние на този външен шок тепърва ще намери отражение върху световната икономика.

силната взаимна задлъжнялост, и по-специално тази в банковата сфера, което доведе до поставянето на деветнадесет японски банки под особен надзор в средата на март. Очакванията са за спад на БВП с 0.2%, дефлация от 1.2%² и нарастване на безработицата от 4.7% на 5.3%.

3. Страни в преход към пазарна икономика

Забавянето на икономическата активност в ЕС, и преди всичко в Италия и Германия, които са основен търговски партньор на преобладаващата част от страните от ЦИЕ, се отрази негативно върху нивото на търгуваните обеми в региона, но надеждите са то да има краткотраен ефект. Икономиките в преход, в т. ч. и България, очевидно ще трябва да разчитат преди всичко на вътрешни източници на растеж.

Според прогнозата на МВФ през 2001 г. страните в преход ще отбележат растеж от 4%, като Централна и Източна Европа очакват общ растеж от 3.9%. Прогнозата не отчита неблагоприятния ефект върху страните в преход от спада на икономическата активност.

Централна Европа

През първата половина на 2001 г. бизнесклиматът в *Унгария* постепенно се влоши поради загубата на экспортни поръчки в резултат от силния форинт и нарастващото негативно влияние на кризата в ЕС върху унгарската промишленост. За периода януари – март БВП отбеляза растеж от 4.4% и въпреки че очакванията за второто тримесечие са песимистични, в края на август Министерството на икономиката обяви ревизираната прогноза за БВП, според която растежът тази година ще бъде в рамките на 4.5 – 5%. Прогнозата се основава на очакванията за повишаване на потребителското търсене, чийто индикатор *доверие на потребителите* достигна най-високата си стойност от две и половина години насам, и на обявления от МФ пакет от фискални мерки за подкрепа на икономическия растеж.

Въпреки по-слабото в сравнение с предходни периоди външно търсене бе регистрирано намаляване на дефицита по текущата сметка с 87 млн. евро в сравнение със същия период на миналата година, като основен принос за това има неочаквано високият прилив на нетни чуждестранни инвестиции (90 млн. евро). Инфлацията, измерена чрез ИПЦ, се движеше в рамките на 10.1 – 10.8%, като нарастването на цените на горивата и храните бе определящият фактор. Това доведе до леко повишаване на очакваната в края на годината инфлация, която ще бъде малко над обявената като цел от Унгарската национална банка (УНБ) от 6 – 8%. След като на 1 април 2001 г. УНБ намали стъпката на месечното обезценяване на форинта от 0.3% на 0.2%, три дни по-късно бе обявено и разширяване на интервала от възможни отклонения от централния паритет на форинта от 2.25% на 15%, като по този начин се премина от режим на фиксиран валутен курс към *de facto* режим на плаващ валутен курс. Експлицитното обявяване на инфлацията за цел от страна на централната банка в средата на юни превърна Унгария в третата страна от ЦИЕ, която въведе паричния режим *таргетиране на инфлацията*. Тази промяна, макар и по-скоро със символичен характер, бе възприета като поредната стъпка при подготовката на Унгария – най-сериозният претендент за членство в ЕС, за присъединяване към Европейския валутен механизъм.

През първото и второто тримесечие на 2001 г. *Полша* постигна реален прираст на БВП³ от 2.3% и 1.5% съответно, който бе съпроводен с бюджетен дефицит от 9.1% и 2.1% и увеличаване на индустриалното производство с 4.1% и 0.9%. В резултат на повишените цени на храните, енергията и услугите инфлацията достигна 6.6% (средно за периода).

² IMF. World Economic Outlook, May 2001.

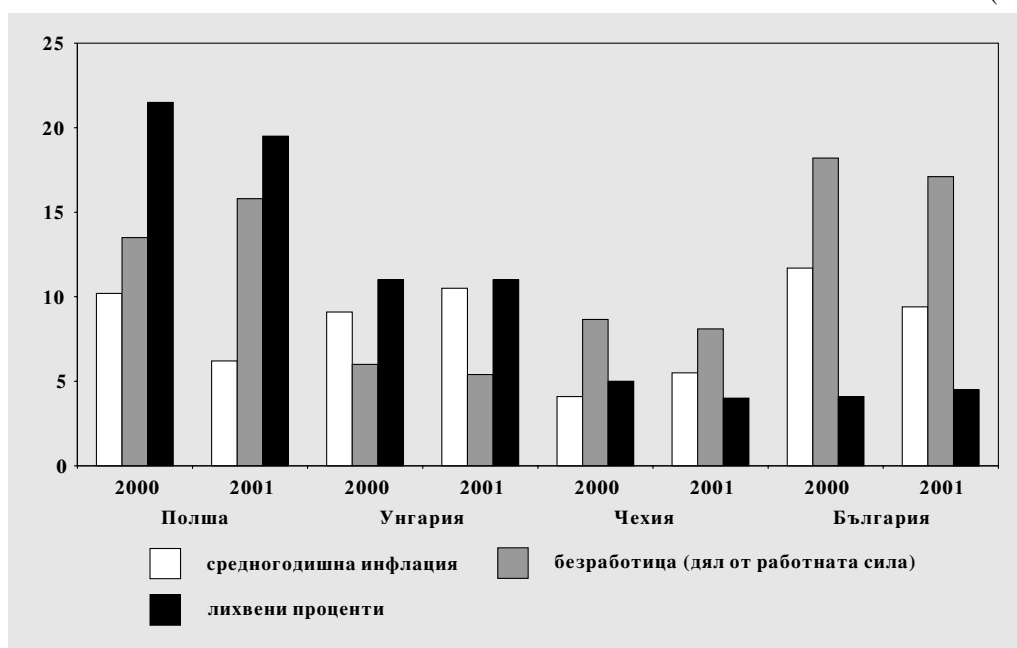
³ Bank for International Settlements. *Economic Indicators for Eastern Europe*, June 2001.

Първоначалните сигнали за влошаване на макроикономическата конюнктура в края на м. г. не бяха взети предвид при формирането на политиката на Полската народна банка (ПНБ), която се основаваше на постигането на инфлация в рамките на 6 – 8% в края на годината. Междувременно резкият спад в индустриалното производство (4.7% за юни) бе възприет като сигнал за преориентиране на паричната политика в посока към насърчаване на икономическия растеж. Така въпреки нестабилността на инфлационните очаквания, особено през първото тримесечие, бе взето решение за постепенно намаляване на основния лихвен процент от 19% на 15.5% с цел насърчаване на кредитната и инвестиционната активност.

Прогнозите за 2001 г. предвиждат 2% реален прираст на БВП, 6% средногодишна инфлация, нарастване на безработицата до 17.3%, 5.1% дефицит по текущата сметка и повишаване на бюджетния дефицит до 3.9% в резултат от политиката на фискална експанзия, очакванията за намаляване на данъчните приходи и повишаването на разходите около и по време на изборите през есента.

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ ЗА СТРАНИТЕ В ПРЕХОД ПРЕЗ ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ

(%)

Източник: БМР.

Регистрираният през първото и второто тримесечие растеж на БВП (3.8% и 3.6%⁴) потвърди очакванията за стабилизиране на чешката икономика независимо от неблагоприятната външноикономическа среда и навлизането на един от основните ѝ търговски партньори – Германия – в криза. И тук, както в повечето страни, показателят *бизнесдоверие в промишлеността и строителството* отчете една от най-ниските си стойности за тази година, следователно икономиката ще разчита на нарастването на вътрешното търсене.

Въпреки постигнатия бюджетен излишък от 1.9% в началото на годината през второто тримесечие бе реализиран дефицит от 6.1%. Прогнозата на МФ за 2001 г. предвижда растеж от 3.6%, повишаване на инфлацията до 5.1%, намаляване на безработицата до 8%, дефицит на текущата сметка на платежния баланс от 5.6% от БВП и реализирането на бюджетен дефицит от 4.1%. Въпреки това постигането на стабилен растеж в хармония с предварително поставените цели при така създадените се обстоятелства изисква малко

⁴ Bank for International Settlements. *Economic Indicators for Eastern Europe*, June 2001.

по-рестриктивна както фискална, така и парична политика, във връзка с което се очаква Чешката народна банка (ЧНБ) да повиши официалния лихвен процент със 75 базисни пункта до края на годината⁵.

Русия

След като реализира растеж от 8.3% през 2000 г., икономиката на Русия продължи да се развива с бързи темпове и през първото и второто тримесечие отчете съответно 4.9% и 5.9%⁶ прираст на БВП. Неблагоприятната международна икономическа конюнктура бе основният фактор за намаляване през полугодieto на излишъка по текущата сметка на платежния баланс в сравнение със същия период на миналата година от 21% на 15% от БВП. Вътрешният кредит нарасна с 14.5% и 17.9%, безработицата продължи да намалява, като през юни достигна 9.2%, а отчетената в края на периода инфлация на годишна база е 23.7%. Привлечените през полугодieto преки чуждестранни инвестиции от Русия възлизат на 1.2 млрд. щ. д., което е с 0.2 млрд. щ. д. повече в сравнение със същия период на 2000 г.

Очакванията за 2001 г. се свързват със стабилно търсене от страна на обществената и частния сектор, поддържане на балансиран бюджет, нарастване на валутните резерви и излишък по текущата сметка. Прогнозите на Министерството на икономиката са за прираст на БВП от 5 – 5.5%, инфлация в размер на 17 – 18% в края на годината и постепенно обезценяване на рублата до 30 рубли за 1 щ. д.

Страни с паричен съвет

След регистрираното през 2000 г. увеличение на БВП от 6.9%⁷ в резултат на благоприятната вътрешна и външна икономическа среда през първото полугодие на настоящата година икономиката на *Естония* намали темповете на растеж, като основен принос за това имат преди всичко спадането на темпа на нарастване на индустриалното производство до 2.5% и увеличаването на външнотърговския дефицит. В резултат от променената икономическа обстановка МФ на Естония ревизира прогнозата си за растеж за 2001 г. от 5.5% на 4.8%. През тази година очакванията за успех на естонската икономика се свързват със стриктното следване на правилата на паричния съвет и привличането на чуждестранни инвестиции. Прогнозите са за 5.8% средногодишна инфлация, 7.2% дефицит по текущата сметка и бюджетен дефицит в рамките на 0.2% от БВП.

През първата половина на 2001 г. икономиката на *Литва* увеличи темповете си на растеж, като регистрира съответно 4.4% и 5.6% реален прираст на БВП през първите две тримесечия. Допълнителни индикатори за подобрения вътрешноикономически климат са постепенното намаляване на безработицата от 13.1% на 12.1%, силните темпове на индустриално производство (23.2% за второто тримесечие) и реализирането на бюджетен излишък в размер на 0.3% от БВП.

Подписаното в края на август 2001 г. споразумение с МВФ за отпускане на кредит от 111 млн. щ. д. предполага ревизиране на прогнозите в положителна насока. Те са за растеж от 4.5 – 5.1%, средногодишна инфлация от 0.6% и ангажимент от страна на правителството бюджетният дефицит да не надхвърля 1.3% от БВП.

⁵ JPMorgan. Global Markets Outlook and Strategy, September 5, 2001.

⁶ Bank for International Settlements. *Economic Indicators for Eastern Europe*, June 2001.

⁷ *Ibidem*.

II. Развитие на българската икономика

1. Реален сектор

Брутен вътрешен продукт

По предварителни данни на БНБ брутният вътрешен продукт за първото шестмесечие на 2001 г. възлиза на 12 279.8 млн. лв., а реалното му нарастване в сравнение със същия период на миналата година е 4.8%. Макар че отбелязаният растеж бе постигнат главно под влияние на вътрешното търсене и нарастването на износа, относителното значение на тези два компонента като двигатели на растежа се промени в рамките на периода. Докато през първото тримесечие влиянието на неблагоприятните тенденции в международната конюнктура все още не бе така ясно изразено, продължаващото отслабване на външното търсене и съпътстващият го спад на цените на основните експортни стоки се отразиха съществено върху динамиката на износа през второто тримесечие. Това негативно влияние бе компенсирано до известна степен от съживяването на вътрешното търсене, основните фактори за което бяха засилената инвестиционна активност и възстановяването на крайното потребление. В резултат на това икономическият растеж се ускори от 4.5% през първите три месеца до 5.1% през второто тримесечие.

БВП по компоненти на крайното търсене

Основният компонент в структурата на БВП – крайното потребление, нарасна за полугодieto с 1.2% в реално изражение спрямо същия период на миналата година. В началото на годината крайното потребление се сви и дори отбеляза спад, но през второто тримесечие бе отчетено нарастване, което изцяло компенсира спада, реализиран през първото тримесечие. Индивидуалното потребление не допринесе съществено за регистрирания икономически растеж. Отбелязаният от него прираст бе незначителен (0.2%), като той бе постигнат изцяло през второто тримесечие под влияние на реалното увеличение на доходите и активизирането на търговските банки при кредитирането на домакинствата. Относителният дял на индивидуалното потребление намаля до 80.4% при 84.1% за първото полугодие на миналата година. Значително по-висок прираст бе отчетен при колективното потребление (8.7%), което в крайна сметка се отрази и върху по-високия темп на нарастване на БВП през второто тримесечие.

От съществено значение за регистрирания икономически растеж бе и активизирането на инвестиционното търсене, което се характеризираше с най-ясно изразен тренд към нарастване сред вътрешните източници на растежа. За нарастването на брутното капиталообразуване допринесоха както по-големият обем инвестиции в основен капитал, така и физическото изменение на запасите. Под влияние на оптимистичните очаквания за състоянието на икономическата активност инвестициите в основен капитал нараснаха с 20% в реално изражение спрямо първото полугодие на миналата година. Положителни тенденции по отношение на инвестициите в основен капитал се наблюдаваха и от гледна точка на изменението на техния относителен дял, който се увеличи до 15.4% при 13.9% за същия период на миналата година. Нарастването на брутното капиталообразуване бе обусловено и от физическото изменение на запасите, относителният дял на което нарасна до 1.5% при 0.3% за първото полугодие на 2000 г. Влияние за това оказаха затрудненията при реализацията на готовата продукция (особено на тази, предназначена за износ), свързани с намаленото външно търсене.

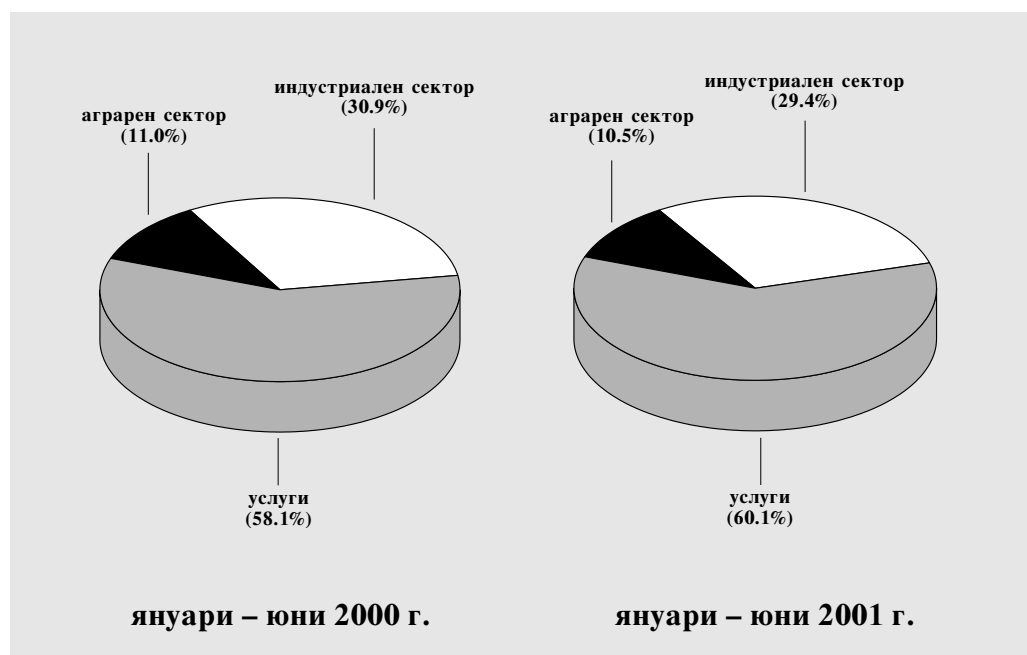
Външнотърговското салдо (по операциите със стоки и услуги) за перио-

да е негативно, като вносът надхвърля износа с 802.2 млн. лв. (6.5% от БВП). В реално изражение износът нарасна с 15.5%, а вносът – с 11.9%. Въпреки че като цяло за периода износът допринесе значително за регистрираното увеличение на БВП, неблагоприятните тенденции във външната среда се отразиха върху неговата динамика през второто тримесечие. Забавянето на икономическата активност в основните търговски партньори, отслабването на външното търсене и спадът в цените на основните експортни стоки оказаха съществено влияние върху динамиката на износа, чийто растеж се забави от 20.4% през първите три месеца на годината до 11.1% през второто тримесечие. Независимо от неблагоприятните тенденции в динамиката на износа и ускоряването на нарастването на вноса през второто тримесечие те се отразиха върху нетния износ. Делът на външнотърговския дефицит в БВП бе по-нисък в сравнение със същия период на миналата година (6.5% спрямо 7.5% за първото полугодие на 2000 г.).

Отраслова структура на продукцията

През отчетния период най-голямо увеличение на brutната добавена стойност бе отчетено в сферата на индустрията (9.2%). Секторът на услугите също отбеляза увеличение на продукцията (6%), докато в аграрния сектор бе регистриран спад от 8.1%. Промените в отрасловата структура продължиха тенденциите от изминалите периоди, но като цяло периодът не се характеризираше със съществени изменения в отрасловата структура. Увеличение на относителния дял в brutната добавена стойност се наблюдаваше в сектора на услугите, чийто дял достигна 60.1% при 58.1% за първото шестмесечие на миналата година. Намаление отбелязаха дяловете на аграрния сектор (с 0.5 процентни пункта) и индустрията (с 1.5 процентни пункта), които през разглеждания период са съответно 10.5% и 29.4%.

ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ПРОДУКЦИЯТА

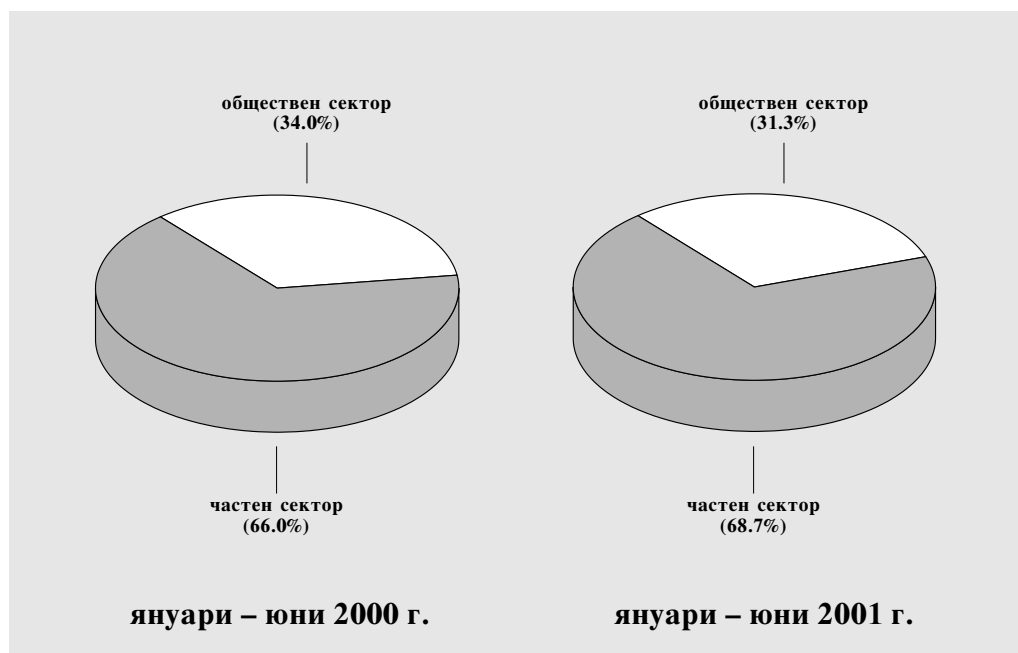
Източник: НСИ.

БВП по произход на собствеността

Както и в предходните периоди, обемите на brutната добавена стойност в обществения и частния сектор се характеризираха с разнопосочна динамика. Продължаващото реструктуриране на собствеността и активизирането на частния сектор се отразиха върху brutната добавена стойност, създадена от стопанските субекти в частния сектор, която нарасна с 9.8% в реално изражение спрямо първата половина на миналата година. Едновременно с това физическият обем на продукцията, създадена в обществения сектор, намалю с 3.1%. Тези процеси намериха отражение и в структурата на brutната добавена

на стойност по форма на собственост. Относителният дял на частния сектор се увеличи до 68.7% при 66% за първото полугодие на 2000 г., докато делът на обществения сектор спадна до 31.3% за отчетния период.

БВП ПО ПРОИЗХОД НА СОБСТВЕНОСТТА

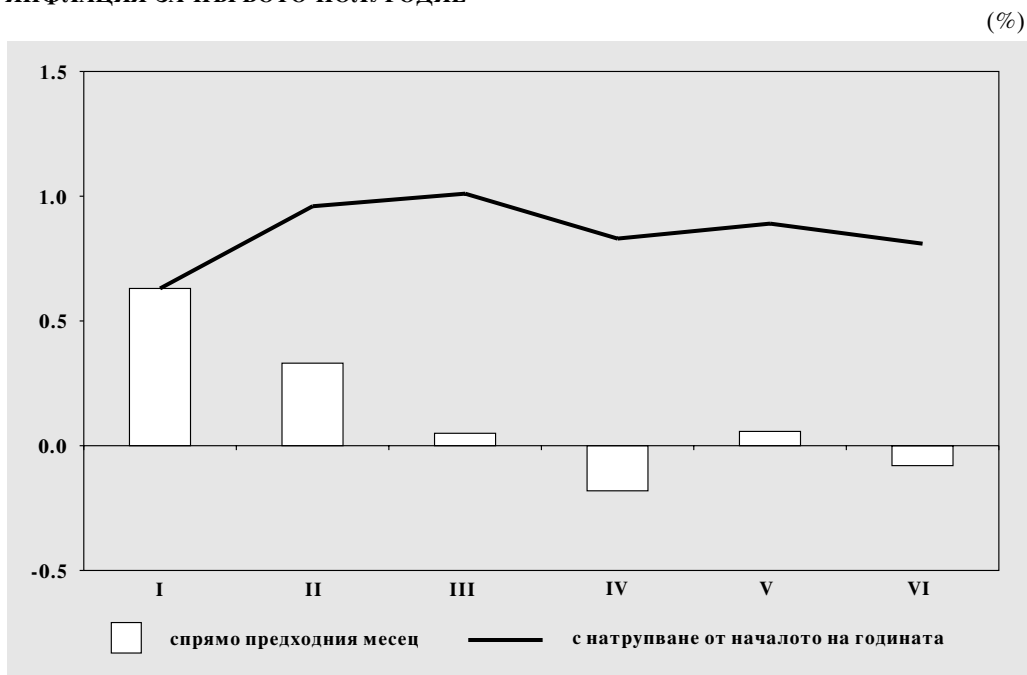

Източник: НСИ.

Инфлация

След инфлационния натиск през втората половина на 2000 г., предизвикан от поскъпването на енергоносителите и обезценяването на еврото спрямо долара, първото шестмесечие на 2001 г. премина спокойно от гледна точка на динамиката в цените. Към края на юни натрупаната инфлация, измерена с индекса на потребителските цени, достигна 0.8%.

ИНФЛАЦИЯ ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ

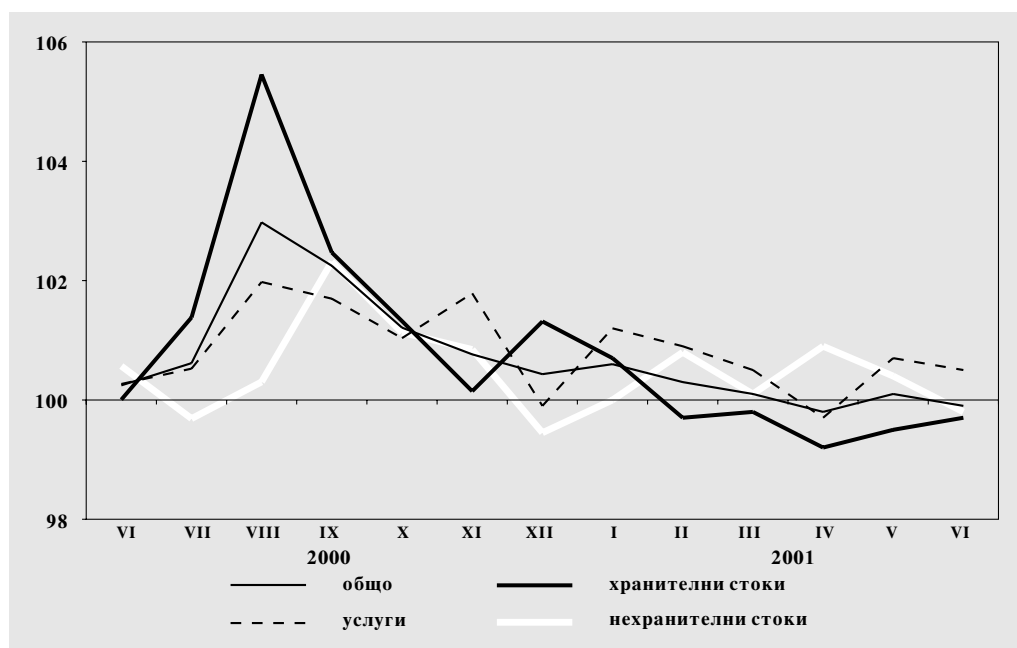

Източник: НСИ.

Въпреки че за разлика от предходни години инфлацията не отбелязва висок темп в началото на годината, основната част от нарастването на потребителските цени бе концентрирано в първото тримесечие. Постепенно потребителските цени забавиха своя темп на увеличаване, като през април и юни се наблюдаваха дефлационни процеси. Динамиката на инфлацията през отчетния период бе определена от комплексното влияние на няколко фактора. От една страна, възходящото движение на цените бе обусловено главно от външни фактори, като продължителното обезценяване на еврото спрямо долара и динамиката на цените на горивата, както и от направените в началото на годината промени на някои административно регулирани цени. От друга страна, за задържането на относително постоянно ценово равнище съдействаха стабилната парична среда, осигурена от паричния съвет, непроменените цени на електро- и топлоенергията, както и характерната за сезона динамика в цените на хранителните стоки, която компенсира по-високите цени при другите стокови групи. Водеща роля за увеличението на ценовото равнище през периода имаше групата на услугите, което произтича от силното влияние на външните фактори върху цените на транспортните услуги, направените промени в контролираните от правителството цени и нетъргуемия характер на услугите.

Разгледани по стокови групи, най-ясно изразени са инфлационните процеси при услугите (3.5%), увеличението на цените на нехранителните стоки е 2%, а хранителните стоки са поевтинели с 1.4% спрямо началото на годината. Регистрираното намаление при цените на хранителните стоки бе следствие от низходящото им движение през всички месеци на отчетния период с изключение на януари.

ВЕРИЖНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ПО СТОКОВИ ГРУПИ

Източник: НСИ.

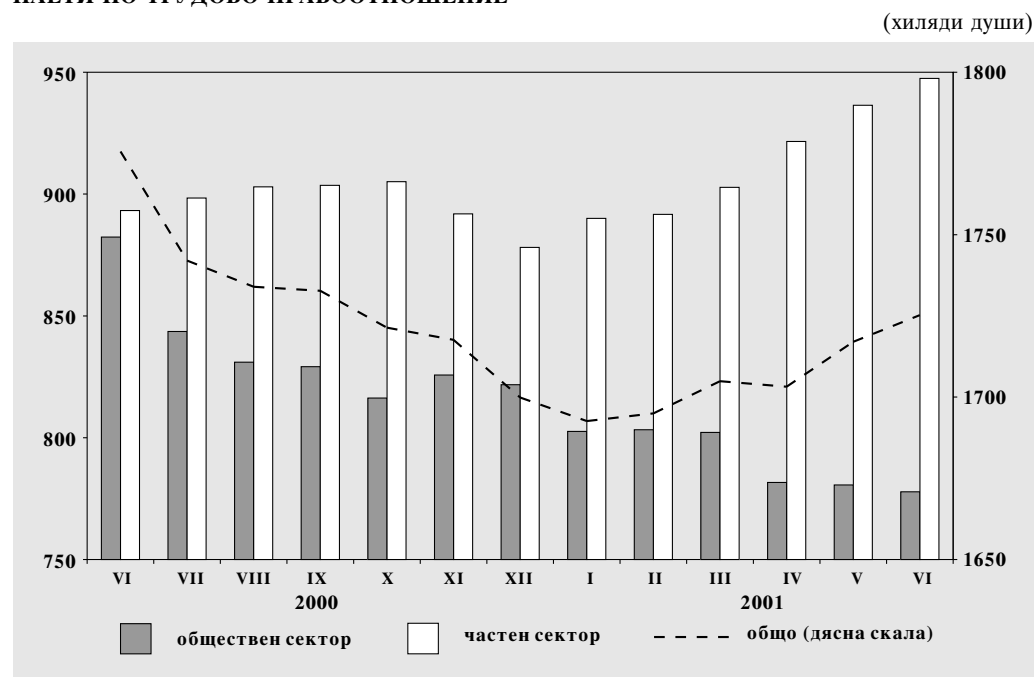
Значителният дял на тази стокова група в потребителската кошница обуслови силното ѝ влияние върху поведението на общия индекс на потребителските цени. Вследствие на това, макар и по-слабо изразени в сравнение с миналата година, характерните за този период на годината дефлационни процеси при хранителните стоки пренесоха влиянието си върху общия индекс на потребителските цени и ограничиха инфлацията за периода. Основният фактор за увеличението на потребителските цени бе динамиката на цените на услугите, главно на тези в областта на транспорта, съобщенията и здравеопазването. Цените на транспортните услуги бяха повлияни от силния долар и

движението на цените на горивата. Поскъпването на съобщителните услуги се прояви в началото на годината и бе предизвикано от увеличението на тарифите за телефонните услуги през януари. Макар и в по-малка степен, групата на нехранителните стоки също допринесе за регистрираното покачване на ценовото равнище.

Пазар на труда

В края на първото полугодие списъчният брой на наетите по трудово правоотношение се е увеличил спрямо края на предходната година с 1.5%, достигайки 1 725 244 души. Продължава тенденцията към намаляване на наетите в общественния сектор и нарастването им в частния. За отчетния период наетите в общественния сектор са намалели с 43 998 души (5.4%), докато заетостта в частния сектор нараства с 69 364 души (7.9%). Това затвърждава тенденцията към увеличаване дела на наетите в частния сектор, който към края на периода достига 54.9% при 51.7% през декември 2000 г. Посочените данни са резултат от едновременно протичащите процеси на реструктуриране на собствеността в икономиката, оптимизирането на заетостта в бюджетните организации и засилването на ролята на частния сектор при откриването на нови работни места. Увеличението на наетите в частния сектор през този период на годината е обусловено допълнително и от сезонната активност в селското стопанство и туризма, в които доминира частната собственост. В структурно отношение значителни промени не се наблюдават.

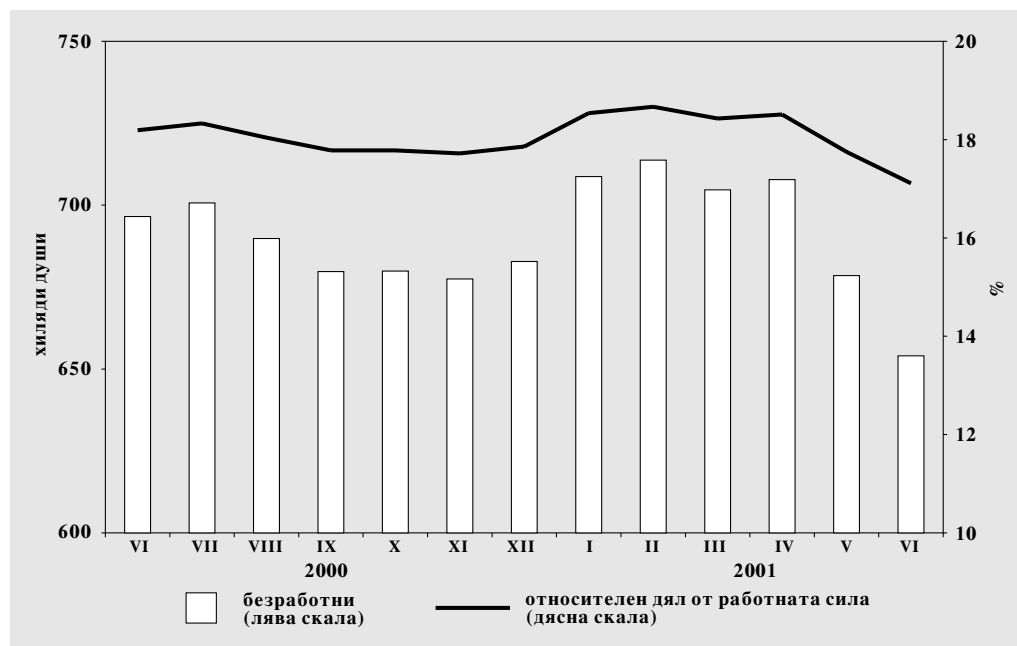
НАЕТИ ПО ТРУДОВО ПРАВООТНОШЕНИЕ

Източник: НСИ.

В края на полугодия броят на безработните е 654 хил. души, или 17.11% от работната сила в страната. Динамиката на безработицата през разглеждания период кореспондира с тенденциите в заетостта – намалението на безработните спрямо края на 2000 г. до голяма степен се дължи на сезонната активност, характерна за някои дейности. Макар че е налице намаление в сравнение със същия период на миналата година, безработицата остава голяма. Допълнителни фактори, които могат да допринесат за нарастването на безработните, са възможните съкращения в сферата на държавното управление, както и процесите на реструктуриране в приватизираните предприятия.

БЕЗРАБОТИЦА

Източник: НСИ.

Средната работна заплата за първото тримесечие е в размер на 238 лв., а за второто – 259 лв. Номиналното ѝ нарастване за полугодieto надхвърля увеличението на потребителските цени. Към края на юни реалното увеличение спрямо декември 2000 г. е 2.3%, като нарастването в частния и общественния сектор е съответно 3.7% и 2.7%. Въпреки отчетеното за периода по-голямо нарастване на трудовите възнаграждения в частния сектор официално обявените заплати там остават по-ниски от тези в общественния сектор, което отразява продължаващата практика на деклариране на по-ниски възнаграждения с цел минимизиране на плащанията за осигурителни вноски.

2. Външен сектор

Платежен баланс

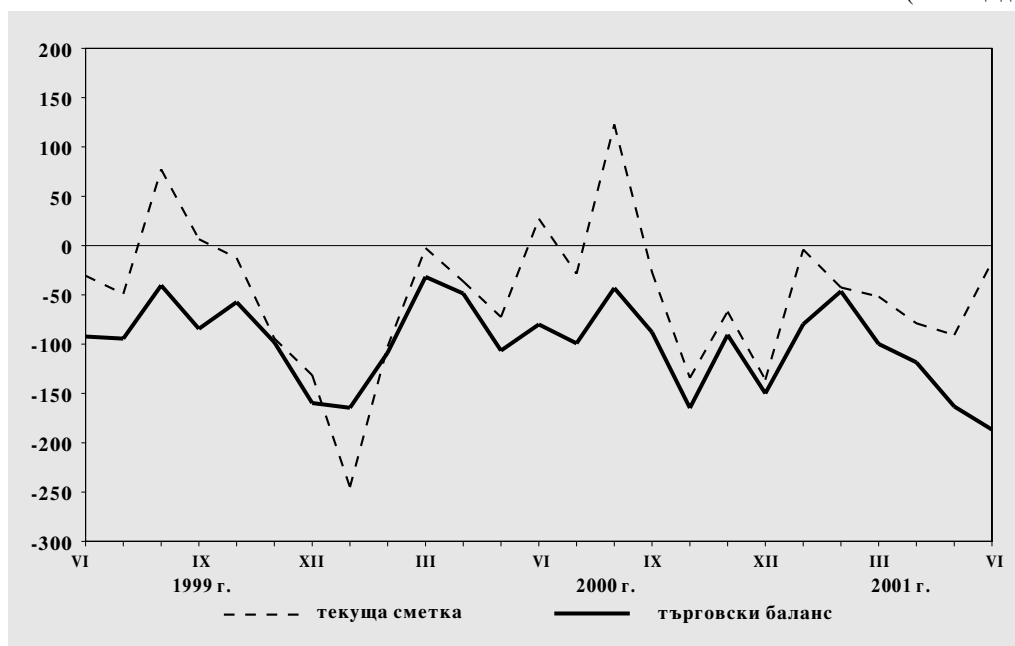
Текуща сметка

Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс за периода януари – юни 2001 г. е 284.2 млн. щ. д. Дефицитът по търговското салдо възлиза на 694.2 млн. щ. д., като се влошава със 154 млн. щ. д. спрямо съответния период на м. г. Влошаването на търговския дефицит е свързано главно с по-неблагоприятната външна среда. Икономическият растеж на еврозоната през първото полугодие на т. г. бе по-нисък в сравнение със същия период на м. г. както поради по-слабото вътрешно търсене, така и поради по-слабия растеж в други региони на света и преди всичко в САЩ и Япония. По-ниските темпове на растеж на световната икономика доведоха до спад на цените на редица ключови за българския износ стоки. През юни 2001 г. спрямо същия месец на м. г. чувствително спаднаха цените на стоманата (с 31.3% на горещо валцуваната стомана), на карбамида (с 20.2%), на цинка (с 19.9%) и на други стоки. През периода януари – юни 2000 г. обаче индикаторът условия на търговията значително се подобри в сравнение със същия период на м. г.⁸.

⁸ По оценка на БНБ.

ТЕКУЩА СМЕТКА И ТЪРГОВСКИ БАЛАНС
(месечни данни)

(млн. щ. д.)

Източник: БНБ.

За отчетния период *износът (FOB)* достига 2487.1 млн. щ. д., като нараства с 8.9% (203.4 млн. щ. д.) спрямо съответния период на м. г. *Вносът (FOB)* е по-висок с 12.7% (357.4 млн. щ. д.) и достига 3181.3 млн. щ. д. Независимо от по-ниските цени на петрола поради по-големия внос на природен газ (дължащ се главно на по-високите цени през разглеждания период) и нарасналия внос на въглища вносът на *енергийни ресурси (CIF)* спада само с 0.8% (6.6 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г.

Салдото по услугите през полугодieto е положително (316.7 млн. щ. д.) и е по-високо със 184.7 млн. щ. д. в сравнение със същия период на 2000 г. (132 млн. щ. д.). Нетните разходи за *транспортни услуги* (-61.2 млн. щ. д.) са по-малки с 1.7 млн. щ. д. в сравнение с тези за същия период на 2000 г. (-62.9 млн. щ. д.) най-вече поради отчетените по-високи приходи от износ и от туристически услуги. Салдото по туристическите услуги достига 222.5 млн. щ. д., като нараства с 26% (45.9 млн. щ. д.) в сравнение със същия период на 2000 г. (176.6 млн. щ. д.). Подобряването на салдото се дължи преди всичко на нарастването на приходите (с 45 млн. щ. д., 10.9%) в резултат на по-големия брой чуждестранни туристи. Нетните постъпления по статията *други услуги* достигат 155.4 млн. щ. д., като нарастват със 137.1 млн. щ. д. спрямо същия период на м. г. (18.3 млн. щ. д.). Това увеличение се дължи основно на продажбата на лиценза на втория GSM оператор през януари т. г. на стойност 135 млн. щ. д.⁹

През отчетния период салдото по статията *доход* се подобрява с 20.6 млн. щ. д. Размерът на *получения и дължим доход*, сред който с най-висок относителен дял са лихвите, се увеличава с 32.1 млн. щ. д. (20.4%) в сравнение със съответния период на м. г. *Платеният и дължим доход* възлиза на 331.3 млн. щ. д. за разглеждания период и е по-висок с 11.5 млн. щ. д. (3.6%) спрямо същия период на 2000 г. (319.8 млн. щ. д.). Това увеличение се дължи както на повечето плащания по брейдиоблигациите за отчетния период (с 24.6

⁹ В съответствие с § 165 от „Ръководството по платежен баланс“ на МВФ от 1993 г. и § 3.118 от „Ръководството по статистика на международната търговия с услуги“ на Европейската комисия, МВФ, ОИСР, ООН, Организацията за търговия и развитие към ООН и Световната търговска организация от 2001 г. сделката по закупуването на лиценз за втория GSM оператор, извършена през януари т. г., е отчетена в статия „Услуги“ на текущата сметка.

млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г., така и на по-големия размер платени лихви по заеми.

За периода януари – юни 2001 г. нетните постъпления от *текущи трансфери* (235.7 млн. щ. д.) са се увеличили с 96.1 млн. щ. д. в сравнение със същия период на м. г. Постъпленията по текущи трансфери възлизат на 293 млн. щ. д., като нарастват със 126.1 млн. щ. д. (75.6%) спрямо същия период на 2000 г. (166.9 млн. щ. д.). В постъпленията за отчетния период 107.6 млн. щ. д. са безвъзмездно получени средства от предприежителните фондове на ЕС.

Финансова сметка

През периода януари – юни 2001 г. балансът на *финансовата сметка* е положителен (143.7 млн. щ. д.), но се влошава в сравнение със същия период на 2000 г. *Преките инвестиции в България* възлизат на 274.6 млн. щ. д. и са по-малко с 11.2 млн. щ. д. спрямо същия период на 2000 г. (285.8 млн. щ. д.). През отчетния период *портфейлните инвестиции на резиденти в чужбина* се увеличават с 57.1 млн. щ. д. при прираст в размер на 100.7 млн. щ. д. за същия период на 2000 г.¹⁰ *Портфейлните инвестиции (пасиви)* спадат с 23 млн. щ. д., което се дължи главно на намалението на инвестициите на нерезиденти в ЗУНК облигации (с 15.1 млн. щ. д.). За същия период на 2000 г. задълженията по портфейлни инвестиции спаднаха с 30.6 млн. щ. д.

През периода януари – юни 2001 г. *други инвестиции – активи* се увеличават със 101.7 млн. щ. д. при нарастване с 9.7 млн. щ. д. за същия период на м. г. Само за юни т. г. тези активи се увеличават със 101.1 млн. щ. д. основно поради по-големите депозити на банките в чужбина (с 132.5 млн. щ. д.). За първите шест месеца на т. г. валутните депозити на търговските банки в чужбина нарастват с 240 млн. щ. д. при увеличение от 221.4 млн. щ. д. за същия период на м. г. През отчетния период депозитите на населението в местни банки (*други валутни депозити*)¹¹ нарастват със 133.9 млн. щ. д. при увеличение от 61.6 млн. щ. д. за същия период на 2000 г.

За първото полугодие на 2001 г. *други инвестиции – пасиви* се увеличават с 54.1 млн. щ. д. при нарастване от 64.2 млн. щ. д. за същия период на м. г. Това се дължи на по-голямото изплащане на главници както по заеми на *държавно управление*, така и по получени кредити от *други сектори*. *Депозитите на нерезиденти* нарастват през отчетния период с 1.7 млн. щ. д. при увеличение от 23.2 млн. щ. д. за същия период на 2000 г.

За първите шест месеца на 2001 г. статията *грешки и пропуски* е отрицателна и възлиза нето на 17.9 млн. щ. д., докато за съответния период на 2000 г. тя бе положителна в размер на 148 млн. щ. д.

В резултат от развитието на текущата и финансовата сметка на платежния баланс общият баланс за периода януари – юни 2001 г. е отрицателен в размер на 158.4 млн. щ. д. Валутните резерви на БНБ намаляват със 163.7 млн. щ. д. при прираст от 56.2 млн. щ. д. за същия период на 2000 г. (изключени са измененията, дължащи се на курсови разлики)¹². В края на юни 2001 г. валутните резерви на БНБ достигат 3039.7 млн. щ. д. и са по-малко със 105.5 млн. щ. д. (3.4%) в сравнение с юни 2000 г. (3145.1 млн. щ. д.).¹³ Спадът на резервите на БНБ (в доларово изражение), както и увеличението на средномесечния внос на стоки и нефакторни услуги водят до влошаване на съотношението *валутен резерв на БНБ/внос на стоки и нефакторни услуги*. В края на юни 2001 г. то е 4.5 месеца, докато към декември 2000 г. е било 5.4 месеца.

¹⁰ Без изменения, дължащи се на курсови разлики.

¹¹ Без изменения, дължащи се на курсови разлики.

¹² С измененията, дължащи се на курсови разлики, за отчетния период резервите на БНБ намаляват с 420.6 млн. щ. д.

¹³ С измененията, дължащи се на курсови разлики.

Външна търговия

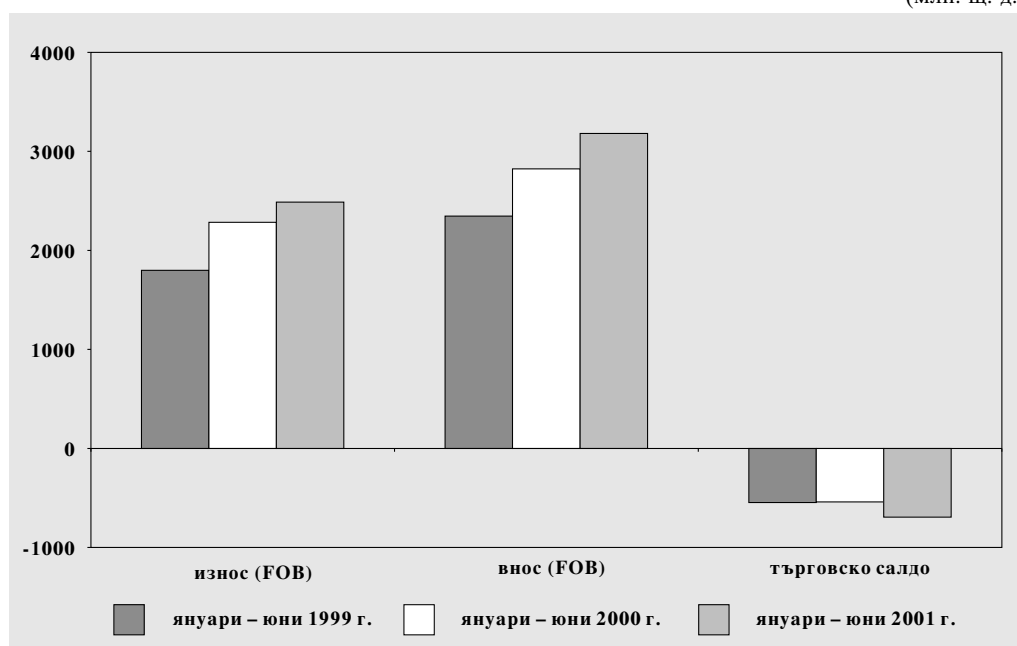
Външна среда

През първото полугодие икономическият растеж в Европа бе по-нисък в сравнение със същия период на м. г. както поради по-слабото вътрешно търсене, така и поради спада на растежа в други региони на света и преди всичко в САЩ и Япония. Кризата в Турция също оказа неблагоприятно отражение върху българския износ. По-ниските темпове на растеж на световната икономика доведоха до спад на цените на редица ключови стоки за българския износ през първата половина на 2001 г. спрямо същия период на м. г.

По предварителни данни **търговското салдо** за периода януари – юни 2001 г. е отрицателно (-694.2 млн. щ. д.) в размер на 5.3% от БВП¹⁴ и се влошава със 154 млн. щ. д. спрямо същия период на м. г.¹⁵

ИЗНОС, ВНОС И ТЪРГОВСКО САЛДО

(млн. щ. д.)

Източник: БНБ, НСИ.

Износът (FOB) е по-голям с 8.9% (203.4 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г., като достига 2487.1 млн. щ. д. **Вносът (FOB)** нараства с 12.7% (357.4 млн. щ. д.) спрямо съответния период на м. г. и възлиза на 3181.3 млн. щ. д. Само вносът на *неенергийни ресурси (CIF)* се увеличава със 17.4% (393.9 млн. щ. д.). Независимо от по-ниските цени на петрола поради по-големия внос на *природен газ* (дължащ се главно на по-високите цени през разглеждания период) и на *въглища* вносът на *енергийни ресурси (CIF)* спада само с 0.8% (6.6 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г.

Динамика на износа

За периода януари – юни 2001 г. износът на **енергийни ресурси** нараства с 14.9% (44 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г. Това се дължи преди всичко на позицията *електрическа енергия*. Спадът на износа на петролни продукти за разглеждания период е резултат от по-ниските цени на суровия петрол (изнесените физически обеми за първото полугодие нарастват с 4.1% спрямо същия период на м. г.).

¹⁴ При прогнозен БВП за 2001 г. в размер на 13 000 щ. д.

¹⁵ По митнически данни, обработени от БНБ и допълнени с информация от НСИ. За 2000 г. данните са окончателни, за 2001 г. – предварителни, към 27 август 2001 г.

ИЗНОС. СТРУКТУРА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

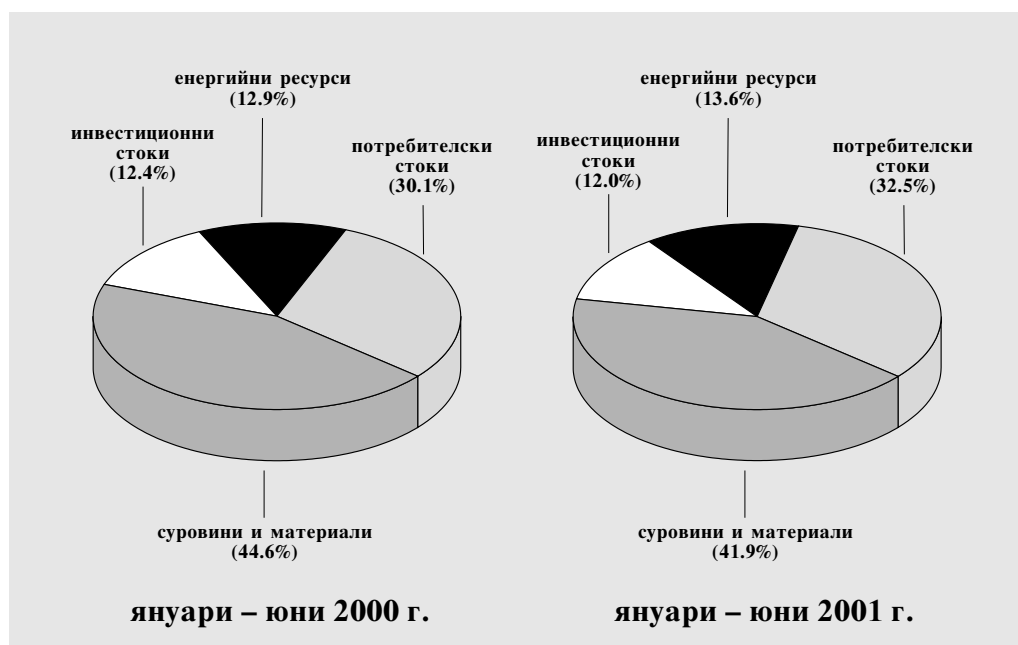
Стокови групи	Отн. дял в общия износ през 2000 г., %	Принос в общото изменение на износа спрямо съответния период на м. г. (процентни пункта)		
		2001 г.		
		I трим.	II трим.	I – VI
Потребителски стоки	29.9	5.6	5.0	5.3
Суровини и материали	44.1	2.0	0.0	1.0
Инвестиционни стоки	11.5	1.3	0.1	0.7
Енергийни ресурси	14.5	6.1	-2.1	1.9
ОБЩО ИЗНОС, FOB	100.0	15.1	3.0	8.9

Източник: БНБ, НСИ.

Износът на **потребителски стоки** нараства със 17.6% (120.9 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г. Основните стокови групи, определящи този прираст, са *дрехи и обувки* (с 31.8%, 117.8 млн. щ. д.), *храни* (20.7%, 14.9 млн. щ. д.) и *мебели и домакинско обзавеждане* (с 21.5%, 10.9 млн. щ. д.). Значително се сви износът на *цигари* (с 49.9%, 7.5 млн. щ. д.) и *напитки* (с 18.4%, 7 млн. щ. д.).

Износът на **инвестиционни стоки** се увеличава с 5.6% (15.8 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г. Това се дължи най-вече на увеличението на износа на *резервни части и оборудване* (с 20.9%, 11.9 млн. щ. д.) и на *транспортни средства* (с 19.9%, 3 млн. щ. д.).

ИЗНОС. СТРУКТУРА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Източник: БНБ, НСИ.

Износът на **суровини и материали** през полугодиято нараства с 2.2% (22.7 млн. щ. д.), като определящи за това са *текстилните материали* (с 41%, 26.3 млн. щ. д.), *торове* (с 32.5%, 11.4 млн. щ. д.) и *суровини за производство на храни* (с 13.8%, 4.9 млн. щ. д.). За прираста на износа на *торове* допринасят и по-големите изнесени физически обеми на тази група, и по-специално на *минерални или химически азотни торове* (с 45%, 87.4 хил. тона). Чувствително спада обаче износът на *чугун, желязо и стомана* – със 17.7% (36.4 млн. щ. д.). Това се дължи както на по-ниските цени на стоманата на международните пазари, така и на по-малките изнесени физически обеми, и по-специално на *плоско валцувани продукти* (с 12.7%, 55.9 хил. тона). Спада и износът на *тютюни* (с 13.1%, 2.3 млн. щ. д.) и на *цимент* (с 31.6%, 6.1 млн. щ. д.).

ИЗМЕНЕНИЕ НА ЦЕНИТЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ СТОКОВИ ПАЗАРИ

Стоки	Средни цени (щ. д. за тон)		Разлика (2001 г. – 2000 г.)	
	I – VI.2000 г.	I – VI.2001 г.	щ. д.	%
Пшеница	108.4	130.5	22.1	20.4
Памук	1239.0	1204.0	-35.0	-2.8
Вълна	4241.0	4402.0	161.0	3.8
Карбамид	101.2	107.1	5.9	5.8
Троен суперфосфат	138.0	127.3	-10.7	-7.8
Алуминий	1560.0	1539.0	-21.0	-1.3
Мед	1767.0	1708.0	-59.0	-3.3
Олово	436.0	478.0	42.0	9.6
Цинк	1132.0	977.0	-155.0	-13.7
Горещо валцувана стомана	303.3	227.6	-75.7	-25.0
Студено валцувана стомана	393.3	310.8	-82.5	-21.0
Продукти от стомана *	75.3	69.1	-6.2	-8.2
Суров петрол **	26.7	26.5	-0.2	-0.6

* Индекс 1990 = 100.

** Брент, щ. д. за барел.

Източник: Global Commodity Markets. „Commodity price data“. The World Bank. July 2000, July 2001.

Динамика на вноса

В резултат от активизирането на производството и износа вносът на **суровини и материали** през периода се увеличава с 25.3% (255.2 млн. щ. д.). По стокови групи най-силно нараства вносът на *текстилни материали* (с 31.8%, 90.7 млн. щ. д.), *цветни метали* (с 80.3%, 18.9 млн. щ. д.), *руди* (с 35.5%, 34.8 млн. щ. д.), *чугун, желязо и стомана* (с 24.4%, 13.5 млн. щ. д.), *пластмаси и каучук* (с 22.9%, 24.8 млн. щ. д.) и на *кожи* (с 57.4%, 14.7 млн. щ. д.).

ВНОС. СТРУКТУРА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Стокови групи	Отн. дял в общия внос през 2000 г., %	Принос в общото изменение на вноса спрямо съответния период на м. г. (процентни пункта)		
		2001 г.		
		I трим.	II трим.	I – VI
Потребителски стоки	15.3	2.9	3.8	3.4
Суровини и материали	33.0	7.5	9.2	8.3
Инвестиционни стоки	24.5	-2.3	4.7	1.2
Енергийни ресурси	27.2	-1.9	1.4	-0.2
ОБЩО ВНОС, CIF	100.0	6.2	19.1	12.6

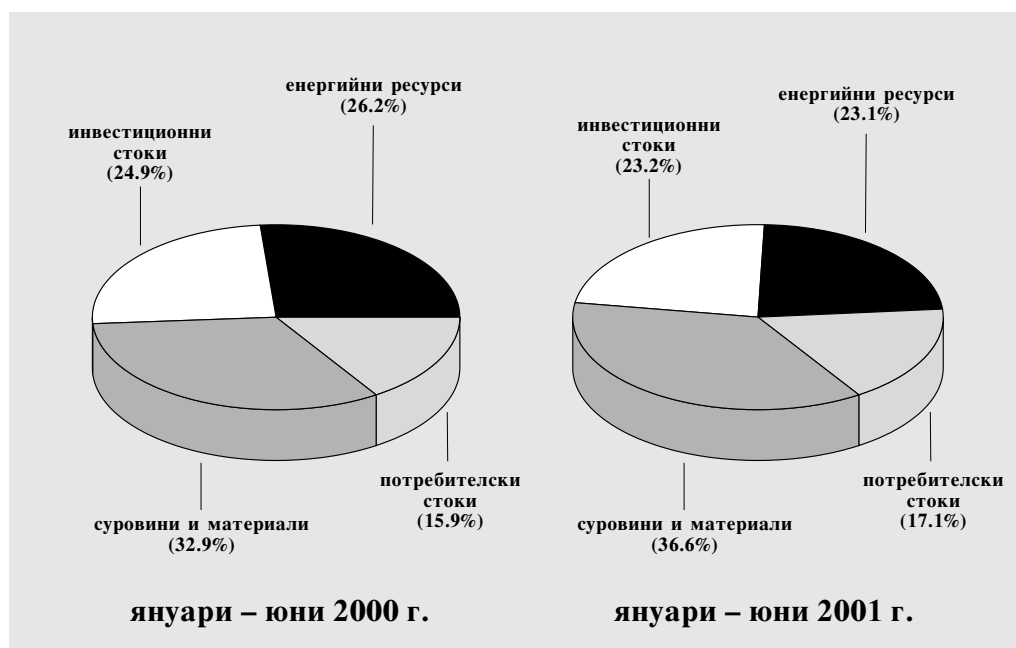
Източник: БНБ, НСИ.

Вносът на **потребителски стоки** се увеличава с 21.1% (102.9 млн. щ. д.), като най-голям принос имат *дрехи и обувки* (с 30.1%, 29 млн. щ. д.), *мебели и домакинско обзавеждане* (с 29.9%, 19.3 млн. щ. д.) и *лекарства и козметика* (с 22.4%, 23.6 млн. щ. д.).

Вносът на **инвестиционни стоки** също нараства (с 4.7%, 35.9 млн. щ. д.) спрямо съответния период на м. г. Най-силно се увеличава вносът на *електрически машини* (с 50.4%, 50.4 млн. щ. д.), на *транспортни средства* (с 15.8%, 20 млн. щ. д.) и на *резервни части и оборудване* (с 10.8%, 10.8 млн. щ. д.).

Вносът на **енергийни ресурси** леко спада (с 0.8%, 6.6 млн. щ. д.). Намалява вносът на *суров петрол* (с 14.4%, 68.1 млн. щ. д.), а се увеличава на *природен газ* (с 22.1%, 38.2 млн. щ. д.) и *въглища* (с 30.1%, 19.6 млн. щ. д.). За спада на стойностния обем на вноса на суров петрол за отчетния период допринесоха както намалението на цените на *суровия петрол*, така и спадът на физическия обем на внесените количества (със 7.1%, 173.8 хил. тона). Вносът на *природен газ* се увеличава главно поради прираста на цените на международните пазари (физическият обем на внесените количества газ е по-голям с 0.6%).

ВНОС. СТРУКТУРА ПО НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Източник: БНБ, НСИ.

Географска структура

Износ

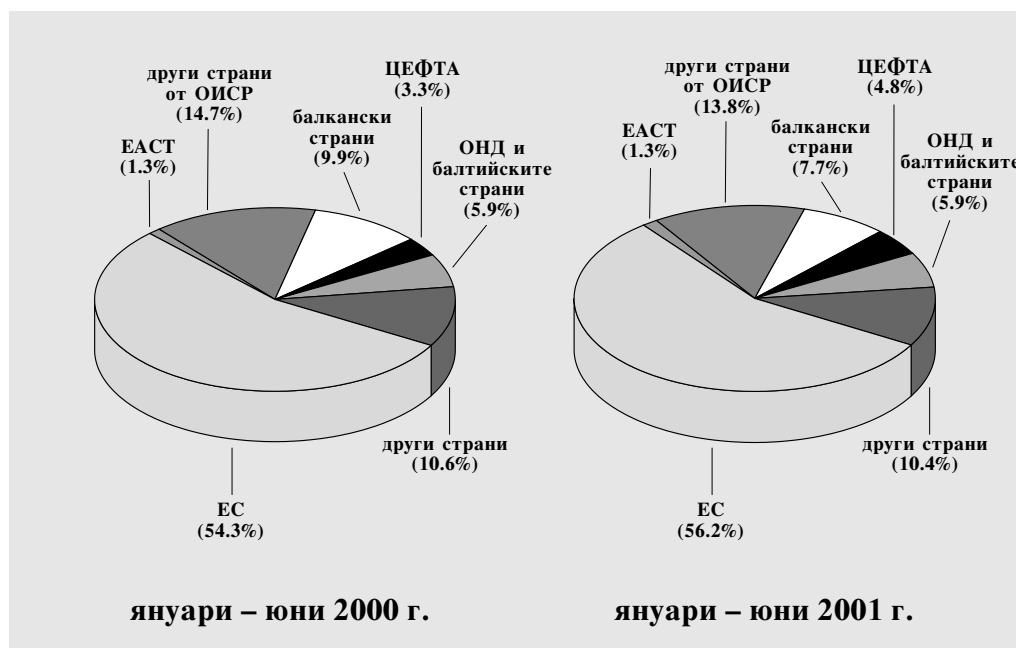
По-ниските темпове на растеж в еврозоната и по-слабото външно търсене засега се отразяват незначително върху износа за страните от ЕС. През първото полугодие той е по-голям с 12.6% (156 млн. щ. д.) спрямо съответния период на м. г. Темповете на растеж обаче намаляват в сравнение със същия период на 2000 г., когато нарастването беше с 26.4% (259.2 млн. щ. д.). Страните от ЕС продължават да са най-важният търговски партньор на България с относителен дял за полугодията в размер на 56.2% от общия износ.

Най-силно нараства износът за Испания (с 53%, 28.1 млн. щ. д.), Франция (с 32.7%, 34.1 млн. щ. д.) и Гърция (с 24.1%, 46.6 млн. щ. д.). По-големият износ за Испания за периода се дължи основно на *Чугун, желязо и стомана*, докато този за Франция и Гърция – съответно на *Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация* и на *Облекла и допълнения за облекла*. Спада обаче износът за Белгия (с 5.8%, 9 млн. щ. д.) поради по-малкия износ на *Мед и изделия от мед*, както и за Холандия (с 13.8%, 5.9 млн. щ. д.).

Износът към **други страни от ОИСР** се увеличава с 2.7% (9.2 млн. щ. д.), което се дължи преди всичко на нарастването на износа за **САЩ** (с 49.4%, 43.4 млн. щ. д.). За него основно допринася увеличението по позицията *Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация* (с 30.9 млн. щ. д.) и *Торове* (с 14.7 млн. щ. д.).

Износът за **балканските страни** намалява с 15.3% (34.5 млн. щ. д.) спрямо съответния период на м. г., което се дължи изцяло на спада на износа за **Югославия** (с 21.9%, 33.6 млн. щ. д.). Спадът е съсредоточен в стоковата група *Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация* (с 44.9%, 48 млн. щ. д.), което е резултат от възстановяването на работата на рафинериите в Югославия и съответно до по-ниския внос.

ГЕОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ИЗНОСА

Източник: БНБ, НСИ.

В процентно отношение износът за страните – членки на **ЦЕФТА**, нараства най-бързо (с 58%, 43.6 млн. щ. д.), дължащо се основно на увеличението на износа за *Румъния*, за което допринасят най-вече „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“, „Житни растения“ и „Чугун, желязо и стомана“. Силно нараства и износът за *Унгария* (с 28.5%) и *Полша* (с 22.3%).

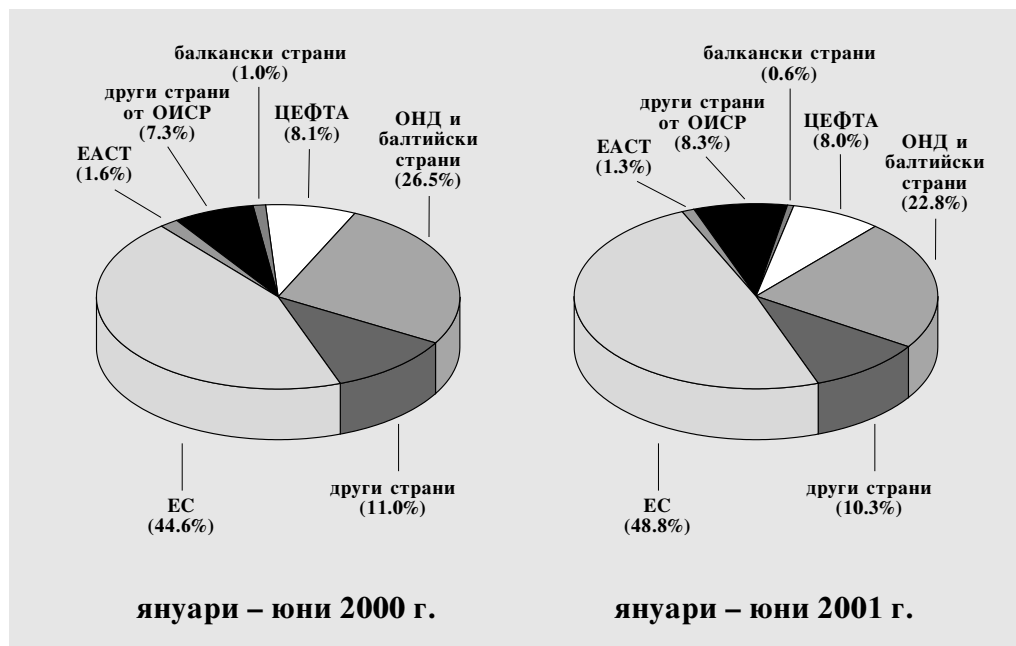
Внос

През първите шест месеца на 2001 г. вносът от **ЕС** се увеличи с 23.3% (318.2 млн. щ. д.), което бе съпроводено и с нарастване на относителния дял в общия внос с 4.2 процентни пункта, достигайки 48.8% през отчетния период. Сериозно се увеличава вносът от почти всички страни – членки на ЕС – най-силно от *Италия* (с 32.5%, 86.3 млн. щ. д.) и от *Германия* (с 18.7%, 78.1 млн. щ. д.). По-големият внос от *Италия* се дължи главно на „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми и части за тях“ (с 13.5 млн. щ. д., 28.6%), а от *Германия* – на „Електрически машини и апарати“ (с 52.5%, 19.9 млн. щ. д.) и „Автомобилни превозни средства“ (с 12.6%, 13.4 млн. щ. д.). Засилването на вноса от *Гърция* през първото полугодие (с 25.9%, 41.6 млн. щ. д.) се дължи основно на „Облекла и допълнения за облекла“ (с 32.1%, 14.8 млн. щ. д.).

Вносът от **ОНД и балтийските страни** намаля. Това е най-силно изразено при отношенията с *Русия* (спад от 7.1%, 51.8 млн. щ. д.), дължащ се преди всичко на спада в цените на петрола. Това доведе и до по-малък относителен дял на вноса от този регион – от 26.5% на 22.8%.

За отчетния период вносът от **ЦЕФТА** нараства с 11.4% (28.4 млн. щ. д.). До голяма степен това се дължи на допълнителното намаление на митата от началото на 2001 г. в рамките на споразумението с ЦЕФТА. За прираста на вноса допринася най-вече по-големият внос от *Полша* (с 27.9%, 10.9 млн. щ. д.), *Унгария* (с 32.8%, 10 млн. щ. д.) и *Словения* (с 32%, 3.8 млн. щ. д.). Увеличаването на вноса от *Полша* се дължи и на „Руди, шлаки и пепели“ – с 238.8%, 2.8 млн. щ. д.), а от *Унгария* – на „Ядрени реактори, котли, машини, апарати“ – със 112.8% (3.5 млн. щ. д.) и на „Електрически машини и апарати“ – със 100.6% (2 млн. щ. д.).

ГЕОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ВНОСА

Източник: БНБ, НСИ.

За първото полугодие увеличението на вноса от **други страни от ОИСР** е с 27.5% (61.5 млн. щ. д.). Това се дължи на по-високия внос от *САЩ* – с 38.4% (33.1 млн. щ. д.), като около 5 пъти (14.3 млн. щ. д.) се увеличава вносът на „Фармацевтични продукти“. Прирастът на вноса от *Турция* през разглеждания период (с 12.1%, 12.3 млн. щ. д.) спрямо съответния период на м. г. е свързан и със значителното обезценяване на турската лира след февруари т. г. По стокови групи най-много се увеличава вносът на „Електрически машини и апарати“ – с 94.8% (6 млн. щ. д.), „Руди, шлаки и пепели“ – с 59% (4.1 млн. щ. д.) и на „Облекла и допълнения за облекла“ – с 69.7% (3.4 млн. щ. д.).

За първите шест месеца на т. г. вносът от **балканските страни** е по-малък с 34.2% (10 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г. Това се дължи преди всичко на намаляването на вноса от *Югославия* – с 44.3% (6.3 млн. щ. д.) и от *Македония* – с 24.8% (3.2 млн. щ. д.) спрямо същия период на м. г. По стокови групи е спаднал вносът от Югославия на стоки от групата „Ядрени реактори, котли, машини и апарати“ – с 91.7% (2.2 млн. щ. д.) и на „Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация“ – с 95.3% (2.3 млн. щ. д.), а от Македония – на „Руди, шлаки и пепели“ – със 76.2% (4.7 млн. щ. д.).

Външен дълг и дългови индикатори

Размер и структура на външния дълг

Брутният външен дълг (БВД) на страната в края на юни 2001 г. възлиза на 10 056 млн. щ. д. (77.4% от БВП¹⁶), като е намалял с 308.4 млн. щ. д. (3%) в сравнение с края на 2000 г. (10 364.3 млн. щ. д., 86.5% от БВП). През периода са извършени плащания по обслужване на дълга общо в размер на 764.7 млн. щ. д. Получените нови кредити и депозити са 535.1 млн. щ. д. В резултат на извършени трансакции¹⁷ брутният външен дълг намалява с 10.3 млн. щ. д., а поради курсови разлики – с 298.1 млн. щ. д. *Нетният трансфер на ресурси*¹⁸ за периода януари – юни 2001 г. е отрицателен и възлиза на 229.6 млн. щ. д.,

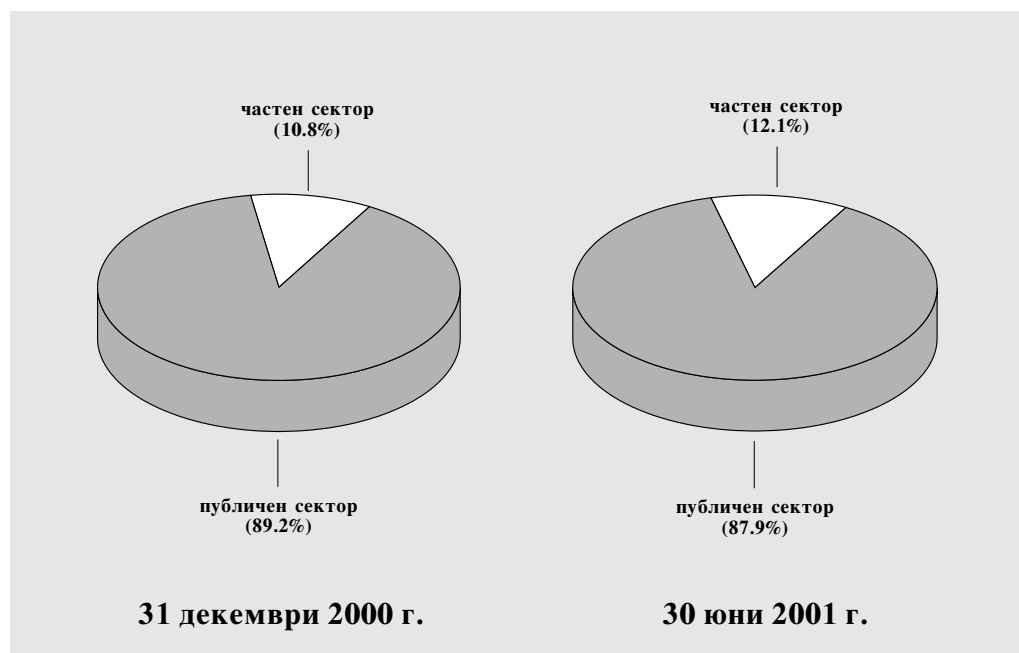
¹⁶ При прогнозен БВП за 2001 г. в размер на 13 000 млн. щ. д.

¹⁷ Трансакциите, които водят до промяната в размера на БВД, включват изплащането на главници, получаването на нови кредити и депозити и реструктурирането на стари такива.

¹⁸ Разлика между общия размер на получените кредити и общата сума на плащанията по обслужването на БВД. Не са включени получените и изплатени главници и лихви по револвиращи кредити.

като за същия период на 2000 г. той също е бил отрицателен, но по-малък (60.1 млн. щ. д.).

ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА ВЪНШНИЯ ДЪЛГ НА ПУБЛИЧНИЯ И НА ЧАСТНИЯ СЕКТОР В БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ НА СТРАНАТА

Източник: БНБ.

По отношение на матуритета дългосрочният дълг на страната е 9439.7 млн. щ. д. (93.9% от общия дълг), а краткосрочният – 616.3 млн. щ. д. (6.1% от общия размер на дълга), които спрямо 31 декември 2000 г. намаляват съответно с 278.2 млн. щ. д. (2.9%) и 30.1 млн. щ. д. (4.7%).

В края на юни 2001 г. външният дълг на *частния сектор* е в размер на 1215 млн. щ. д. и бележи увеличение с 97.4 млн. щ. д. (8.7%) спрямо края на 2000 г. (1117.6 млн. щ. д.).

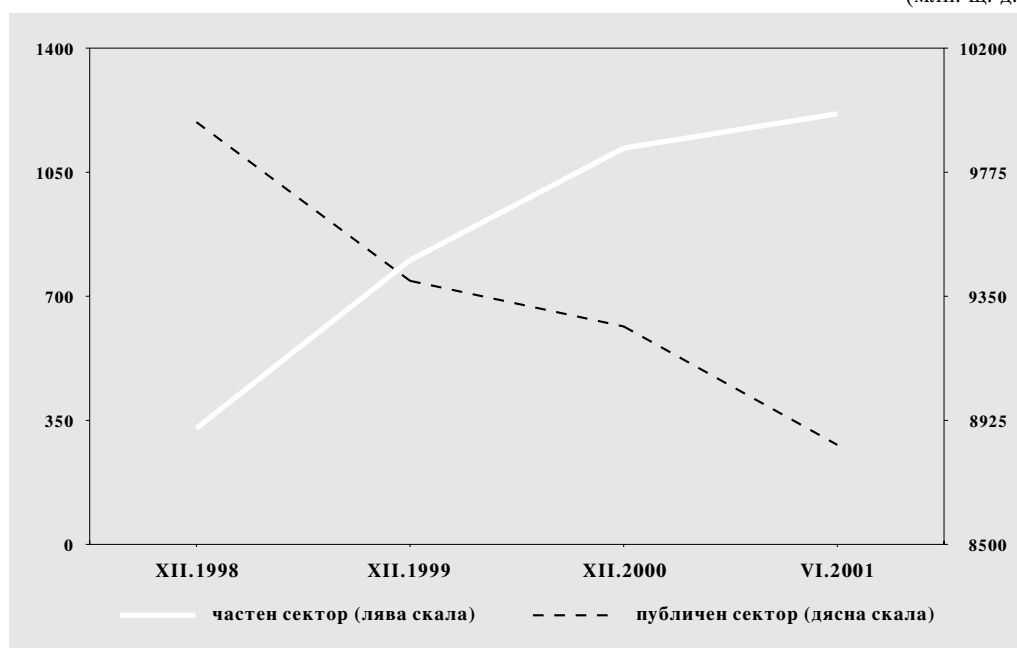
В края на юни 2001 г. дългът на частните търговски банки възлиза на 245.6 млн. щ. д., намалявайки спрямо края на 2000 г. с 23.6 млн. щ. д. (8.8%) главно поради съкращаването на депозитите на нерезиденти с 20.1 млн. щ. д. В края на юни 2001 г. дългът на частните нефинансови предприятия възлиза на 969.4 млн. щ. д., като нараства със 121 млн. щ. д. (14.3%) спрямо края на 2000 г. Вътрешнофирмените кредити се увеличават с 98.7 млн. щ. д. (26.7%) и достигат 467.6 млн. щ. д. към края на юни 2001 г., а размерът на заемите от други кредитори (*други заеми*) нараства с 22.3 млн. щ. д. (4.7%), достигайки 501.8 млн. щ. д. По отношение на матуритетната структура 53% от дълга на частните нефинансови предприятия са дългосрочни кредити, а 47% – краткосрочни.

Публичният дълг на страната към края на юни 2001 г. е в размер на 8840.9 млн. щ. д., като намалява с 405.8 млн. щ. д. (4.4%) спрямо края на предходната година. Правителственият дълг възлиза на 7925.4 млн. щ. д., отбелязвайки спад с 308.9 млн. щ. д. (3.8%) спрямо края на декември 2000 г. (8234.3 млн. щ. д.). Държавногарантираният дълг нараства с 38.8 млн. щ. д. (6.1%) и към края на юни т. г. възлиза на 671.2 млн. щ. д. Дългът по статия *Други дебитори* възлиза на 152.5 млн. щ. д. в края на полугодieto и намалява със 123.9 млн. щ. д. (44.8%) в сравнение с края на 2000 г.

За полугодieto не се наблюдават значителни промени във валутната структура на brutния външен дълг на страната. Към края на юни 2001 г. в щатски долари са деноминирани 65.8% от задълженията на страната, в евро (вкл. националните му подразделения) – 18% и в специални права на тираж – 12.5%.

ДИНАМИКА НА ВЪНШНИЯ ДЪЛГ НА ЧАСТНИЯ И ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

(млн. щ. д.)

Източник: БНБ.

Обслужване на brutния външен дълг

През периода януари – юни 2001 г. извършените плащания по обслужването на brutния външен дълг на страната (764.7 млн. щ. д. – 5.7% от БВП) се разпределят, както следва: за главници – 479.1 млн. щ. д. (62.7%) и за лихви – 285.6 млн. щ. д. (37.3%). В сравнение със същия период на м. г. извършените плащания са повече с 252.3 млн. щ. д. (49.2%).

През първите шест месеца на 2001 г. за обслужване дълга на частния сектор са извършени 173.7 млн. щ. д. плащания. От тях 108 млн. щ. д. са по дълга на частните търговски банки, а 65.7 млн. щ. д. – по дълга на частните предприятия от нефинансовия сектор. Плащанията по дълга на последните нарастват с 28 млн. щ. д. (74.2%) спрямо същия период на 2000 г.

По обслужването дълга на публичния сектор са извършени плащания в размер на 591 млн. щ. д., от които 318.4 млн. щ. д. (53.9%) за главници и 272.6 млн. щ. д. (46.1%) за лихви. За същия период на миналата година общо са платени 454.5 млн. щ. д. По правителствения дълг са изплатени 510.1 млн. щ. д., а по държавногарантирания дълг – 46.8 млн. щ. д.

Получени нови кредити и депозити

През периода януари – юни 2001 г. са получени 535.1 млн. щ. д. нови кредити и депозити. От тях публичният сектор е получил 238.7 млн. щ. д. (44.6% от общия размер на получените), а частните финансови и нефинансови предприятия – 296.4 млн. щ. д. (55.4%). В сравнение със същия период на 2000 г. общо получените заеми и депозити нарастват с 82.8 млн. щ. д. (18.3%).

През отчетния период частният сектор е получил с 96.1 млн. щ. д. (48%) повече нови кредити и депозити в сравнение със същия период на 2000 г. Така в общия размер на новополучените кредити и депозити от частните търговски банки (112.5 млн. щ. д.) преобладава делът на депозитите – 90.9% (102.2 млн. щ. д.). От общо получените през първото полугодие от частните предприятия от нефинансовия сектор кредити в размер на 183.9 млн. щ. д., 66.9% са получени траншове по вътрешнофирмени заеми (123 млн. щ. д.), а 33.1% (60.9 млн. щ. д.) – по други заеми. В сравнение със същия период на м. г. получените вътрешнофирмени заеми са повече с 26.6 млн. щ. д. (27.6%), а получените други заеми – с 11.3 млн. щ. д. (22.9%). По матуритет през отчетния период на 2001 г. частните нефинансови предприятия са получили дългосрочни заеми в размер на 105.6 млн. щ. д. (с 18.6 млн. щ. д., 21.4%, повече

в сравнение със същия период на 2000 г.) и краткосрочни заеми в размер на 78.3 млн. щ. д. (с 19.4 млн. щ. д., 32.8%, повече в сравнение с първото полугодие на 2000 г.).

Публичният сектор е получил с 13.4 млн. щ. д. (5.3%) по-малко нови кредити и депозити в сравнение със същия период на м. г. Получените от правителството кредити са 132.4 млн. щ. д. (55.5% от общия размер на получените през периода кредити от публичния сектор). Размерът на получените държавногарантирани заеми е 91.9 млн. щ. д., което е с 34.6% (23.7 млн. щ. д.) повече в сравнение със същия период на предходната година.

Изменения на дълговите индикатори

Индикаторът *брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт* се подобрява, като от 86.5% в края на 2000 г. достига 74.5% към 30 юни 2001 г. Това се дължи както на намалението на дълга през периода януари – юни 2001 г., така и на прогнозирания прираст на БВП за 2001 г. в щатски долари.

Съотношението *краткосрочен външен дълг/брутен външен дълг* леко се подобрява в сравнение с декември 2000 г. и достига 6.1%, което е резултат от по-ниския спад на brutния външен дълг (3%) в сравнение с темпа на намаляване на краткосрочния дълг (4.7%) през полугодията на т. г.

Съотношението *краткосрочен външен дълг/БВП* през юни 2001 г. се подобрява и от 5.4% в края на 2000 г. достига 4.6% към 30 юни 2001 г. Това се дължи главно на по-малкото просрочени задължения на търговските банки.

ДЪЛГОВИ ИНДИКАТОРИ

	2000 г.				2001 г.	
	III	VI	IX	XII	III	VI
Брутен външен дълг/брутен вътрешен продукт	84.1	85.9	85.6	86.5	78.0	77.4
Краткосрочен дълг/брутен външен дълг	5.9	6.5	7.0	6.2	6.6	6.1
Краткосрочен дълг/брутен вътрешен продукт	5.0	5.6	6.0	5.4	5.1	4.7
Краткосрочен дълг/валутен резерв на БНБ	20.7	21.2	24.2	18.7	21.6	20.3
Краткосрочен дълг/използваеми валутни резерви на търговските банки	32.7	35.9	34.3	32.7	30.2	28.7
Обслужване на brutния външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги	23.2	16.1	16.8	16.7	26.3	21.0

Източник: БНБ.

В края на юни 2001 г. съотношението *краткосрочен дълг/валутен резерв на БНБ*, показващо възможността за покритие на brutните краткосрочни задължения на страната с валутния резерв, достига 20.3% при 18.7% в края на декември 2000 г.

Спрямо края на м. г. през юни т. г. индикаторът *краткосрочен дълг/използваеми валутни резерви на търговските банки* бележи подобрене с 4.1 процентни пункта. Това се дължи, от една страна, на спада в краткосрочния дълг на страната, а от друга – на нарастването със 176 млн. щ. д. на използваемите резерви на търговските банки през първото полугодие.

Индикаторът *обслужване на brutния външен дълг/износ на стоки и нефакторни услуги* достигна 21% в края на юни 2001 г. Спрямо юни и декември м. г. индикаторът се влошава, което изцяло е резултат от нарастването на средномесечните разходи по обслужване на дълга (както на публичния, така и на частния сектор).

3. Паричен сектор

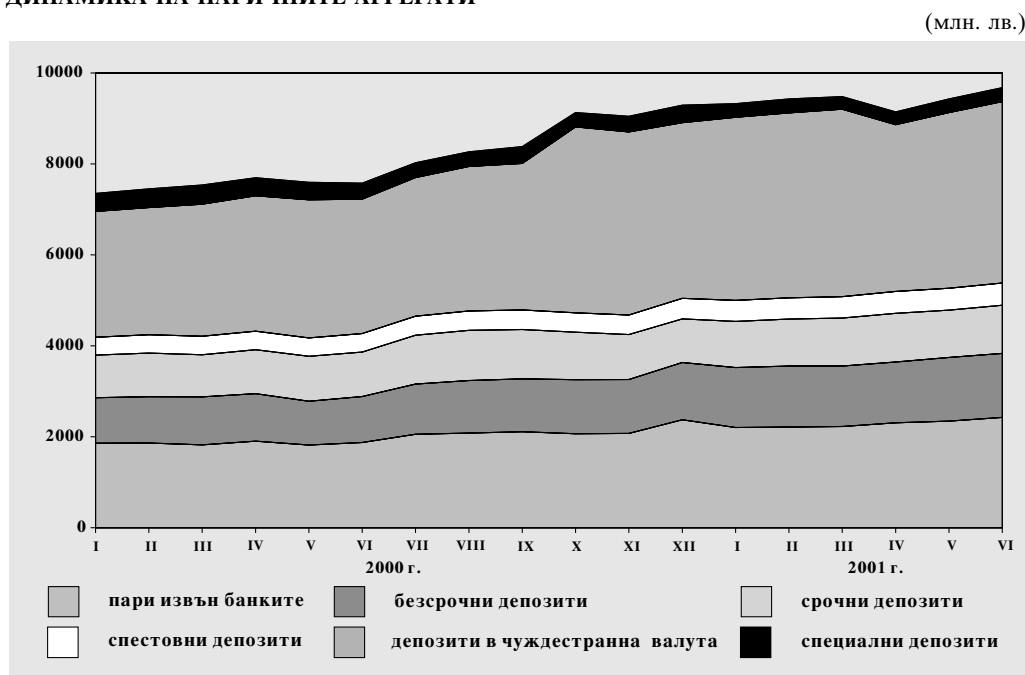
Макроикономическата и финансова стабилност в страната продължи да оказва положително влияние върху развитието на паричния сектор. Ниската инфлацията също допринесе за реалното нарастване на паричното предлагане, което в условията на паричен съвет се определя от реалното търсене от страна на икономическите агенти. За неговото ускоряване съдейства както нарастващият темп на икономическия растеж в страната, така и стабилността на банковата система.

В макроикономически аспект реалният прираст на парите и кредита през първото полугодие създаваше благоприятни монетарни условия за развитието на националното стопанство. Консервативното пазарно поведение на търговските банки се запази, но все по-осезателно се чувства нагласа към засилване на кредитната активност. Предпазливостта на банките отразява както оценката им за висок риск в реалния сектор в процеса на неговото реструктуриране, така и вътрешните им проблеми, свързани с повишаване на качеството и асортимента на предоставяните услуги, и експертните им способности за оценка на предлаганите за кредитиране проекти. Главен фактор за активизиране на финансовото посредничество и повишаване на ефективността в паричния сектор е нарастващата конкуренция в резултат от все по-широкото му отваряне към международните пазари.

Парични агрегати

За втора поредна година още през януари по-широките парични агрегати (M2 и M3) са по-високи в сравнение със стойностите им, достигнати в края на миналата година. В предишни години това възстановяване се е отлагало дори след средата на годината. При общо взета стабилна скорост на паричното обращение това е косвен индикатор за доброто състояние на икономическата активност. Единствено най-тесният паричен агрегат (M1) отбелязва спад в началото на годината вследствие на значителното намаляване на парите в обращение, дължащо се на традиционните сезонни фактори¹⁹.

ДИНАМИКА НА ПАРИЧНИТЕ АГРЕГАТИ

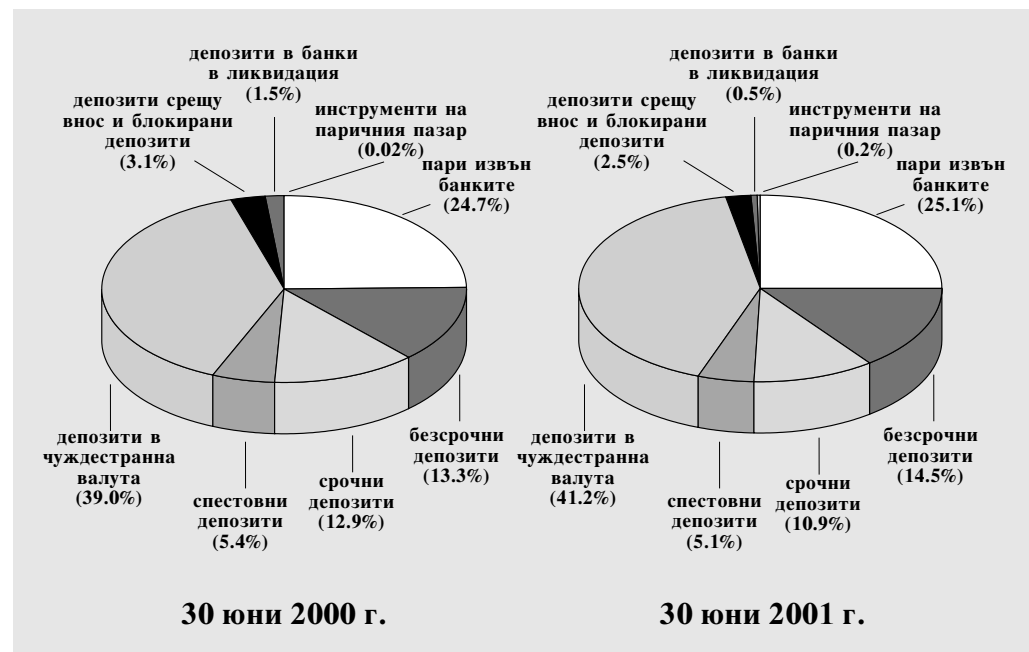
Източник: БНБ.

¹⁹ Периодът около коледните и новогодишните празници се характеризира с увеличаване на трансакционното търсене на пари и съответно с прираст на парите в обращение.

За първите шест месеца най-широкият паричен агрегат М3 се увеличи с 388 млн. лв. (4.2% в номинално и 3.4% в реално изражение). За сравнение през първото полугодие на миналата година реалният прираст е едва 0.5%, а за същия период на 1999 г. е отчетен спад от 4.4%. На годишна база (спрямо юни 2000 г.) нарастването на широките пари е значително по-голямо – с 2101 млн. лв. (27.7% в номинално и 18.3% в реално изражение). Реалният прираст на М3 (и то с ускоряващ се темп спрямо съответните предходни периоди) показва задълбочаване на процеса на възстановяване търсенето на пари, което до голяма степен се дължи на стабилизиращата роля на паричния съвет – както по отношение укрепване на доверието в националната валута и банковата система, така и по линия на цялостната макроикономическа стабилност, осигуряваща благоприятна среда за икономически растеж.

Номиналното увеличаване на паричното предлагане през първата половина на годината е главно за сметка на прираста на левовия компонент (6.3%), докато валутният компонент се повишава едва с 1.5%. На годишна основа приносът на валутния компонент е много по-съществен – в левово изражение той се увеличава с 31.5% главно поради обезценяването на еврото спрямо щатския долар.

СТРУКТУРА НА ПАРИЧНОТО ПРЕДЛАГАНЕ

Източник: БНБ.

По-тесният паричен агрегат М1 нараства с 5.6%, като динамиката на двата определящи го компонента е еднопосочна, но с различен темп. Безсрочните левови депозити се увеличават с 11.8%, докато наличните пари – само с 2.3%. Измерен на годишна база, абсолютният прираст на наличните пари (552.5 млн. лв.) е по-голям от този на безсрочните депозити (395.4 млн. лв.), но при съпоставка на относителното увеличаване тенденцията от полугодieto се запазва – номиналното повишаване е съответно 29.5% и 39.1%, а реалното – 20.1% и 29.7%. Нарастването на М1 (с 947.9 млн. лв., или 32.8% в номинално и 23.4% в реално изражение) изпреварва увеличението на широките пари за същия период²⁰ и е индикатор както за укрепване на доверието в националната валута, така и за нарастване на трансакционното търсене на пари в икономиката.

²⁰ Това важи не само за периода юли 2000 – юни 2001 г., а и за първото полугодие на м. г.

Спрямо края на първото полугодие на миналата година квазипарите са с 27.6% повече (1198 млн. лв.) главно в резултат от значително по-големите депозити в чуждестранна валута. Абсолютният прираст на спестовните и срочните депозити е почти равен. За периода януари – юни се отчита увеличаване на квазипарите с 264.1 млн. лв. (с 5% в номинално и с 4.2% в реално изражение). Най-съществено е нарастването на срочните (с 95.8 млн. лв., или 10% в номинално и 9.2% в реално изражение) и спестовните (с 37.2 млн. лв., или 8.2% в номинално и 7.4% в реално изражение) депозити. Независимо от номиналното увеличение на левовата равностойност на валутните депозити (с 131.1 млн. лв., или 3.4%), в доларово изражение те отбелязват спад от 106 млн. щ. д. (5.8%), дължащ се изцяло на валутно-курсови разлики²¹.

През юни 2001 г. относителният дял на левовия компонент в широките пари е 56.9% при 58.1% за същия месец на миналата година и 55.7% за декември 2000 г. Тези стойности свидетелстват за запазване на предпочитанията на икономическите агенти към депозитиране на средства във валута (предимно в щатски долари), които освен с чисто психологически фактори²² могат да се обяснят и с трайното поскъпване на щатския долар спрямо единната европейска валута. Намалването (в доларово изражение) на валутните депозити, както и на валутния компонент на широките пари спрямо края на миналата година не е вследствие прекъсването или обръщането посоката на тази тенденция, а е в резултат от решението на Банковата консолидационна компания (БКК), взето през април, да изплати цялата си нетна печалба под формата на дивидент на своите акционери (най-голям от които е правителството с 97.7%). Това доведе до рязък спад (с повече от 50%) на валутните депозити на държавните предприятия и до същевременното нарастване на правителствения депозит в пасива на управление „Емисионно“ на БНБ. По-голямата част от тази сума се дължи на средствата от продажбата на Булбанк, постъпили по сметките на БКК през октомври 2000 г. и предизвикали съществено нарастване на валутните депозити в банковата система в края на миналата година.

Номиналното увеличение на широките пари не се определя изцяло от най-бързоликвидните му компоненти (както през предходните периоди), а се дължи главно на нарастването на квазипарите. Реалният прираст на наличните пари през първите шест месеца на настоящата година (с 1.5%) значително изостава от темпа на увеличаване на всички видове левови депозити. Това дава пряко отражение върху паричната мултипликация и оказва благоприятно влияние върху икономиката на страната като предпоставка за разширяване на кредитирането.

В края на юни относителният дял на парите извън банките в М1 е 63.3% при 65% за същия месец на миналата година и 65.3% за декември 2000 г. Независимо от позитивната тенденция, оформена от динамиката на този показател, неговите стойности остават все още твърде високи, особено в контекста на стремежа на страната към повишаване степента на развитие на финансовото посредничество. Освен за недостатъчно развитата система за безналични плащания за населението високите нива на посочения показател са индикатор и за наличието на съществена по размер „сива икономика“, която използва изключително пари в брой за обслужване на дохода, създаден от нея, с цел укриване на трансакции и избягване на данъчно облагане.

²¹ Депозитите, деноминирани в щатски долари и евро, нарастват, но преоценени само в долари, намаляват поради обезценяването на еврото по отношение на щатския долар.

²² Свързани най-вече със спомена за финансовата криза през 1996 – 1997 г.

Механизъм на паричното предлагане

Специфичните особености на паричното предлагане при българския вариант на паричен съвет позволяват разминаване в динамиката на резервните пари и валутните резерви. През първите шест месеца на настоящата година нарастването на паричното предлагане се обуславя в еднаква степен от увеличаването на монетарната база и на паричния мултипликатор. Прирастът на паричната маса резервни пари за полугодieto се обуславя главно от нарастването на нетните вътрешни активи, които от своя страна се обясняват с намалението на депозитите на правителството в баланса на управление „Емисионно“. На годишна база обаче увеличението на валутните резерви е основният фактор за нарастването на резервните и широките пари.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ШИРОКИТЕ ПАРИ

(млн. лв.)

	VI.2000 – XII.1999	VI.2001 – XII.2000	VI.2001 – VI.2000
Изменение на широките пари, дължащо се на:	226.7	388.0	2100.9
паричния мултипликатор	547.7	185.2	613.5
резервните пари	-298.7	198.8	1376.0
едновременното действие на двата фактора	-22.3	4.0	111.4
Изменение на широките пари, дължащо се на:			
резервните пари по източници	-298.7	198.8	1376.0
нетни чуждестранни активи,	-241.2	-1115.3	1135.3
в т. ч. валутни резерви	445.9	-807.3	1664.5
нетни вътрешни активи,	-57.5	1314.0	240.6
в т. ч. нетни вземания от правителството	-157.7	-569.9	910.7
вземания от банки	-10.5	-78.7	-363.9

Източник: БНБ.

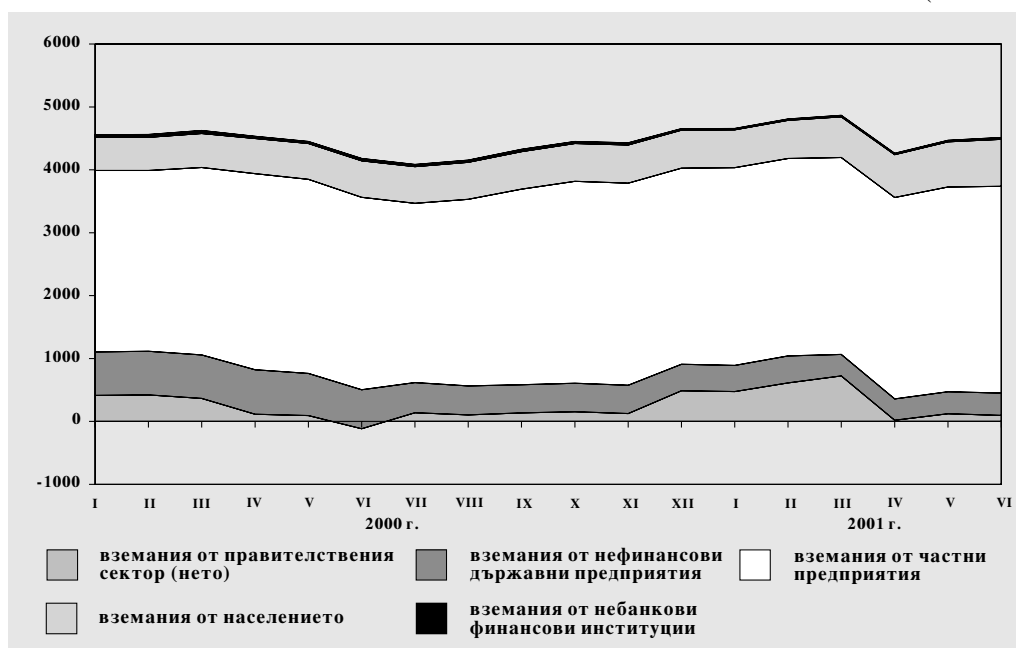
Кредитни агрегати

През отчетния период изменението на паричното предлагане е противоположно по посока на динамиката на вътрешния кредит, който намалява със 140 млн. лв. Левовият компонент на нетните вземания от правителството запазва отрицателните си стойности. Промените в задълженията на правителството във валута са главно за сметка на официалното външно финансиране и обслужването на външния дълг. За полугодieto те намаляват със 116.5 млн. лв., а на годишна база понижението им е с 315.9 млн. лв. Вземанията от нефинансовите държавни предприятия спадат с 65.8 млн. лв. за полугодieto и с 264.9 млн. лв. на годишна база.

Тенденцията към спад на вземанията от този сектор е резултат както на съществуващото от няколко години „замразяване“ на кредитите за въпросните предприятия, тъй като голяма част от тях са в изолация, ликвидация или в процес на реструктуриране, така и на чисто „физическото“ намаляване на техния брой поради закриването или приватизацията на част от тях. Продължава номиналното нарастване на кредита за частните предприятия – със 169.9 млн. лв. (5.5%) през първите шест месеца на годината и със 226.5 млн. лв. (7.4%) за периода юли 2000 – юни 2001 г. В реално изражение обаче, докато спрямо края на миналата година има увеличение от 4.7%, то в сравнение с първото полугодие на 2000 г. се наблюдава спад (2%), който изцяло се дължи на намаляването на валутния компонент на разглеждания агрегат.

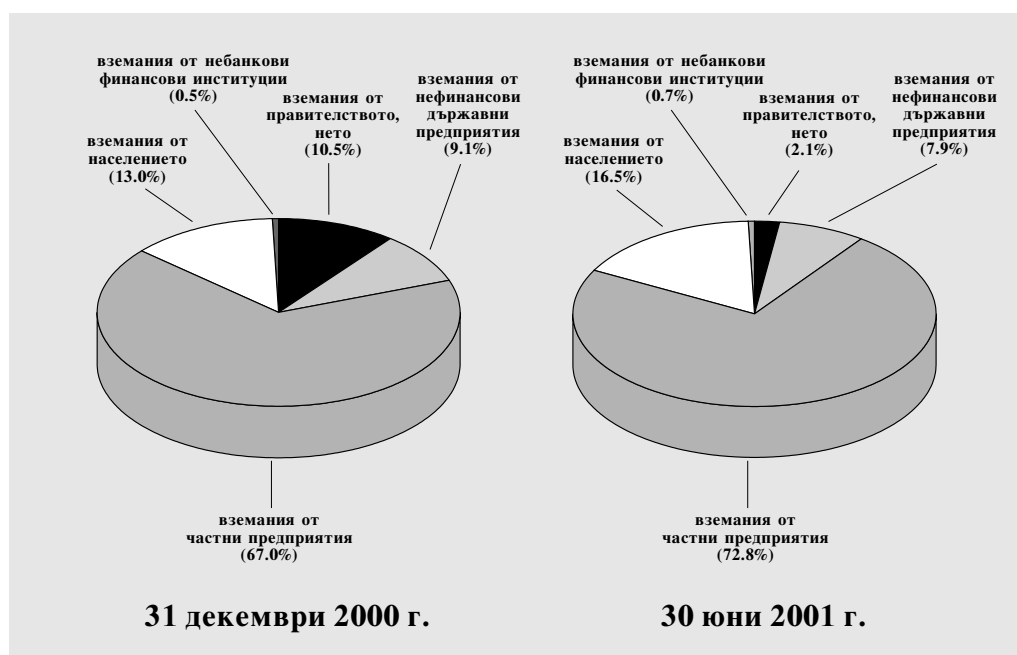
ДИНАМИКА НА ВЪТРЕШНИЯ КРЕДИТ

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

СТРУКТУРА НА ВЪТРЕШНИЯ КРЕДИТ

Източник: БНБ.

Това вероятно се дължи на предпочитанията на фирмите да вземат левови вместо валутни (главно в долари) кредити, тъй като лихвите по последните са съпоставими с левовите, но се поема и валутен риск. Вземанията от небанковите финансови институции отчитат нарастване за полугодieto, но на годишна база намаляват вследствие спада на валутния компонент. От всички кредитни агрегати най-съществено е увеличението на вземанията от населението (през първите шест месеца – със 142.2 млн. лв., което е 23.6% в номинално и 22.8% в реално изражение, а на годишна база със 167.7 млн. лв. – 29% в номинално и 19.6% в реално изражение). Значителното нарастване на този кредитен агрегат е израз на по-голямото вътрешно търсене и предполага по-

вишаване на потребителските разходи. От друга страна, трябва да се има предвид, че до голяма степен увеличението на посочения показател се дължи на факта, че съществена част от т. нар. потребителски заеми се използват с инвестиционно предназначение и често се влагат в развитието на малкия и средния бизнес. Причината за това са облекчените условия за получаване на такъв тип кредит (не е необходимо изготвяне на бизнесплан и доказване на финансовите потоци). Анализът на посочените данни показва, че нивото на кредита за реалния сектор се увеличава, но все още остава сравнително ниско. На практика разполагаемият кредитен ресурс не се усвоява изцяло от националното стопанство и значителна част от средствата се инвестира в чужбина, което води до увеличаване на нетните чуждестранни активи на банковата система. Забавеното реструктуриране на реалния сектор е в основата на неефективното му функциониране, което от своя страна е причина за ниската рентабилност и високия риск на инвестициите в него. Това обяснява непредпазливостта на търговските банки при насочване на по-съществени по обем кредитни ресурси към реалния сектор на икономиката.

Лихвени проценти по операциите на търговските банки

През отчетния период продължи изтеглянето на ликвидност от банковата система, свързано с включването на все повече организации към единната бюджетна сметка. Това не доведе до значителни изменения в стойността на основния лихвен процент (ОЛП), тъй като фискалната позиция се запази стабилна и бюджетът нямаше по-големи нужди от финансиране. Лихвените проценти по депозитите и кредитите, общо взето, се запазиха на обичайните нива.

Продължи, макар и с чувствително забавени темпове, спадът на номиналните годишни лихвени проценти по краткосрочните кредити в левове, като през април и май средните им стойности се установиха под 11%. На фона на относително по-високите за периода средни нива на ОЛП този спад е още по-осезаем. Това доведе до известно, макар и все още недостатъчно от гледна точка на нуждите на реалната икономика, нарастване обемите на новопредоставените краткосрочни левови кредити. Лихвените проценти по новите краткосрочни кредити в евро бяха близки до тези в левове, докато по тези в долари като цяло бяха с 1 – 2 пункта по-високи.

Лихвените проценти по новите дългосрочни левови кредити се задържаха устойчиво на нива от 15 – 16% годишно, докато тези в евро бяха с 1 – 2 пункта по-ниски. Доларовите кредити бяха най-скъпи – с изключение на февруари и март, през останалите месеци те се задържаха на нива 17 – 19%.

Номиналните лихвени проценти по едномесечни депозити остават на нивата от предходната година – около 3% годишно, но при отчетената за периода ниска инфлация, в реално изражение те остават положителни.

Валутната ориентация на банковата система се отрази и на междубанковия пазар. Лихвените проценти по сделките на междубанковия левов пазар като цяло се запазиха под ОЛП, но с ясно очертана тенденция към сближаване: почти през целия период сделки със срок над 7 дена, а в отделни месеци и такива от 3 – 7 дена, се сключваха на нива над ОЛП. Това е индикация за намаляване на левовата ликвидност на банките, но няма симптоми за опасност от възникване на ликвиден риск. Лихвените нива на междубанковите депозити в чуждестранна валута плавно нарастваха и средно за шестмесечието са с около 1 процентен пункт над тези, отчетени през предходната година.

При продължаващото свиване на маржа между лихвите по финансовите си активи и пасиви в левове и евро банките продължават да търсят компенсация частично чрез увеличение на кредитната си експозиция и чрез поддържане на сравнително висок лихвен диференциал по операциите си във валута.

Като цяло положението на междубанковия пазар беше сравнително спокойно. Средномесечният лихвен процент по предоставените краткосрочни де-

позити в началото на шестмесечието беше много нисък (0.82% за януари), след което започна да се покачва, а в началото на второто тримесечие достигна най-високите си нива (4.03% за април). Последва постепенно понижение до 3.39% в края на полугодиято.

В общи линии ежедневните лихвени проценти по предоставените краткосрочни депозити се движеха на нива около и под ОЛП, като имаше и изключения (последните дни на март и май, както и през част от втората и третата десетдневка на април), когато стойностите на въпросния показател значително надвишаваха ОЛП. Рязко нарастване се наблюдаваше и в края на втората и началото на третата десетдневка на февруари (от 1.82% до 3.33 – 3.97%), въпреки че не беше надминато равнището на ОЛП.

По-съществени флуктуации на лихвения процент по предоставените краткосрочни депозити се отчитат, когато има резки и значителни изменения на ликвидността в банковата система, а те обикновено са свързани с потоците от и към Министерството на финансите (МФ)²³ и с необходимостта от попълване на сумите по сметките за задължителните минимални резерви на търговските банки в централната банка. От началото на 2001 г. МФ промени графика на емисиите на 3-месечни ДЦК, които се провеждат два пъти в месеца вместо всяка седмица, както беше през предходните години. С това се измени и честотата на промяна на основния лихвен процент, който се определя на базата на средната годишна доходност по тези книжа, реализирана на аукционите. Равнището на ОЛП изцяло се формираше под влияние на ликвидното състояние на банковата система. Изплащането през януари на лихви и част от главницата по ЗУНК облигациите, емитирани в щатски долари, породиха повишено търсене на ДЦК, което доведе до очакван първоначален спад (до 4.19% през февруари). Последва период на плавно покачване, като през юни бе достигнато нивото от януари – 4.5%.

По отношение на спорадичните ликвидни затруднения в ограничен кръг банки, направеният анализ категорично показва, че проблем с ликвидността в банковата система като цяло няма. Някои търговски банки изпитват затруднения с осигуряване на необходимата им ликвидност за посрещане на клиентски плащания в националната валута поради левов недостиг по разплащателните сметки в БНБ. Вследствие на това лихвените проценти по краткосрочните междубанкови депозити в определени моменти нарастват многократно. Като цяло обаче средномесечният размер на лихвите по краткосрочно предоставените средства на междубанковия пазар остава под средните нива в страните на резервната валута (еврото), което потвърждава становището, че няма системни проблеми с ликвидността. Причините за тези временни проблеми могат да се търсят в няколко направления:

- В последните месеци се наблюдава увеличение на среднодневния обем на плащанията през БИСЕРА. Това особено силно се проявява в пиковите моменти на плащанията към бюджета, при това съпроводено и с увеличаване на негативната за банките разлика между извършените и получените плащания. Тази тенденция в бъдеще вероятно ще се задълбочава, предвид продължаващия процес на монетизация на стопанството, подхранван от положителните тенденции в развитието на реалния сектор и общото нарастване на търсенето на пари.
- Във всеки отделен ден банковата система като цяло разполага с достатъчни наличности по сметките в левове, които да обезпечат нормалния платежен процес. Проблемът възниква от неравномерното им разпределение по отделни банки, като в някои случаи и по различни причини междубанковият пазар не може пълноценно да изпълни ролята

²³ При настъпване на падеж на ДЦК и извършване на социални плащания (пенсии, заплати) в банковата система се влива ликвидност и лихвеният процент намалява, а при нареждане на плащания от фирмите към МФ (за данъци, социални и здравни осигуровки и др.) се изтегля ликвидност и лихвеният процент се увеличава. Изтегляне на ликвидност се наблюдава и в края на т. нар. поддържащ период и в дните непосредствено след него, когато банките трябва да преведат сумите по сметките за ЗМР в съответствие с нормативните изисквания.

си на посредник. Забелязва се повтораемост на временните ликвидни проблеми в едни и същи банки, докато други банки са традиционни „донори“. Това предполага наличието на проблеми с управлението на текущата ликвидност и на ниво отделна банка.

- В стремежа си да управляват по-ефективно активите си част от търговските банки (със системно значение за банковия сектор) предприеха политика на намаляване размера на поддържаните наличности по разплащателните си сметки в БНБ за сметка на увеличаване на външните активи. Това води и до съответно по-малко предлагане на свободни левови ресурси на междубанковия пазар, което рефлектира във висока колебливост на лихвените проценти по междубанковите депозити. Стремежът на банките към минимизиране на средствата, поддържани по сметки в централната банка, е напълно разбираем и икономически обоснован. Факт е обаче, че като правило във временни ликвидни затруднения изпадат банки с високо ниво на нетни външни активи.

В резултат от направения анализ се налага изводът, че при управлението на текущата си ликвидност банките трябва да се съобразяват до по-голяма степен с влиянието на изброените тенденции, както и с други основни фактори като ежемесечната цикличност в плащанията на задължения към бюджета от страна на фирмите и характерното за летния сезон на отпуските изтегляне от страна на физически лица на средства от банките.

Касова дейност на БНБ

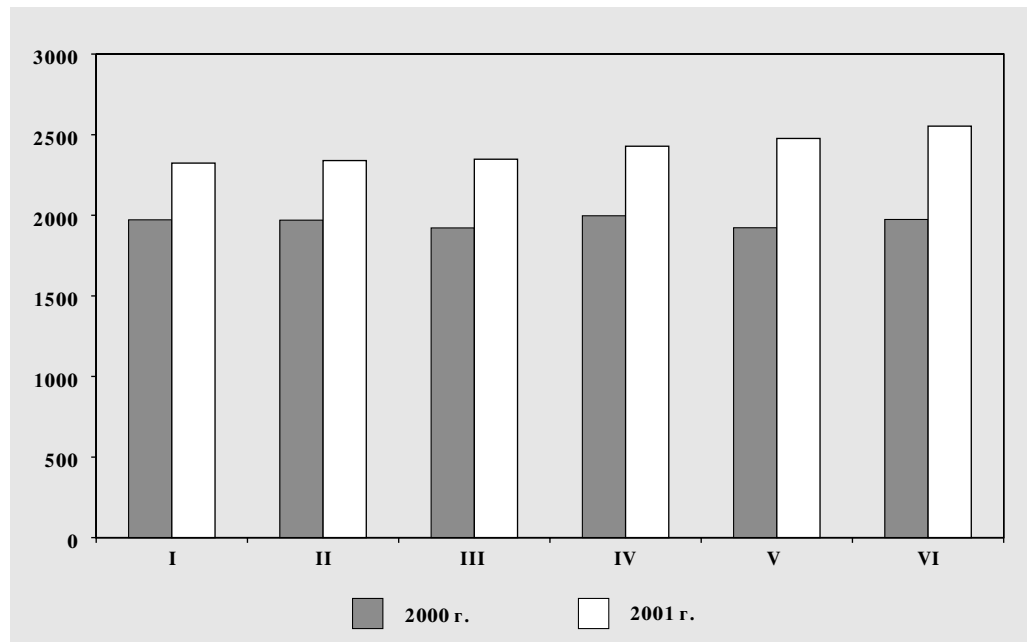
Пари в обращение

В края на полугодиято банкнотите и монетите извън касите на БНБ достигат 2553 млн. лв. Те нарастват с 48 млн. лв., или 2% в сравнение с края на 2000 г. От тях банкнотите (емисия 1999 г.) и разменните монети (емисия 1999 г. и 2000 г.) са 99.22%.

Наличните банкноти и монети в касите на търговските банки са 116 млн. лв. в края на полугодиято на 2001 г. при 134 млн. лв. в края на 2000 г.

ПАРИ В ОБРАЩЕНИЕ (ИЗВЪН КАСИТЕ НА БНБ) (към края на всеки месец)

(млн. лв.)

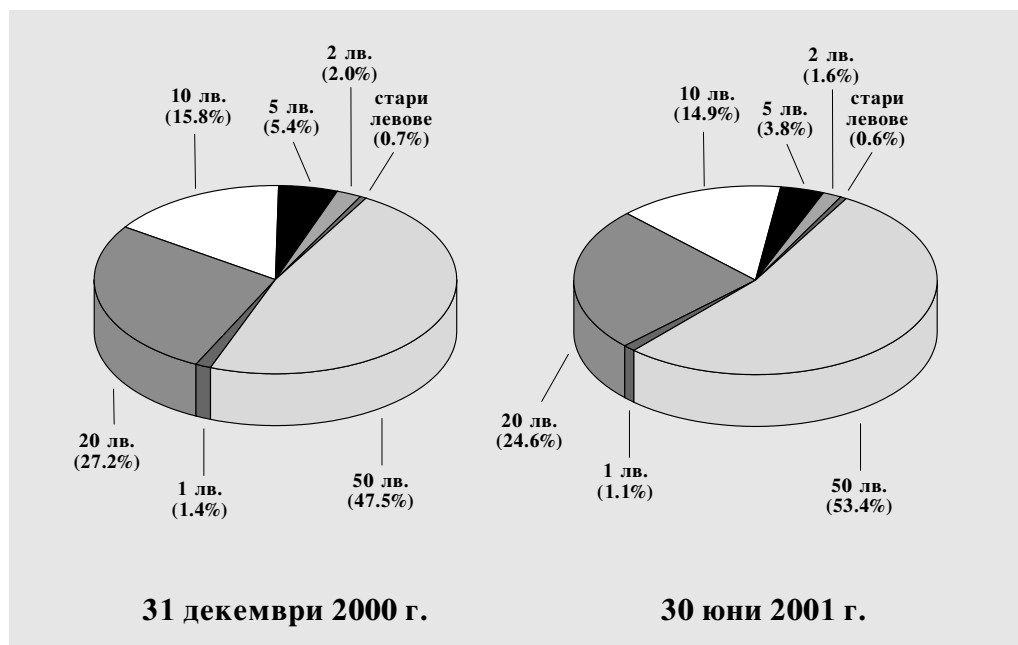
Източник: БНБ.

Номинален строеж

Броят на банкнотите извън касите на БНБ е 163 млн. в размер на 2505 млн. лв. при 182 млн. броя за 2458 млн. лв. към края на 2000 г. Средната банкнота в обращение в края на шестмесечието на 2001 г. е 15 лв. при 13.5 лв. в края на предходната година.

Към 30 юни 2001 г. монетите са 283 млн. броя за 27 млн. лв. при 204 млн. броя за 22 млн. лв. към края на 2000 г. Средната монета извън касите на БНБ е 0.09 лв. при 0.10 лв. в края на м. г.

КУПЮРЕН СТРОЕЖ НА БАНКНОТИТЕ В ОБРАЩЕНИЕ

Източник: БНБ.

Емисия на възпоменателни монети

През полугодieto на 2001 г. БНБ пусна в обращение следните възпоменателни монети:

Наименование на монетата	Емисия	Номинал	Метал	Дата на пускане в обращение	Тираж (брой)	Продадени за 2001 г. (брой)
IX зимни олимпийски игри – „Ски-скоч от шанца“	2001 г.	10	сребро	19.II.2001 г.	25 000	10 976
„Българско висше образование“ – EURO	2001 г.	10	сребро	22.V.2001 г.	10 000	6 200

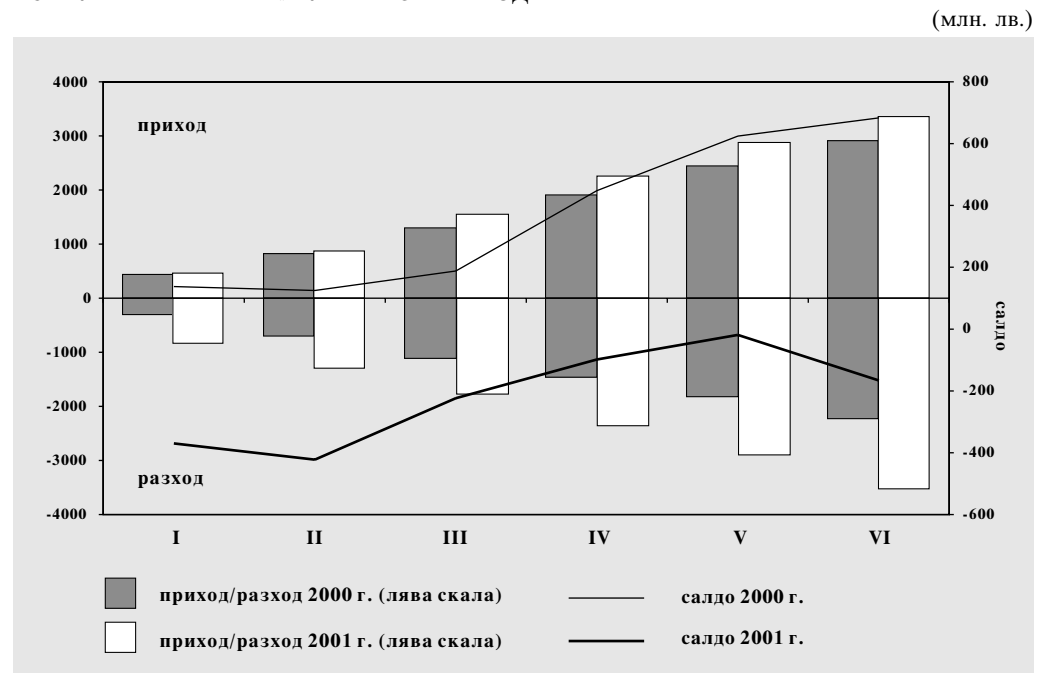
Източник: БНБ.

4. Фискален сектор

Републикански бюджет

Състоянието на републиканския бюджет през първото шестмесечие на 2001 г. остана стабилно, което в решаваща степен допринесе за запазване и на макроикономическата стабилност. За изпълнението на фискалната програма съдействаха засиленият контрол върху събирането на приходите и разходването на бюджетните средства. Въпреки че разходите надхвърлиха стойностите, отчетени през същия период на миналата година, по-доброто от планираното изпълнение на приходите позволи републиканският бюджет да завърши шестмесечието с по-нисък от предвидения дефицит.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ

Източник: МФ.

За стабилното състояние на републиканския бюджет през периода в най-голяма степен повлия добро то изпълнение на приходната част. Приходите по републиканския бюджет за първото шестмесечие на 2001 г. достигнаха 3358.3 млн. лв., което представлява 53.5% от годишния разчет. Основен принос за този резултат имат постъпленията от данъци, които формират 77.9% от общите бюджетни приходи за шестмесечието. В началото на годината влязоха в сила някои промени в данъчното облагане, които бяха насочени към плавното намаляване на данъчната тежест с цел стимулиране на икономическия растеж. Данъчните промени се изразяват в намаляване ставките на данъка върху печалбата за републиканския бюджет, промяна на скалата за облагане на доходите на физическите лица и съкращаване срока за възстановяване на данъчния кредит по ДДС. Като цяло изпълнението на данъчните приходи бе по-добро от това в сравнение с първата половина на 2000 г., макар че приходите по отделните данъчни задължения се характеризираха с различна динамика. Въпреки намалението на ставките постъпленията по данъка върху печалбата за републиканския бюджет надвишиха реализираните приходи през първото шестмесечие на миналата година, което може да се отнася за подобрената събираемост на данъчните задължения, както и на постъпилия данък върху печалбата на БКК за 2000 г. Приходите от ДДС и акцизи превишиха постъпленията през първото полугодие на миналата година, докато при при-

ходите от мита и данъка върху доходите на физическите лица бе отчетено намаление. За доброто изпълнение на приходната част на републиканския бюджет допринесоха и неданъчните приходи, вкл. приходите на бюджета от собственост и вноската на БНБ.

Данните за изпълнението на републиканския бюджет показват и значително увеличение на разходите. Направените от републиканския бюджет разходи и трансфери надхвърлиха с 39% в номинално изражение тези през първото полугодие на миналата година, като общият им размер за периода е 3524.7 млн. лв. За отбелязания прираст на разходите допринесоха както почти двойно по-високите трансфери за другите бюджети, така и значително по-големите разходи за издръжка, основен принос за което имат разходите на министерства и ведомства. Върху размера на разходите благоприятно се отрази ограниченият размер на разходите за лихвени плащания. Разходите за лихви по вътрешния дълг се задържаха на миналогодишните си равнища, а лихвените плащания по външния дълг не надхвърлиха планираните стойности въпреки поскъпването на щатския долар.

Макар че увеличението на разходите се отрази съществено върху фискалната позиция, републиканският бюджет приключи първото шестмесечие с положително първично салдо в размер на 417.8 млн. лв. Ограниченият размер на разходите за лихви по вътрешния дълг позволи реализирането и на вътрешен излишък от 292.8 млн. лв. За разлика от миналата година, когато републиканският бюджет приключи първото полугодие с касов излишък от 2.7% от БВП, касовото салдо към 30 юни 2001 г. е със 166.5 млн. лв. дефицит. Реализираният към края на периода дефицит се оказа по-нисък от очаквания, което дава основания да се смята, че при отсъствие на сериозни неблагоприятни фактори заложената за годината стойност от 856.9 млн. лв. (3% от БВП) няма да бъде надмината.

Консолидирана фискална програма

Фискалната политика, провеждана през отчетния период, продължи да съдейства за запазването на макроикономическата стабилност. Състоянието на консолидираната фискална програма остана стабилно, за което допринесе доброто изпълнение на приходната част и внимателното разходване на бюджетните средства. Изпреварващото нарастване на разходите в сравнение с бюджетните приходи се отрази в реализирането на по-нисък бюджетен излишък спрямо отчетения към средата на миналата година, но въпреки това доброто изпълнение на приходите в сравнение с програмната стойност позволи консолидираният държавен бюджет да приключи първото шестмесечие с излишък от 167 млн. лв.

Към края на юни приходите по консолидираната фискална програма възлизат на 6062.1 млн. лв., а разходите – на 5895.1 млн. лв. Постигнатите резултати могат да се интерпретират като следствие от подобрената събираемост на приходите и създадената от това възможност за увеличение на бюджетните разходи.

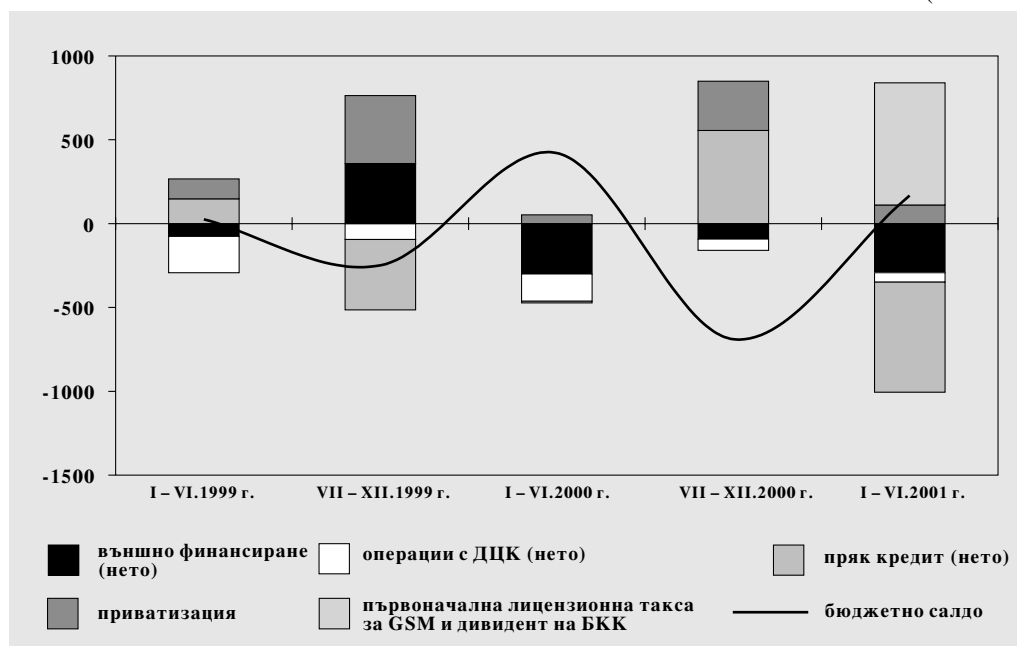
С изключение на републиканския бюджет останалите съставни бюджети на консолидираната фискална програма приключиха отчетния период с излишък. Това до голяма степен бе следствие от значителния обем на трансферите от републиканския за останалите съставни бюджети, които нараснаха до 3.6% от БВП при 1.7% за първото шестмесечие на 2000 г. Основната част от трансферите бяха насочени в полза на бюджетите на социалното осигуряване и общините. Една от причините за значителното увеличение на трансферите в полза на държавното обществено осигуряване бе компенсирането на по-ниските приходи вследствие на влязлото в началото на годината намаление на пенсионната вноска с 3 процентни пункта.

Основната част от финансирането по консолидирания бюджет през периода бе еднократно. С постъпването на дивидента от БКК и първоначалната такса за втори GSM оператор бюджетът получи средства в размер на 727.6

млн. лв., което позволи както поддържане на отрицателно нетно финансиране, така и увеличаване на фискалния резерв. През разглеждания период бяха направени погашения по външния дълг, намерили отражение в намаление с 293.4 млн. лв. на задълженията към външни кредитори. Сред тях по-значителни по размер бяха вноските по дълга към Парижкия клуб, както и към Г-24 и Световната банка. Отрицателна стойност за периода отбеляза и нетното вътрешно финансиране, което отразява операциите с ДЦК, задълженията на бюджета към БНБ във връзка с получаваните от МВФ траншове и динамиката на фискалния резерв. Бюджетът ползва последните два транша по тригодишното споразумение с МВФ, получавайки кредит от БНБ по чл. 45 от ЗБНБ, и извършваше плащания по тези задължения, като за периода нетното финансиране от този източник е 15.3 млн. лв. Намалените кредитни потребности на бюджета и наличието на други източници за финансиране обусловиха и отрицателните нетни емисии на ДЦК, в резултат на което стойността на погасените ДЦК надхвърли с 55.8 млн. лв. тази на новите емисии. Нарастването с 690.3 млн. лв. на депозитите и средствата по сметки бе основната причина за отчетената отрицателна стойност на вътрешното финансиране. За укрепването на фискалната позиция допринесоха и приватизационните процеси, които осигуриха на консолидирания бюджет постъпления в размер на 110.8 млн. лв.

ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕФИЦИТА ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Процесите във фискалната сфера дадоха своето отражение и върху фискалния резерв, който достигна 2870.5 млн. лв. в края на юни. Динамиката на фискалния резерв зависи от приходите и разходите на бюджета, както и от операциите по финансирането – получените нови заеми и направените погашения по дълга. Спадът на фискалния резерв през януари и задържането му на по-ниски равнища през първото тримесечие бяха следствие от значителните разходи в началото на годината, сред които са и плащанията по брейдиоблигациите, по-високата стойност на дефицита в началото на годината, както и значителният размер на направените погашения по вътрешния дълг. С постъпването на данъчните приходи през март и април и подобряването на бюджетното салдо фискалният резерв започна да възстановява своето равнище.

Държавен дълг

Необходимостта от финансова дисциплина, наложена от режима на паричен съвет, и политиката на ограничаване на държавния дълг продължават да оказват силно влияние върху размера и структурата на държавния дълг. Намалената потребност на бюджета от заемни средства позволи обемите на емитираните книжа по вътрешния дълг да бъдат близки до тези на погасените. Същевременно направените погашения по външния дълг се отразиха в отрицателните стойности и на външното финансиране. Съотношението на държавния дълг към БВП отбелязва намаление за първото полугодие на 2001 г., като към края на юни достигна 77.3% при 80.6% в края на 2000 г. Намаление се регистрира както по отношение на вътрешния, така и на външния дълг – за първото шестмесечие на 2001 г. съотношението на вътрешния дълг към БВП спадна от 6.9% до 6.3%, а това на външния дълг – от 73.7% до 71%. Намалението произтича както от ограничаването размера на дълга, така и от по-високата прогнозна стойност на БВП за текущата година.

ВЪТРЕШЕН ДЪЛГ

(хил. лв.)

	31.XII.2000	30.VI.2001
I. Общ размер на държавния дълг	1 757 226.3	1 757 868.7
1. Дълг по ДЦК, емитирани за финансиране на бюджетния дефицит	946 065.5	941 434.9
2. Дълг по ДЦК, емитирани за структурната реформа	811 160.8	816 433.8
II. Вътрешни държавни гаранции	9 984.1	9 225.6
ОБЩ РАЗМЕР НА ВЪТРЕШНИЯ ДЪЛГ	1 767 210.4	1 767 094.3

Източник: МФ.

Вътрешният дълг²⁴ на правителството не отбелязва съществено изменение през първото полугодие на 2001 г. – в края на юни неговият размер е 1767.1 млн. лв. при 1767.2 млн. лв. в началото на годината. Вътрешният държавен дълг възлиза на 1757.9 млн. лв., а вътрешните държавни гаранции са в размер на 9.2 млн. лв. Намалението спрямо декември 2000 г. е обусловено от отрицателните нетни емисии на ДЦК. В противоположна посока се отрази динамиката на курса на долара, която оказва влияние върху левовата равностойност на деноминирания в долари ДЦК.

Преобладаващо място във вътрешния дълг имат ДЦК за финансиране на бюджетния дефицит (53.3%). Техният размер към края на юни е 941.4 млн. лв. при 946.1 млн. лв. в началото на годината. Макар и незначително, намалението на този компонент на вътрешния дълг произтича от по-малките потребности на бюджета от вътрешно финансиране и политиката към ограничаване на вътрешния дълг. ДЦК, емитирани за структурната реформа, са в размер на 816.4 млн. лв., или 46.2% от вътрешния дълг. Отчетеното нарастване спрямо края на предходната година (5273 хил. лв., или 0.65%) се дължи на валутни разлики – увеличението на левовата равностойност на деноминирания в долари книжа по ЗУНК е по-голямо от стойността на книжата, които са погасени или използвани като платежно средство в приватизацията през разглеждания период.

По отношение на емисионната политика продължава поддържането на отрицателни нетни емисии, като обемът на новоемитираните ДЦК е близък до този на погасените. Започналите от предходната година благоприятни тенденции по отношение на финансирането с ДЦК се запазват и през първото

²⁴ От април прекият дълг към БНБ не се включва в структурата на вътрешния дълг. Досегашното отчитане на тези задължения в рамките на вътрешния дълг произтича от това, че финансирането от МВФ се явява вътрешно за бюджета, тъй като траншовете се отпускат на БНБ, след което тя ги предоставя на правителството. Изваждането на прекия кредит към БНБ от вътрешния дълг цели да се избегнат грешки и двойно отчитане при ползването на данните за дълга, тъй като задълженията към МВФ се отчитат и в рамките на външното финансиране.

шестмесечие на 2001 г. Продължава тенденцията към удължаване на средния матуритет на новоемитирания дълг, което се отразява в непрекъснатото нарастване на средната продължителност на емисиите в обращение. През юни среднопретегленият матуритет на емисиите за финансиране на дефицита нарасна до 2 години и 7 месеца. Наред с това засиленото търсене на ДЦК с подълъг матуритет намира отражение в равнището на доходността, постигната на първичния пазар, която се характеризира с плавно намаляване при петгодишните ДЦК за сметка на двегодишните и тримесечните книжа.

Към края на юни *външният дълг на правителството*, преизчислен в щатски долари, възлиза на 8684.3 млн. щ. д., от които 8187.2 млн. щ. д. са държавен дълг и 497.1 млн. щ. д. под формата на държавногарантиран дълг. Преизчислен по валутните курсове към края на периода, общият външен дълг на правителството отбелязва намаление с 286.1 млн. щ. д. (3.2%) спрямо края на 2000 г. Намалението обхваща държавния дълг (3.9%), докато при държавногарантирания дълг се отчита увеличение от 11.1%. По-малкият размер на дълга в края на шестмесечието е обусловен както от съотношението между полученото финансиране и направените погашения, така и от динамиката на курса на щатския долар.

ВЪНШЕН ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

	31.XII.2000 г. (млн. щ. д.)	30.VI.2001 г. (млн. щ. д.)	Изменение (%)
I. Държавен дълг	8522.9	8187.2	-3.9
Лондонски клуб	4976.1	4976.1	0
Парижки клуб	600.4	465.2	-22.5
Световна банка	827.8	794.4	-4.0
Г-24	56.5	27.2	-51.9
Европейски съюз	428.0	391.5	-8.5
МВФ	1218.4	1170.1	-4.0
Други	127.1	116.3	-8.5
Държавни инвестиционни заеми	233.5	187.7	-19.6
Активирани държавни гаранции	55.1	58.8	6.7
II. Държавногарантиран дълг	447.4	497.1	11.1
ОБЩ РАЗМЕР НА ВЪНШНИЯ ДЪЛГ	8970.4	8684.3	-3.2

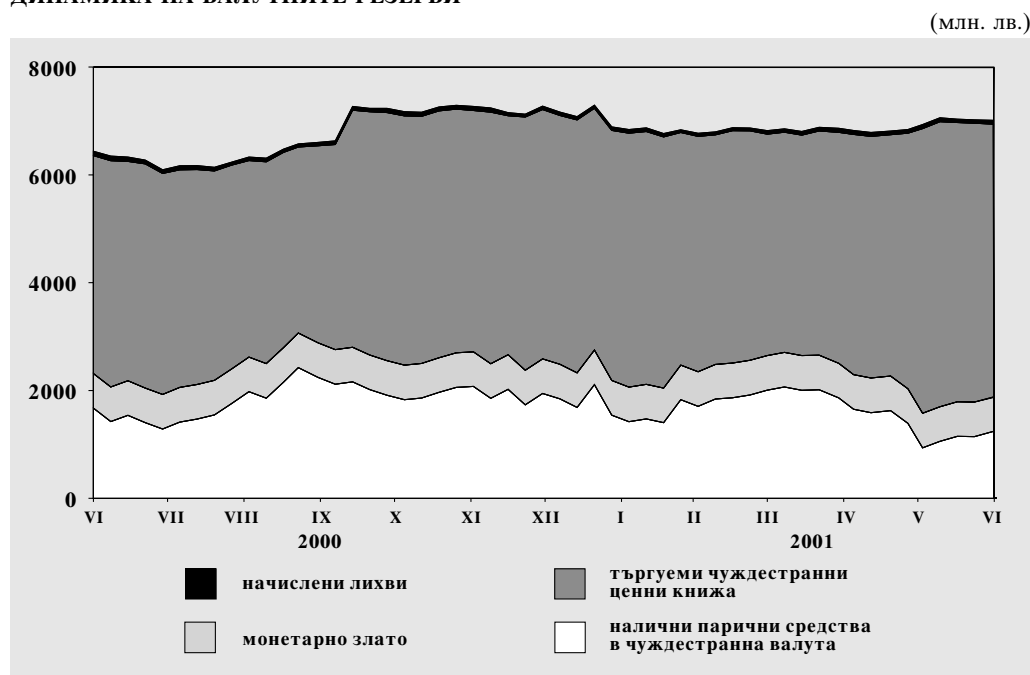
Източник: МФ.

Структурата на външния дълг по кредитори се запазва – с най-голям дял са брейдикнижата (57.3%), задълженията към МВФ (13.5%), Световната банка (9.15%) и Парижкия клуб (5.4%). Като цяло първото полугодие на 2001 г. се отличава с отрицателно нетно финансиране от чужбина (-79.9 млн. щ. д.). Основната част от полученото финансиране е по линия на тригодишното споразумение с МВФ (131.7 млн. щ. д.). По-значителни погашения през периода бяха направени по задълженията към МВФ (130 млн. щ. д.), Парижкия клуб (91.7 млн. щ. д.) и Г-24 (26.5 млн. щ. д.), а основната част от лихвените плащания бяха свързани със задълженията към Лондонския клуб (160.7 млн. щ. д.). Отрицателната стойност на нетното външно финансиране за периода се дължи главно на изплащането на задължения към Парижкия клуб, Г-24 и Световната банка, докато нетното финансиране е положително при държавните инвестиционни заеми и външните заеми, по които държавата е поела гаранция.

III. Управление на валутните резерви

През първото полугодие размерът на валутните резерви намаля с 328 млн. лв. (4.5%) в сравнение с края на предходната година. Основните причини за това са големите плащания по външния дълг, довели до отрицателно нетно външно финансиране. Въпреки намалението валутните резерви покриват с излишък всички парични задължения на БНБ и осигуряват нормалното функциониране на икономиката в условията на паричен съвет.

ДИНАМИКА НА ВАЛУТНИТЕ РЕЗЕРВИ

Източник: БНБ.

1. Стратегия при управлението на международните валутни активи на БНБ

Инвестиционната политика по управлението на международните валутни активи се определя от законовите ограничения в Закона за БНБ, бенчмарка и инвестиционните ограничения за управление на международните валутни активи на БНБ. Главните цели при управлението на валутните активи са следните:

- стойността на международните валутни активи да покрива общите парични задължения на БНБ;
- да се поддържа ликвидност на международните валутни активи, която да позволява на БНБ да продава и купува без ограничения на територията на страната евро срещу левове по фиксирания валутен курс.

Върху управлението на международните валутни активи през първите шест месеца на 2001 г. най-голямо влияние оказаха няколко фактора: лихвената политика на ЕЦБ и Федералния резерв, състоянието на международните финансови пазари и паричните потоци през периода.

Позициониране на портфейла в евро

Управлението на портфейла в евро условно се разделя на два подпериода:

Първо тримесечие. През първото тримесечие на 2001 г. ЕЦБ не предприе промени в лихвените проценти, въпреки че централните банки на воде-

щите икономики провеждаха експанзионистична монетарна политика. Поради това изменението на кривата на доходността в еврозоната до голяма степен бе повлияно от промяната в доходността на американските ДЦК.

Вследствие тенденцията към намаление на лихвите и повишеното колебание на доходността в късия край на кривата на доходност дюрацията на портфейла беше по-висока от тази на бенчмарка, като се предприемаха инвестиции предимно в секторите 1 – 5 години. Поддържаше се по-високо тегло в портфейла спрямо бенчмарка²⁵ в сектора 5 – 10 години и по-ниско в сектора до 1 година. Паричните потоци през периода бяха балансираны и не оказаха съществено влияние върху структурата на портфейла.

Второ тримесечие. През второто тримесечие данните за европейската икономика показаха задълбочаващо се забавяне на растежа и нарастване на инфлацията. В началото на периода доходността по цялата дължина на кривата на доходност се повиши в резултат от рязкото понижаване на лихвите от страна на Федералния резерв поради съществуващата силна корелация между европейския и щатския дългов пазар. Глобалното забавяне на растежа и агресивната експанзионистична политика на останалите централни банки принуди ЕЦБ също да отслаби паричната си политика и на 11 май тя намали реполиквата с 25 б. т. до 4.5%. След това решение доходността в късия край се понижи и през останалата част на периода се наблюдаваше увеличаване на наклона на кривата на доходност в еврозоната.

Силните колебания на доходността в късия край на кривата през периода бяха причина да се поддържа дюрация, по-висока от тази на бенчмарка. Инвестициите бяха главно в секторите 2 – 5 години, а относителното тегло на инвестициите в сектора до 1 година беше намалено.

През периода беше предприета нова стратегия за управление на ресурсите на част от клиентите на БНБ, като според сключените с тях споразумения бяха оформени отделни портфейли от краткосрочни ДЦК (до 6 месеца), деноминирани в евро. С цел осигуряване на необходимите средства по споразуменията, както и за посрещане на текущите задължения по външния дълг бяха закрити позиции, което не се отрази съществено върху следваната стратегия.

Управлението на портфейла в щатски долари също може да се разгледа в два подпериода:

Първо тримесечие. Спадът в производството породил страхове от рецесия в САЩ и стана причина за преминаване към експанзионистична парична политика от страна на Федералния резерв. В условията на понижаващи се лихви доходността на ДЦК спадна чувствително. Дюрацията на портфейла бе поддържана по-висока от тази на бенчмарка, като се наблюдаваха два големи скока през периода, породени от външни парични потоци – постъпления от продажбата на лиценз за втория GSM оператор от 135 млн. щ. д. на 19 януари и последващо плащане по дълга към Лондонския клуб в размер на 160 млн. щ. д. на 29 януари.

Средствата бяха инвестирани съобразно пазарните условия, като беше увеличена експозицията в сектора 1 – 3 години, както и до 1 година. Предпочитани инструменти бяха евродоларовите облигации и ценните книжа на наднационални институции, които предлагаха атрактивна доходност спрямо ДЦК.

Второ тримесечие. През второто тримесечие спадът в американската икономика се задълбочи и Федералният резерв намали лихвите до 3.75%. Спадът на фондовите пазари, ниските корпоративни печалби, отслабената икономическа активност и потребителско доверие останаха основни определящи фактори за паричната политика. В условията на понижаващи се лихви дюрацията на портфейла бе поддържана по-висока от тази на бенчмарка. Наблюдаваните по-значими парични потоци през периода бяха свързани с плащания по външния дълг.

²⁵ Бенчмарк (репер) – моделен портфейл от ценни книжа, задаващ рисково неутралната позиция при управлението на активи, в т. ч. дюрация.

Експозицията в сектора 1 – 3 години бе запазена, а инвестициите в сектора до 1 година се увеличиха. Поради агресивната експанзионистична политика, провеждана от Федералния резерв, предпочитани инструменти останаха краткосрочните ДЦК и евродоларовите облигации, които предлагаха по-атрактивна доходност спрямо ДЦК.

2. Структура, доходност и управление на риска на международните валутни активи

Валутна структура

Основна част от активите на БНБ са в резервната валута, като относителният им дял към края на отчетния период е 84.1% от сумата на активно управляваната част от валутните резерви, а относителният дял на активите в щатски долари е 11.3%.

ВАЛУТНА СТРУКТУРА НА АКТИВНО УПРАВЛЯВАНАТА ЧАСТ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ВАЛУТНИ АКТИВИ

	(%)					
Вид валута	I	II	III	IV	V	VI
EUR	86.5	85.1	84.9	84.2	83.6	84.1
USD	10.8	11.0	11.0	10.9	11.2	11.3
XAU	2.5	2.5	2.6	2.6	2.7	2.8
CHF	0.2	1.4	1.5	2.3	2.5	1.8
Общо активи	100	100	100	100	100	100

Източник: БНБ.

ПАЗАРНА СТОЙНОСТ НА АКТИВИТЕ, КОИТО НЕ СЕ УПРАВЛЯВАТ АКТИВНО ОТ БНБ (в края на месеца)

	(млн. лв.)					
	I	II	III	IV	V	VI
Валута на каса	16.03	14.41	18.94	20.69	32.61	22.43
Активи в GBP	1.12	1.02	0.81	0.75	0.57	0.44
Активи в JPY	21.47	0.74	1.37	1.34	0.22	0.29
Активи в SDR	175.65	118.66	296.20	235.07	250.12	378.82
При външни мениджъри	486.22	488.12	395.25	416.59	418.55	420.50
Монетарно злато в трезорите на БНБ	577.06	579.88	593.05	591.45	632.15	642.32

Източник: БНБ.

Нарастването на активите в СПТ през юни се дължи на получения с вълбор 5 юни последен транш в размер на 52.3 млн. СПТ по тригодишното споразумение с МВФ. Причина за намалението на сумата при външните мениджъри е прекратеното през март 2001 г. инвестиционно споразумение с единия от двамата външни мениджъри, като средствата при него бяха изтеглени и предоставени за управление от дирекция „Ковчежничество“ на БНБ.

Поради поскъпването на щатския долар спрямо лева пазарната стойност на монетарното злато в трезорите на БНБ се повишава и към края на отчетния период е 642.3 млн. лв., докато балансовата стойност остава непроменена – 515.6 млн. лв.

Структура по финансови инструменти

Основен дял в структурата по финансови инструменти заемат инвестициите в ценни книжа и депозити. Отрицателният дял на наличните средства към края на април и юни е в резултат на сключени сделки съответно на 28 април 2001 г. и 29 юни 2001 г. (*trade date*), когато в портфейла няма достатъчно свободни средства, равностойни на сключените към определения момент сделки, но към деня на плащане (*value date*) по тези сделки необходимите налични средства постъпват като външен поток или са получени вследствие падежа на направени по-рано инвестиции.

СТРУКТУРА ПО ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ В КРАЯ НА МЕСЕЦА

(%)

Тип инструмент	I	II	III	IV	V	VI
Налични средства	4.5	5.6	1.9	-2.2	3.6	-1.3
Депозити	22.0	27.2	32.9	31.7	12.2	20.2
Ценни книжа	73.5	67.2	65.2	70.5	84.2	81.1
Общо активи	100	100	100	100	100	100

Източник: БНБ.

Структура по
остатъчен
срок до падежа

Основната част от активите на БНБ са инвестирани в инструменти (текущи сметки, краткосрочни депозити във валута и злато и ценни книжа) с остатъчен срок до падежа до 1 година, а относителният им дял е 73.7% към края на отчетния период. Отрицателният дял на сектора по падежи 0 – 3 дни през април е еквивалентен на наличните средства от предходната таблица и е обяснен в предходния абзац.

СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ ПО ОСТАТЪЧЕН СРОК ДО ПАДЕЖА

(%)

Падеж	I	II	III	IV	V	VI
0 - 3 дни	4.5	5.6	1.9	-2.2	3.6	-1.3
3 дни - 1 месец	24.6	28.1	35.8	32.2	19.3	24.7
1 месец - 1 година	41.8	35.4	31.7	37.9	48.5	50.3
1 - 3 години	20.8	22.3	20.2	19.5	18.6	16.6
3 - 5 години	7.0	7.9	10.0	12.2	9.5	9.2
5 - 10 години	1.3	0.7	0.4	0.4	0.5	0.5
Общо активи	100	100	100	100	100	100

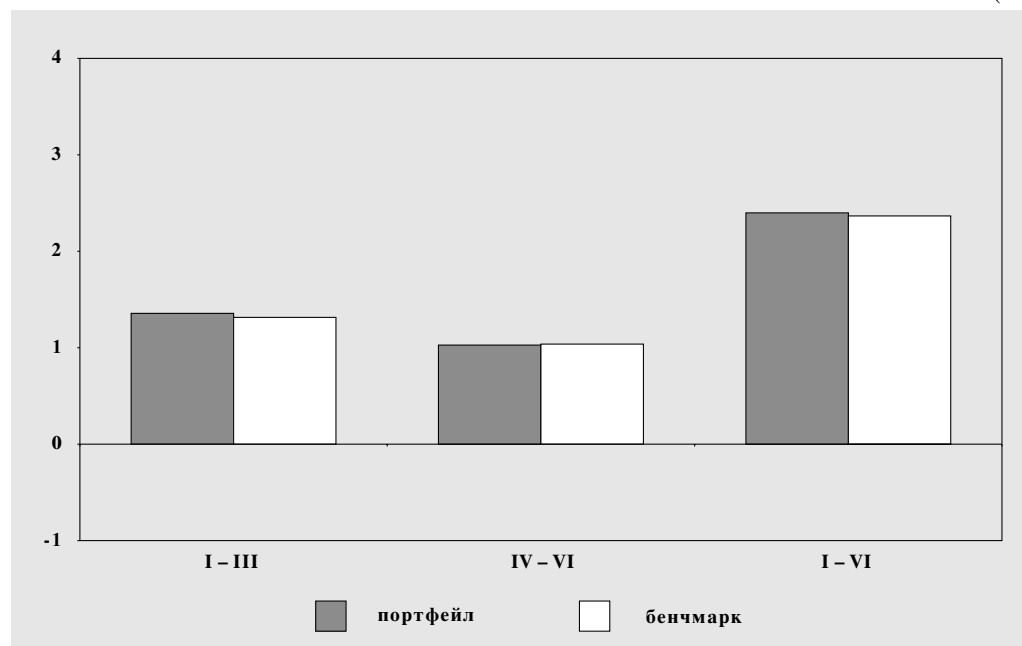
Източник: БНБ.

Доходност,
волатилитет,
лихвен риск

Портфейл в евро. Волатилитетът (стандартното отклонение) на реализираната доходност на портфейла е 0.52%, а това на бенчмарка е 0.46%. Модифицираната дюрация, която е основният измерител на лихвения риск, е 0.96 години за портфейла срещу 0.87 години за бенчмарка средно за отчетния период. Отношението на Шарп²⁵ за портфейла е 0.14, а за бенчмарка – 0.09.

РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЕВРО

(%)

Източник: БНБ.

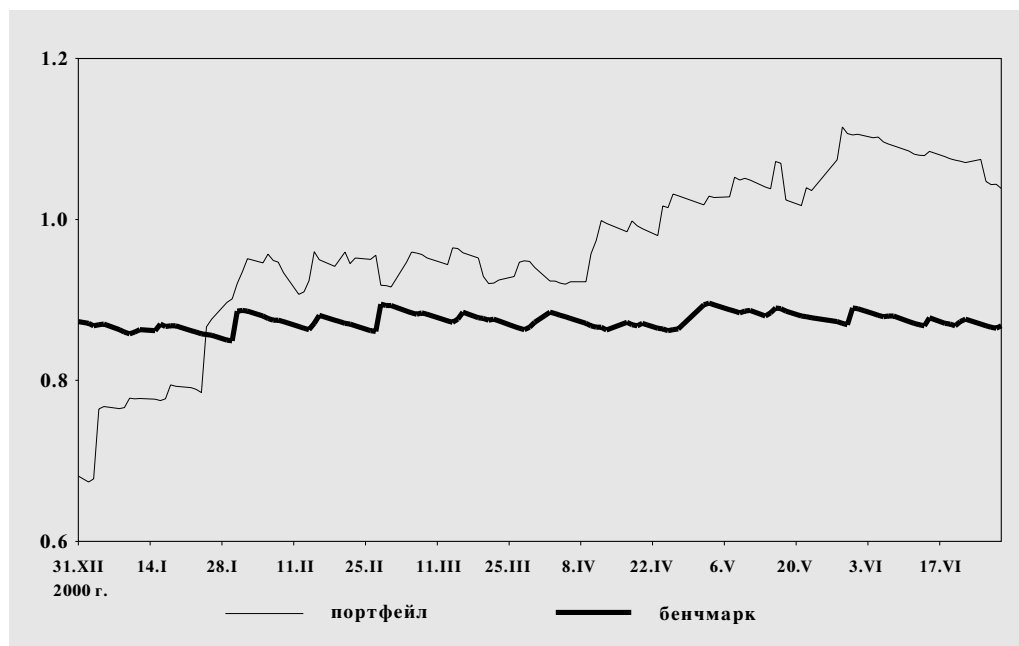
²⁵ Отношението на Шарп е мярка за реализираната допълнителна доходност над безрисковата за единица поет риск и позволява коректна интерпретация и сравнение между ефективността на управлението на портфейли с различно ниво на риск. Колкото по-голямо е отношението на Шарп за даден портфейл, толкова по-ефективно е неговото управление.

За отчетния период доходността е 2.4%, което е с 3 б. т. над тази за съответния бенчмарк.

	31.XII.2000 – 30.VI.2001	
	Портфейл	Бенчмарк
Доходност (%)	2.40	2.37
Волатилитет (%)	0.52	0.46
Модифицирана дюрация	0.96	0.87
Отношение на Шарп	0.14	0.09

Източник: БНБ.

МОДИФИЦИРАНА ДЮРАЦИЯ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЕВРО

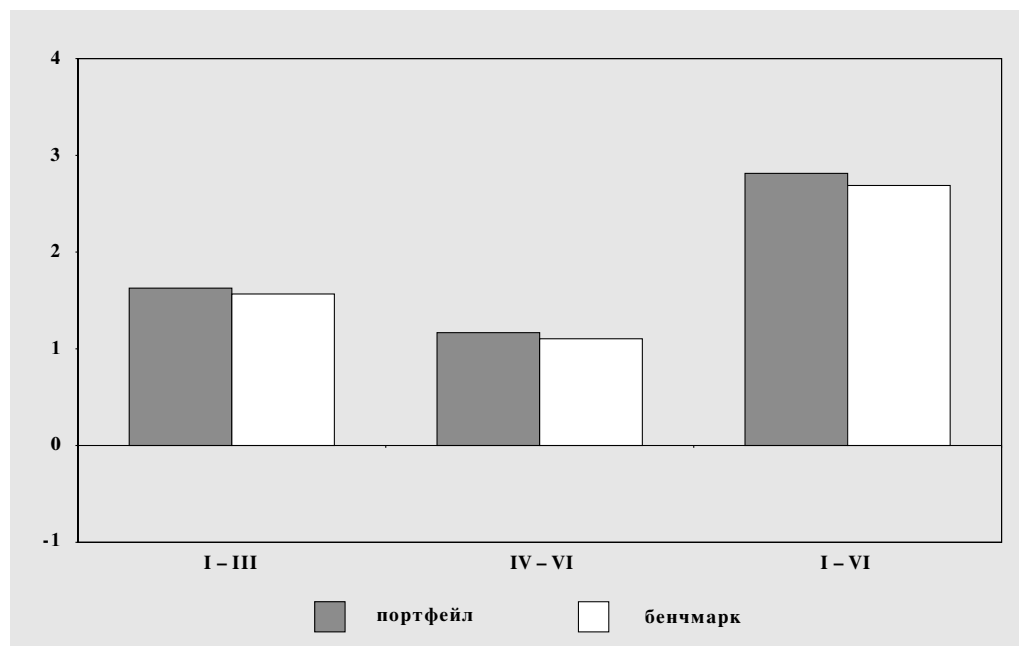

Източник: БНБ.

Портфейл в щатски долари. Реализираната доходност на портфейла в щатски долари за първото полугодие на 2001 г. е 2.81%, като това е с около 12 б. т. над доходността за съответния бенчмарк. Волатилитетът на портфейла е 0.35%, а този на бенчмарка – 0.25%. Модифицираната дюрация на портфейла средно за отчетния период е 0.35 години, а стойността на същия показател за бенчмарка е 0.25 години. Отношението на Шарп за портфейла е -0.12, а за бенчмарка – 0.68.

РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЩАТСКИ ДОЛАРИ

(%)

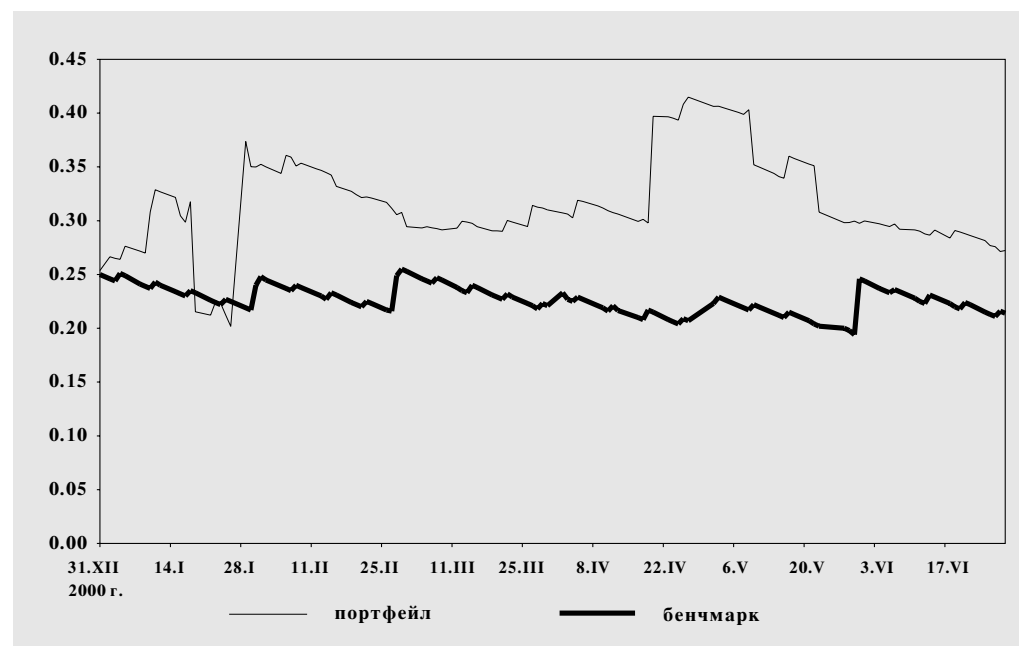

Източник: БНБ.

	31.XII.2000 – 30.VI.2001	
	Портфейл	Бенчмарк
Доходност (%)	2.81	2.69
Волатилитет (%)	0.35	0.25
Модифицирана дюрация	0.31	0.23
Отношение на Шарп	-0.12	-0.68

Източник: БНБ.

МОДИФИЦИРАНА ДЮРАЦИЯ НА ПОРТФЕЙЛА НА БНБ В ЩАТСКИ ДОЛАРИ

Източник: БНБ.

Монетарно злато, управлявано от БНБ. Основни инструменти при управлението на монетарното злато са краткосрочните депозити с максимален

срок до падежа 3 месеца, а реализираната доходност при управлението на депозитите в злато за отчетния период е 0.33%.

РЕАЛИЗИРАНА ДОХОДНОСТ

	(%)		
	I – III	IV – VI	I – VI
Монетарно злато, управлявано от БНБ	0.19	0.14	0.33

Източник: БНБ.

Кредитен риск

Преобладаващата част от международните валутни активи на БНБ са вложени в държавни и държавногарантирани ценни книжа, издадени от страни с най-малко **AA-** дългосрочен кредитен рейтинг. Финансовите институции – контрагенти на БНБ, притежават минимум **AA-** дългосрочен кредитен рейтинг, даден от най-малко две от трите международни рейтингови агенции **Moody's**, **Standard & Poors** и **Fitch IBCA**. Към края на отчетния период делът на инвестициите във финансови инструменти с **AAA** дългосрочен кредитен рейтинг по международната рейтингова агенция *Fitch IBCA* е 67%.

Съгласно инвестиционните ограничения за управление на валутните резерви делът на инвестициите в търговски банки или кредитната експозиция на БНБ не трябва да превишава 30% от общата сума на активите (без монетарното злато в трезорите на БНБ и чуждестранните банкноти и монети на каса).

КРЕДИТНА ЕКСПОЗИЦИЯ НА БНБ

Източник: БНБ.

Намалението на относителния дял през втората част на периода се дължи главно на пренасочване на по-голямата част от инвестициите в депозити в търговски банки към инвестиции в държавни ценни книжа във връзка със сключените в края на май 2001 г. инвестиционни споразумения с Министерството на финансите и Националната здравноосигурителна каса.

Валутен риск

Валутният риск се минимизира чрез спазване на допустимото отклонение на валутната структура на активите спрямо валутната структура на пасивите. Това несъответствие не трябва да превишава $\pm 2\%$ съгласно изискванията на чл. 31, ал. 3 от ЗБНБ. Чрез установените в закона тесни граници за максимално допустими отклонения на теглата на различните от евро валути по актива с тези по пасива валутният риск за БНБ е минимален.

IV. Ликвидност и финансови пазари

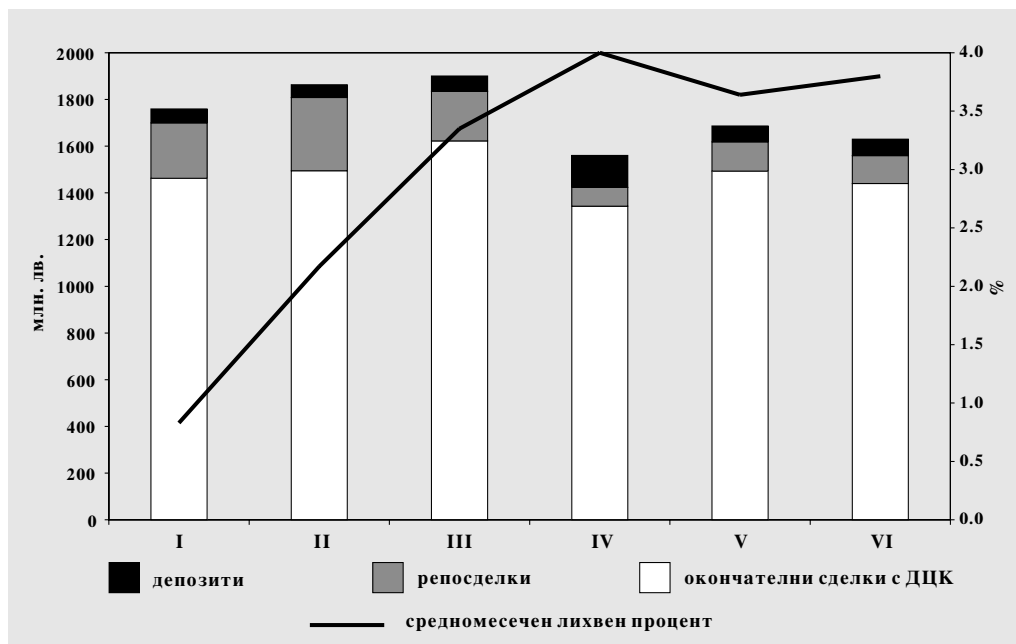
1. Ликвидност

Междубанков пари́чен пазар

В условията на продължаваща стабилност на финансовата система през първото полугодие на 2001 г. обемът на срочно търгуваните средства на междубанковия пари́чен пазар нарасна 1.2 пъти спрямо същия период на миналата година и достигна 4 380 804 хил. лв. Вътрешната структура на пазара запази установеното съотношение по видове сделки. Преобладаващ е делът на депозитите – 85.16% (74% за същия период на миналата година), следван от дела на репооперациите – 10.46%, и окончателните сделки – 4.38% (съответно 20% и 4% за миналата година). Заслужава да се отбележи и фактът, че обезпечените депозити са намалели 2 пъти спрямо същия период на предходната година и заедно с по-ниския обем репосделки отговарят на съществуващата атмосфера на укрепващо доверие между банките. По отношение на окончателните сделки промяна се забелязва единствено в по-малкия обем търгувани ДЦК, деноминирани в чуждестранна валута, както поради по-високата им доходност и устойчивата тенденция към поскъпване на щатския долар, така и поради навлизането им във фаза на постепенна амортизация на главницата. Що се отнася до срочността на осъществените сделки, краткосрочната и средносрочната ликвидност правят еднодневните сделки предпочитани (65.44%), следвани от сделките за 2 – 3 дни (17.16%).

Нивата на цената на търгувания ресурс се движеха от 0.83% (януари) до 4.06% (април) съобразно търсенето и предлагането на средства на пазара и фискалната политика на МФ. Средно за периода лихвата достигна 2.88% при основен лихвен процент – 4.31%.

МЕЖДУБАНКОВ ПАРИ́ЧЕН ПАЗАР

Източник: БНБ.

Резерви на търговските банки

Първото полугодие на 2001 г. се характеризира с плавно, макар и слабо нарастване на привлечените средства на банките както в левове, така и във валута. За периода януари – юни депозитната база в левове се увеличи с 8.93%, а при валутните депозити нарастването от 17.59% включва обез-

ценяването на лева спрямо долара с около 12% за наблюдавания период.

През полугодieto процентът на задължителните минимални резерви останал неизменен – 8% от депозитната база.

Поддържаната валута като резервен актив за периода се движеше в широки граници, като обезпечаваше задължителните резерви върху привлечените средства във валута от 21% през януари до 70% през юни. Причините за ниското ниво през януари е значителната левова ликвидност, формирана от плащанията от страна на Министерството на финансите на лихвите и част от главницата на ЗУНК-облигациите, деноминирани в щатски долари.

През юни по-високата доходност на сделките на външните пазари подведе банките да трансформират свободните си левови ресурси в евро. За да компенсират недостига на средства по левовите си разплащателни сметки, банките увеличиха чувствително резервните си активи в чуждестранна валута по сметките си със специално предназначение в БНБ.

Лихвите по междубанковите сделки не надвишиха средните нива за отделните месеци поради навременната реакция на търговските банки. Предпочитаната валута за покриване резервите на банките върху привлечените им средства продължи да бъде еврото, следвано от швейцарския франк, докато щатският долар съставляваше едва 3 – 4% от внесената валута.

Като цяло през полугодieto банките не изпитваха затруднения при поддържането на задължителните си минимални резерви. Управлението на текущата и средносрочната ликвидност в системата гъвкаво се свързва както със състоянието на вътрешните и външните пазари, така и с потоците от и към Министерството на финансите. Границите на поддържаните свръхрезерви за наблюдавания период варираха съобразно политиката на банките от 87.031 млн. лв. през януари до 11.037 млн. лв. през юни. Средно за периода отчетените свръхрезерви (35.2 млн. лв.) са по-малко с около 30% от съответния период на миналата година, което говори за по-ефективно управление на ресурса на търговските банки при приблизително еднакви условия. Независимо от това всеки отделен месец по една банка приключваше с неизпълнение на минималния размер на задължителните си резерви, за което съгласно разпоредбите на Наредба № 21 на БНБ за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българската народна банка, своевременно бе уведомявано управление „Банков надзор“. Причините за неизпълнението нямаха системен характер, а бяха чисто технически и административни – от неправилно изчисление на депозитната база (ОББ, „Пиреос“) до допуснати грешки от новоназначен персонал (Хипоферайнсбанк) и неизправен платец в края на поддържащия период (ИНГбанк, ОББ).

2. Финансови пазари

Пазар на ДЦК

Първичен пазар

През полугодieto настъпиха сериозни промени в календара на емисиите на Министерството на финансите:

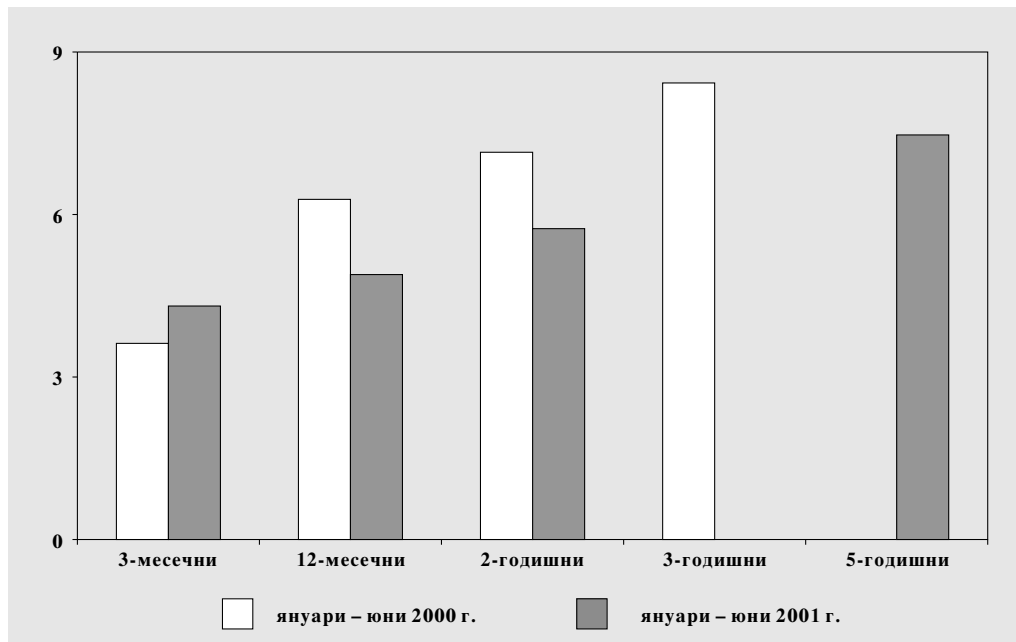
- вместо веднъж седмично емисиите 3-месечни сконтони ДЦК ставаха два пъти месечно при удвоен номинален размер от 10 млн. лв. срещу 5 млн. лв. през предходната година.
- Премахната бе практиката на съвместни аукциони, като тези за по-дългосрочни ДЦК се провеждаха през седмиците, в които нямаше предлагане на 3-месечни емисии.

Промяната в календара за 3-месечните книжа не засегна съществено коефициента на покритие (съотношението между получените и одобрените поръчки). Той бе обикновено около 2:1 и като правило (освен през март) бе по-голям през първия, отколкото през втория аукцион от месеца. Средната годишна доходност при емитиране (служещ за определяне на основния лихвен процент) започна около равнище 4.5% и след като слезе до равнището от 4%

през първото тримесечие, се върна близо до 4.5-процентното ниво през второто тримесечие при слизване на коефициента на покритие под 2:1.

Намаление на този коефициент се очерта като тенденция и при другите емисии, като ефектът от това обаче бе по-скоро забавяне, отколкото обрат в общия тренд на спад на средната годишна доходност при емитиране, особено за по-дългосрочните книжа.

СРЕДНА ГОДИШНА ДОХОДНОСТ НА ДЦК ПРИ ЕМИТИРАНЕ

Източник: БНБ.

Продажбите от целевите емисии ДЦК, предназначени за физически лица, се движеха в границите 0.9 и 2.1 млн. лв. месечно; имаше известно намаляване на размера спрямо първото полугодие, но и намаляване на месечната колебливост. Трендът на движение на обема на продажбите, както и през първата половина на предходната година, бе устойчиво покачване през първото тримесечие и неравномерен спад през второто. От 1 март 2001 г. БНБ преустанови дейността по ДЦК в регионалните си каси (клонове) в страната. Промяната бе във връзка с обявената реорганизация на клоновата мрежа на централната банка. Обслужването на физическите лица бе възстановено на 12 март от съответните клонове на Обединена българска банка. В резултат на това относителният дял на продадените чрез БНБ ДЦК в общия обем на емитираните целеви емисии слезе малко под 50% през март, а през второто тримесечие се задържа на около една трета.

Поредната подписка за конверсия на деноминирани в щатски долари 25-годишни ЗУНК-облигации с падеж 1 януари 2019 г. в деноминирани в евро 20-годишни ДЦК със същия статут и дата на падежа се проведе през юни. В резултат се извърши замяна на 31.9 млн. щ. д. номинална стойност от първата емисия с 37.5 млн. евро номинална стойност от втората емисия по водените при БНБ регистри на първичните дилъри на ДЦК (за разлика от подписката от юни 2000 г., която приключи, без да са получени заявки и без промяна в номиналните стойности на двете емисии).

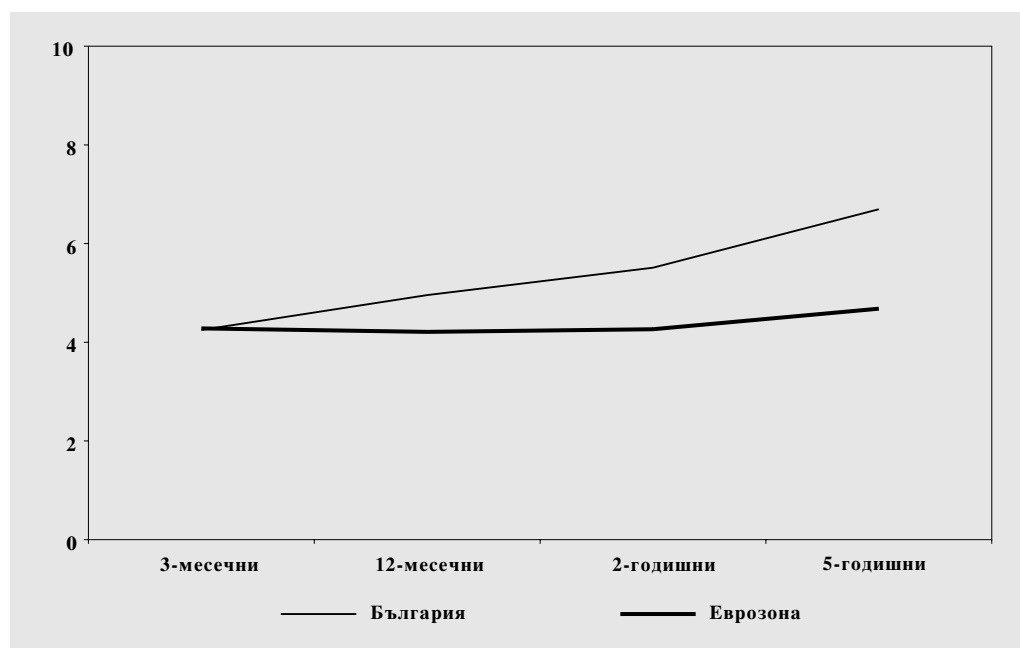
Вторичен пазар

Сключените между търговските банки (включително утвърдените за първични дилъри инвестиционни посредници) окончателни сделки с ДЦК нараснаха спрямо първото полугодие на предходната година 1.27 пъти (с 26.6%; индексът е на база сделки с движение по разплащателните сметки и е за суми по пазарна стойност).

Съставената от ДЦК част от българската крива на доходността продължи сближаването с аналогичната част от еталонната крива за еврозоната. За падежа на 3-месечни книжа, при които доходността в България бе по-ниска от тази при еталона за еврозоната, по-силният спад в еврозоната и съответно по-умереният в България доведоха до сближаване на двете нива. Подобно развитие се наблюдава и при 2-годишните, и особено подчертано, при 5-годишните емисии (където спадът на доходността в България бе съпроводен от леко покачване в еврозоната, но маржът остава все още най-голям). Единствено при 12-месечните емисии, независимо че имаше съвпадение в движението на доходността надолу, по-забавеният спад в България доведе до леко разширяване на маржа между двете доходности.

ДОХОДНОСТ НА ДЦК В ЕТАЛОННИ КРИВИ ЗА БЪЛГАРИЯ И ЕВРОЗОНАТА КЪМ 29 ЮНИ 2001 г.

(годишна доходност, %)

Източник: БНБ.

На 6 юни Ройтерс прие кривата на доходността, съставена от котировки на овърнайт, едноседмични и едномесечни депозити и 3-месечни, 1-, 2- и 5-годишни ДЦК, като еталонна крива за България.

След първоначален лек спад около началото на годината центърът на движение на средномесечната цена на деноминирания в щатски долари ЗУНК-облигации успя да задържи нивото 70 долара за 100 долара номинал. Той постепенно се придвижи към нивото 75 долара и го надмина към края на полугодиято.

Валутен пазар

Обща характеристика

Наблюдаваното през последните години оживление на валутния пазар продължи и през първото полугодие на 2001 г. Общият оборот на сделките с валдор на плащане до 2 дена („спот“, следващия и същия работен ден) възлиза на 9294.3 млн. евро. Налице е минимално намаление спрямо второто полугодие на 2000 г. с 1.4%, но нарастването спрямо първото полугодие е с над 35%, а трайна тенденция е обемите през втората половина на годината да надвишават чувствително тези от първата половина. Реализираното превъшение на купената над продадената от банките (вкл. БНБ) валута е в размер само на 30.5 млн. евро.

Сектори на пазара

Сделките на банките с крайни клиенти като обем отбелязаха по-чувствителен спад и като дял отстъпиха водещата си позиция на валутния пазар. През полугодиято обемът на закупената от банките (вкл. БНБ) валута е с 33.4 млн. евро повече от продадената. Този нетен резултат е значително по-слаб от първото полугодие на 2000 г. (170.6 млн. евро), но е по-добър на фона на негативното салдо от второто полугодие (от 119.7 млн. евро). Резултатът само за търговските банки (без БНБ) е негативен при подчертано положителен през цялата предходна година.

СПОТ СДЕЛКИ С КЛИЕНТИ

	(млн. евро)		
	Купени	Продадени	Салдо
Общо	2263.3	2229.9	33.4
в т. ч.			
търговски банки	2183.8	2209.4	-25.6
БНБ	79.4	20.4	59.0

Източник: БНБ.

Обемът на междубанковата търговия с чуждестранна валута нарасна с 9.3% спрямо второто полугодие на 2000 г. Участието на БНБ в нея бе сравнително балансирано за разлика от последните години, когато тя участваше почти изключително като купувач.

МЕЖДУБАНКОВ СПОТ ПАЗАР

	(млн. евро)		
	Купени	Продадени	Салдо
Общо	2399.2	2402.0	-2.9
в т. ч.			
търговски банки*	2299.6	2309.7	-10.1
БНБ с търговските банки	99.6	92.4	7.2

* Някои неточности в отчетността водят до тази разлика между купената и продадената валута на междубанковия пазар, които по принцип следва да са равни.

Източник: БНБ.

Делът на БНБ в общия обем на валутния пазар се задържа на нивото от 6.8%, което е в рамките на традиционното за последните години. Без да има продажби на Министерството на финансите за обслужване на външния дълг, реализираната положителна разлика между купената и продадената от БНБ валута е резултат преобладаващо от сделките с крайни клиенти и в по-малка степен от междубанковия пазар.

СПОТ СДЕЛКИ НА БНБ

	(млн. евро)		
	Купени	Продадени	Салдо
Общо	179.0	112.8	66.2
БНБ с ТБ	246.7	0.0	246.7
БНБ с крайни клиенти	60.4	180.4	-120.0
в т. ч.			
с фирми и бюджетни организации	37.6	46.8	-9.2
с МФ за външния дълг	0.0	130.6	-130.6
операции с банкноти на гише	22.8	2.9	19.9

Източник: БНБ.

Структура на пазара по валути

На валутния пазар еврото все повече се налага като доминираща валута, като през полугодиято делът на единната европейска валута и нейните компоненти достига 66% от общия оборот при 56% през предходната година. Това доминиране продължава да е по-подчертано на междубанковия пазар (с дял от 79% при съответно 72% през 2000 г.), но вече и в търговията с крайни клиенти (52%), докато делът на долара спада до около 45% и при покупките, и при продажбите.

Пазарни валутни курсове

През полугодиято е отчетен среднопретеглен пазарен курс от 2.1727 лв. за 1 щ. д. при съответен официален курс 2.1785 лв. за 1 щ. д. Това показва, че дори продължилото през цялото полугодие постепенно покачване на курса на долара не се отрази на традиционното поведение на пазара – формираният пазарен курс е по-нисък от официалния, макар и с по-малко от една стотинка.

Пазар на акции и корпоративни облигации

Състояние на търговията

Макар и по-малък отколкото през второто шестмесечие на 2000 г. (в края на годината традиционно се усилва активността), общият оборот на сделките на вторичния пазар бе повече от двойно по-голям в сравнение с аналогичната първа половина на миналата година благодарение на близо два пъти по-голямата борсова търговия и близо шесторно по-голямата извънборсова търговия. По-голямото увеличение на извънборсовия оборот с акции, което стана главно през първото тримесечие, доведе до нарастване на относителното му значение. Борсовата търговия обаче остана далеч по-важна, съставлявайки около три четвърти от общия оборот с корпоративни книжа по пазарни цени през Централния депозитар, а именно – на база дати на търговията (Т) – 71 млн. лв., от които 70 млн. лв. акции, 0.6 млн. лв. облигации и 0.4 млн. лв. български депозитарни разписки. Оборътът на извънборсовите сделки през Централния депозитар (на същата база) възлезе по регистрираните пазарни цени на 23 млн. лв. (акции).

На 9 април „Българската фондова борса – София“ и Атинската фондова борса подписаха меморандум за разбирателство, за да си сътрудничат в търговията с ценни книжа, емитирани от дружества от двете страни. Меморандумът бе предназначен да подкрепи усилията на органите на българския фондов пазар за хармонизиране на местните правила с правилата на Европейския съюз и да подобри инвестиционния климат в Югоизточна Европа.

ОБОРОТ НА СДЕЛКИТЕ НА „БЪЛГАРСКАТА ФОНДОВА БОРСА – СОФИЯ“

(млн. лв.)

Пазари	Пазар на акции		Облигационен пазар			
	официален пазар на акции	свободен пазар на акции	официален облигационен пазар			свободен пазар на облигации
Сегменти, на които са регистрирани инструментите	сегменти А, В, С	свободен пазар на акции	държавни ценни книжа	общински облигации	корпор. облигации	свободен пазар на облигации
Сделки с първични инструменти, в това число:	10.7	59.3	-	-	0.6	-
обичайни сделки	0.4	12.9	-	-	0.6	-
блокови и други сделки	10.3	44.1	-	-	-	-
сделки на приватизационния пазар	-	2.3	-	-	-	-
Сделки с производни инструменти, в това число:		0.4				
обичайни сделки	-	0.4	-	-	-	-

Източник: Ройтерс.

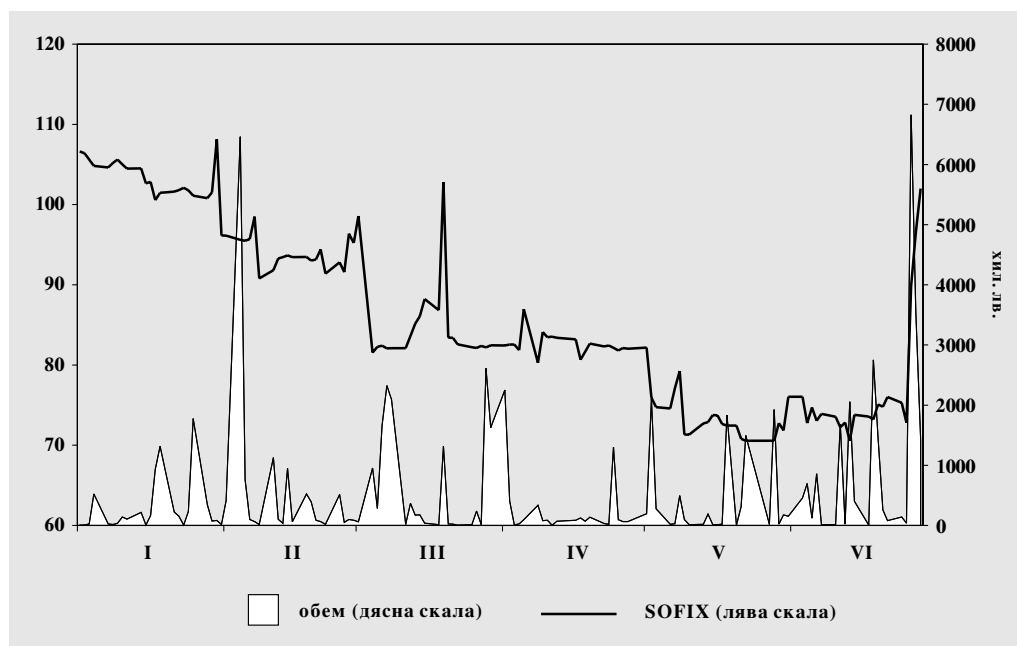
Акционерен капитал

Обичайните борсови сделки (нормална търговия: електронна търговия във и извън помещението на борсата в часовете на борсова търговия) малко се промениха в общия си оборот (13.4 млн. лв.) спрямо първата половина на 2000 г., като скромните сделки на *официалния пазар* бяха още по-малки, докато сделките на *свободния пазар* леко нараснаха. Блоковите сделки (заедно с тях се отчитат и други регистрирани на борсата сделки извън обичайната търговия) обаче нараснаха с 31 млн. лв., достигайки 54.4 млн. лв. при по-голям обхват търгувани дружества, и дадоха 77.7% от борсовия оборот с акции (14.7% бяха акции от *официалния пазар* и 63% акции от *свободния пазар*). Сделките на *приватизационния пазар* на „БФБ – София“ (2.3 млн. лв. изцяло акции от *свободния пазар*) също отбелязаха увеличение спрямо аналогичния период на м. г.

Цените на акциите постепенно намаляваха, докато доближиха долната граница от 70 пункта за индекса *SOFIX* в началото на май. Това ниво се оказа твърдо и при връщането на цените (и на оборота) нагоре в края на юни индексът се покачи отново над 100-пунктовата линия. На 26 юни Съветът на директорите на „БФБ – София“ предложи промени в правилника, предвиждащи премахване на ценовите ограничения за блоковите сделки заедно с изключване на цените на блоковите сделки от изчисляването на борсовите индекси.

Търговията с български депозитарни разписки (БДР) на *свободния пазар на акции* на „БФБ – София“ се разпростря върху всичките 4 базирани върху германски акции инструмента, приети за търговия в края на 2000 г. Съобщени бяха планове на инвестиционен посредник да разработи БДР, базирани на индекса *Дау Джонс*.

ОБЕМИ НА ИЗТЪРГУВАНИТЕ АКЦИИ И ИНДЕКС НА ЦЕНИТЕ (януари – юни 2001 г.)

Източник: Ройтер.

Корпоративни облигации

Вторичната търговия с корпоративни облигации далеч не бе ежедневна и бе много по-малка от пазара на акции. В сравнение с първата половина на 2000 г. обаче тя нарасна повече от 100 пъти, оставайки все пак по-малка, отколкото през второто полугодие на миналата година. Цените бяха с тенденция към повишаване. Няколко банки обявиха планове да емитират ипотечни облигации. Общинска облигация бе приета за търговия на *свободния пазар* на „БФБ – София“ през януари (без да има сделки на вторичния пазар до края на периода).

Платежна и сетълмент система

Плащания през БИСЕРА

През първото полугодие през БИСЕРА бяха извършени 11 247 175 броя безкасови плащания (среднодневно 89 263 броя) на обща сума 30 194 732 824 лв. (среднодневно за 239 640 737 лв.). Бюджетните плащания представляват 73.2% от общия брой и 50.5% от общата сума на плащанията.

Сравнени със среднодневните показатели за 2000 г., те показват нарастване с 16% на броя и с 8.8% на сумата на плащанията. Към края на полугодия броят на преките участници в БИСЕРА е 716, т. е. с 30 повече от края на 2000 г.

Плащания през Борика

През полугодията през системата за картови разплащания са извършени 6 253 673 броя операции на обща стойност 500 029 хил. лв. По брой плащанията представляват 87%, а по сума – 85% от реализираните през цялата предходна година, което потвърждава изключителната динамика на разширяването на тези банкови услуги.

Броят на издадените банкови карти за полугодията нарасна с 36% и достигна 764 862. Динамично се развива и обслужващата инфраструктура. Към края на полугодията броят на банкоматите е нараснал спрямо края на 2000 г. с 30% и достига 548 (198 от които в София), а броят на POS-терминалите достигна 1514 (при съответно 1307 към края на 2000 г.).

В началото на тази година Министерството на финансите и Банксервиз АД приключиха успешно внедряването на Система за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА). Системата е необходим елемент на Системата за единна бюджетна сметка и създава възможност за цялостен контрол от страна на първостепенните разпоредители с бюджетни кредити за спазването на лимитите и плащанията на всички бюджетни единици от системата им. В ход е поэтапно включване към системата на бюджетните организации.

Проведен бе международният търг за изпълнител на разработката и внедряването на Система за брутен сетълмент в реално време. Търгът бе спечелен от американската компания Монтран, с която бе подписан съответен договор и работата по реализацията на проекта вече е в ход.

Кредитен регистър

Съгласно методиката на отчитане по реда на Наредба № 22 на БНБ за централен кредитен регистър на банките данните от кредитния регистър към края на първото полугодие показват следното състояние на кредитния портфейл на банковата система:

- Общият брой на вземанията на действащите банки (включително тези под 10 000 лева) е 442 183 на обща балансова експозиция 6 059 962 500 лв. и задбалансова стойност 1 324 279 550 лв. Налице е чувствително нарастване спрямо края на миналата година – с 39% за балансовата и с 51% по задбалансовата експозиция;
- Наблюдаваните балансови вземания (над 10 000 лв.) съставляват 88% от общата сума на балансовата експозиция на действащите търговски банки;
- Според срочността на кредитния договор при наблюдаваните балансови вземания преобладават кредитите до 1 година (60.53%), следвани от тези до 3 години (20.39%) и за срок над 3 години – 19.08%;
- В разпределението на кредитите по валути с най висок дял по стойност са тези в левове (40.02% при близо 50% в края на 2000 г.), следвани от тези в щатски долари (33.79%) и евро (21.46%);
- Общата балансова експозиция към реалния сектор възлиза на 3 614 136 хил. лв. От тях най-значителен е дялът на кредитите за преработващата промишленост – 30%, или 1 084 502 хил. лв.
- Най-значителен прираст спрямо края на предходната 2000 г. отбелязва балансовата експозиция към сектора „Финанси, кредит и застраховки“ – 229.3%, като достига общата сума 2 335 052 хил. лв.

V. Банков сектор и банков надзор

1. Развитие на банковия сектор

През първата половина на 2001 г. банковият сектор запази стабилния си ход на развитие. Общата възвръщаемост на активите (ROA) бе 3.9% на годишна база (1999 г. и 2000 г. съответно – 2.4% и 2.8%). Чувствително по-високото равнище е в резултат на положителния ефект от реинтегриране на голям обем провизии (главно от Булбанк), който се отрази върху крайния финансов резултат за периода. Поради същата причина и при възвръщаемостта на капитала (ROE) бе отчетено увеличение до 31.7% по текущи данни спрямо стойността на показателя за 1999 г. – 20.9% и за 2000 г. – 23.2%. И през първото полугодие на тази година по-голямата част от привлечените средства на търговските банки бяха вложени в чуждестранни активи срещу добра доходност и минимален риск. Въпреки трайната тенденция към увеличение на абсолютния му размер, равнището на кредитиране в националната икономика остава относително ниско най-вече поради ограничения брой фирми с потенциал за растеж и предпазливите кредитни решения на банките.

Първа банкова група, състояща се от трите най-големи²⁷ – Булбанк, Банка ДСК и ОББ, продължава да държи най-голям дял от общата сума на активите в банковия сектор – 47.5%, в т. ч. 35% от предоставените кредити, 57% от вземанията от банки и финансови институции, 77% от съвкупния за системата портфейл от ценни книжа в инвестиционен портфейл. Групата е намалила дела си при пласментите в книжа в оборотен портфейл до 38% (съответно 56% и 44% в края на 1999 г. и 2000 г.). Капиталът и резервите на тези банки представляват 49% от сумарните за системата, а привлечените депозити от нефинансовия сектор на икономиката и населението – 52%.

През първото полугодие към банките от втора група с размер на активите между 300 и 800 млн. лв. (Биохим, Българска пощенска банка, СЖ Експресбанк, Хебросбанк и БНП-Париба) бе включена Първа инвестиционна банка (ПИБ) и с това съвкупният пазарен дял на тази група банки достигна 25.6%. Освен това при повечето от банките в тази група увеличението на обема на активите, вкл. кредити и лихвоносни активи, е с по-високи темпове от средните за системата. Делът на кредитите, отпуснати от тях на нефинансови институции, нарасна от 22% в края на 2001 г. на 28%, а дяловете на инвестиционния и оборотния портфейл от ценни книжа останаха почти непроменени – съответно 21% и 27% от общите за системата. Акумулираните от тези банки депозити представляват 26% от целия обем депозити в сектора.

Делът на активите на банките от трета група остана под 13% главно поради приспадане дела на ПИБ. Към тази група бе причислена ТБ България инвест, тъй като размерът на нейните активи трайно надвишаваше прага от 100 млн. лв. Пазарният дял от общите за сектора кредити спадна от 18% в края на 2001 г. на 13% в края на полугодия, дължащо се отново на преместването на ПИБ във втора банкова група.

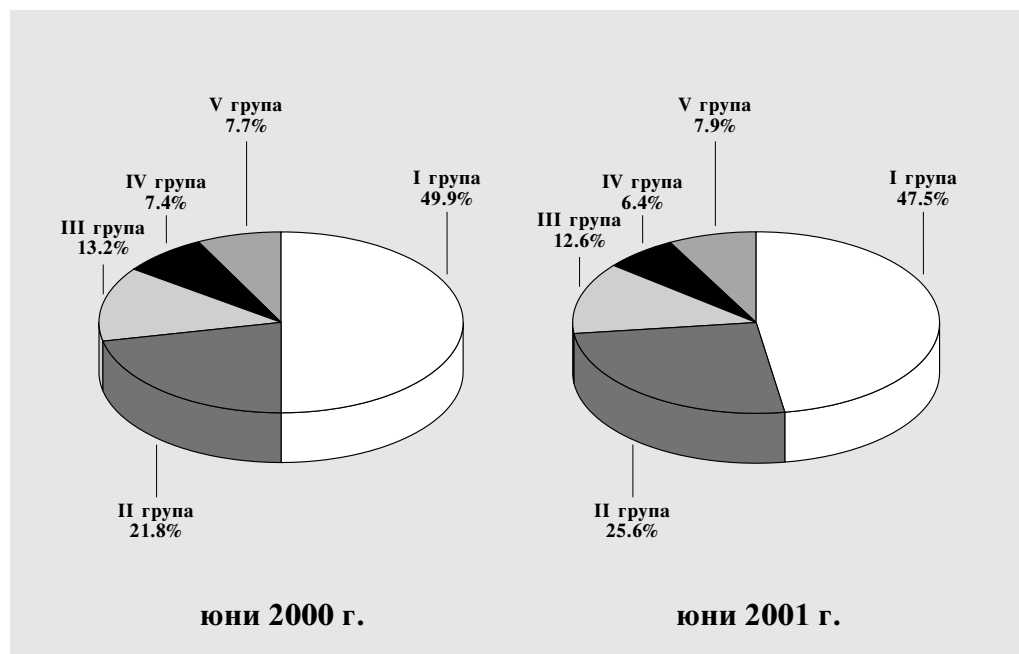
Делът на четвъртата група банки с активи до 100 млн. лв. продължи да намалява и понастоящем остана около 6.5% от сумарните банков активи. Включените в групата 12 на брой по-малки банки са отпуснали 9% от кредитите към нефинансови институции и други клиенти. Относително нисък е техният дял при депозитите от общо привлечените средства в банките – 3%.

Групата на чуждестранните банков клонове през изтеклата първа половина на годината продължи да увеличава обема на своите операции и активи,

²⁷ За постигане на по-голяма прецизност в изследванията на пазарните дялове, характера на бизнеспрофила и сравнимостта по отношение на надзорните регулации търговските банки са разпределени в четири класификационни групи в зависимост от размера на балансовото число – I група – над 800 млн. лв., II група – от 300 до 800 млн. лв., III група – между 100 и 300 млн. лв. и IV група – до 100 млн. лв. Клоновете на чуждестранни финансови институции формират V група.

с което пазарният дял на тази група вече надхвърля този на четвърта. Бившият самостоятелен клон на *Societe Generale* вече не функционира и дейността на френската банкова група в страната изцяло е съсредоточена в дъщерната СЖ Експресбанк.

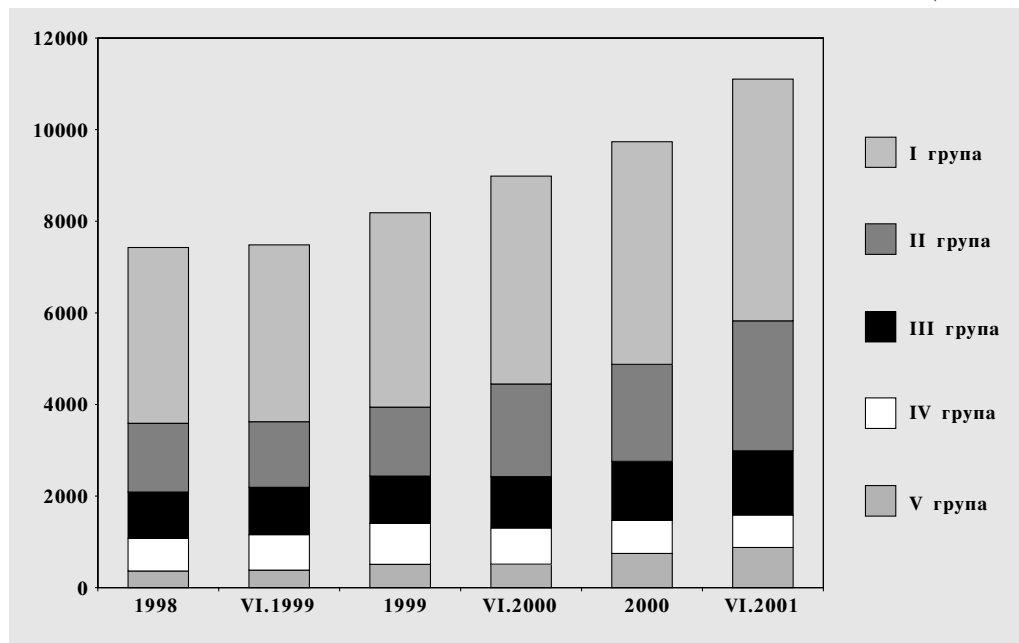
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ ПО БАНКОВИ ГРУПИ

Източник: БНБ.

АКТИВИ В БАНКОВАТА СИСТЕМА ПО БАНКОВИ ГРУПИ

(млн. лв.)

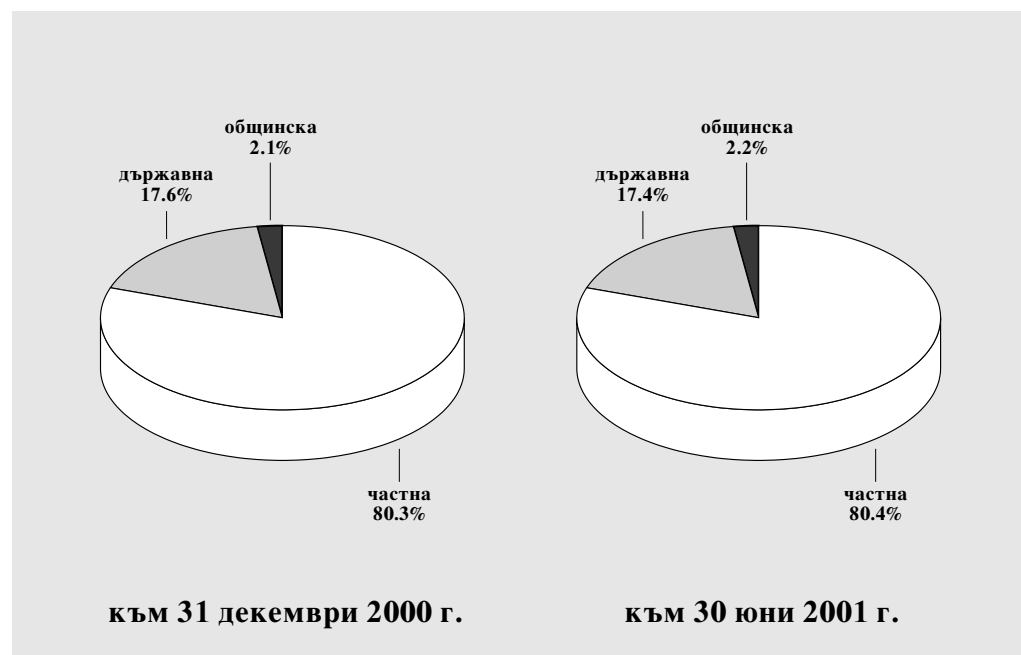

Източник: БНБ.

През първото полугодие на 2001 г. не настъпиха нови съществени изменения в собствеността на банките. Държавната собственост в банковия сектор като дял от банковите активи се запази на същото ниво, както в края на 2000 г. – 17.4%, а 2.2% се контролират от общински капитал. Делът на частните банки в общите активи също остана почти без промяна – 80.4%. Като

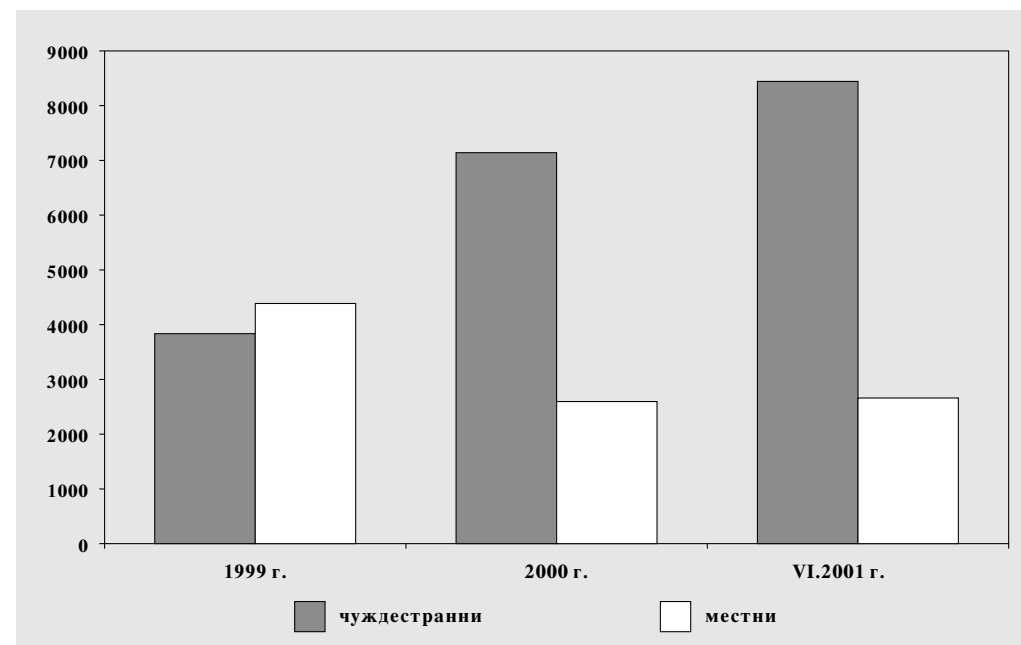
цяло делът на контролираните от чуждестранни банки и инвеститори активи в банковия сектор леко се увеличи до 76%. Това се дължи на по-голямата маса в прираста при големите банки, собственост на чуждестранни инвеститори.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АКТИВИТЕ ПО ВИД СОБСТВЕНОСТ

Източник: БНБ.

БАНКОВИ АКТИВИ, КОНТРОЛИРАНИ ОТ МЕСТНИ И ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИТОРИ (млн. лв.)

Източник: БНБ.

През отчетния период на българския пазар нямаше осъществени сливания или други преобразувания на банки. Пет от десетте най-големи банки принадлежат на големи международни банкови и финансови групи: Булбанк на UniCredito Italiano, ОББ на National Bank of Greece, Експресбанк на Societe Generale, Хебросбанк на I Regent Group Ltd. и BNP-Paribas (България) на едноименната френска банка – общо 48.7% от активите в сектора.

Банкови активи и пасиви

Праз първата половина на 2001 г. банковата система отчете номинално увеличение на активите в сравнение с края на 2000 г. с 1370 млн. лв. до 11 105 млн. лв., което представлява 14% и е близко като величина до целогодишното увеличение през предходната година. За един сравнително къс период от началото на 1999 г. (две години и половина) общият обем на активите в банковата система е нараснал с 50% (3680 млн. лв.), или средногодишно с 20%. Поддържането на подобни изпреварващи темпове на нарастване на банковия сектор спрямо растежа на БВП би допринесло за по-бързото доближаване на нашата банкова система до по-висока степен на финансово посредничество в икономиката и до нивата на банковите и финансовите активи, отнесени към brutния вътрешен продукт, характерни за страните с развити пазари.

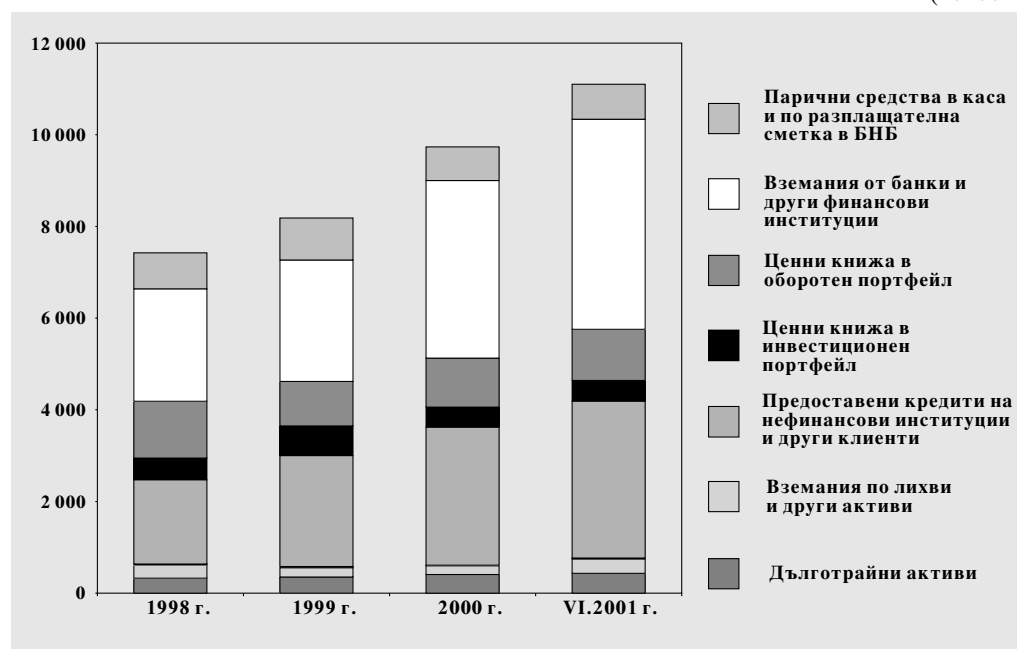
Левовият и валутният компонент на активите на банковата система са нараснали с различни темпове. Този при левовия е по-висок, съответно 10% спрямо края на 2000 г. и повече от 30% от началото на 1999 г. (400 млн. лв. и над 1000 млн. лв.). За валутния компонент нарастването е 6.4% и 20% (съответно 180 млн. щ. д. и 500 млн. щ. д.). Средногодишният по-висок темп на прираст на левовите активи (12%) от този на валутните (8%) отразява тенденцията към намаляване степента на доларизация на икономиката и повишаване на доверието в българския лев независимо от общото поскъпване на щатската валута с близо 38% от началото на 1999 г.

Целият банков сектор отчете допълнително увеличение като обем и относително тегло в структурата на активите с нови 135 млн. доларово изражение при пласментите в чуждестранни банки (+7.6%). Тяхното средногодишно тегло в активите е най-голямо – 36.6%, а за първите шест месеца на тази година – над 41%. Общо почти 500 млн. щ. д. е увеличението на този вид банков актив в чужбина през последните две години и половина, а само други 210 млн. щ. д. са отпуснати като валутни кредити в националната икономика. Нарасналият обем на кредитирането в левове през първото полугодие на 2001 г. с 285 млн. лв., а за периода от 1999 г. с 900 млн. лв. (+68%) не е достатъчен, за да осигури финансиране на икономическия растеж. Теглото на кредитите в общия обем на активите остава в границите на 30 – 31%, които са главно към частни предприятия.

Банките запазват следваната досега от тях политика на структуриране на активите. Средногодишното тегло на ценните книжа в инвестиционен и оборотен портфейл в общите активи бе 18.1% (за първата половина на 2001 г. 14.1%). Начинът на вътрешно структуриране на активите през периода от началото на 1999 г. до днес е ясен белег, че банките продължават да се стремят към увеличаване на своите доходи без поемане на допълнителни рискове. Поддържането на крайно консервативна структура на активите от страна на няколко от най-големите банки с ниски тегла на кредитните портфейли (Булбанк, ОББ, БНП-Париба, Хебросбанк и Биохим) и доминиращи тегла на активите в чуждестранни банки (Булбанк, БНП-Париба, ОББ и СЖ Експресбанк) формира основната част от нереализирания кредитен потенциал на банковата система.

ОБЕМ И СТРУКТУРА НА АКТИВИТЕ В БАНКОВИЯ СЕКТОР

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

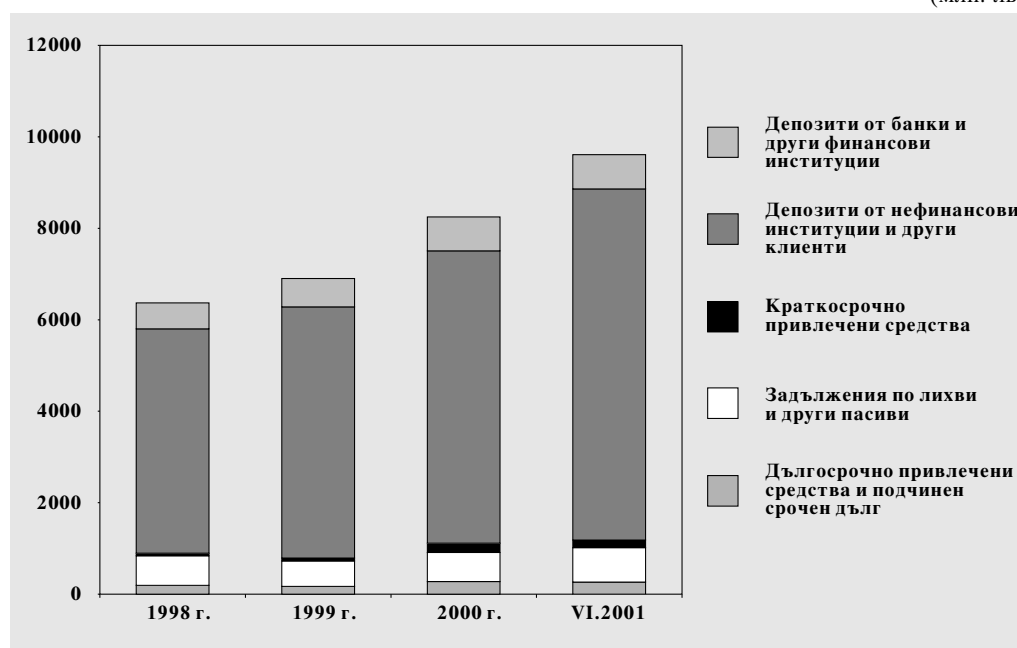
По своите пасивни операции българските банки отчетоха през изминалата половина от годината номинално увеличение на привлечените средства и други задължения с 1360 млн. лв. до 9610 млн. лв. (+16.5%), колкото през цялата 2000 г. Акумулираните депозити от нефинансови институции и населението нараснаха с 230 млн. в доларово изражение (+13.5%) в сравнение с края на 2000 г. Общият прираст за последните две години и половина е 368 млн. щ. д. (средногодишен темп от 9.5%). Допълнително 420 млн. лв. (+14.6%) се натрупаха към вложенията на нефинансови предприятия, организации и граждани и в национална валута. Общо увеличението на левовите депозити от нефинансови институции и други клиенти за периода 1999 г. – юни 2001 г. е в размер над 950 млн. лв. (+41%).

Съотношението между валутния и левовия компонент на депозитите остана почти същото, както в предходните години – 2.8/2.2. И през разглеждания отчетен период, както през всичките години след банковата криза от 1996 – 1997 г., матуритетната структура на привлечените от вложителите средства остана непроменена – с преобладаващо изразен краткосрочен характер. Основният фактор за това е ниската степен на доходи на населението, която ограничава неговите възможности за дългосрочни спестявания и инвестиции.

Малки остават обемът и делът на дългосрочно привлечените средства от чуждестранни финансови институции. Това се дължи главно на липсата на мотив и активност у някои от по-големите банки да търсят такъв ресурс и е в унисон с водената от тях консервативна политика. Също така малкият обем финансиране на дългосрочни проекти предопределя слабия интерес на банките да сключват споразумения за дългосрочно рефинансиране от чуждестранни частни институции. Освен това немалка част от външните кредитори предпочитат да изискват и държавни гаранции за своите вземания.

ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ПАСИВИТЕ* В БАНКОВИЯ СЕКТОР

(млн. лв.)

* Без собствен капитал и задбалансови пасиви.

Източник: БНБ.

През първата половина на 2001 г. не настъпиха съществени изменения при задбалансовите пасивни операции в частта на кредитните заместители в чуждестранна валута (банкови гаранции, документарни акредитиви и инкаса, акцепти и др.) независимо от увеличаването на външнотърговския оборот на страната. Това се дължи на продължаващата практика у нас плащанията при по-голямата част от външнотърговския обмен да се извършват с директни преводи и по-малко с отложени плащания поради по-слабите позиции на българските търговци при договаряне условията на външнотърговските сделки.

В обема на операциите с деривативни продукти се наблюдаваше увеличение с около 220 млн. доларово изражение (+150%) спрямо края на 2000 г. Това се дължи главно на стремежа на банките, активни в международните плащания, да хеджират рисковете в своите операции, следейки развитието на международния валутен и паричен пазар.

Приходи, разходи и печалба

Банковият отрасъл отчете за първата половина на 2001 г. нетна печалба от 203 млн. лв., която бе с 67% по-голяма по размер от печалбата за същия период на предходната година (122 млн. лв.). До голяма степен вследствие на реинтегриране на заделени в предходните години провизии за покриване на валутен риск по-голямата част от този ефект се отрази при Булбанк. Поради тази причина 76% от сумата на нетната печалба в сектора бе отчетена от банките в първа група. Ако този фактор бъде условно елиминиран, нивото на нетната печалба се запазва приблизително, както за същите периоди на предходните две години. Що се отнася до оперативната печалба, която е пряк резултат от операциите и показва ефективността от същинската банкова дейност, през първите шест месеца на годината тя достигна 244 млн. лв. (155 млн. лв. след условното елиминиране на положителния ефект от реинтегрирани провизии). Размерът на оперативната печалба за системата вследствие дейността на банките се е увеличил с 8.9% спрямо същия период на предходната година.

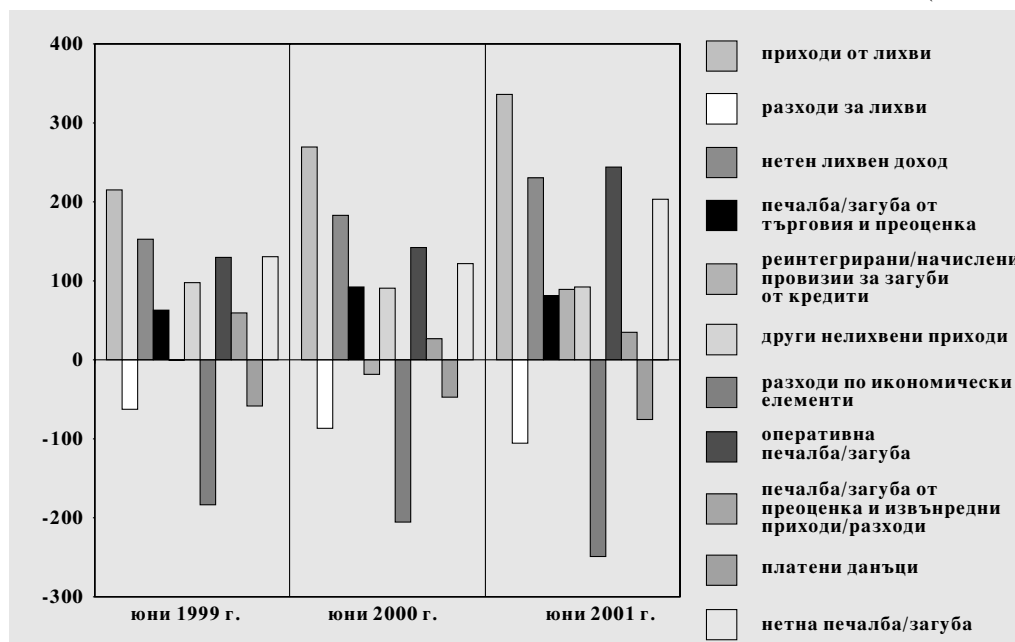
Въпреки умереното нарастване на кредитните портфейли на банките и допълнителните пласменти в чуждестранни банки, отчитани в позиция „Вземания от банки и други финансови институции“, нетният лихвен доход остана на равнището от същия период на 2000 г. – 4.4%, изчислен като средна

тримесечна величина на годишна база. Общата маса на нетния лихвен доход постигна прираст от 48 млн. лв. (+26%) вследствие прираста на лихвоносните активи. Като допълнителен положителен ефект за отрасъла бе подобреното на съотношението *нетен лихвен доход/разходи за дейността* – 92.6%, в сравнение със същия период една година по-рано (89%). *Лихвеният спред* за системата бе 5.6% и остана на нивата от предходни отчетни периоди, изчислен към края на отчетния период. Вследствие на тенденцията към увеличаване обема на доходоносните активи от втората половина на миналата година, вкл. лихвоносни, *нетната печалба от доходоносни активи* нарасна до 7.7% (през същия период на 2000 г. – 6%, а на 1999 г. – 5.9%).

Обемите на нетния положителен резултат от търговски операции и други нелихвени приходи, най-вече такси и комисиони, бяха на нивата от същия период на 2000 г. и представляват второто по значимост перо при формиране на оперативната печалба – 43% от оперативния резултат преди разходите за издръжка и след приспадане нетния за системата ефект от реинтегрираните провизии. Основни източници за доход на банките продължават да бъдат лихвоносните операции. Обемът на останалите видове банкови услуги остава малък главно поради по-ограниченото разнообразие, предлагано на пазара.

ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА БАНКИТЕ

(млн. лв.)

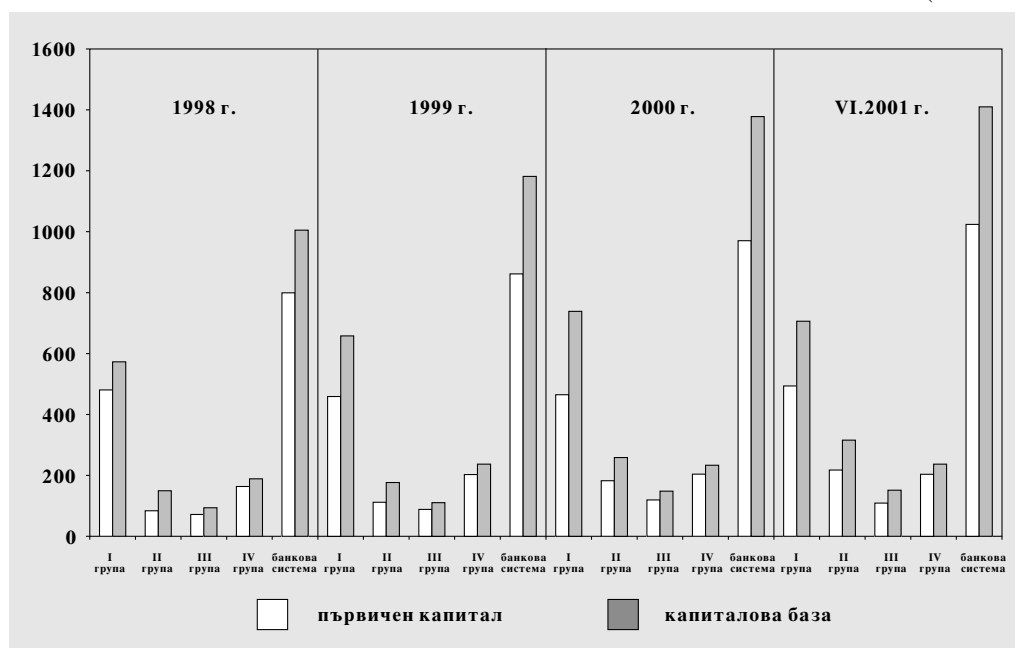
Източник: БНБ.

2. Спазване на изискванията за разумна банкова дейност

През първите шест месеца на 2001 г. равнището на обща **капиталова адекватност (коефициент на платежоспособност)** в българската банкова система остана значително над минимално необходимото равнище (12%). Традиционно високите стойности на показателя се запазват независимо от лекия спад до 32.1%. Повечето от големите банки разполагат с резерви за по-нататъшно увеличаване на кредитирането и рисковия компонент на активите въпреки изпреварващото му увеличение в сравнение с това на общата капиталова база. Собственият капитал на банките със системна значимост (тези от първа и втора класификационна група) – 73% от активите в системата, е напълно достатъчен с оглед на рисковия им профил.

ПЪРВИЧЕН КАПИТАЛ И КАПИТАЛОВА БАЗА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Относително по-слабото нарастване на капиталовата база в банковата система се дължеше главно на изплатени дивиденди към акционерите на двете най-големи банки (Булбанк и ОББ). Значителното по обем реинтегриране на провизии оказва компенсаторен ефект при увеличаване на нетната текуща печалба като елемент от общата капиталова база.

КАПИТАЛОВИ КОЕФИЦИЕНТИ ОБЩО ЗА СИСТЕМАТА И ПО ГРУПИ БАНКИ

(%)

Търговски банки	Обща капиталова адекватност			Адекватност на първичния капитал			Степен на покритие на активите		
	1999 г.	2000 г.	VI.2001 г.	1999 г.	2000 г.	VI.2001 г.	1999 г.	2000 г.	VI.2001 г.
I група	50.0	42.0	36.4	34.9	26.3	25.5	15.5	15.2	13.3
II група	28.8	27.4	23.7	18.4	19.3	16.4	11.2	12.2	11.07
III група	22.3	20.5	21.5	17.7	16.5	15.5	10.7	11.4	10.67
IV група	52.8	51.3	55.3	45.6	44.8	47.5	26.0	31.7	33.73
Общо	41.3	35.5	32.1	30.3	24.9	23.3	15.3	15.2	13.72

Източник: БНБ.

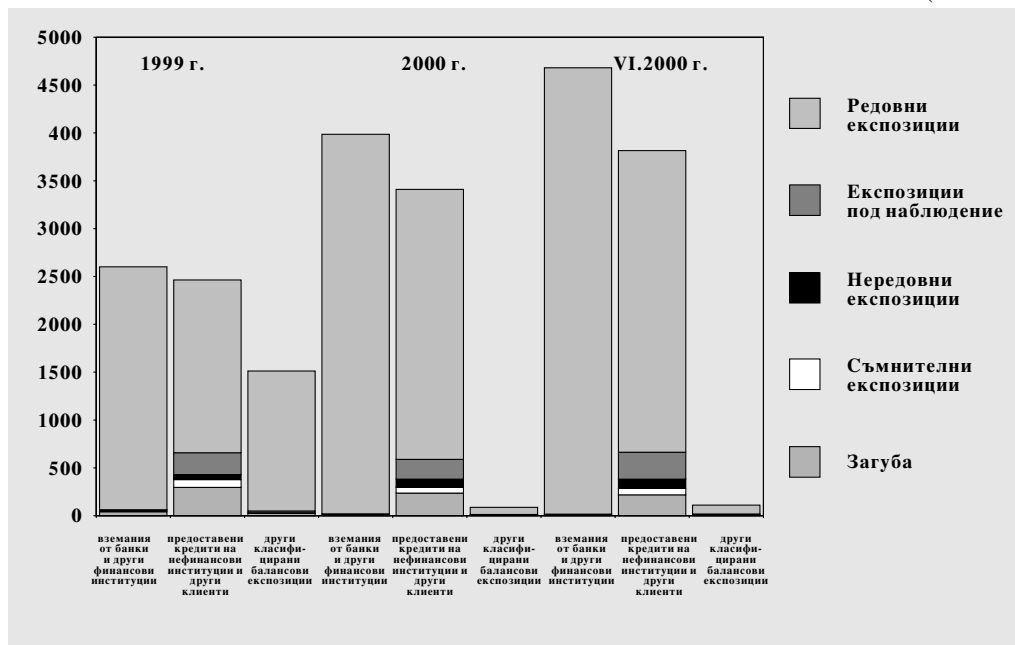
Забележка: Чуждестранните банков клонове, съставляващи V група, не са обект на наблюдение от банковия надзор относно изискванията за капиталова адекватност.

Високите коефициенти за капиталова адекватност в сектора продължават да бъдат също така резултат от провежданата от повечето банки със системно значение консервативна политика на пласиране на финансови средства в нискорискови вложения. Степента на риск на активите остана относително постоянна независимо от нарастването на абсолютния обем на кредитите главно поради тяхното непроменено тегло в банковите активи и **запазването на стабилно качество на кредитните портфейли**. Доброто качество на новоотпуснатите кредити оказва положително влияние за поддържане благоприятната структура в класификацията на вземанията. Съотношението на общо класифицираните кредити (сборът от всички кредити към нефинансови институции по отчетна стойност, отнесени към общия размер на кредитите от този тип, след приспадане на заделените провизии за група „загуба“ от числителя и знаменателя на съотношението) в края на отчетния период потвърди равнището от края на 2000 г. – 12.7%.

Характеристиките и качеството на вземанията от банки и други финансови институции, на портфейлите от ценни книжа в инвестиционен и оборотен портфейл остават добри и стабилни и понастоящем не са източник на допълнителен кредитен риск.

ОБЕМ И СТРУКТУРА НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ В БАНКОВАТА СИСТЕМА

(млн. лв.)

Източник: БНБ.

Забележка: Голямото намаление, отчетено в група „Други класифицирани балансови експозиции“, се дължи на методологическа промяна относно отчетите на банките по Наредба № 9 на БНБ за оценка на рисковите експозиции на банките и за формиране на провизии за покриване на риска от загуби, която прецизира тяхната класификация.

През първата половина на 2001 г. банките не са нарушавали изискването за ограничаване концентрацията на риск. За системата като цяло общият размер на *големите експозиции* спрямо капиталовата база бе 58.3%, т. е. почти непроменен в сравнение с края на 2000 г. и 1999 г. (62.4% и 60.3%) и много под допустимото ниво от 800%. При някои банки обаче се наблюдаваха отклонения при единични експозиции, надхвърлящи 25% от собствения им капитал. Този проблем е по-чувствителен за институциите с малък размер на капитала, който бива ангажиран при този регулатор от единични големи кредитни експозиции. Евентуалното влошаване на качеството на отделни големи експозиции е възможен фактор за възникване на непосредствен риск от загуби.

През полугодиято общият *валутен риск* в системата, измерен чрез показателя *нетна открита валутна позиция/собствен капитал*, бе минимален. Тя остана къса (-4.4% от капиталовата база) и на отчетените през последните две години равнища (-5.4% за 1999 г. и -5.1% за 2000 г.). Основните характеристики на позицията остават устойчиви. Това се дължи преди всичко на доброто управление на валутните позиции от страна на водещите търговски банки и обезпечаването им срещу валутен риск посредством хеджингови операции, следвайки развитието на международните валутни пазари. Характерно за изминалия период е, че повечето банки поддържаха дълги позиции в евро. За всяка една от тях, както и за системата като цяло, позициите в евро не генерират валутен риск поради фиксирания курс на лева към него. Освен това разполагаемите средства в европейска валута би им позволило лесно да променят позициите си в щатски долари при промяна в пазарните тенденции в зависимост от техните нужди и без големи допълнителни разходи.

Търговските банки поддържаха през първата половина на 2001 г. *отно-*

сително стабилни нива на първична и вторична ликвидност в съответствие със структурата на пасивите и рисковия профил. Средно за банковата система първичната ликвидност варираше в интервала 9.1 – 9.5%, а вторичната – между 20% и 27%. При определени банки се наблюдаваше стремеж към плавно снижаване на първичната ликвидност спрямо предходни отчетни периоди с цел пласиране на повече парични средства в доходоносни активи. Банките – първични дилъри на ДЦК, поддържаха нива на първична и вторична ликвидност в рамките на изискванията. На месечна база се следи и състоянието на ликвидността на банките чрез нетните кумулативни парични потоци по видове матуритет на свързаните с тях активи и пасиви. Наблюденията показват, че нетният кумулативен паричен поток в системата като цяло е отрицателен във времеви хоризонт между 6 месеца и една година. Отделни банки с подобен показател са обект на засилено надзорно внимание. Във всички останали времеви хоризонти за целия банков сектор той е положителен. В рамките на отчетния период не е имало чакащи плащания и банки с ликвидни проблеми.

3. Дейност на банковия надзор

Лицензиране и разрешения

През първата половина на 2001 г. във връзка с промените в банковия сектор продължи работата по лицензиране и издаване на разрешения за увеличаване капитала на банките, придобиване на акционерно участие, банкови карти, разкриване на клонове, сертификати и др.

От постъпилите две заявления за издаване на лицензия за извършване на банкова дейност по реда на чл. 11 от Закона за банките едното беше отказано, другото е в процес на разглеждане.

Издадени бяха редица разрешения за придобиване на квалифицирани дялови участия по реда на чл. 19 от Закона за банките.

Издадени са сертификати за квалификация и професионален опит в банковото дело по реда на чл. 9, ал. 2 от Закона за банките и редица други разрешения по реда на Закона за банките (клонове в чужбина, смяна на име, банкови карти, разрешения по Наредба № 8 на БНБ за капиталовата адекватност на банките и т. н.).

Надзорни регулатори и счетоводна методология

През първата половина на 2001 г. продължи политиката на адаптиране на българското законодателство към международните стандарти и европейското право за спазване на принципите за разумна банкова дейност. Банковият надзор усъвършенстваше дейността си в съответствие с решенията и препоръките за ефективен банков надзор на Базелския комитет по банков надзор.

В Наредба № 8 на БНБ за капиталовата адекватност бяха намалени някои ограничения при оценката на кредитния риск в банките. Допълнени бяха и изискванията относно коефициента на платежоспособност (капиталова адекватност) и спазване на ограниченията за концентрация на риск във връзка с надзора на консолидирана основа. Промените включват прецизиране при изчисляване на капиталовата база на индивидуална и консолидирана основа, както и включването на някои нови разпоредби, облекчения и изисквания при отчитане на рисковия компонент на активите и задбалансовите ангажменти.

В Наредба № 4 на БНБ за позициите на банките в чуждестранна валута бе променен начинът на изчисляването на нетната открита валутна позиция в съответствие с принципите, прилагани в ЕС. Освен това, за да се ограничат поеманите от банките валутни рискове, бяха намалени съществуващите лимити за нетните открити позиции. Разпоредбата за валутните позиции на клон на чуждестранна банка бе отменена.

Изменена бе Наредба № 9 на БНБ за оценка на рисковите експозиции и за формиране на провизии за покриване на риска от загуби, като се въведе изискване банките да разполагат с достатъчно информация за финансовото състояние на длъжниците, по-изчерпателно описание на общите изисквания

на класификационните групи, както и допълнения относно надзорните изисквания за прекласифициране на рисковите експозиции за преструктурираните кредити.

За да облекчи рестриктивния режим при оценката на кредитния риск, бяха направени и промени в Наредба № 7 на БНБ за големите експозиции на банките. Измененията засягат краткосрочните междубанкови големи експозиции, като в зависимост от кредитния риск на контрагента стойностите, с които участват експозициите към него при определянето на концентрацията, са сведени до нулеви. Въведена беше възможност за отчитане, респективно регулиране на голяма експозиция като открита към трето лице гарант, когато тази експозиция е изцяло и безусловно гарантирана от това лице.

Изготвена бе нова Наредба № 17 на БНБ за установяване размера на вложенията на банките по чл. 30 от Закона за банките (ДВ, бр. 19 от 2 март 2001 г.). С нея се определя обхватът на вложенията на банките в дълготрайни материални и финансови активи, тяхното отчитане и регулиране спрямо капиталовата база с цел предпазване капитала на банките от риск от прекомерно инвестиране в нисколиквидни и недоходоносни активи.

Промяна в Наредба № 26 на БНБ за сделките на финансовите къщи с чуждестранна валута предвиди те да разполагат с минимален собствен капитал от минимум 100 хил. лв. по всяко време, а не само при издаването на лицензията им.

Наред с горните изменения продължи работата по актуализиране на Сметкоплана на търговските банки и изготвянето на нов Наръчник по банковото счетоводство. Изготвени са правила и указания за счетоводно отчитане на някои банкови сделки.

Дистанционен надзор и анализи

През първата половина на 2001 г. банков надзор продължи използването и усъвършенстването на методите за дистанционен надзор на банките чрез прилагане на рисков базирания подход при изготвянето на аналитичните доклади за тяхното състояние. Чрез цялостната система за ранно предупреждение редовно се наблюдаваха надзорните и финансовите показатели на банките и техните промени.

През отчетния период дирекция „Дистанционен надзор“ съсредоточи дейността си в следните основни насоки:

- По-нататъшно развитие и усъвършенстване на рисков ориентиран надзор, като бяха направени съществени промени в насоките и съдържанието на тримесечния аналитичен обзор за състоянието на търговските банки.
- Въвеждане на нова усъвършенствана форма на месечните и тримесечните аналитични доклади.
- Подобряване на съгласуваността при присъждане на CAEL-рейтингите на банките с надзорния профил и стойностите на отделните компоненти на CAMELS-рейтинга в рамките на надзорния цикъл с дирекция „Инспекции“.

По всички тези насоки, както и по усъвършенстване на Системата за ранно предупреждение, дирекция „Дистанционен надзор и анализи“ работи в съответствие с консултантския проект на Баренц груп.

В процес на разработване съвместно с консултантите е и проект за усъвършенстване методиката за оценка по комплекса от показатели CAEL, както и проект на Наръчник за дистанционен надзор.

Важно място в работата на дирекцията заема изготвянето на месечна статистическа информация за банките и агрегирана информация по определени показатели за банковата система, публикувана в бюлетините на БНБ. Продължи и изготвянето на тримесечни доклади за състоянието и тенденциите в развитието на банковата система.

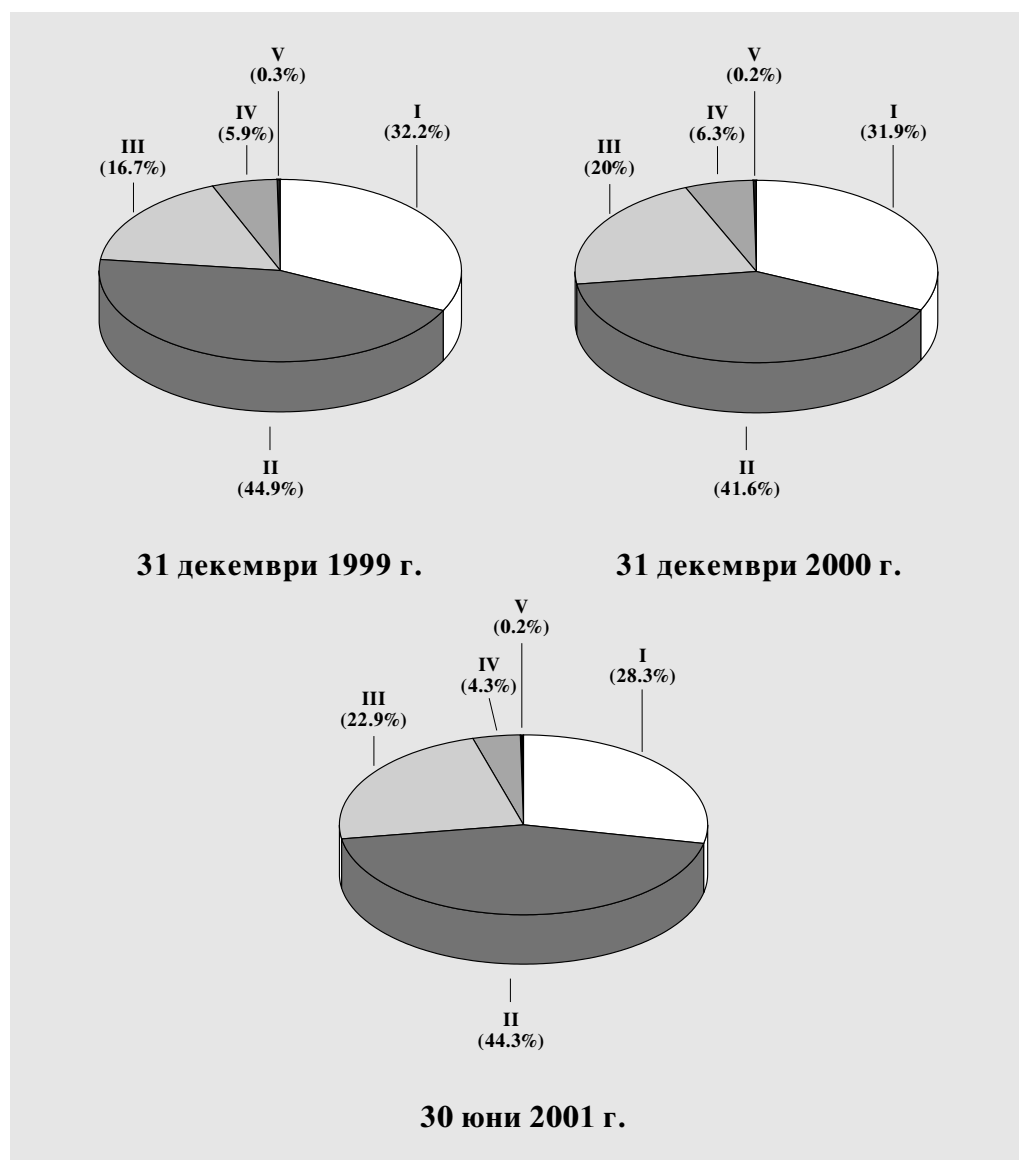
Становищата, които изготвят инспекторите от дистанционния надзор, имат съществена роля при оценка на риска на търговски банки, обслужващи външни кредитни линии, по които гарант е държавата, както и при избора на

търговски банки – първични дилъри на ДЦК, с оглед гарантиране финансирането и ликвидността на бюджета.

Надзор на място (инспекции)

За първото полугодие са осъществени 8 пълни надзорни инспекции, които обхващат банки от втора до пета група, в т. ч. две банки от втора група, една банка от трета, три банки от четвърта и две банки от пета група. Честотата и обхватът на извършените инспекции е в съответствие с основния надзорен принцип за рисков базиран подход при оценка на банките и използваната система CAMELS. В резултат две банки получиха по-висок, други две банки – по-нисък, а четири остават с непроменен рейтинг. За проверените банки са изготвени предложения за предприемане на формални или неформални мерки с цел подобряване на дейността и отстраняване на констатираните нарушения и слабости.

РЕЙТИНГИ CAMELS/AIM В БАНКОВИЯ СЕКТОР НА БАЗА ОБЕМ АКТИВИ

Източник: БНБ.

Като цяло в сравнение с предходните инспекции проверените банки по-добре оценяват кредитоспособността на длъжниците, съобразявайки и прилагайки по-ефективно общата банкова и вътрешнонормативна уредба за идентифициране, измерване, управление и наблюдение на кредитния риск. Ниво-

то на класифицираните активи при някои банки е все още високо, но в структурата на тези активи се наблюдава тенденция към трансформиране в по-нискорискови. Намаляването дела на препоръчаните от инспекциите допълнителни провизии по рисковите експозиции е следствие както от подобрената структура и общото намаление дела на класифицираните активи, така и от усъвършенстване на правилата и процедурите на банките за оценка на кредитния риск.

В някои банки, които нямат ключово значение за банковата система, най-често срещаните нарушения са свързани с концентрациите на рискови експозиции. Установено е частично изпълнение на надзорни мерки, предписани от предходни инспекции.

По отношение управлението на банките остават критиките към някои ръководства за недостатъчно оценяване на поетите рискове. Процедурите за управление на пазарните рискове в редица банки не отговарят на сложността на банката и поемания пазарен профил, което ще оказва все по-осезателно въздействие върху приходите и капитала в бъдеще. Най-често липсват правила и процедури за следене и управление на пазарните рискове, не се изготвят анализи за дисбаланса, за матуритета на активите и пасивите, чувствителни към лихвен риск.

Въпреки високите капиталови равнища в редица банки растежът на капитал е ограничен от нискорентабилната дейност. Докато в структурата и качеството се отчита подобрене, количеството на приходите е ограничено от разходите за провизии и значителните разходи за издръжка. От друга страна, стратегическите програми за капиталова подкрепа на основните акционери при част от банките остават неясни. Немалка част от акционерите са регистрирани в офшорни зони, което затруднява набирането на информация за финансовите им възможности и свързаността им с други лица.

В съответствие с настъпилите промени в нормативната уредба се предприеха действия по актуализирането на Наръчника по банков надзор за инспекции на място, за да отговори на новите изисквания за ефективна оценка на банките. Наръчникът се разпространява сред банковата общност.

Специален надзор

През първото полугодие инспекторите от дирекция „Специален надзор“ проведоха съгласно изготвения план-график и по сигнали редица целеви надзорни инспекции в търговските банки по прилагането на Валутния закон, Закона за мерките срещу изпирането на пари и свързаните с тях подзаконови нормативни актове. Най-честите пропуски се свеждат до: търгуването с фючърси и опции с валута и ценни книжа от името на банката, както и за сметка на клиенти; докладване на съмнителни операции и отразяването им в дневника за регистрация на сделките; неразработени вътрешни правила за извършване на валутни преводи/плащания към страната и чужбина в съответствие с указанията на БНБ по прилагането на Наредба № 28 на БНБ за презграничните преводи и плащания.

Във връзка с констатациите са изготвени доклади до ръководствата на банките с предложения за отстраняване на констатираните пропуски. В един от случаите длъжностните лица, допуснали нарушенията, са отстранени от работа и са предадени на следствените органи.

Съвместно с Министерството на финансите и управление „Фискални услуги“ на БНБ по прилагането на Наредба № 5 на БНБ относно дейността на банките като първични дилъри са извършени целеви надзорни инспекции в търговски банки.

Изготвени са съвместни констативни протоколи с предложения във връзка с водените регистри на държавните ценни книжа на банките.

По прилагане изискванията на Наредба № 3 на БНБ за плащанията са констатирани пропуски при спазване изискванията на чл. 8 от наредбата. Изготвени са препоръки към ръководствата на банките и са определени срокове за отстраняване на допуснатите пропуски в работата.

По спазване разпоредбите на Търговския закон във връзка с осребряване

имуществото на банки в несъстоятелност е проверена дейността на синдиците на две банки, като констатациите са отразени в констативни протоколи, които са предадени на компетентните органи – съда и следствието.

В небанковите финансови институции са извършени проверки във връзка със Закона за кооперациите и сигнали за евентуално осъществяване на влогово-кредитна дейност. За установените пропуски и нарушения е уведомена Софийската районна прокуратура.

Извършени са проверки по документи и на място във финансови къщи, кандидатстващи за издаване на разрешение (лицензия) за извършване на сделки с чуждестранна валута съгласно Наредба № 26 за сделките на финансовите къщи с чуждестранна валута; проверки на документи за прекратяване на издаденото разрешение за покупко-продажба на валута и изключването от регистъра на БНБ на финансовите къщи.

В съответствие с Наредба № 26 във финансови къщи, притежаващи разрешение за извършване на сделки с чуждестранна валута, бяха извършени надзорни инспекции. Целта им бе: проверка на текущите стопански операции, анализ по счетоводни сметки, задбалансови ангажименти на дружеството, извършени сделки с чуждестранна валута и спазване на инструкциите и указанията на БНБ.

Констатирани са нарушения на Закона за счетоводство, Наредба № 26 на БНБ и Указанията за регистриране и отчитане на сделките за покупко-продажба на валута, като на ръководствата на финансовите къщи са направени препоръки и са определени срокове за отстраняване на констатираните нарушения.

При осъществяване на дейността си дирекция „Специален надзор“ извършва съвместни проверки със съответните управления при БНБ, Министерството на финансите, ДКЦК, агенцията „Бюро за финансово разузнаване“, Фонда за гарантиране на влоговете в банките, както и официален обмен на информация с Министерството на правосъдието, Върховната касационна прокуратура, Софийската градска прокуратура, СГС, НСС, НСБОП, ССлС.

Надзорна администрация

През полугодieto са подготвени и наложени 15 надзорни мерки по отношение на 13 търговски банки. При 11 от мерките основанието е в проведена надзорна инспекция, а при останалите 4 това е надзорна проверка или уведомление на банката за възникнал в нея проблем. Седем от надзорните мерки са приели формата на заповед на подуправителя по банков надзор, в 7 от случаите мярката има неформален характер и при един случай като надзорна мярка е сключен меморандум за предприемане на оздравителни мерки от страна на банката. Ефективността на прилаганите мерки е добра, сроковете, дадени на банките за отстраняване на нарушенията или за разработване на стратегия за това, като цяло се спазват.

През разглеждания период са започнати 12 административно-наказателни производства за допуснати от банки нарушения на Закона за банките и актовете за прилагането му. Има издадено едно наказателно постановление за парична санкция на банка в размер на 20 хил. лв., в процес на обсъждане са още две, в три от случаите преписката е приключена с писмено предупреждение и в един – с резолюция за прекратяване. По останалите случаи все още се събират и изясняват доказателствата.

През шестмесечието са изготвени правни становища по законосъобразността на измененията на уставите на 18 банки. При 12 от тях са отправени препоръки за усъвършенстване на устава, в останалите случаи, отчасти поради дадени становища по проектите за изменения, не е имало основание за възражения и препоръки.

През отчетния период с участието на представители на банков надзор беше завършено усъвършенстването на проекта за нов Закон за банковата несъстоятелност, който беше и приет на първо четене в 38-ото народно събрание. Проектът не е загубил актуалност и предстои след незначителни промени неговото повторно разглеждане в новото Народно събрание. Беше оказана

но правно съдействие по измененията и допълнения на наредби № 7, 8 и 9 на БНБ, както и становище по Проект за изменения и допълнения за Наредбата за изискванията към дейността на инвестиционните посредници.

Бяха изискани становища от банки по около 50 жалби на банкови клиенти и въз основа на отговорите от банките бяха уведомени жалбоподателите за възможностите да защитят правата си. В отделни случаи в резултат на проверките банки бяха задължени да предприемат мерки за отстраняване на допуснати от тях нарушения.

**Контрол върху
банките,
обявени в
несъстоятелност
и ликвидация**

Процесът на ликвидация на банките в несъстоятелност през периода независимо от ограничените правомощия на банковия надзор продължи с продажба активите на една банка на друга действаща банка като предприятие. Започнато е предаването на активите на още една банка на Агенцията за държавни вземания. Така че досега са прехвърлени в агенцията активите на 5 банки, продадени са активите на една банка без запазване на дейността ѝ, както и две банки са придобити от действащи банки. От общо 19 банки в процес на ликвидация остават за наблюдение още 10 банки.

VI. Евроинтеграция и международна дейност

1. Европейска интеграция

Приоритети на БНБ в подготовката за интегриране към европейските структури през първата половина на 2001 г. са подобряването на финансовото и банковото право в областта на правото на установяване, дейността и надзора над кредитните институции, либерализацията на движението на капитали, развитие на платежната система за брутен сетълмент в реално време.

През първото полугодие на 2001 г. бяха проведени интензивни преговори, включително във финансовата област. Заявената от правителството позиция е преговорите по отделни глави от Договора за присъединяване към ЕС да приключат към края на 2004 г. и България да стане пълноправен член на Европейския съюз в началото на 2007 г. Експерти от БНБ участваха в работата на разширения състав за преговори с Европейския съюз по глави „Свободно предоставяне на услуги“, „Свободно движение на капитали“, „Дружествено право“, „Икономически и паричен съюз“ и „Статистика“. Приетите изменения в Наредба № 7 на БНБ за големите експозиции и Наредба № 8 за капиталовата адекватност на банките са в посока към привеждане на българското банково законодателство в съответствие с международно възприетите стандарти и с европейското право и практика в областта на установяването и предоставянето на банкови услуги.

През март 2001 г. са открити преговори по глава „Свободно предоставяне на услуги“. В позицията на Република България се декларира готовност за приемане до датата на присъединяването на страната към Европейския съюз изцяло на правната рамка на общността в областта на свободното предоставяне на банкови услуги. Няма да се изискват преходни периоди или изключения по отношение на банковия сектор. България няма да изисква изключване на кредитни институции от приложното поле на Директива 2000/12/ЕС за установяване и извършване на дейност като кредитни институции.

По време на шведското председателство временно е закрыта глава „Дружествено право“, а в началото на белгийското – и глава „Свободно движение на капитали“. Съвместната позиция на Република България и ЕС е, че към датата на присъединяване към ЕС България ще осъществи пълна либерализация на движението на капитали в областта на валутния режим и плащанията и прилагане на изискванията във връзка с мерките срещу прането на пари.

През април бе проведена работна визита на български експерти в Европейската комисия. В срещите с представители на главна дирекция „Вътрешен пазар“ бяха дискутирани въпроси, свързани с въвеждане на директивите в областта на платежните и сетълмент системи в българското право.

В процеса на преговори през март 2001 г. в София се проведе заседание на Подкомитет 4 „Икономически и валутни въпроси“, на което бяха дискутирани въпроси от взаимен интерес, като структурната реформа във финансовия сектор, макроикономическата ситуация в страната, правни и практически аспекти на движението на капитали.

Проектът на БНБ „Укрепване на институционалния капацитет на централната банка“ бе включен в предварителния цикъл на програма ФАР 2001 на Европейския съюз. Проектът има за цел да подготви БНБ за успешно присъединяване към Европейската система на централните банки. Предвижда се той да бъде осъществен под формата на Twinning и да стартира в началото на 2002 г.

2. Взаимоотношения с международни финансови институции

През юни 2001 г. приключи успешно тригодишното Разширено споразумение между Република България и Международния валутен фонд (EFF). По него на страната бяха предоставени предвидените 12 транша на обща сума 627 620 000 СПТ.

3. Взаимоотношения с централни банки

Акцент във взаимоотношенията на БНБ с централни банки на други държави е сътрудничеството с централните банки на страните – членки на ЕС, и на страните – кандидатки за членство в съюза, в областта на хармонизиране на законодателството и възприемане стандартите на ЕС. Представители на БНБ взеха участие в редица семинари и срещи, организирани от централните банки на страните – членки на ЕС, на които в двустранни и многостранни дискусии са обсъждани различни аспекти от процеса на присъединяване към ЕС. Проведени са работни посещения на експерти от БНБ в централни банки, които успешно са въвели и функционират системи за брутен сетълмент в реално време с цел обмен на информация и опит и предвид предстоящото въвеждане на такава система в БНБ.

През юни 2001 г. е подписан меморандум за сътрудничество и обмен на информация между Централната банка на Индонезия и Българската народна банка. На проведените срещи с представители на Централната банка на Индонезия бяха обсъдени въпроси от взаимен интерес.

VII. Финансови отчети за дейността на БНБ

1. Междинни счетоводни отчети за шестмесечието с независим одиторски доклад за ограничен преглед на счетоводните отчети

Доклад до Управителния съвет на БНБ за ограничен преглед на счетоводния отчет на БНБ

Ние извършихме преглед на приложения междинен счетоводен баланс на Българската народна банка (банката) към 30 юни 2001 г. и свързаните с него отчети за приходите и разходите, движението на собствения капитал и паричните потоци за шестмесечния период, завършващ на същата дата. Отговорността за изготвянето на този счетоводен отчет се носи от ръководството на дружеството. Нашата отговорност се свежда до изготвяне на доклад, основаващ се единствено на извършения от нас ограничен преглед.

Нашият ограничен преглед бе проведен в съответствие с професионалните изисквания на Международния одиторски стандарт, приложим за такива ангажименти. Този стандарт налага прегледът да бъде планиран и проведен така, че ние да се убедим в умерена степен доколко счетоводният отчет не съдържа съществени грешки и пропуски. Прегледът е ограничен предвидително във възможността за събиране на информация от персонала на дружеството и в обема на извършваните процедури по проверка на счетоводната информация, поради което дава по-малка надеждност в сравнение с един одит. Ние не сме извършили одит на счетоводния отчет и съответно не изразяваме одиторско мнение върху него.

Както е описано в счетоводната политика, банката оценява монетарното злато в съответствие с изискванията на Закона за Българската народна банка, по по-ниската от пазарната стойност или 500 германски марки за тройунция. Към 31 декември 2000 г. стойността на монетарното злато надхвърля 500 германски марки за тройунция. Съгласно изискванията на Международните счетоводни стандарти (МСС) монетарното злато би следвало да се отчита в баланса по пазарна стойност. Прилагането на МСС би довело до увеличаване на балансовата стойност на златото със 124 млн. лв. както и на нетния приход от дейността и сумата на разпределението в специалните резерви със същия размер.

Въз основа на нашия преглед с изключение на посоченото в предходния параграф нищо не е привлякло нашето внимание, което да ни дава основание да вярваме, че счетоводният отчет не представя достоверно във всички съществени аспекти илюстративното и финансовото състояние на банката към 30 юни 2001 г. в съответствие с Международните счетоводни стандарти.

KPMG Audit Plc

КПМГ
Дипломирани експерт-счетоводители
Лондон
5 октомври 2001 г.

КПМГ България

КПМГ България ООД
Дипломирани експерт-счетоводители
София
5 октомври 2001 г.

Изложение на отговорностите на Управителния съвет на Българската народна банка

Законът за Българската народна банка изисква Управителният ѝ съвет да изготвя счетоводни отчети, представящи финансовото състояние на Българската народна банка и печалбите и загубите за периода.

Счетоводните отчети, изготвени от Българската народна банка, се основават на счетоводните принципи, одобрени от Управителния съвет, които са в съответствие с Международните счетоводни стандарти.

Управителният съвет на Българската народна банка носи отговорност за воденето на точни регистри, които да отразяват достоверно и по всяко време финансовото състояние на Българската народна банка. Той носи обща отговорност за предприемането на мерки за опазване активите на Българската народна банка, за предотвратяването или разкриването на злоупотреби или други нередности.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

Баланс на Българската народна банка

Приложения	30.VI. 2001 г.	31.XII. 2000 г.	
	хил. лв.	хил. лв.	
АКТИВИ			
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	9	1 240 347	1 950 677
Злато и други благородни метали	10	738 163	731 266
Ценни книжа	11	5 155 858	4 702 929
Инвестиции и квота в МВФ	13	1 841 915	1 756 047
Вземания от правителството на Република България	12	2 694 724	2 560 928
Вземания по лихви		75 383	61 456
Дълготрайни активи	14	111 209	141 395
Други активи	15	29 180	28 494
Общо активи		11 886 779	11 933 192
ПАСИВИ			
Банкноти и монети в обращение	21	2 552 589	2 504 693
Задължения към банки и други финансови институции	16	536 445	515 938
Задължения към държавни институции	17	2 925 293	2 608 517
Задължения към МВФ по квотата за участие	18	1 740 610	1 659 202
Кредити от общите фондове на МВФ	19	2 906 462	2 778 646
Други задължения	20	75 322	680 298
Начисления и други пасиви	22	101 810	193 177
Общо пасиви		10 838 531	10 940 471
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ			
Капитал	23	20 000	20 000
Резерви	24	1 028 248	972 721
Общо капитал и резерви		1 048 248	992 721
Общо пасиви		11 886 779	11 933 192

Приложенията, представени на страници 80 – 95, представляват неразделна част от финансовите отчети.

Управителният съвет прие финансовите отчети, представени на страници 75 – 97 на 4 октомври 2001 г.

Светослав Гаврийски
Управител на БНБ

Отчет за приходите и разходите

	Приложения	30.VI. 2001 г.	30.VI. 2000 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Приходи от лихви и аналогични приходи	5	132 929	110 908
Разходи за лихви и аналогични разходи	5	(18 969)	(10 439)
Нетни приходи от лихви		113 960	100 469
Приходи от такси и комисиони		965	1 250
Разходи за такси и комисиони		(477)	(756)
Нетни приходи от такси и комисиони		488	494
Нетни приходи от търговски операции	6	70 458	7 342
Други приходи от дейността	7	8 364	7 634
Общо приходи от дейността		193 270	115 939
Административни разходи	8	(19 687)	(17 715)
Нетни приходи от дейността		173 583	98 224
Провизия за разпределение от/(към) специален резерв		(51 094)	4 830
Нетни приходи след разпределение към специален резерв		122 489	103 054
Провизия за вноса към държавния бюджет		(90 642)	(76 260)
Провизия за разпределение към други резерви		31 847	26 794

Отчетът за приходите и разходите следва да се разглежда заедно с приложенията към тях, представляващи неразделна част от счетоводните отчети, представени на страници 80 – 95.

Отчет за признатите печалби и загуби

	Приложения	30.VI. 2001 г.	30.VI. 2000 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Загуба от обезценяване на активи, отнесена в намаление на преоценъчен резерв	14, 24	(27 374)	-
Нетна загуба, непризната в отчета за приходи и разходи		(27 374)	-
Разпределение в други резерви	24	31 847	26 794
Общо признати печалби и загуби		4 473	26 794

Приложенията, представени на страници 80 – 95, представляват неразделна част от финансовите отчети.

Отчет за паричния поток

	Приложения	30.VI. 2001 г.	30.VI. 2000 г.
		хил. лв.	хил. лв.
Нетен паричен поток от основна дейност			
Нетен приход от основна дейност		173 583	98 224
Коригиран с:			
Амортизации	8, 14	5 925	5 398
Печалба/(загуба) от продажбата на дълготрайни активи		(271)	(2)
Нетни курсови загуби/(печалби) на оборотния капитал във валута		47 474	(19 765)
Нетен паричен поток от основна дейност преди промени в краткосрочните активи и пасиви		226 711	83 855
Промени в краткосрочни активи			
(Увеличение)/намаление на злато и благородни метали		(718)	(1 372)
(Увеличение)/намаление на ценни книжа		(440 614)	(113 908)
Увеличение на вземания от правителството		(133 796)	(124 765)
(Увеличение) на вземания по лихви и други активи		(14 612)	(2 449)
Промени в краткосрочни пасиви			
(Увеличение)/намаление на задължения към банки и други финансови институции		22 494	(40 426)
Увеличение на депозити и разплащателни сметки на правителството и други държавни институции		316 643	(21 969)
Увеличение на задълженията към МВФ		127 468	121 381
Увеличение на банкноти и монети в обращение		47 896	143 404
Увеличение/(намаление) на други задължения		(593 031)	231 162
Увеличение/(намаление) на начисления и други пасиви		(91 368)	15 146
Нетни парични потоци от оперативна дейност		(532 927)	290 059
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Придобиване на дълготрайни активи		(3 096)	(1 487)
Постъпления от продажбата на дълготрайни активи		254	4 184
Дивиденди в асоциирани предприятия		-	-
(Увеличение)/намаление на инвестиции и квота за участие в МВФ		-	-
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност		(2 842)	2 697
Парични потоци от финансова дейност			
Плащания към правителството		(174 561)	(136 669)
Други плащания и постъпления (от)/към резервите		-	118
Нетни парични потоци от финансова дейност		(174 561)	(136 551)
Нетно (намаление)/увеличение на пари и парични средства		(710 330)	156 205
Пари и парични средства в началото на годината		1 950 677	1 251 736
Пари и парични средства в края на периода	9	1 240 347	1 407 941

Приложенията към финансовите отчети, представени на страници 80 – 95 представляват неразделна част от финансовите отчети.

Приложения към счетоводните отчети

1. Организация и дейност

Българската народна банка (банката) е 100% собственост на българската държава.

Банката е централна банка на Република България. Дейността ѝ се регулира от Закона за Българската народна банка в сила от 10 юни 1997 г.

По силата на този закон основните дейности на банката могат да се обобщят, както следва:

- поддържане стабилността на националната валута;
- изключително право за емитиране на банкноти и монети; и
- регулиране и надзор върху дейността на търговските банки.

Основните промени в дейността на банката вследствие въвеждането на този закон могат да се обобщят, както следва:

- банката не може да предоставя кредити на държавата или на държавни институции, освен кредити за сметка на покупки на специални права на тираж от Международния валутен фонд съгласно определени от закона условия;
- банката не може да предоставя кредити на банки, освен при възникване на ликвиден риск, засягащ стабилността на банковата система;
- банката не може да търгува български държавни ценни книжа;
- банката не може да емитира български левове над размера на левовия еквивалент на brutните международни валутни резерви;
- банката изготвя своите отчети съгласно Международните счетоводни стандарти (МСС); и
- при договорени с министъра на финансите условия банката действа като агент по държавни дългове или по дългове, гарантирани от държавата. Тя изпълнява ролята на централен депозитар за държавни ценни книжа.

2. Приложими стандарти

Счетоводните отчети са изготвени в съответствие с Международните счетоводни стандарти, приети от Комитета по Международни счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разяснения към него.

3. База за изготвяне

Счетоводните отчети са представени в хиляди български левове (хил. лв.). Те са изготвени съгласно принципа на историческата стойност, като са модифицирани чрез преоценката на определени активи и пасиви до справедливата им стойност.

Счетоводната политика на банката е последователно прилагана в сравнение с предходни периоди.

4. Основни елементи на счетоводната политика

а) Признание на приходи

Приходите от и разходите за лихви се признават съгласно принципа на начисляването на база ефективна доходност на актива или съответната променлива доходност. Приходите от и разходите за лихви включват амортизация на скonto и премии, както и на разлики между първоначалната балансова стойност и стойността на падеж на база ефективен лихвен процент.

Приходите от и разходите за такси и комисиони от финансови услуги на банката се признават в отчета за приходи и разходи в момента на възникването им.

Нетните приходи от търговски операции включват приходи и разходи от продажби и промени в справедливата стойност на финансови активи и пасиви за търгуване.

б) Финансови инструменти

1) Класификация

За целите на последващо отчитане на финансовите инструменти банката ги класифицира в четири категории:

Инструменти за търгуване са тези, които банката държи основно с цел краткосрочна печалба. Те включват инвестиции, които не са предназначени за определена цел, и ефективни хеджиращи инструменти и задължения по краткосрочни продажби на финансови инструменти. Нетни вземания по деривативи за търгуване (положителни промени в справедливата стойност), както и закупените опции, ако има такива, се отчитат като активи за търгуване. Всички нетни задължения по деривативи за търгуване (отрицателни промени в справедливата стойност), както и издадени опции, ако има такива, се отчитат като пасиви за търгуване.

Издадени финансови активи са инструментите, издадени от банката посредством осигуряване на пари в качеството ѝ на кредитор, различни от активи, държани с цел краткосрочна печалба.

Финансови активи на падеж са активи с фиксирана или установима доходност и фиксиран падеж, които банката има намерението и възможността да държи до падеж.

Финансови активи за продажба са всички активи, които не могат да бъдат класифицирани като инструменти за търгуване, издадени финансови активи или финансови активи на падеж.

2) *Първоначално отчитане*

Банката признава финансовите активи за търгуване и финансовите активи за продажба в момента на получаване на актива. Всички промени в справедливата стойност на активите се отчитат от банката от датата на поемане ангажмента за покупка на актива.

3) *Последващо отчитане*

Първоначално финансовите инструменти се отчитат по себестойност, която включва разходите по осъществяване на сделката.

След първоначалното им отчитане всички финансови инструменти за търгуване и финансови активи за продажба се оценяват по справедлива стойност, с изключение на тези, за които няма котировки на пазарна цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена – те се отчитат по себестойност, включваща разходите по осъществяване на сделката, минус загуби от обезценяване, ако има такива.

Всички финансови пасиви освен финансовите пасиви за търгуване, издадените финансови активи и финансовите активи на падеж се оценяват по амортизирана стойност минус загуби от обезценяване. Амортизираната стойност се изчислява на база метода *ефективен лихвен процент*. Всички премии или сконто, включително първоначалните разходи по осъществяване на сделката, се включват в балансовата стойност на съответния инструмент и се амортизират на база ефективния лихвен процент на инструмента.

4) *Принципи за оценка по справедлива стойност*

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя на база котировките на пазарни цени към датата на баланса, без да се включват разходите по осъществяване на сделката. В случай че такива котировки на пазарни цени не съществуват, справедливата стойност на финансовите инструменти се определя с математически методи или посредством техники за дисконтиране на паричните потоци.

В случаите на използване на дисконтирани парични потоци прогнозните бъдещи парични потоци се определят на база най-точната преценка на ръководството, а като дисконтов фактор се прилага пазарният процент към датата на баланса, приложим за инвестиция със сходни условия и характеристики. При използване на математически методи за определяне на цената данните са базирани на пазарни измерители, актуални към датата на баланса.

Справедливата стойност на деривативите, които не са търгуеми на пазара, се определя като сумата, която банката би получила или платила за прекратяване на договора към датата на баланса предвид съществуващите пазарни условия и платежоспособност на нейните контрагенти.

5) *Печалби и загуби при последваща оценка*

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти за търгуване и финансови инструменти за продажба, се признават в отчета за приходи и разходи и се прехвърлят в сметка

специални резерви съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка.

б) Отписване

Финансов актив се отписва, когато банката загуби контрол върху договорните права, включващи актива. Това може стане при погасяване, изтичане или прехвърляне на договорните условия. Финансов пасив се отписва при погасяване на договорните условия.

Финансови активи за продажба и финансови активи за търгуване се отписват при тяхната продажба, като вземанията във връзка с продажбата се признават в момента на поемане на ангажимент от страна на банката за продажба на активите. Печалбите или загубите при отписването се определят индивидуално за всеки актив.

7) Обезценяване на активи

Към датата на изготвяне на всеки баланс се извършва преглед на финансовите активи за наличие на индикации за обезценяване. В случай че такива индикации са налице, се определя възстановимата стойност на актива.

в) Злато и други благородни метали

В съответствие със Закона за Българската народна банка монетарното злато се оценява по 500 германски марки за една тройунция или по пазарната му цена, ако тя е по-ниска. Монетарното злато се класифицира като злато в стандартна форма.

Другите благородни метали, включително злато в нестандартна форма, се оценяват по пазарна стойност на база официалния курс на Лондонската борса към датата на изготвяне на баланса.

г) Инвестиции в други предприятия

За целите на оценката при последващо отчитане на инвестициите в предприятия те са класифицирани като финансови активи за продажба. За справедливата стойност на тези инвестиции няма надеждна оценка, поради което те се отчитат по цена на придобиване.

Търговските предприятия, върху които банката има контрол, са включени в счетоводните отчети по цена на придобиване на инвестицията и не са консолидирани, тъй като ефектът от неконсолидирането на дъщерните предприятия е нематериален за счетоводните отчети като цяло.

Инвестициите в български институции, които могат да се третират като асоциирани предприятия, се отчитат по цена на придобиване, тъй като корекциите, извършени по метода на чистата стойност на капитала, не са материални за счетоводните отчети на банката като цяло.

Подробна информация относно притежаваните от банката инвестиции е представена в приложение 13.

д) Дълготрайни активи

Дълготрайните активи са представени в счетоводния баланс по цена на придобиване, съответно преоценена стойност, намалена с начислената амортизация и загуби от обезценяване.

1) Последващи разходи

Разходите, свързани с подновяване на компоненти на дълготрайните активи, отчетени отделно, се капитализират. Всички останали разходи се капитализират само тогава, когато увеличават бъдещите икономически ползи от дълготрайния актив. Всички останали разходи се признават в отчета за приходи и разходи при тяхното възникване.

2) Амортизация

Амортизацията се начислява на база линейния метод по установени норми с цел пренасяне в разход стойността или оценката на дълготрайните активи за времето на очаквания срок на използване. Земите не се амортизират.

По-долу са представени използваните годишни амортизационни норми.

	(%)
Сгради	4
Машини, съоръжения и оборудване	4 – 20
Стопански инвентар	15
Транспортни средства	15

Разходите за придобиване на дълготрайни активи не се амортизират до момента на тяхното въвеждане в експлоатация.

3) Възстановима стойност на активите

Възстановимата стойност на дълготрайните активи на банката представлява по-високата от нетната продажна стойност или нетната настояща стойност на всички очаквани бъдещи парични потоци, генерирани от актива. При оценка на нетната настояща стойност очакваните бъдещи парични потоци се дисконтират до настояща стойност при използване на пределната норма на лихвата по привлечения ресурс, която отразява настоящите пазарни очаквания за стойността на парите във времето и специфичния за актива риск. За всеки актив, който не генерира независимо парични потоци, възстановимата стойност се определя за единицата, генерираща парични потоци, към която принадлежи активът.

4) Реинтегриране на обезценяването

Загубите от обезценяване на дълготрайни активи се реинтегрират в случай на промяна на прогнозите, използвани за определяне на възстановимата стойност. Загубите от обезценяване се реинтегрират само до размера на балансовата стойност на актива преди признаване на загуби от обезценяване.

е) Чуждестранна валута

Приходите и разходите в чуждестранна валута се конвертират по официалния валутен курс в деня на сделката. Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се конвертират в левове по обменния курс на банката, действащ на последната дата от отчетния период. Печалбите и загубите се признават в отчета за приходи и разходи, след което се прехвърлят във или от специален резерв съгласно изискванията на Закона за Българската народна банка (вж. приложение 4и). Немонетарните активи и пасиви във валута са оценени по курса на придобиване.

Неприключените форуърдни договори в чуждестранна валута са оценени по пазарна стойност.

Валутните курсове на основните чуждестранни валути към 30 юни 2001 г. и 31 декември 2000 г. са, както следва:

Валута	30 юни 2001 г.	31 декември 2000 г.
Щатски долар (USD)	1 : BGN 2.30640	1 : BGN 2.10191
Германска марка (DEM)	1 : BGN 1.00000	1 : BGN 1.00000
Евро (EUR)	1 : BGN 1.95583	1 : BGN 1.95583
Специални права на тираж (SDR)	1 : BGN 2.87297	1 : BGN 2.73860

ж) Данъчно облагане

Банката не подлежи на облагане с данък върху печалбата във връзка с основната си дейност. Изисква се тя да внася част от нетния си приход в държавния бюджет, както е описано в приложение 4и.

з) Заеми, отпуснати от Международния валутен фонд (МВФ)

Задълженията към МВФ са деноминирани в специални права на тираж (СПТ). Нереализираните печалби или загуби от курсови разлики се отчитат съгласно приложение 4и.

и) Основен капитал и резерви

Основният капитал представлява неразпределимият капитал на банката.

По смисъла на Закона за Българската народна банка банката трябва да отчислява 25% от годишното превишение на приходите над разходите си във фонд „Резервен“. Специални резерви се заделят: в размер на 1% от годишното превишение на приходите над разходите; нетните печалби и загуби, възникнали от прео-

ценката на активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути или злато; и други по решение на Управителния съвет.

След прехвърлянето в резерви и специални фондове превишението на приходите над разходите се внася по сметката на държавния бюджет.

й) Парични средства в каса и предоставени депозити в чуждестранна валута

Паричните средства и еквиваленти се състоят от парични средства в каса, разплащателни сметки и депозити с падеж до три месеца.

5. Нетни приходи от лихви

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	30.VI.2000 г.
Приходи от лихви		
- в левове	7	12
- в чуждестранна валута	<u>132 922</u>	<u>110 896</u>
	<u>132 929</u>	<u>110 908</u>
Разходи за лихви		
- в левове	6 766	2 322
- в чуждестранна валута	<u>12 203</u>	<u>8 117</u>
	<u>18 969</u>	<u>10 439</u>

6. Нетни приходи от търговски операции

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	30.VI.2000 г.
Нетен приход от операции с ценни книжа	20 776	9 289
Нетен приход от операции с чуждестранна валута	2 208	2 883
Нетен приход/(загуба) от преоценка на ценни книжа	12 316	(27 104)
Нетен приход от преоценка на злато и благородни метали	6 179	6 198
Нетен приход от преоценка на активи и пасиви в чуждестранна валута	<u>28 979</u>	<u>16 076</u>
	<u>70 458</u>	<u>7 342</u>

7. Други приходи от дейността

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	30.VI.2000 г.
Приходи от продажба на дълготрайни активи	278	33
Приходи на печатницата	3 158	3 995
Приходи от продажба на монети	237	1 143
Реинтегрирани провизии	4 202	1 455
Други приходи	<u>489</u>	<u>1 008</u>
	<u>8 364</u>	<u>7 634</u>

8. Административни разходи

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	30.VI.2000 г.
Разходи за персонала	5 763	6 195
Административни разходи	4 539	2 776
Амортизации	5 925	5 398
Разходи на печатницата	1 539	1 412
Разходи за монети	1 583	1 604
Други разходи	<u>338</u>	<u>330</u>
	<u>19 687</u>	<u>17 715</u>

Разходите за персонала включват разходи за заплати, социални и здравни осигуровки към фонд „Професионална квалификация и безработица“, начислени в съответствие с разпоредбите на местното законодателство.

9. Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Парични средства в чуждестранна валута	22 425	38 802
Разплащателни сметки в банки	707 990	324 313
Депозити в чуждестранна валута	509 932	1 587 562
	<u>1 240 347</u>	<u>1 950 677</u>

10. Злато и други благородни метали

	30.VI.2001 хил. тройунции	30.VI.2001 хил. лв.	31.XII.2000 хил. тройунции	31.XII.2000 хил. лв.
Кюлчета злато в стандартна форма	1 031	515 611	1 031	515 611
Депозити в злато в стандартна форма	252	126 895	252	126 157
Злато в друга форма	-	72 413	-	66 575
Други благородни метали	-	23 244	-	22 923
		<u>738 163</u>		<u>731 266</u>

Златото в стандартна форма включва злато при кореспонденти. Върху това злато се начислява лихва от 0.5% до 0.7% годишно.

11. Ценни книжа

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Ценни книжа за търгуване		
Чуждестранни държавни ценни книжа	3 965 285	4 535 234
Ценни книжа на падеж		
Чуждестранни държавни ценни книжа	999 841	-
Ценни книжа за продажба		
Чуждестранни държавни ценни книжа, предоставени като обезпечение	190 732	167 695
	<u>5 155 858</u>	<u>4 702 929</u>

Ценните книжа включват лихвени и сконтони ценни книжа, деноминирани в евро и щатски долари. Купонната лихва по книжата, деноминирани в евро, е между 3% и 8.75%, а купонната лихва по книжата в щатски долари – между 5.37% и 6.75%.

Ценните книжа за продажба представляват американски държавни ценни книжа, държани в Банката на Федералния Резерв на Ню Йорк. Те представляват обезпечение за годишните плащания по лихви по FLIRB и DISC частта от българските брейди облигации. Американските държавни ценни книжа са лихвоносни с падеж до една година.

Ценните книжа на падеж са деноминирани в евро държавни ценни книжа с падеж до шест месеца.

12. Вземания от правителството на Република България

Стойността на вземанията от правителството на Република България към 30 юни 2001 г. възлиза на 938 млн. СПТ (през 2000 г. – 835 млн. СПТ).

Лихвите по вземанията са равни на тези по задълженията към МВФ и са платими, както следва:

(хил. лв.)

Година	
2001	308 372
2002	455 067
2003	175 455
2004	203 125
2005	275 475
2006	300 522
2007	300 522
2008	300 522
2009	225 394
2010	125 222
2011	25 048
	<u>2 694 724</u>

13. Инвестиции и квота в МВФ

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Квота на Република България в МВФ	1 838 790	1 752 922
Инвестиции в международни финансови институции	832	832
Инвестиции в местни предприятия	2 293	2 293
	<u>1 841 915</u>	<u>1 756 047</u>

Резервният транш по квотата на Република България в МВФ е в размер на 94 067 хил. лв. Банката получава възнаграждение върху тази сума в размер на 3% – 5% годишно.

Нито една от инвестициите в международните финансови институции не надвишава 10% от записания акционерен капитал на съответната институция. Значителните капиталови инвестиции в местни предприятия могат да бъдат анализирани, както следва:

Наименование на институцията	Участие %	Основна дейност
<i>Дъщерни предприятия</i>		
Борика ЕООД	100	Национален картов оператор
Монетен двор ЕООД	100	Сечене на монети
Банка за земеделски кредит АД	52	Банка в несъстоятелност
Агробизнесбанк АД	85	Банка в несъстоятелност
<i>Асоциирани предприятия</i>		
Банксервиз АД	36	Междубанкови разплащания
Международен банков институт	42	Финансово обучение и научни изследвания
Централен депозитар	20	Депозитар на корпоративни ценни книжа

За целите на оценката инвестициите в местни предприятия са класифицирани като финансови активи за продажба.

14. Дълготрайни активи

(хил. лв.)

	Земя и сгради	Машини и оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи	Други	Общо
Себестойност или оценка							
Към 1 януари 2000 г.	61 337	93 378	2 345	4 114	2 087	2 316	165 577
Влезли	-	15	-	1	3 465	4	3 485
Излезли	(336)	(281)	-	(18)	(19)	-	(654)
Прехвърлени	-	942	-	134	(1 328)	252	-
Към 30 юни 2001 г.	61 001	94 054	2 345	4 231	4 205	2 572	168 408
Амортизация и загуби от обезценяване							
Към 1 януари 2000 г.	(2 861)	(17 767)	(1 445)	(1 267)	-	(842)	(24 182)
Начисления за годината	(1 216)	(4 127)	(176)	(274)	-	(132)	(5 925)
На излезлите	11	264	-	7	-	-	282
Загуби от обезценяване	(10 126)	(17 177)	(19)	(52)	-	-	(27 374)
Към 30 юни 2001 г.	(14 192)	(38 807)	(1 640)	(1 586)	-	(974)	(57 199)
Нетна балансова стойност към 30 юни 2001 г.	46 809	55 247	705	2 645	4 205	1 598	111 209
Нетна балансова стойност към 31 декември 2000 г.	58 476	75 611	900	2 847	2 087	1 474	141 395

Загубите от обезценяване, признати в счетоводните отчети през периода, се отнасят за печатницата на БНБ, разглеждана като отделно звено, генериращо парични потоци. Възстановимата стойност на активите на печатницата е определена на база настоящата стойност на всички очаквани бъдещи парични потоци от активите плюс остатъчната им стойност в края на прогнозния период. При определяне на възстановимата стойност е използван дискантов фактор 7% и възможно най-точните прогнози на ръководството за очаквани бъдещи парични потоци от активите.

Загубите от обезценяване в размер на 27 374 хил. лв. са отчетени в намаление на преоценъчния резерв на дълготрайните активи.

Балансовата стойност на дълготрайните активи на печатницата на банката след отчитане на загуби от обезценяване е в размер 66 726 хил. лв.

15. Други активи

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Вземания от местни банки	18	17
Юбилейни монети за продажба	18 297	17 974
Материални запаси	5 557	4 962
Резервни части за печатарско оборудване	2 075	1 950
Вземания от доставчици	3 157	1 926
Разходи за бъдещи периоди	15	907
Други вземания	61	758
	<u>29 180</u>	<u>28 494</u>

16. Задължения към банки и други финансови институции

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Депозити на виждане от банки и други финансови институции		
- в левове	318 460	361 287
- в чуждестранна валута	217 985	154 651
	<u>536 445</u>	<u>515 938</u>

Банката не изплаща лихви върху депозитите на виждане от банки и други финансови институции. Сумата на депозитите на виждане включва 441 млн. лв., представляващи задължителните резерви, които всички местни банки са длъжни да поддържат по разплащателните си сметки в БНБ.

17. Задължения към държавни институции

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Разплащателни сметки:		
- в левове	450 424	1 142 462
- в чуждестранна валута	216 160	261 190
Депозитни сметки:		
- в левове	1 000 000	202 852
- в чуждестранна валута	1 258 709	1 002 013
	<u>2 925 293</u>	<u>2 608 517</u>

Депозитите и разплащателните сметки на правителството в банката включват средства, държани от името на бюджетни и други правителствени организации. Банката не начислява лихви върху разплащателните сметки. Депозитите на правителството се олихвяват с процент между 0.4% и 3%.

Сумата от 600 000 хил. лв. представлява депозит на Националната здравна каса, а 123 000 хил. лв. са депозити на други бюджетни организации, които са автономни при управлението на тези средства.

18. Задължения към МВФ по квотата за участие

Задълженията към МВФ по квотата за участие на Република България към 30 юни 2001 г. възлизат на 605 857 хил. СПТ (към 31 декември 2000 г. – 605 857 хил. СПТ).

19. Кредити от общите фондове на МВФ

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Компенсаторно и условно финансиране	91 935	131 453
Заем за подкрепа на платежния баланс (стабилизационни споразумения)	844 438	1 029 234
Разширено споразумение с МВФ	1 803 134	1 432 288
Кредит за реструктуриране	166 955	185 671
	<u>2 906 462</u>	<u>2 778 646</u>

Задълженията, свързани с квотата на България в МВФ, са безлихвени и нямат определен падеж, докато кредитите, предоставени от общите фондове на МВФ, са лихвени и платими според погасителните планове по отделните споразумения. Лихвеният процент се определя от МВФ на седмична основа и към 30 юни 2001 г. е 4.22%.

Задълженията към МВФ са гарантирани със записи на заповед, подписани от страна на правителството и банката. Общата стойност на наличните към 30 юни 2001 г. записи на заповед е 4438 млн. лв. (към 31 декември 2000 г. – 4602 млн. лв.) вж. прил. 27.

20. Други задължения

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Гаранционен фонд	198	97
Други задължения	75 124	680 201
	<u>75 322</u>	<u>680 298</u>

21. Банкноти и монети в обращение

30 юни 2001 г.			31 декември 2000 г.		
Банкноти в обращение:					
Номинал	Количество	Сума хил. лв.	Номинал	Количество	Сума хил. лв.
50 лв.	26 931 125	1 346 555	50 лв.	23 529 703	1 176 485
20 лв.	30 994 893	619 898	20 лв.	33 641 447	672 829
10 лв.	37 505 886	375 059	10 лв.	39 169 005	391 690
5 лв.	19 116 050	95 581	5 лв.	26 907 069	134 535
2 лв.	19 990 428	39 981	2 лв.	24 338 193	48 676
1 лв.	28 300 649	28 301	1 лв.	34 146 640	34 147
Общо банкноти в обращение		<u>2 505 375</u>			<u>2 458 362</u>
Монети в обращение:					
0.50 лв.	18 766 460	9 383	0.50 лв.	18 200	9 100
0.20 лв.	38 663 542	7 733	0.20 лв.	37 748	7 550
0.10 лв.	54 497 161	5 450	0.10 лв.	48 898	4 890
0.05 лв.	43 141 209	2 157	0.05 лв.	37 737	1 886
0.02 лв.	55 485 943	1 110	0.02 лв.	45 192	904
0.01 лв.	72 397 996	724	0.01 лв.	56 770	568
Възпоменателни монети		994			756
Общо монети в обращение		<u>27 551</u>			<u>25 654</u>
Стари банкноти		15 957			16 958
Стари монети		3 706			3 719
Общо банкноти и монети в обращение		<u>2 552 589</u>			<u>2 504 693</u>

След деноминацията на българския лев от 3 юли 1999 г., когато 1000 стари лв. се разменят за 1 нов лев Българската народна банка обяви изтеглянето от обращение на всички банкноти и монети в обращение преди тази дата. От 1 януари 2000 г. старите пари в обращение не са официално платежно средство. Българската народна банка обаче има задължението да извършва обмен срещу нови банкноти и монети, като периодът на обмяната им не е регламентиран. Старите банкноти и монети, представени по-горе, включват онези банкноти и монети, които към момента не са обменени от притежателите им за нови.

22. Начисления и други пасиви

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Провизия за вноска към държавния бюджет	90 642	178 159
Задължения по начислени лихви	5 850	7 080
Задължения по заплати и социално осигуряване	21	841
Авансови плащания	61	138
Други задължения	5 236	6 959
	<u>101 810</u>	<u>193 177</u>

23. Капитал

Размерът на капитала на банката е определен в Закона за БНБ и е 20 млн. лв.

24. Резерви

Таблица на измененията на резервите за шестмесечието, приключващо на 30 юни 2001 г.

(хил. лв.)

	Резерв от проценка на дълготрайни активи	Резерв от проценка на валутни активи и пасиви	Резерв от проценка на юбилейни монети	Други резерви	Всичко
Салдо към 1 януари 2000 г.	44 057	600 464	17 974	310 226	972 721
Загуба от обезценяване на активи	(27 374)	-	-	-	(27 374)
Прехвърляне на нерезализирана печалба от проценка на злато	-	6 179	-	-	6 179
Прехвърляне на нетна печалба от разлики във валутни курсове	-	28 979	-	-	28 979
Прехвърляне на нетна печалба от проценка на ценни книжа	-	12 315	-	-	12 315
Други прехвърляния	(363)	-	-	3 621	3 258
Проценка на юбилейни монети	-	-	323	-	323
Печалба за периода	-	-	-	31 847	31 847
Салдо към 30 юни 2001 г.	16 320	647 937	18 297	345 694	1 028 248

Таблица на измененията на резервите за годината, приключваща на 31 декември 2000 г.

(хил. лв.)

	Резерв от проценка на дълготрайни активи	Резерв от проценка на валутни активи и пасиви	Резерв от проценка на юбилейни монети	Други резерви	Всичко
Салдо към 1 януари 2000 г.	44 492	677 648	-	143 398	865 538
Прехвърляне на нерезализирана печалба от проценка на злато	-	5 370	-	-	5 370
Прехвърляне на нетна печалба от разлики във валутни курсове	-	19 193	-	-	19 193
Други прехвърляния	(435)	-	-	347	(88)
Прехвърляне в резерв на банкноти, излезли от обращение	-	-	-	2 137	2 137
Проценка на юбилейни монети	-	-	17 974	-	17 974
Прехвърляне от партия в партия	-	(101 747)	-	101 747	-
Печалба за годината	-	-	-	62 597	62 597
Салдо към 31 декември 2000 г.	44 057	600 464	17 974	310 226	972 721

25. Сделки със свързани лица

а) Правителство на Република България

Международен валутен фонд

Всички заеми, отпуснати от МВФ на правителството на Република България и на банката, се получават чрез банката. На правителствените кредити от МВФ съответства вземане на банката от правителството в същия размер. С цел елиминирани колебанията на валутните курсове вземанията от правителството са деноминирани също в СПТ.

Лихвите по тези заеми се плащат от правителството. Следователно не се начисляват лихви по вземанията от правителството, нито се включват разходи за лихви за частта на правителството от заемите, предоставени от МВФ.

Квотата на Република България в МВФ е обезпечена със записи на заповед, подписани от банката и правителството (вж. прил. 19).

Банкови сметки на правителството

Бюджетните правителствени организации имат разплащателни сметки и срочни депозити в банката (вж. прил. 17).

Инвестиции в ценни книжа на други институции

Банката притежава дялово участие в редица международни финансови институции, включително в Банката за международни разплащания (вж. прил. 13).

26. Оповестяване на политиката по управление на риска

Банката поддържа активни търговски позиции в недеривативни финансови инструменти. За своите цели тя работи с различни видове инструменти за търговия на капиталовите пазари и поддържа достъпа си до ликвидни средства чрез търговия с други банки. Тъй като стратегията на банката зависи от нейната специфична функция на централна банка, нейните позиции се управляват по начин, осигуряващ максимизиране на приходите от търговски операции, като първо се дефинира приемливо ниво на риск, след което се максимизира доходът, съответстващ на тези нива на риск.

Банката управлява дейността си, свързана с търговия с финансови инструменти, по видове риск и на база характеристиките на притежавани инструменти в портфейла си.

По-долу са описани различните видове риск, на които банката е изложена при осъществяването на търговски и нетърговски операции, и възприетият подход при управление на тези рискове. Подробна информация за конкретните стъпки, предприети с цел оценка и контрол на риска, са изложени в частта за управление и контрол на риска.

а) Кредитен риск

При осъществяването на търговски операции, кредитна и инвестиционна дейност, както и в случаите, в които играе ролята на посредник от името на правителството или други организации и в качеството си на гарант, банката е изложена на кредитен риск.

Кредитният риск, свързан с осъществяването на търговски операции и инвестиционна дейност, се управлява посредством процедурите за управление на пазарния риск, прилагани от банката.

Рискът някоя от страните по договори за деривативни и други финансови инструменти да не бъде в състояние да посрещне своите задължения се следи текущо. С цел управление нивото на кредитния риск банката работи с контрагенти с висок кредитен рейтинг.

За банката съществува риск и от значителна концентрация на кредитен риск по финансови инструменти (балансова и задбалансова) при банки контрагенти, които притежават сходни икономически характеристики и следователно промени в икономическите и други условия биха рефлектирали по подобен начин върху способността им да посрещнат договорните си задължения.

В банката съществува система за постоянно следене и контрол на кредитния риск. При наблюдението на рисковата експозиция се отчитат колебанията на справедливата стойност на търговските инструменти. С цел управление на кредитния риск банката оперира само с финансови институции, притежаващи висок кредитен рейтинг, като притежаваните от нея дългови инструменти са оценени с една от двете най-високи оценки на две международно признати агенции за кредитен рейтинг.

б) Ликвиден риск

Ликвидният риск възниква във връзка с осигуряването на средства за дейностите на банката и управлението на нейните позиции. Той има две измерения – риск банката да не бъде в състояние да посрещне задълженията си, когато те станат дължими, и риск от невъзможност банката да реализира свои активи при подходяща цена и в приемливи срокове.

Банката има достъп до разнообразни инструменти за финансиране. Средствата се привличат посредством набор от инструменти, включително депозити и разплащателни сметки, други привлечени средства, регламентирани нормативно, както и договорни задължения по кредити. По този начин се увеличава възможността за гъвкавост при финансиране дейностите на банката, намалява се зависимостта от един източник на средства и се понижава стойността на привлечения ресурс. Банката се стреми да поддържа баланс между срочност на привлечения ресурс и гъвкавост при използването на средства с различна матуритетна структура. Банката извършва текуща оценки на ликвидния риск посредством идентифициране и следене на промените в необходимостта от средства за постигането на целите, залегнали в цялостната ѝ стратегия. В допълнение банката притежава

портфейл от ликвидни активи като част от системата ѝ за управление на ликвидния риск.

Активите и пасивите на банката, анализирани по остатъчен срок от датата на баланса до дата на последващо договаряне или предвиден падеж, са, както следва:

(хил. лв.)

Към 30 юни 2001 г.	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1 240 347	-	-	-	-	1 240 347
Злато и други благородни метали	6 988	215 564	-	-	515 611	738 163
Ценни книжа	499 625	177 866	2 857 979	1 591 056	29 332	5 155 858
Инвестиции и квота в МВФ	96 929	-	-	-	1 744 986	1 841 915
Вземания от правителството на Република България	87 626	67 012	433 376	979 740	1 126 970	2 694 724
Вземания по лихви	75 383	-	-	-	-	75 383
Дълготрайни активи	-	-	-	-	111 209	111 209
Други активи	-	-	29 180	-	-	29 180
Общо активи	2 006 898	460 442	3 320 535	2 570 796	3 528 108	11 886 779
Пасиви						
Задължения към банки и други финансови институции	536 445	-	-	-	-	536 445
Задължения към държавни институции	1 458 552	-	1 466 741	-	-	2 925 293
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	-	-	1 740 610	1 740 610
Кредити от общите фондове на МВФ	95 957	89 313	525 276	1 068 946	1 126 970	2 906 462
Други задължения	69 833	5 489	-	-	-	75 322
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	2 552 589	2 552 589
Начисления и други пасиви	11 168	-	90 642	-	-	101 810
Общо пасиви	2 171 955	94 802	2 082 659	1 068 946	5 420 169	10 838 531
Разлика в срочността на активите и пасивите	(165 057)	365 640	1 237 876	1 501 850	(1 892 061)	1 048 248

(хил. лв.)

Към 31 декември 2000 г.	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
Активи						
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1 950 677	-	-	-	-	1 950 677
Злато и други благородни метали	126 157	-	-	-	605 109	731 266
Ценни книжа	4 535 234	167 695	-	-	-	4 702 929
Инвестиции и квота в МВФ	61 456	-	-	-	-	61 456
Вземания от правителството на Република България	83 527	42 585	446 586	1 033 371	954 859	2 560 928
Вземания по лихви	89 667	-	-	-	1 666 380	1 756 047
Дълготрайни активи	-	-	-	-	141 395	141 395
Други активи	17	-	28 477	-	-	28 494
Общо активи	6 846 735	210 280	475 063	1 033 371	3 367 743	11 933 192
Пасиви						
Задължения към банки и други финансови институции	515 938	-	-	-	-	515 938
Задължения към държавни институции	2 327 853	-	280 664	-	-	2 608 517
Задължения към МВФ по квотата за участие	-	-	-	-	1 659 202	1 659 202
Кредити от общите фондове на МВФ	91 469	42 585	512 929	1 176 805	954 858	2 778 646
Други задължения	680 298	-	-	-	-	680 298
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	2 504 693	2 504 693
Начисления и други пасиви	191 878	-	1 299	-	-	193 177
Общо пасиви	3 807 436	42 585	794 892	1 176 805	5 118 753	10 940 471
Разлика в срочността на активите и пасивите	3 039 299	167 695	(319 829)	(143 434)	(1 751 010)	992 721

в) Пазарен риск

Пазарен риск

Всички търговски инструменти са обект на пазарен риск – риска от обезценяване в резултат от настъпване на бъдещи промени в пазарните условия. Инструментите се оценяват по справедлива стойност и всички промени в пазарните условия пряко рефлектират върху нетните приходи от търговски операции.

Банката управлява използваните търговски инструменти в отговор на променящите се пазарни условия. Експозицията по отношение на пазарен риск се управлява в съответствие с лимитите, определени от ръководството посредством покупко-продажба на инструменти.

Лихвен риск

Дейността на банката е предмет на риск от колебания на лихвените проценти, така че лихвоносните активи (вкл. инвестициите) и лихвените пасиви се падежират или търпят промени в цената по различно време и в различна степен. В случаите на активи и пасиви с плаващи лихвени проценти банката е изложена на риск от промени в базата, служеща за определяне на лихвените проценти, който представлява разликата между последващата оценка на различни променливи индекси например шестмесечен ЛИБОР или различни лихвени проценти. Политиката по управление на риска цели оптимизиране на нетните приходи от лихви предвид пазарните лихвени равнища, което съответства на стратегията на банката.

Процедурите по управление на лихвения риск по отношение баланса между привлечен и отдаден ресурс се прилагат от гледна точка на чувствителността на банката спрямо промени в лихвените равнища. Реалният ефект зависи от голям брой фактори, включително степента на предсрочно погасяване или просрочие на договорените срокове и колебанията в чувствителността по отношение на различни срокове по лихвените скали по видове валута.

По-долу са представени периодите на промяна на лихвените скали. Максималният период за всички активи и пасиви по скалата е една година.

(хил. лв.)

Към 30 юни 2001 г.	Общо	Плаващ лихвен процент	Фиксиран лихвен процент		
			До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година
Активи					
Парични средства и предоставени депозити в чуждестранна валута	1 219 331	707 990	511 341	-	-
Злато и други благородни метали	126 895	-	6 549	120 346	-
Ценни книжа	5 154 448	24 894	3 939 024	-	1 190 530
Инвестиции и квота в МВФ	94 067	94 067	-	-	-
Вземания от правителството на Република България	2 694 724	2 694 724	-	-	-
Нелихвоносни активи	2 597 314	-	-	-	-
Общо	11 886 779	3 521 675	4 456 914	120 346	1 190 530
Пасиви					
Банкноти и монети в обращение	-	-	-	-	-
Финансови пасиви за търгуване	-	-	-	-	-
Задължения към банки и други финансови институции	602 732	602 732	-	-	-
Задължения към държавни институции	1 304 627	-	304 627	-	1 000 000
Кредити от общите фондове на МВФ	2 906 462	2 906 462	-	-	-
Други задължения	5 229	5 229	-	-	-
Нелихвени пасиви	6 019 481	-	-	-	-
Общо	10 838 531	3 514 423	304 627	-	1 000 000
Разлика между безлихвени и лихвени активи и пасиви					
	1 048 248	7 252	4 152 287	120 346	190 530

г) *Валутен риск*

Банката е изложена на валутен риск при извършване на сделки с финансови инструменти, деноминирани в чуждестранна валута, различна от евро, както и при инвестициите в чуждестранни финансови инструменти.

След въвеждането на паричен съвет в Република България българският лев е фиксиран към еврото. Тъй като валутата, в която банката изготвя счетоводните си отчети е българският лев, върху отчетите оказват влияние движенията в обменните курсове на лева спрямо валутите извън еврозоната.

При извършване на сделки в чуждестранна валута възникват приходи и разходи от валутни операции, които се отчитат в отчета за приходи и разходи и се отнасят в специален резерв. Такива експозиции са монетарните активи и пасиви на банката, деноминирани във валута, различна от валутата на изготвяне на счетоводните отчети на банката.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута, могат да бъдат анализирани, както следва:

(хил. лв.)

	30.VI.2001 г.	31.XII.2000 г.
Активи		
Български левове и валути от еврозоната	5 354 646	5 889 461
Щатски долари	873 580	767 808
Японски йени	292	21 395
Британски лири	442	1 324
СПТ	4 819 708	4 457 281
Злато	738 210	731 328
Други	99 901	64 595
	<u>11 886 779</u>	<u>11 933 192</u>
Пасиви		
Български левове и валути от еврозоната	6 538 026	6 892 631
Щатски долари	454 132	356 393
Японски йени	34	21 400
Британски лири	9	8
СПТ	4 794 856	4 598 341
Злато	-	-
Други	99 722	64 419
	<u>11 886 779</u>	<u>11 933 192</u>
Нетна позиция		
Български левове и валути от еврозоната	(1 183 380)	(1 003 170)
Щатски долари	419 448	411 415
Японски йени	258	(5)
Британски лири	433	1 316
СПТ	24 852	(141 060)
Злато	738 210	731 328
Други	<u>179</u>	<u>176</u>

д) *Управление и контрол на риска*

Отделните видове риск се управляват от независимо звено по управление на риска. То осигурява и спазване на лимитите по отношение на различните видове риск, приети от банката. Банката извършва редовен преглед на лимити с цел оценка на тяхното съответствие с целите и стратегията на банката и съществуващите пазарни условия. При определяне на присъщия за банката риск от търговски и нетърговски операции, включително деривативни и недеривативни инструменти, се прилагат различни техники.

1) Чувствителност спрямо изменения на лихвения процент

Банката извършва анализ на дюрацията с цел оценка на степента на чувствителност спрямо изменения в лихвения процент при нетърговските й позиции. Модифицираната дюрация на ценни книжа е мярка за лихвения риск на облигация

или портфейл от облигации, която дава оценка с колко би се променила пазарната стойност, ако доходността до падеж се промени с един процент.

27. Поети ангажменти и потенциални задължения

Банката притежава 8000 акции от капитала на Банката за международни разплащания, всяка от които на стойност 2500 златни франка. 25% от съучастието в капитала на Банката за международни разплащания са платени.

Квотата в МВФ и задълженията към фонда са обезпечени със записи на заповед, подписани съвместно от банката и правителството на стойност 4438 млн. лв. (през 2000 г. – 4602 млн. лв.).

Банката няма издадени други гаранции, акредитиви или поети ангажменти за закупуването или продажбата на злато, други благородни метали или чуждестранна валута.

28. Събития, настъпили след датата на баланса

Няма събития, възникнали след датата на изготвяне на баланса, които да изискват допълнително оповестяване или корекции в междинните счетоводни отчети на банката.

2. Отчет за изпълнението на бюджета на БНБ

Разходите за издръжка на Българската народна банка за първото шестмесечие на 2001 г. са 19 686 хил. лв., което е 35.2% от годишния разчет по бюджета и 68.5% спрямо полугодишния разчет.

Разходи за издръжка на паричното обращение

За отчетния период са извършени разходи за паричното обращение в размер на 1910 хил. лв., или 46% от разчета за шестмесечието и 23% от годишния разчет. В рамките на тези разходи са отпечатани банкноти за 131 хил. лв. и отсечени монети на обща стойност 1583 хил. лв.

Разходи за материали, услуги и амортизации

През първото шестмесечие са извършени разходи за материали в размер на 1686 хил. лв., което е 49% от шестмесечния разчет и 24.5% от годишния. Най-голям относителен дял в тях имат разходите за материали за външни поръчки, изпълнявани в печатницата, като материали за здравни книжки, за документи за самоличност, за бандероли и други на обща стойност 950 хил. лв. Други по-съществени разходи в тази група са разходите за ел. енергия, канцеларските разходи, разходите за горива и резервни части за транспорта, части за ремонт на дълготрайни активи и др.

Извършени са разходи за външни услуги в размер на 4065 хил. лв., което е 66.7% от шестмесечния разчет и 36.1% от годишния. По-съществени тук са разходите за системите Blomberg, Reuters, Telerate R и други системи.

Разходите за амортизации са 5925 хил. лв., което е 87.1% от шестмесечния разчет и 43.6% от годишния. В това число са включени амортизациите на Печатницата на БНБ в размер на 3376 хил. лв.

Разходи за заплати и социално осигуряване

Разходите за заплати и социално осигуряване са 4953 хил. лв., което представлява 76.6% от шестмесечния разчет и 38.3% от годишния.

Разходи за социална дейност

Разходите за социална дейност възлизат на 809 хил. лв., което представлява 65.8% от полугодишния и 42.9% от годишния им размер. Към полугодието не са извършени разходи за доброволно пенсионно осигуряване.

Други административни разходи

Другите административни разходи за шестмесечието са 338 хил. лв. и съставляват 61% от шестмесечния разчет и 30.5% от годишния. По този показател са отчетени разходи за служебни командировки в страната и чужбина, изплатени са такси за обучение на служители от БНБ и регионалните ѝ каси, извършени са разходи по охрана на труда в печатницата на банката, отчетени са представителните и протоколните разходи на банката и др.

Инвестиционни разходи

За отчетния период инвестиционните разходи са в размер на 3466 хил. лв., което представлява 47.7% от полугодишния и 23.8% от годишния разчет.

Те са свързани предимно с ремонта на почивната база във Варна, закупуване на хардуер и софтуер, климатици, офисобзавеждане и оборудване за печатницата.

Не са усвоени средствата за закупуване на автомобили със специално предназначение.

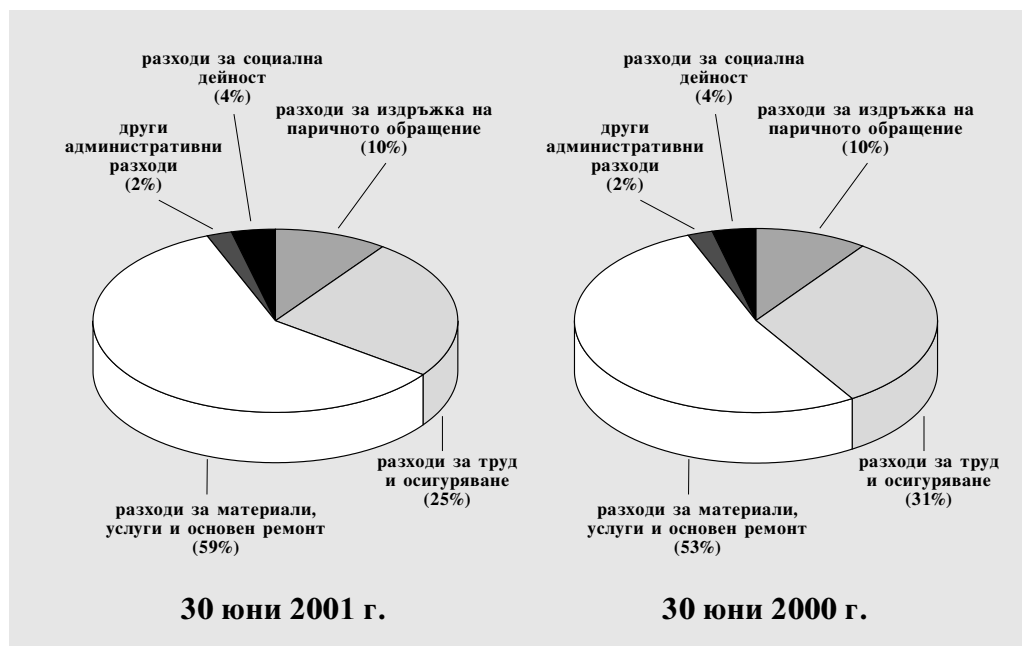
ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА

(хил. лв.)

Показатели	30.VI.2001 г.	30.VI.2000 г.
Раздел I. РАЗХОДИ ЗА ИЗДРЪЖКА	19686	17714
1. Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	1910	1709
2. Разходи за материали, услуги и амортизации	11676	9481
3. Разходи за заплати, социално осигуряване и надбавки	4953	5509
4. Разходи за социална дейност	809	685
5. Други административни разходи	338	330
Раздел II. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА	3466	1284
1. Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	2450	197
2. Разходи за машини, обслужващи паричното обращение	4	0
3. Разходи за Печатницата на БНБ	135	371
4. Разходи за технически средства за безопасността на БНБ	6	2
5. Разходи за специализирани автомобили и други транспортни средства	0	0
6. Разходи за електронизация на БНБ	755	539
7. Офисмебели и канцеларско оборудване	116	175

Източник: БНБ.

СТРУКТУРА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ТЕКУЩА ИЗДРЪЖКА НА БНБ

Източник: БНБ.

Приложения

Съдържание

Брутен вътрешен продукт _____	101
Верижни индекси на потребителските цени по основни потребителски групи _____	102
Базисни индекси на потребителските цени по основни потребителски групи _____	102
Износ по стокови групи _____	103
Внос по стокови групи _____	104
Износ. Начин на използване _____	105
Внос. Начин на използване _____	106
Износ по основни търговски партньори и региони _____	107
Внос по основни търговски партньори и региони _____	108
Платежен баланс за 2001 г. в щатски долари _____	109
Платежен баланс за 2001 г. в левове _____	111
Вътрешен държавен дълг _____	113
Консолидиран държавен бюджет _____	114
Брутен външен дълг _____	115, 116
Обслужване на brutния външен дълг _____	115, 116
Получени нови кредити и депозити _____	117
Баланс на Българската народна банка _____	118
Паричен отчет _____	119
Аналитична отчетност на БНБ _____	125
Аналитична отчетност на търговските банки _____	127
Месечни лихвени проценти _____	130
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банковата система към декември 2000 г. _____	131
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банковата система към юни 2001 г. _____	132
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банките от I група _____	133
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банките от II група _____	134
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банките от III група _____	135
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банките от IV група _____	136
Месечен баланс и месечен отчет за приходите и разходите на банките от V група _____	137
Съотношения на високоликвидни активи _____	138
Капиталова адекватност на търговските банки (съгласно Наредба № 8 на БНБ) _____	138
Състояние на кредитния портфейл на търговските банки _____	139
По-важни решения на Управителния съвет на БНБ _____	140

Методологията и обхватът на съответните показатели са подробно представени в текущите броеве на „Информационен бюлетин“ на БНБ от 2001 г.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ
(текущи цени)

	2000 (хил. лв.)	2001 (хил. лв.)			индекси на физическия обем (%)
	I полугодие	I тримесечие	II тримесечие	I полугодие	
Брутна добавена стойност	9345439	4978200	5725740	10703940	105.4
по икономически сектори					
аграрен	978239	425491	696242	1121733	91.9
индустрия	2889332	1564068	1583711	3147779	109.2
услуги	5477868	2988641	3445787	6434428	106.0
по форма на собственост					
частен	6144179	3297487	4057098	7354585	109.8
обществен	3201260	1680713	1668642	3349355	96.9
Корективи	1443412	910060	665751	1575811	100.7
БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ	10788851	5888260	6391491	12279751	104.8
(по елементи на крайното потребление)					
крайно потребление	10167260	5419412	5781460	11200873	101.2
индивидуално	911187	4800458	5074748	9875207	100.2
колективно	1056073	618954	706712	1325666	108.7
брутокапиталообразуване	1531969	798546	1282612	2081158	
в основен капитал	1504034	637277	1258963	1896240	120.0
изменение на запасите	27926	161269	23649	184918	
външнотърговско салдо	-839722	-137449	-664742	-802191	
износ на стоки и услуги	6448518	3921979	4077683	7999662	115.5
внос на стоки и услуги	7288240	4059428	4742425	8801853	111.9
статистическа разлика	-70656	-192249	-7839	-200089	

Източник: НСИ.

**ВЕРИЖНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ
ПО ОСНОВНИ ПОТРЕБИТЕЛСКИ ГРУПИ
(предходен месец = 100)**

Групи стоки и услуги	2000	2001					
	Относителен дял (%)	I	II	III	IV	V	VI
Общо	100.0	100.6	100.3	100.1	99.8	100.1	99.9
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	42.2	100.7	99.7	99.7	99.2	99.5	99.7
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.4	99.9	100.0	100.3	100.1	99.8	99.9
Облекло и обувки	5.4	100.3	99.6	99.9	99.9	99.7	99.7
Жилища (наеми, текущ ремонт и поддържане), вода, електроенергия, газ и други горива	16.3	100.8	100.7	100.6	100.1	100.2	100.3
Жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома	3.8	100.5	100.4	100.1	100.3	100.2	100.1
Здравеопазване	4.9	101.0	100.7	100.2	100.0	100.2	101.7
Транспорт	6.9	99.1	102.6	100.0	103.6	102.0	99.1
Съобщения	3.4	102.4	101.2	100.0	96.8	103.3	100.0
Свободно време, развлечения и културен отдих	3.7	101.0	101.4	100.8	99.4	100.0	99.9
Образование	0.6	100.1	100.1	100.1	100.1	100.0	100.0
Ресторанти и хотели	4.2	100.5	100.4	100.3	100.2	100.0	99.9
Разнообразни стоки и услуги	4.1	100.5	100.5	100.1	100.6	100.0	100.1

Източник: НСИ.

**БАЗИСНИ ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ
ПО ОСНОВНИ ПОТРЕБИТЕЛСКИ ГРУПИ
(2000 г. = 100)**

Групи стоки и услуги	2000	2001					
	Относителен дял (%)	I	II	III	IV	V	VI
Общо	100.0	105.9	106.3	106.3	106.14	106.21	106.12
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	42.24	107.7	107.4	107.1	106.18	105.62	105.29
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.44	100.2	100.1	100.5	100.55	100.40	100.28
Облекло и обувки	5.38	101.0	100.5	100.4	100.32	100.06	99.77
Жилища (наеми, текущ ремонт и поддържане), вода, електроенергия, газ и други горива	16.32	104.2	105.0	105.6	105.77	105.94	106.21
Жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома	3.80	101.3	101.7	101.8	102.17	102.36	102.44
Здравеопазване	4.86	115.1	115.9	116.1	116.18	116.40	118.33
Транспорт	6.87	102.4	105.1	105.1	108.89	111.12	110.17
Съобщения	3.41	108.9	110.2	110.2	106.66	110.16	110.19
Свободно време, развлечения и културен отдих	3.74	105.3	106.7	107.6	106.96	106.95	106.87
Образование	0.60	122.1	122.2	122.3	122.41	122.43	122.46
Ресторанти и хотели	4.21	105.6	106.0	106.3	106.57	106.60	106.51
Разнообразни стоки и услуги	4.14	102.9	103.4	103.5	104.17	104.21	104.27

Източник: НСИ.

ИЗНОС ПО СТОКОВИ ГРУПИ *

	I тримесечие				II тримесечие				януари – юни				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	млн. щ. д.		промяна		млн. щ. д.		промяна		2000		2001			
	2000	2001	млн. щ. д.	%	2000	2001	млн. щ. д.	%	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %
Текстил, кожени материали, дрехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.:														
Глава 62. Облекла и допълнения за облеклата, различни от трикотажните или плетените	257.5	345.9	88.4	34.3	268.7	335.4	66.7	24.8	526.1	23.0	681.2	27.4	155.1	29.5
Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажни или плетени	98.5	138.2	39.6	40.2	90.2	115.6	25.4	28.1	188.8	8.3	253.8	10.2	65.0	34.4
Глава 64. Обувки, гети и подобни артикули; части за тях	67.6	86.4	18.8	27.8	72.5	97.2	24.8	34.2	140.1	6.1	183.7	7.4	43.5	31.1
Глава 94. Мебели; медицинска мебелировка; спални артикули и други подобни	25.5	39.8	14.3	56.0	28.3	35.7	7.4	26.1	53.8	2.4	75.5	3.0	21.7	40.2
	15.3	16.6	1.3	8.6	16.5	18.5	2.1	12.5	31.8	1.4	35.2	1.4	3.4	10.6
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.:														
Глава 74. Мед и изделия от мед	249.1	238.8	-10.3	-4.1	256.6	245.0	-11.6	-4.5	505.7	22.1	483.8	19.5	-21.9	-4.3
Глава 72. Чугун, желязо и стомана	89.0	90.5	1.4	1.6	91.9	91.8	-0.1	-0.1	180.9	7.9	182.2	7.3	1.3	0.7
Глава 79. Цинк и изделия от цинк	100.5	80.7	-19.8	-19.7	104.9	88.3	-16.5	-15.8	205.4	9.0	169.0	6.8	-36.4	-17.7
Глава 29. Органични химични продукти	21.7	20.7	-1.0	-4.4	20.0	16.9	-3.1	-15.5	41.6	1.8	37.6	1.5	-4.0	-9.7
Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана	14.6	16.4	1.7	11.8	17.1	19.2	2.1	12.4	31.7	1.4	35.6	1.4	3.8	12.1
Глава 76. Алюминий и изделия от алуминий	7.3	14.8	7.5	102.2	10.6	14.5	3.9	36.2	18.0	0.8	29.3	1.2	11.3	63.1
Минерални продукти и горива, в т. ч.:														
Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация	158.5	214.9	56.5	35.6	202.5	166.1	-36.4	-18.0	361.0	15.8	381.1	15.3	20.1	5.6
	128.3	194.8	66.5	51.8	172.0	145.0	-27.0	-15.7	300.3	13.1	339.8	13.7	39.5	13.2
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.:														
Глава 28. Неорганични химични продукти	161.1	173.9	12.8	7.9	144.8	156.4	11.6	8.0	305.9	13.4	330.3	13.3	24.4	8.0
Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия	19.4	31.7	12.3	63.2	22.8	30.7	7.9	34.8	42.2	1.8	62.4	2.5	20.2	47.9
Глава 29. Органични химични продукти	30.9	28.3	-2.6	-8.4	20.9	26.6	5.7	27.2	51.8	2.3	54.9	2.2	3.1	6.0
Глава 31. Торове	35.4	25.2	-10.2	-28.9	28.0	25.8	-2.2	-7.9	63.4	2.8	51.0	2.1	-12.4	-19.6
Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти	16.2	32.2	16.0	98.6	18.9	14.3	-4.6	-24.2	35.1	1.5	46.5	1.9	11.4	32.5
Глава 30. Фармацевтични продукти	22.7	17.2	-5.5	-24.2	22.1	20.3	-1.8	-8.2	44.8	2.0	37.5	1.5	-7.3	-16.3
	17.6	18.8	1.3	7.2	13.4	15.7	2.4	17.7	30.9	1.4	34.6	1.4	3.6	11.8
Машины, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.:														
Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях	132.9	152.4	19.5	14.7	140.2	149.1	8.9	6.3	273.1	12.0	301.4	12.1	28.4	10.4
Глава 85. Електрически машини и апарати	66.5	80.9	14.4	21.7	72.1	79.8	7.7	10.7	138.5	6.1	160.7	6.5	22.2	16.0
	36.7	43.3	6.6	18.0	38.3	47.0	8.7	22.6	75.0	3.3	90.3	3.6	15.3	20.3
Продукти от животински и растителен произход, храни, напитки, тютюни, в т. ч.:														
Глава 22. Безалкохолни и алкохолни напитки и видове оцет	98.2	95.9	-2.3	-2.3	102.5	95.1	-7.4	-7.2	200.7	8.8	191.0	7.7	-9.7	-4.8
Глава 02. Меса и каранти, годни за консумация	18.2	14.9	-3.3	-18.1	19.9	16.5	-3.4	-17.1	38.1	1.7	31.4	1.3	-6.7	-17.6
	7.5	12.9	5.4	71.4	14.0	17.2	3.2	22.6	21.5	0.9	30.0	1.2	8.5	39.6
Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.:														
Глава 44. Дървен материал и изделия от дървен материал; дървени възлища	54.4	57.5	3.1	5.7	56.8	60.8	4.0	7.0	111.2	4.9	118.3	4.8	7.1	6.4
	21.4	19.5	-1.9	-9.0	23.0	22.5	-0.5	-2.1	44.4	1.9	42.0	1.7	-2.4	-5.4
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	1111.6	1279.3	167.7	15.1	1172.1	1207.8	35.7	3.0	2283.7	100.0	2487.1	100.0	203.4	8.9

* Стоковете групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ. За 2000 г. – предварителни данни към 27 август 2001 г.

ВНОС ПО СТОКОВИ ГРУПИ *

	I тримесечие				II тримесечие				януари – юни				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	млн. щ. д.		промяна		млн. щ. д.		промяна		2000		2001			
	2000	2001	млн. щ. д.	%	2000	2001	млн. щ. д.	%	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %		
Минерални продукти и горива, в т. ч.: Глава 27. Минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация Глава 26. Руди, шлаки и пепели	507.8	487.4	-20.4	-4.0	418.1	468.8	50.8	12.1	925.9	30.2	956.2	27.7	30.4	3.3
	446.7	423.8	-22.9	-5.1	339.1	362.5	23.4	6.9	785.8	25.7	786.3	22.8	0.5	0.1
	42.5	43.3	0.8	2.0	55.5	89.4	34.0	61.2	98.0	3.2	132.8	3.8	34.8	35.5
	436.2	414.6	-21.6	-5.0	425.6	514.1	88.5	20.8	861.9	28.1	928.7	26.9	66.9	7.8
Машини, транспортни средства, апарати, инструменти, оръжия, в т. ч.: Глава 84. Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тях Глава 85. Електрически машини и апарати Глава 87. Автомобилни превозни средства Глава 90. Оптични измерителни или контролиращи инструменти и апарати	150.4	162.7	12.3	8.2	188.6	191.0	2.4	1.3	338.9	11.1	353.6	10.2	14.7	4.3
	83.5	110.3	26.8	32.1	95.1	149.2	54.1	56.9	178.6	5.8	259.5	7.5	80.9	45.3
	95.6	103.2	7.6	7.9	109.9	130.8	20.9	19.0	205.5	6.7	234.0	6.8	28.5	13.9
	22.9	30.0	7.1	31.2	26.2	30.5	4.3	16.2	49.1	1.6	60.5	1.8	11.4	23.2
Текстил, кожни материали, дрехи, обувки и други потребителски стоки, в т. ч.: Глава 61. Облекла и допълнения за облекла, трикотажи или плетени Глава 52. Памук Глава 55. Шапелни синтетични или изкуствени влакна Глава 54. Синтетични или изкуствени нишки Глава 51. Вълна, фини и груби косми; прежди и тъкани Глава 41. Кожы (различни от кожухарските)	188.0	256.8	68.8	36.6	258.8	329.1	70.2	27.1	446.8	14.6	585.9	17.0	139.1	31.1
	30.1	44.4	14.4	47.8	36.5	44.6	8.2	22.4	66.5	2.2	89.0	2.6	22.5	33.9
	24.3	37.0	12.7	52.3	30.1	41.9	11.9	39.5	54.3	1.8	78.9	2.3	24.6	45.2
	25.9	31.4	5.5	21.3	34.0	40.5	6.4	18.9	59.9	2.0	71.9	2.1	12.0	20.0
	17.0	23.0	6.0	35.6	23.1	32.4	9.3	40.1	40.1	1.3	55.4	1.6	15.3	38.2
	11.1	14.9	3.7	33.7	27.2	35.7	8.5	31.4	38.3	1.3	50.6	1.5	12.3	32.1
	8.8	16.2	7.4	84.0	16.8	24.2	7.3	43.5	25.7	0.8	40.4	1.2	14.7	57.4
Химически продукти, пластмаси, каучук, в т. ч.: Глава 39. Пластмаси и пластмасови изделия Глава 30. Фармацевтични продукти Глава 38. Различни видове продукти на химическата промишленост Глава 29. Органични химични продукти Глава 33. Етерични масла, готови парфюмерийни или тоалетни продукти Глава 40. Каучук и каучукови изделия	173.6	201.0	27.4	15.8	188.6	225.4	36.8	19.5	362.3	11.8	426.4	12.4	64.2	17.7
	38.2	50.2	11.9	31.2	49.1	58.2	9.2	18.6	87.3	2.9	108.4	3.1	21.1	24.1
	37.5	40.7	3.2	8.6	32.2	52.0	19.8	61.3	69.7	2.3	92.7	2.7	23.0	33.0
	23.9	27.5	3.6	15.1	18.6	19.7	1.1	5.9	42.4	1.4	47.2	1.4	4.7	11.1
	18.9	19.5	0.6	3.4	18.6	20.3	1.7	9.3	37.5	1.2	39.9	1.2	2.4	6.3
	13.1	16.3	3.2	24.8	19.8	19.6	-0.2	-1.0	32.9	1.1	36.0	1.0	3.1	9.3
	10.8	13.0	2.2	20.8	13.9	16.4	2.5	17.8	24.7	0.8	29.4	0.9	4.7	19.1
Неблагородни метали и изделия от тях, в т. ч.: Глава 72. Чугун, желязо и стомана Глава 73. Изделия от чугун, желязо или стомана Глава 76. Алюминий и изделия от алуминий	78.1	95.3	17.2	22.1	89.4	111.9	22.6	25.2	167.5	5.5	207.3	6.0	39.8	23.8
	26.3	33.4	7.1	26.8	29.2	35.7	6.5	22.2	55.5	1.8	69.0	2.0	13.5	24.4
	16.8	17.7	1.0	5.8	23.7	29.3	5.6	23.6	40.5	1.3	47.1	1.4	6.6	16.2
	17.6	21.4	3.8	21.4	18.7	22.0	3.3	17.7	36.3	1.2	43.4	1.3	7.1	19.5
Продукти от животински и растителен произход, храна, напитки, тютюни, в т. ч.: Глава 17. Захар и захарни изделия Изделия от дърво, хартия, керамика и стъкло, в т. ч.: Глава 48. Хартии и картони; изделия от целулозна маса, от хартия или от картон	91.9	108.0	16.1	17.5	82.5	89.7	7.2	8.7	174.4	5.7	197.7	5.7	23.2	13.3
	11.3	12.7	1.4	12.6	8.3	8.7	0.4	5.0	19.6	0.6	21.4	0.6	1.8	9.4
	60.3	68.7	8.3	13.8	63.7	79.3	15.6	24.4	124.1	4.1	148.0	4.3	23.9	19.3
	33.5	39.0	5.5	16.4	36.5	43.3	6.8	18.6	70.1	2.3	82.3	2.4	12.3	17.5
ОБЩО ВНОС (CIF) (-) Транспортни разходи ОБЩО ВНОС (FOB)	1536.0	1631.8	95.8	6.2	1526.8	1818.3	291.6	19.1	3062.8	100.0	3450.2	100.0	387.3	12.6
	119.5	126.5	119.4	142.3	238.9	268.9	268.9	268.9	283.9	268.9	3181.3	268.9	357.4	12.7
	1416.6	1505.3	88.7	6.3	1407.3	1676.0	268.7	19.1	2823.9	3181.3				

* Стоковите групи включват глави от Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ. За 2000 г. – окончателни данни; за 2001 г. – предварителни данни към 27 август 2001 г.

ИЗНОС. НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Групи стоки	I тримесечие				II тримесечие				януари – юни				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	млн. щ. д.		промяна		млн. щ. д.		промяна		2000		2001			
	2000	2001	млн. щ. д.	%	2000	2001	млн. щ. д.	%	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %
Потребителски стоки	343.7	406.3	62.6	18.2	343.5	397.5	53.9	15.7	687.2	30.1	803.8	32.0	116.6	17.0
Храни	31.3	39.5	8.1	26.0	40.7	47.6	6.9	17.0	72.0	3.2	87.0	3.5	15.1	2.2
Цигари	7.9	4.1	-3.8	-47.7	7.2	3.4	-3.7	-52.3	15.0	0.7	7.5	0.3	-7.5	-1.1
Напитки	18.1	14.6	-3.5	-19.3	19.9	16.8	-3.1	-15.6	38.0	1.7	31.4	1.3	-6.6	-1.0
Дрехи и обувки	188.9	252.3	63.4	33.6	181.9	231.1	49.2	27.0	370.8	16.2	483.4	19.3	112.6	16.4
Лекарства и козметика	45.7	39.6	-6.1	-13.3	39.1	39.3	0.2	0.6	84.7	3.7	78.9	3.1	-5.8	-0.8
Мебели и дом. обзавеждане	25.0	29.1	4.2	16.8	25.9	32.9	7.0	26.9	50.8	2.2	62.0	2.5	11.2	1.6
Други	26.9	27.1	0.2	0.7	28.9	26.4	-2.5	-8.6	55.8	2.4	53.5	2.1	-2.3	-0.3
Суровини и материали	504.6	526.9	22.2	4.4	513.7	529.0	15.2	3.0	1018.4	44.6	1055.8	42.0	37.4	5.4
Чугун, желязо и стомана	100.5	80.7	-19.8	-19.7	104.9	101.2	-3.7	-3.5	205.4	9.0	181.9	7.2	-23.5	-3.4
Цветни метали	122.6	125.6	2.9	2.4	124.9	122.0	-2.9	-2.3	247.5	10.8	247.5	9.9	0.0	0.0
Химически продукти	50.2	54.4	4.2	8.4	48.5	54.2	5.7	11.8	98.6	4.3	108.6	4.3	9.9	1.4
Пластмаси, каучук	39.2	37.1	-2.2	-5.5	28.6	35.0	6.4	22.3	67.9	3.0	72.1	2.9	4.2	0.6
Торове	16.2	32.2	16.0	98.6	18.9	14.3	-4.6	-24.2	35.1	1.5	46.5	1.9	11.4	1.7
Текстилни материали	28.4	44.1	15.7	55.1	35.8	46.5	10.7	29.8	64.2	2.8	90.6	3.6	26.3	3.8
Суровини за производство на храни	16.6	21.4	4.8	28.9	19.0	19.2	0.2	0.8	35.6	1.6	40.6	1.6	5.0	0.7
Дървен материал и хартия, картон	32.3	33.4	1.1	3.5	31.7	32.2	0.5	1.5	64.0	2.8	65.6	2.6	1.6	0.2
Цимент	9.1	7.5	-1.7	-18.5	10.2	6.0	-4.2	-40.8	19.3	0.8	13.5	0.5	-5.8	-0.9
Тютюн	10.9	8.3	-2.6	-24.1	6.6	6.9	0.3	4.9	17.5	0.8	15.2	0.6	-2.3	-0.3
Други	78.5	82.3	3.8	4.8	84.7	91.5	6.8	8.0	163.3	7.1	173.8	6.9	10.6	1.5
Инвестиционни стоки	137.3	151.8	14.5	10.5	145.4	147.1	1.7	1.2	282.7	12.4	298.9	11.9	16.2	2.4
Машины, уреди и апарати	53.1	58.6	5.5	10.4	55.0	57.9	3.0	5.4	108.0	4.7	116.5	4.6	8.5	1.2
Електрически машини	14.9	16.6	1.7	11.7	15.5	18.0	2.4	15.7	30.4	1.3	34.6	1.4	4.2	0.6
Транспортни средства	10.4	14.0	3.6	34.5	4.7	4.2	-0.6	-12.2	15.2	0.7	18.2	0.7	3.0	0.4
Резервни части и оборудване	26.2	33.8	7.6	29.0	30.7	35.0	4.3	13.9	56.9	2.5	68.8	2.7	11.9	1.7
Други	32.7	28.7	-4.0	-12.4	39.5	32.1	-7.4	-18.7	72.2	3.2	60.8	2.4	-11.4	-1.7
Общо неенергийни стоки	985.6	1084.9	99.3	10.1	1002.7	1073.6	70.9	7.1	1988.3	87.1	2158.5	86.0	170.2	24.8
Енергийни ресурси	126.0	194.4	68.4	54.2	169.4	158.1	-11.3	-6.7	295.4	12.9	352.4	14.0	57.0	8.3
Петролни продукти	95.6	128.4	32.8	34.3	142.2	119.1	-23.1	-16.2	237.8	10.4	247.5	9.9	9.7	1.4
Други	30.4	66.0	35.6	116.9	27.2	38.9	11.7	43.2	57.6	2.5	104.9	4.2	47.3	6.9
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	1111.6	1279.3	167.7	15.1	1172.1	1231.6	59.6	5.1	2283.7	100.0	2510.9	100.0	227.2	33.1

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ. За 2000 г. – предварителни данни. За 2001 г. – предварителни данни към 27 август 2001 г.

ВНОС. НАЧИН НА ИЗПОЛЗВАНЕ

Групи стоки	I тримесечие				II тримесечие				януари – юни				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	млн. щ. д.		промяна		млн. щ. д.		промяна		2000		2001			
	2000	2001	млн. щ. д.	%	2000	2001	млн. щ. д.	%	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %		
													млн. щ. д.	отн. дял %
Потребителски стоки	237.6	282.1	44.5	18.7	250.2	310.0	59.8	23.9	487.8	15.9	592.0	17.1	104.2	21.4
Храни, напитки и цигари	44.6	51.5	6.9	15.4	40.0	42.6	2.6	6.4	84.6	2.8	94.0	2.7	9.4	11.2
Мебели и дом. обзавеждане	31.9	39.9	8.0	24.9	32.4	43.8	11.4	35.2	64.3	2.1	83.7	2.4	19.4	30.1
Лекарства и козметика	53.1	57.9	4.8	9.0	52.1	71.0	18.9	36.2	105.2	3.4	128.8	3.7	23.6	22.4
Дрехи и обувки	43.5	61.5	18.0	41.3	52.7	63.9	11.1	21.1	96.3	3.1	125.3	3.6	29.1	30.2
Автомобили	31.2	34.3	3.1	9.8	36.6	43.6	7.1	19.4	67.7	2.2	77.9	2.3	10.2	15.0
Други	33.3	37.1	3.8	11.5	36.4	45.1	8.7	24.0	69.7	2.3	82.2	2.4	12.6	18.0
Суровини и материали	455.2	570.2	115.0	25.3	551.8	695.1	143.3	26.0	1007.0	32.9	1265.4	36.6	258.3	25.7
Руди	42.5	43.3	0.8	2.0	55.5	89.4	34.0	61.2	98.0	3.2	132.8	3.8	34.8	35.5
Чугун, желязо и стомана	26.3	33.4	7.1	26.8	29.2	35.7	6.5	22.2	55.5	1.8	69.0	2.0	13.5	24.4
Цветни метали	11.1	21.7	10.6	96.2	12.5	20.8	8.3	66.6	23.5	0.8	42.5	1.2	18.9	80.5
Текстилни материали	117.6	159.1	41.5	35.3	167.7	217.8	50.1	29.9	285.3	9.3	376.9	10.9	91.7	32.1
Дървен материал и хартия, картон	36.0	39.7	3.7	10.3	37.5	44.5	7.0	18.5	73.5	2.4	84.1	2.4	10.7	14.5
Химически продукти	47.2	52.1	4.9	10.3	41.7	44.8	3.0	7.2	88.9	2.9	96.8	2.8	7.9	8.9
Пластмаси, каучук	47.3	60.9	13.6	28.8	60.8	72.0	11.2	18.5	108.2	3.5	133.0	3.8	24.8	23.0
Суровини за производство на храни	32.2	37.8	5.6	17.4	28.0	31.9	3.9	13.8	60.3	2.0	69.8	2.0	9.5	15.7
Кожи	8.8	16.2	7.4	84.0	16.8	24.3	7.5	44.4	25.7	0.8	40.6	1.2	14.9	58.0
Тютюн	8.3	8.7	0.3	3.8	8.0	6.7	-1.3	-15.9	16.3	0.5	15.4	0.4	-0.9	-5.8
Други	77.9	97.3	19.4	24.9	94.1	107.3	13.2	14.0	171.9	5.6	204.5	5.9	32.6	19.0
Инвестиционни стоки	387.9	352.6	-35.2	-9.1	376.3	447.3	71.0	18.9	764.2	24.9	799.9	23.2	35.8	4.7
Машины, уреди и апарати	120.5	127.5	7.0	5.8	159.1	157.3	-1.8	-1.1	279.7	9.1	284.8	8.2	5.2	1.9
Електрически машини	43.4	54.9	11.5	26.4	56.7	95.6	39.0	68.8	100.1	3.3	150.5	4.4	50.4	50.4
Транспортни средства	62.6	62.6	0.0	0.1	64.0	83.8	19.8	30.9	126.5	4.1	146.4	4.2	19.8	15.7
Резервни части и оборудване	49.3	59.2	10.0	20.2	50.8	51.7	0.9	1.8	100.1	3.3	111.0	3.2	10.9	10.8
Други	112.1	48.4	-63.7	-56.8	45.7	58.8	13.1	28.8	157.8	5.2	107.2	3.1	-50.6	-32.0
Общо неенергийни стоки	1080.7	1205.0	124.2	11.5	1178.3	1452.4	274.1	23.3	2259.0	73.8	2657.4	76.9	398.3	17.6
Енергийни ресурси	455.3	426.9	-28.5	-6.3	348.5	370.8	22.4	6.4	803.8	26.2	797.7	23.1	-6.1	-0.8
Суров петрол и природен газ	430.4	394.6	-35.7	-8.3	305.5	328.3	22.8	7.5	735.9	24.0	722.9	20.9	-12.9	-1.8
Въглища	381.1	349.2	-31.9	-8.4	263.1	265.2	2.0	0.8	644.3	21.0	614.4	17.8	-29.9	-4.6
Други горива	36.8	33.4	-3.4	-9.3	28.3	51.4	23.1	81.6	65.1	2.1	84.7	2.5	19.7	30.3
Други	12.4	12.0	-0.4	-3.3	14.1	11.8	-2.3	-16.5	26.5	0.9	23.8	0.7	-2.7	-10.3
Масла	25.0	32.2	7.3	29.1	43.0	42.5	-0.4	-1.0	67.9	2.2	74.8	2.2	6.9	10.1
Електричество	25.0	32.2	7.3	29.1	43.0	42.5	-0.4	-1.0	67.9	2.2	74.8	2.2	6.9	10.1
ОБЩО ВНОС (CIF)	1536.0	1631.8	95.8	6.2	1526.8	1823.3	296.5	19.4	3062.8	100.0	3455.1	100.0	392.2	12.8

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ. За 2000 г. – окончателни данни, за 2001 г. – предварителни данни към 27 август 2001 г.

ИЗНОС ПО ОСНОВНИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ И РЕГИОНИ

Страни	I тримесечие				II тримесечие				януари – юни				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	млн. щ. д.		промяна		млн. щ. д.		промяна		2000		2001			
	2000	2001	млн. щ. д.	%	2000	2001	млн. щ. д.	%	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %
Европейски съюз, в т. ч.:	627.7	701.1	73.3	11.7	613.0	703.0	90.0	14.7	1240.7	54.3	1404.1	55.9	163.4	13.2
Италия	174.6	198.9	24.3	13.9	186.5	181.9	-4.6	-2.4	361.1	15.8	380.9	15.2	19.7	5.5
Германия	111.1	127.2	16.1	14.5	102.6	113.6	11.0	10.7	213.7	9.4	240.8	9.6	27.1	12.7
Гърция	89.9	112.6	22.7	25.2	103.5	122.0	18.5	17.9	193.4	8.5	234.6	9.3	41.2	21.3
Белгия	88.5	76.2	-12.3	-13.9	66.5	69.3	2.8	4.3	155.0	6.8	145.5	5.8	-9.5	-6.1
Франция	48.5	64.5	16.0	33.1	55.9	74.1	18.2	32.7	104.3	4.6	138.6	5.5	34.3	32.9
Великобритания	26.3	27.3	1.0	3.9	25.5	37.5	12.0	47.3	51.7	2.3	85.6	3.4	33.8	65.4
Испания	26.9	36.7	9.8	36.5	26.0	48.8	22.8	87.7	52.9	2.3	64.8	2.6	11.8	22.4
Холандия	26.6	19.3	-7.4	-27.6	16.0	17.5	1.6	9.8	42.6	1.9	39.4	1.6	-3.2	-7.6
Австрия	15.7	19.3	3.6	23.2	15.8	20.1	4.3	27.3	31.5	1.4	36.8	1.5	5.4	17.1
ЕАСТ, в т. ч.:	11.5	15.3	3.8	33.3	18.9	15.9	-3.0	-15.7	30.3	1.3	31.2	1.2	0.9	2.9
Швейцария	8.9	13.9	4.9	55.2	17.6	14.1	-3.5	-19.9	26.5	1.2	27.9	1.1	1.4	5.4
Други от ОИСР, в т. ч.:	147.8	174.4	26.7	18.0	187.5	175.7	-11.8	-6.3	335.2	14.7	350.1	13.9	14.9	4.4
Турция	104.4	104.1	-0.3	-0.3	114.5	95.0	-19.6	-17.1	218.9	9.6	199.1	7.9	-19.8	-9.1
САЩ	34.7	63.4	28.7	82.8	53.2	73.5	20.2	38.0	87.9	3.8	136.9	5.5	49.0	55.7
Япония	2.4	1.6	-0.8	-31.9	5.0	2.1	-3.0	-59.0	7.4	0.3	3.7	0.1	-3.7	-50.2
Балкански страни, в т. ч.:	112.1	125.3	13.1	11.7	113.3	65.7	-47.7	-42.1	225.4	9.9	190.9	7.6	-34.5	-15.3
Югославия	69.7	86.1	16.5	23.6	83.5	33.5	-50.0	-59.9	153.2	6.7	119.6	4.8	-33.6	-21.9
Македония	33.1	31.6	-1.5	-4.6	21.9	24.3	2.4	11.0	55.0	2.4	55.9	2.2	0.9	1.6
ЦЕФТА, в т. ч.:	41.4	58.4	16.9	40.9	33.6	65.9	32.3	96.0	75.1	3.3	124.3	5.0	49.2	65.6
Румъния	15.1	33.1	17.9	118.5	14.8	29.8	14.9	100.7	30.0	1.3	62.9	2.5	32.9	109.7
Унгария	7.2	9.1	1.9	26.3	6.2	8.2	2.0	32.2	13.4	0.6	17.3	0.7	3.9	29.0
Полша	6.3	7.4	1.1	18.1	5.6	7.1	1.5	27.1	11.9	0.5	14.5	0.6	2.7	22.3
Словения	7.2	2.4	-4.7	-66.3	1.9	13.0	11.1	585.7	9.0	0.4	15.4	0.6	6.4	70.3
Чехия	4.2	4.2	0.0	0.3	3.9	5.3	1.4	34.5	8.1	0.4	9.5	0.4	1.4	16.8
Словакия	1.4	2.1	0.7	47.5	1.2	2.6	1.4	116.9	2.6	0.1	4.7	0.2	2.1	79.6
ОНД и балтийските страни, в т. ч.:	69.1	72.0	2.9	4.3	64.7	75.7	11.1	17.1	133.8	5.9	147.7	5.9	14.0	10.5
Русия	32.8	28.3	-4.5	-13.7	26.8	29.0	2.2	8.2	59.6	2.6	57.3	2.3	-2.3	-3.9
Украйна	13.2	14.6	1.5	11.1	16.2	17.1	0.9	5.6	29.4	1.3	31.7	1.3	2.4	8.1
Други, в т. ч.:	102.0	132.9	30.8	30.2	141.1	129.7	-11.5	-8.1	243.2	10.6	262.6	10.5	19.4	8.0
Страни от Югоизточна Азия ³	3.0	3.3	0.3	10.8	4.1	2.7	-1.4	-34.0	7.1	0.3	6.0	0.2	-1.1	-15.2
ОБЩО ИЗНОС (FOB)	1111.6	1279.3	167.7	15.1	1172.1	1231.6	59.6	5.1	2283.7	100.0	2510.9	100	227.2	9.9

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.

² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и СР Югославия.

³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ. За 2000 г. – окончателни данни; за 2001 г. – предварителни данни към 27 август 2001 г.

ВНОС ПО ОСНОВНИ ТЪРГОВСКИ ПАРТНЬОРИ И РЕГИОНИ

Страни	I тримесечие				II тримесечие				януари – юни				Промяна спрямо същия период на предходната година	
	млн. щ. д.		промяна		млн. щ. д.		промяна		2000		2001			
	2000	2001	млн. щ. д.	%	2000	2001	млн. щ. д.	%	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %	млн. щ. д.	отн. дял %
Европейски съюз, в т. ч.:	632.8	760.3	127.5	20.2	732.0	925.8	193.8	26.5	1364.8	44.6	1686.2	48.8	321.4	23.5
Германия	189.4	220.1	30.7	16.2	227.3	276.1	48.7	21.4	416.7	13.6	496.2	14.4	79.5	19.1
Италия	115.7	151.8	36.1	31.2	150.3	201.6	51.3	34.2	266.0	8.7	353.4	10.2	87.4	32.9
Гърция	77.9	100.6	22.7	29.1	83.0	102.0	19.0	22.9	160.9	5.3	202.6	5.9	41.7	25.9
Франция	71.9	87.2	15.3	21.3	80.5	103.6	23.0	28.6	152.4	5.0	190.8	5.5	38.4	25.2
Австрия	37.7	34.0	-3.8	-10.0	32.6	31.7	-0.8	-2.6	70.3	2.3	65.7	1.9	-4.6	-6.6
Великобритания	30.3	38.5	8.1	26.8	33.4	46.7	13.3	39.8	63.8	2.1	85.2	2.5	21.4	33.6
Холандия	23.5	29.3	5.8	24.5	27.0	35.4	8.4	31.2	50.5	1.6	64.7	1.9	14.2	28.1
Испания	19.5	26.7	7.2	36.7	25.8	32.1	6.2	24.1	45.3	1.5	58.7	1.7	13.4	29.5
Белгия	20.0	24.1	4.1	20.6	20.0	29.8	9.8	49.1	39.9	1.3	53.9	1.6	13.9	34.9
ЕАСТ	22.4	23.1	0.6	2.9	25.5	21.7	-3.8	-14.8	47.9	1.6	44.8	1.3	-3.1	-6.5
Швейцария	20.6	21.7	1.1	5.1	24.3	20.6	-3.7	-15.2	44.9	1.5	42.3	1.2	-2.6	-5.9
Други от ОИСР, в т. ч.:	108.2	121.5	13.3	12.3	115.5	164.0	48.5	42.0	223.7	7.3	285.6	8.3	61.8	27.6
Турция	47.6	49.1	1.5	3.1	53.9	64.8	10.9	20.2	101.5	3.3	113.9	3.3	12.4	12.2
САЩ	44.2	48.9	4.7	10.7	42.0	70.4	28.4	67.6	86.2	2.8	119.3	3.5	33.1	38.4
Япония	14.1	17.4	3.3	23.2	14.7	17.3	2.6	17.7	28.8	0.9	34.7	1.0	5.9	20.4
Балкански страни, в т. ч.:	14.1	8.8	-5.3	-37.3	15.1	10.4	-4.7	-31.2	29.2	1.0	19.2	0.6	-10.0	-34.2
Македония	7.0	5.0	-2.0	-28.4	6.0	4.8	-1.2	-20.7	13.0	0.4	9.8	0.3	-3.2	-24.8
Югославия	6.2	3.1	-3.1	-49.7	8.1	4.8	-3.2	-40.2	14.3	0.5	7.9	0.2	-6.3	-44.3
ЦЕФТА, в т. ч.:	113.6	135.4	21.9	19.2	134.7	141.4	6.7	5.0	248.3	8.1	276.8	8.0	28.6	11.5
Румъния	38.8	51.6	12.8	32.9	57.5	46.2	-11.3	-19.6	96.3	3.1	97.9	2.8	1.5	1.6
Чехия	26.6	26.5	-0.2	-0.6	25.5	28.5	3.0	11.8	52.2	1.7	55.0	1.6	2.9	5.5
Полша	19.1	20.8	1.7	9.2	20.0	29.2	9.2	45.8	39.1	1.3	50.0	1.4	10.9	27.9
Унгария	16.2	20.7	4.5	27.5	14.4	19.9	5.6	38.8	30.6	1.0	40.6	1.2	10.0	32.8
Словакия	7.3	8.6	1.3	17.5	10.8	8.9	-1.9	-17.6	18.1	0.6	17.5	0.5	-0.6	-3.4
Словения	5.4	7.2	1.7	32.0	6.5	8.6	2.1	32.4	11.9	0.4	15.8	0.5	3.8	32.2
ОНД и балтийските страни, в т. ч.:	450.4	424.7	-25.8	-5.7	361.3	361.5	0.2	0.1	811.8	26.5	786.2	22.8	-25.6	-3.2
Русия	408.3	373.0	-35.3	-8.6	320.3	303.1	-17.2	-5.4	728.6	23.8	676.1	19.6	-52.5	-7.2
Украйна	37.9	45.6	7.7	20.3	36.9	51.0	14.1	38.2	74.9	2.4	96.7	2.8	21.8	29.2
Други, в т. ч.:	194.5	158.0	-36.5	-18.8	142.6	198.3	55.7	39.1	337.1	11.0	356.3	10.3	19.2	5.7
Страни от Югоизточна Азия ³	14.1	32.2	18.1	128.6	22.9	52.6	29.7	129.9	36.9	1.2	84.8	2.5	47.8	129.4
ОБЩО ВНОС (CIF)	1536.0	1631.8	95.8	6.2	1526.8	1823.3	296.5	19.4	3062.8	100.0	3455.1	100.0	392.2	12.8

¹ Включва Австралия, Канада, Нова Зеландия, САЩ, Турция и Япония.

² Включва Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Хърватска и СР Югославия.

³ Включва Корея, Малайзия, Тайланд, Филипините и Индонезия.

Източници: Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, допълнени с данни от НСИ и обработени от БНБ по дата на митническата декларация. Данните са съгласувани с НСИ. За 2000 г. – окончателни данни; за 2001 г. – предварителни данни към 27 август 2001 г.

ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС ЗА 2001 г.*

(млн. щ. д.)

	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	I полуг.
А. Текуща сметка ¹	-4.1	-42.5	-51.7	-98.3	-78.8	-90.7	-16.5	-185.9	-284.2
Стоки: кредит (FOB)	397.0	427.9	454.4	1279.3	412.0	390.7	405.2	1207.8	2487.1
Стоки: дебит (FOB)	-476.8	-474.3	-554.1	-1505.3	-530.4	-553.8	-591.8	-1676.0	-3181.3
Търговски баланс ²	-79.8	-46.4	-99.7	-226.0	-118.5	-163.2	-186.6	-468.2	-694.2
Услуги: кредит	287.0	134.7	142.1	563.8	131.7	180.1	278.8	590.7	1154.5
Транспорт ³	44.4	45.3	47.9	137.6	43.0	53.8	71.5	168.3	305.9
Туризм ⁴	48.2	49.7	54.2	152.0	50.9	94.7	158.8	304.4	456.4
Други услуги ⁵	194.4	39.7	40.0	274.2	37.8	31.6	48.6	118.0	392.1
Услуги: дебит	-127.9	-138.5	-132.8	-399.2	-134.6	-141.8	-162.3	-438.6	-837.8
Транспорт ³	-54.8	-52.1	-61.6	-168.5	-60.8	-65.7	-72.1	-198.6	-367.1
Туризм ⁴	-35.6	-29.5	-34.8	-99.9	-38.1	-44.3	-51.7	-134.1	-233.9
Други услуги	-37.6	-56.9	-36.4	-130.9	-35.7	-31.8	-38.4	-105.9	-236.8
Услуги, нето	159.0	-3.8	9.3	164.6	-2.8	38.3	116.6	152.1	316.7
Стоки и нефакторни услуги, нето	79.2	-50.2	-90.4	-61.4	-121.3	-124.8	-70.0	-316.1	-377.5
Доход: кредит	56.7	34.8	30.7	122.2	21.1	21.4	24.2	66.7	188.9
Доход: дебит	-177.3	-42.0	-33.2	-252.5	-12.2	-32.6	-33.9	-78.8	-331.3
Доход, нето	-120.6	-7.2	-2.5	-130.3	8.9	-11.3	-9.7	-12.1	-142.4
Стоки, нефакторни услуги и доход, нето	-41.4	-57.4	-92.9	-191.7	-112.4	-136.1	-79.7	-328.2	-519.9
Текущи трансфери, нето ⁶	37.3	15.0	41.2	93.4	33.7	45.4	63.2	142.3	235.7
Текущи трансфери, кредит	45.0	24.1	47.9	117.0	43.0	58.0	75.0	176.1	293.0
Текущи трансфери, дебит	-7.8	-9.1	-6.7	-23.6	-9.3	-12.6	-11.8	-33.7	-57.3
Б. Капиталова сметка ^{1, 7}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Капиталови трансфери, нето	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Общо за групи А и Б	-4.1	-42.5	-51.7	-98.3	-78.8	-90.7	-16.5	-185.9	-284.3
В. Финансова сметка ^{1, 7}	-71.2	46.8	-70.9	-95.3	207.8	12.2	19.0	239.0	143.7
Преки инвестиции в чужбина	0.0	-0.4	0.1	-0.3	-0.1	-1.2	-1.6	-3.0	-3.2
Преки инвестиции в България ^{8, 9}	68.1	58.6	56.9	183.7	36.3	-3.6	58.2	90.9	274.6
Портфейлни инвестиции – активи	-50.4	-50.4	-3.2	-104.0	-13.1	17.6	42.4	46.9	-57.1
Акции	1.1	-7.5	1.3	-5.1	-1.4	0.7	1.1	0.4	-4.8
Облигации	-51.5	-42.9	-4.5	-98.8	-11.6	16.9	41.2	46.5	-52.3
Портфейлни инвестиции – пасиви	-9.0	-2.0	-10.6	-21.6	-0.5	-4.9	4.0	-1.4	-23.0
Акции	0.0	-1.2	1.3	0.1	-0.1	1.0	0.0	0.9	1.1
Облигации	-9.0	-0.8	-11.9	-21.8	-0.4	-6.0	4.1	-2.3	-24.1
Други инвестиции – активи	-71.3	63.8	-136.3	-143.7	190.5	-47.4	-101.1	42.0	-101.7
Търговски кредити, нето	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Заеми	0.6	2.2	1.9	4.7	-0.3	0.1	-0.2	-0.3	4.4
Търговски банки	0.0	0.0	-0.1	-0.1	-0.3	-0.1	-0.2	-0.6	-0.7
Други сектори	0.5	2.2	2.1	4.9	0.0	0.2	0.0	0.2	5.1
Валута и депозити	-81.6	26.0	-145.6	-201.3	166.8	-71.3	-129.9	-34.4	-235.7
Търговски банки	-82.9	25.7	-147.6	-204.8	169.0	-71.7	-132.5	-35.2	-240.0
Други сектори ¹⁰	1.2	0.3	2.0	3.5	-2.2	0.4	2.6	0.9	4.3
Други валутни депозити ¹¹	28.7	17.0	15.8	61.6	21.5	23.8	27.0	72.3	133.9
Други активи	-18.9	18.6	-8.4	-8.7	2.5	0.0	2.0	4.5	-4.3
Други инвестиции – пасиви	-8.7	-22.9	22.2	-9.4	-5.2	51.7	17.1	63.5	54.1
Търговски кредити, нето ¹²	-0.2	6.9	-6.9	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.2
Заеми	-0.5	-30.2	-76.2	-106.8	66.2	32.2	15.7	114.1	7.3
Държавно управление	0.0	-30.7	-86.8	-117.5	-2.6	-12.7	-2.6	-17.8	-135.3
Търговски банки	-1.5	3.7	-0.7	1.5	2.5	0.6	1.7	4.7	6.3
Други сектори ⁹	1.1	-3.2	11.3	9.2	66.3	44.3	16.6	127.2	136.4
Депозити на нерезиденти	-4.7	1.2	91.6	88.0	-86.1	-4.5	4.3	-86.3	1.7
Други пасиви	-3.3	-0.8	13.6	9.5	14.7	23.9	-2.9	35.7	45.2

(продължава)

(продължение)

(млн. щ. д.)

	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	I полуг.
Общо за групи А, Б и В	-75.3	4.3	-122.6	-193.6	129.0	-78.5	2.5	53.1	-140.5
Г. Грешки и пропуски	-64.8	-28.4	49.6	-43.5	-47.1	99.1	-26.3	25.7	-17.9
ОБЩ БАЛАНС (групи А, Б, В и Г)	-140.2	-24.0	-73.0	-237.2	81.9	20.6	-23.8	78.8	-158.4
Д. Резерви и друго финансиране	140.2	24.0	73.0	237.2	-81.9	-20.6	23.8	-78.8	158.4
Валутни резерви на БНБ ¹³	183.7	34.1	16.0	233.7	-27.3	-10.8	-31.9	-70.0	163.7
Ползвани кредити от МВФ, нето	-43.5	-10.1	57.0	3.4	-54.6	-9.8	55.7	-8.7	-5.3
Извънредно финансиране, нето ¹⁴	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

* Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с петото издание на „Ръководство по платежен баланс“ на МВФ.

¹ Данните са предварителни.

² Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация и допълнени с информация от НСИ. Данните са съгласувани с НСИ. Предварителни данни към 27 август 2001 г.

³ Оценка на БНБ.

⁴ Данни на МВР и оценка на Министерство на икономиката и БНБ.

⁵ Постъпленията от продажбата на лиценза за втория GSM оператор, отчетени по кредита на статия *Други услуги*, подлежат на рекласификация.

⁶ Включително данни от Агенцията за чуждестранна помощ и Българския червен кръст.

⁷ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаление на пасиви).

⁸ Данни от фирми с чуждестранно участие, Агенцията за приватизация, отраслови министерства, НСИ, Централния депозитар и търговските банки. В статията „Преки инвестиции в България“ са включени и инвестициите на чуждестранни лица в недвижими имоти.

⁹ На базата на получените в БНБ отчети за задълженията по финансови кредити на местни лица към чужбина. Поради тримесечната отчетност на тези задължения данните подлежат на допълнителни ревизии.

¹⁰ Данните са на БНБ.

¹¹ Включва изменението на валутните депозити на домакинствата при местни банки. Данните са изчислени от курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва намаление на депозитите, а положителният (+) – увеличение.

¹² Предстои да бъдат включени външните задължения на страната по търговски кредити (получени аванси и задължения към доставчици), информацията за които в момента се обработва в БНБ.

¹³ Не се включват измененията на валутните резерви на БНБ, дължащи се на курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва увеличение на валутните резерви, а положителният (+) – намаление.

¹⁴ Включва заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс (вкл. от Европейския съюз, Световната банка и др.).

Изменение на валутните резерви на БНБ,

дължащи се и на курсови разлики:

186.8 48.6 145.2 380.5 -86.2 157.3 -31.0 40.1 420.6

ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС ЗА 2001 г.*

(млн. лв.)

	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	I полуг.
А. Текуща сметка ¹	-12.6	-88.9	-108.9	-210.4	-169.6	-198.4	-43.8	-411.8	-622.2
Стоки: кредит (FOB)	855.3	900.9	972.5	2728.6	896.5	871.0	923.5	2690.9	5419.6
Стоки: дебит (FOB)	-1026.0	-998.9	-1185.4	-3210.3	-1154.6	-1234.1	-1348.4	-3737.1	-6947.4
Търговски баланс ²	-170.7	-98.1	-212.9	-481.7	-258.1	-363.1	-425.0	-1046.2	-1527.9
Услуги: кредит	601.3	285.4	306.6	1193.4	288.2	402.4	639.1	1329.8	2523.1
Транспорт ³	93.9	95.8	102.9	292.6	93.9	120.0	163.6	377.6	670.2
Туризм ⁴	100.4	105.4	116.6	322.4	111.5	211.7	364.1	687.2	1009.7
Други услуги ⁵	406.9	84.2	87.1	578.3	82.7	70.7	111.4	264.9	843.2
Услуги: дебит	-270.1	-292.7	-286.3	-849.1	-294.0	-316.7	-381.9	-992.6	-1841.7
Транспорт ³	-117.0	-110.0	-131.9	-358.9	-132.6	-146.5	-164.6	-443.7	-802.6
Туризм ⁴	-74.2	-62.5	-75.0	-211.7	-83.5	-98.9	-118.5	-300.9	-512.7
Други услуги	-78.9	-120.2	-79.5	-278.5	-77.9	-71.3	-98.7	-247.9	-526.5
Услуги, нето	331.2	-7.3	20.3	344.2	-5.8	85.8	257.3	337.2	681.4
Стоки и нефакторни услуги, нето	160.5	-105.3	-192.6	-137.4	-263.9	-277.4	-167.7	-709.0	-846.4
Доход: кредит	118.6	74.0	67.3	260.0	47.5	49.5	57.5	154.5	414.5
Доход: дебит	-369.8	-89.3	-74.3	-533.5	-26.8	-73.0	-78.4	-178.1	-711.6
Доход, нето	-251.2	-15.3	-7.0	-273.5	20.7	-23.4	-20.9	-23.6	-297.1
Стоки, нефакторни услуги и доход, нето	-90.8	-120.6	-199.6	-411.0	-243.2	-300.8	-188.6	-732.6	-1143.6
Текущи трансфери, нето ⁶	78.2	31.7	90.7	200.6	73.6	102.4	144.8	320.8	521.4
Текущи трансфери, кредит	94.5	51.0	105.4	250.8	94.1	130.6	171.8	396.5	647.3
Текущи трансфери, дебит	-16.3	-19.3	-14.7	-50.2	-20.4	-28.2	-27.0	-75.7	-125.9
Б. Капиталова сметка ^{1, 7}	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Капиталови трансфери, нето	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Общо за групи А и Б	-12.6	-88.9	-108.8	-210.3	-169.6	-198.4	-43.7	-411.7	-622.1
В. Финансова сметка ^{1, 7}	-148.5	100.5	-149.9	-197.9	519.0	33.3	43.9	596.2	398.3
Преки инвестиции в чужбина	0.1	-0.8	0.2	-0.6	-0.3	-2.7	-3.7	-6.8	-7.3
Преки инвестиции в България ^{8, 9}	141.9	124.5	122.5	388.9	79.5	-7.9	132.1	203.7	592.5
Портфейлни инвестиции – активи	-105.1	-107.1	-11.9	-224.1	37.4	32.1	98.0	167.6	-56.5
Акции	2.3	-16.2	-0.6	-14.5	-1.6	-2.9	2.6	-1.9	-16.4
Облигации	-107.4	-91.0	-11.3	-209.6	39.1	35.0	95.4	169.5	-40.1
Портфейлни инвестиции – пасиви	-18.8	-4.3	-22.9	-46.0	-1.1	-11.0	9.3	-2.9	-48.9
Акции	0.0	-2.5	2.8	0.3	-0.2	2.3	0.0	2.1	2.4
Облигации	-18.8	-1.8	-25.8	-46.4	-0.9	-13.3	9.3	-4.9	-51.3
Други инвестиции – активи	-148.6	136.1	-292.4	-304.9	418.8	-105.9	-230.8	82.1	-222.7
Търговски кредити, нето	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Заеми	1.2	4.8	4.3	10.2	-0.6	0.2	-0.4	-0.8	9.4
Търговски банки	0.0	0.0	-0.3	-0.3	-0.7	-0.2	-0.4	-1.2	-1.5
Други сектори	1.1	4.8	4.6	10.5	0.0	0.4	0.0	0.5	11.0
Валута и депозити	-170.2	55.1	-313.1	-428.2	365.6	-159.2	-297.8	-91.4	-519.6
Търговски банки	-172.7	54.6	-317.4	-435.6	370.4	-160.2	-303.8	-93.6	-529.2
Други сектори ¹⁰	2.5	0.5	4.3	7.4	-4.8	1.0	6.0	2.2	9.6
Други валутни депозити ¹¹	59.9	36.1	34.1	130.1	47.1	53.2	61.8	162.1	292.2
Други активи	-39.4	40.0	-17.6	-16.9	6.7	-0.2	5.6	12.2	-4.8
Други инвестиции – пасиви	-18.0	-47.8	54.7	-11.2	-15.3	128.8	39.0	152.6	141.4
Търговски кредити, нето ¹²	-0.4	14.7	-14.8	-0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.6
Заеми	-1.1	-64.0	-163.9	-229.0	145.1	72.0	36.0	253.1	24.1
Държавно управление	0.0	-65.1	-186.7	-251.8	-5.6	-28.4	-5.9	-39.9	-291.7
Търговски банки	-3.3	7.9	-1.5	3.1	5.4	1.4	3.8	10.6	13.7
Други сектори ⁹	2.2	-6.8	24.3	19.7	145.3	99.0	38.1	282.4	302.1
Депозити на нерезиденти	-9.9	2.5	197.0	189.6	-188.7	-10.0	9.8	-188.9	0.7
Други пасиви	-6.7	-1.0	36.5	28.7	28.3	66.8	-6.7	88.4	117.1

(продължава)

(продължение)

(млн. лв.)

	I	II	III	I трим.	IV	V	VI	II трим.	I полуг.
Общо за групи А, Б и В	-161.1	11.5	-258.7	-408.2	349.4	-165.1	0.2	184.5	-223.7
Г. Грешки и пропуски	-131.1	-62.5	101.7	-91.9	-169.9	211.2	-54.7	-13.4	-105.3
ОБЩ БАЛАНС (групи А, Б, В и Г)	-292.2	-50.9	-157.0	-500.1	179.5	46.1	-54.5	171.1	-329.0
Д. Резерви и друго финансиране	292.2	50.9	157.0	500.1	-179.5	-46.1	54.5	-171.1	329.0
Валутни резерви на БНБ ¹³	382.8	72.3	34.4	489.5	-59.8	-24.2	-73.2	-157.2	332.4
Ползвани кредити от МВФ, нето	-90.7	-21.3	122.6	10.6	-119.7	-21.9	127.7	-14.0	-3.4
Извънредно финансиране, нето ¹⁴	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

* Аналитично представяне на платежния баланс в съответствие с петото издание на „Ръководство по платежен баланс“ на МВФ.

¹ Данните са предварителни.

² Данни от митнически декларации, получени от дирекция „Информационно-изчислителен център“ към Информационно обслужване АД, обработени от БНБ по дата на оформяне на митническата декларация и допълнени с информация от НСИ. Данните са съгласувани с НСИ. Предварителни данни към 27 август 2001 г.

³ Оценка на БНБ.

⁴ Данни на МВР и оценка на Министерство на икономиката и БНБ.

⁵ Постъпленията от продажбата на лиценза за втория GSM оператор, отчетени по кредита на статия *Други услуги*, подлежат на рекласификация.

⁶ Включително данни от Агенцията за чуждестранна помощ и Българския червен кръст.

⁷ Отрицателният знак (-) показва изтичане на капитал (нарастване на активи или намаление на пасиви).

⁸ Данни от фирми с чуждестранно участие, Агенцията за приватизация, отраслови министерства, НСИ, Централния депозитар и търговските банки. В статията „Преки инвестиции в България“ са включени и инвестициите на чуждестранни лица в недвижими имоти.

⁹ На базата на получените в БНБ отчети за задълженията по финансови кредити на местни лица към чужбина. Поради тримесечната отчетност на тези задължения данните подлежат на допълнителни ревизии.

¹⁰ Данните са на БНБ.

¹¹ Включва изменението на валутните депозити на домакинствата при местни банки. Данните са изчислени от курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва намаление на депозитите, а положителният (+) – увеличение.

¹² Предстои да бъдат включени външните задължения на страната по търговски кредити (получени аванси и задължения към доставчици), информацията за които в момента се обработва в БНБ.

¹³ Не се включват измененията на валутните резерви на БНБ, дължащи се на курсови разлики. Отрицателният знак (-) показва увеличение на валутните резерви, а положителният (+) – намаление.

¹⁴ Включва заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс (вкл. от Европейския съюз, Световната банка и др.).

ВЪТРЕШЕН ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

(хил. лв./хил. евро/хил. щ. д.)

Структура на дълга	Размер на дълга към 31.XII.2000 г.	Изменение на дълга през 2001 г.		Размер на дълга към 30.VI.2001 г.
		увеличение	намаление	
I. ДЪЛГ ПО ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА, ЕМИТИРАНИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА БЮДЖЕТНИЯ ДЕФИЦИТ				
1. ДЦК, емитирани през 1996 г.	845.8		845.8	-
5-годишни	845.8		845.8	-
2. ДЦК, емитирани през 1997 г.	20 000.0			20 000.0
5-годишни	20 000.0			20 000.0
3. ДЦК, емитирани през 1998 г.	7 468.5			7 468.5
3-годишни	3 377.6			3 377.6
5-годишни	4 090.9			4 090.9
4. ДЦК, емитирани през 1999 г.	304 538.3		187 284.1	117 254.2
2-годишни	301 878.6		187 284.1	114 594.5
5-годишни	2 659.7			2 659.7
5. ДЦК, емитирани през 2000 г.	613 212.9		141 870.0	471 343.0
5.1. Краткосрочни	178 275.5		140 283.8	37 991.7
3-месечни	64 286.4		64 286.4	
12-месечни	113 989.1		75 997.4	37 991.7
5.2. Средносрочни	434 937.4		1 586.1	433 351.3
2-годишни	255 217.9		1 586.1	253 631.8
3-годишни	139 929.7			139 929.7
5-годишни	39 789.7			39 789.7
6. ДЦК, емитирани през 2001 г.		384 885.1	59 515.9	325 369.2
6.1. Краткосрочни		156 820.0	59 371.3	97 448.6
3-месечни		118 705.8	59 371.3	59 334.4
12-месечни		38 114.2		38 114.2
6.2. Средносрочни		228 065.1	144.5	227 920.6
2-годишни		108 065.1	144.5	107 920.6
5-годишни		120 000.0		120 000.0
ВСИЧКО РАЗДЕЛ I	946 065.5	384 885.1	389 515.7	941 434.9

II. ДЪЛГ ПО ДЪРЖАВНИ ЦЕННИ КНИЖА, ЕМИТИРАНИ ЗА СТРУКТУРНАТА РЕФОРМА

A1. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС 244/1991 г.	3 026.9		275.2	2 751.7
A2. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС 234/1992 г.	2 174.0		11.9	2 162.1
A3. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на чл. 4 и 5 от ЗУНК/1993 г.				
в левове	7 799.4		7.8	7 791.6
деноминирани в щатски долари	331 260.7		20 091.2	311 169.5
левава равностойност	696 280.3			717 681.4
деноминирани в евро	24 412.6		1 284.9	23 127.7
левава равностойност	470 746.9			45 233.9
A4. Държавни дългосрочни облигации, емитирани по реда на ПМС 3/1994 г.	831.7			831.7
A5. Държавни облигации, емитирани по реда на чл. 2 от ПМС 89/1995 г.	4 660.1		1 553.4	3 106.8
ВСИЧКО А	762 519.3			779 559.3

B1. ДЦК, емитирани в левове по реда на чл. 8 и 9 ЗДЗВСТБ/1996 г.	38 750.5			36 874.5
ДЦК, емитирани през 1996 г.	5 627.9		1 876.0	3 751.9
ДЦК, емитирани през 1997 г.	33 122.6			33 122.6
B2. ДЦК, емитирани в щатски долари по реда на чл. 8 и 9 ЗДЗВСТБ/1996 г.	4 705.7		4 705.7	
левава равностойност	9 891.0		7 823.2	

ВСИЧКО Б	48 641.5			36 874.5
-----------------	-----------------	--	--	-----------------

ВСИЧКО РАЗДЕЛ II	811 160.8			816 433.8
-------------------------	------------------	--	--	------------------

ОБЩ РАЗМЕР НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ	1 757 226.3			1 757 868.7
-------------------------------------	--------------------	--	--	--------------------

III. ВЪТРЕШНИ ДЪРЖАВНИ ГАРАНЦИИ	9 984.1			9 225.6
--	----------------	--	--	----------------

ОБЩ РАЗМЕР НА ВЪТРЕШНИЯ ДЪЛГ	1 767 210.4			1 767 094.3
-------------------------------------	--------------------	--	--	--------------------

Забележки: 1. Дългът по ДЦК за финансиране на дефицита е по фактическа сума.
2. Левовата равностойност на дълга, деноминиран във валута, е изчислена по курса на съответната валута към лева в края на съответния месец: за 31.XII.2000 г. – 1 USD/BGN 2.10191, 1 EUR/BGN 1.95583 за 29.VI.2001 г. – 1 USD/BGN 2.30640, 1 EUR/BGN 1.95583
3. Дългът към БНБ е изключен от структурата на вътрешния дълг.
4. Кредитите, предоставяни от МВФ, се отпускат на централната банка, която впоследствие ги предоставя на правителството. Поради тази причина досега дългът към МВФ е отразяван както в структурата на външния, така и в структурата на вътрешния дълг (тъй като от гледна точка на бюджета той е завършен). Изваждането му от размера на вътрешния дълг е направено поради възникването на грешки и двойно отчитане при ползването на данните за дълга.

Източник: МФ.

КОНСОЛИДИРАН ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ КЪМ 30 ЮНИ 2001 г.

	Консолидирана фискална програма	Републикански бюджет	Централен републикански бюджет	Министерства и ведомства (общо)	Сметна палата	Социално осигуряване	Съдебна палата	Общини	Извънбюджетни сметки (хил. лв.)	
									Министерства и ведомства (общо)	Общини (общо)
I. ПРИХОДИ И ПОМОЩИ										
Текущи приходи	6062071.2	3358262.9	2849280.2	508982.8	0.0	1502046.5	18629.5	728628.9	353401.3	22813.5
Данъчни приходи	5802779.8	3357207.3	2849266.5	507940.8	0.0	1502045.9	18629.5	728488.1	101056.4	17907.6
Неданъчни приходи	4630735.4	2607088.8	2425444.6	181644.2	0.0	1424576.4	0.0	570960.1	28108.8	1.3
Помощи	1172044.4	750118.5	423821.9	326296.6	0.0	77469.5	18629.5	157528.0	72947.6	17906.3
	259291.4	1055.6	13.7	1042.0	0.0	0.7	0.0	140.8	252345.0	4905.9
II. РАЗХОДИ										
Текущи разходи	5895085.6	2506893.8	816791.9	1687417.1	2684.8	1856515.3	49478.5	951039.8	267580.2	58417.9
Капиталови разходи	5273508.6	2116115.4	761055.8	1352398.0	2661.6	1849932.6	45006.0	903550.3	145976.2	19363.8
Прираст на държавния резерв	533631.1	365534.4	32368.1	333143.1	23.2	6645.1	4472.5	47265.7	59408.7	38708.8
	821.1	821.1	0.0	821.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
III. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ/СМЕТКИ, НЕТО	0.0	-205870.7	-57095.1	-148775.6	0.0	-4422.7	-1053.3	82675.9	32567.2	3173.2
IV. ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ ФОНДОВЕ И СМЕТКИ, НЕТО	0.0	-256495.9	-336240.1	79744.2	0.0	251600.0	3850.0	2244.2	-2284.2	1085.9
V. ТРАНСФЕРИ (СУБСИДИИ, ВНОСКИ) ОТ/ЗА РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ ЗА ДРУГИ БЮДЖЕТИ, НЕТО	0.0	-555456.1	-1925923.1	1367777.9	2689.1	238413.3	33114.6	258946.3	0.0	0.0
VI. ДЕФИЦИТ (-) / ИЗЛИШЪК (+)	166985.5	-166453.7	-286770.1	120312.2	4.3	131121.8	5062.3	121455.5	116104.2	-31345.4
VII. ФИНАНСИРАНЕ										
Външно финансиране, нето	-166985.5	166453.7	286770.1	-120312.2	-4.3	-131121.8	-5062.3	-121455.5	-116104.2	31345.4
Вътрешно финансиране, нето	-223383.2	-285489.0	-271865.7	-13623.3	0.0	6602.4	0.0	0.0	55503.3	0.0
Банково, нето	56397.7	451942.7	558635.8	-106688.8	-4.3	-137724.3	-5062.3	-121455.5	-171607.5	31345.4
БНБ, нето	-54360.8	374181.7	480874.8	-106688.8	-4.3	-137724.3	-5062.3	-121455.5	-175858.1	2598.3
Кредити по реда на чл. 45 от Закона за БНБ	15286.5	15286.5	15286.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Погашения към БНБ	297574.2	297574.2	297574.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Други банки и финансови институции, нето	-282287.7	-282287.7	-282287.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Операции с държавни ценни книжа, нето	500.1	75.8	0.0	75.8	0.0	0.0	0.0	550.3	0.0	-126.0
Депозити и средства по сметки, нето	-57446.4	-57446.4	-57446.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Друго финансиране (+/-)	-690808.8	-322584.5	-204693.4	-117886.9	-4.3	-128427.8	-5037.9	-70134.0	-172462.5	549.6
	719554.2	727763.2	727703.6	59.6	0.0	-9287.4	-9.3	158.4	3.5	699.1
Приватизация	110758.6	77761.0	77761.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4250.5	28747.0

Източник: МФ.

БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

По кредитори	1999	2000	2001					
	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А+Б) ^{1,2}	10204.4	10364.3	10337.9	10302.4	10135.0	10110.8	9982.1	10056.0
А. Дългосрочен дълг	9609.2	9718.0	9656.6	9615.5	9470.9	9478.8	9393.0	9439.7
I. Официални кредитори	4044.8	3941.2	3889.2	3837.1	3695.1	3679.4	3580.7	3616.4
1. Международни финансови институции	2891.3	3011.6	2963.8	2940.2	2925.7	2899.8	2831.6	2878.2
Международен валутен фонд	1248.6	1322.0	1273.4	1258.2	1283.3	1234.0	1214.5	1260.2
Световна банка ³	896.6	917.8	924.8	912.6	902.5	910.8	894.9	895.5
Европейски съюз	401.8	428.0	427.5	425.4	406.3	415.1	390.1	390.1
Други международни финансови институции	344.3	343.8	338.2	344.0	333.5	340.0	332.1	332.4
2. Двустранни кредити	1153.5	929.6	925.4	896.9	769.4	779.6	749.1	738.2
Парижки клуб и неразсрочен дълг	814.8	600.4	597.9	575.8	478.7	484.3	469.9	464.5
Други двустранни кредити	338.7	329.2	327.5	321.1	290.7	295.4	279.3	273.7
II. Частни кредитори	5564.4	5776.7	5767.4	5778.4	5775.8	5799.4	5812.3	5823.3
1. Брейдиоблигации	4977.4	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1
2. Други облигации	27.1	26.2	26.2	25.3	23.3	21.6	20.4	18.8
3. Държавни ценни книжа ⁴	78.7	91.5	84.9	84.1	72.8	73.3	66.9	72.9
4. На търговски банки	46.3	93.3	93.2	93.2	91.6	94.0	89.8	90.8
5. На други сектори ⁵	434.9	589.7	587.0	599.7	612.0	634.4	659.2	664.8
Б. Краткосрочен дълг ⁶	595.2	646.4	681.3	686.9	664.1	632.0	589.1	616.3
I. Официални кредитори	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II. Частни кредитори	595.2	646.4	681.3	686.9	664.1	632.0	589.1	616.3
1. На търговски банки ⁷	302.1	283.3	275.7	271.3	257.9	170.5	155.5	160.5
2. На други частни сектори ⁵	293.1	363.1	405.6	415.6	406.2	461.5	433.6	455.8
Аналитични статии ⁸								
1. Революиращи кредити	148.5	183.3	185.5	173.8	163.0	215.0	191.0	207.7
2. Кредити, платими при поискване в т.ч. вътрешнофирмени	63.5	134.5	137.1	138.0	136.4	142.8	141.3	143.9
	53.8	117.3	119.7	119.3	117.0	122.0	120.5	122.5

¹ Предварителни данни към 30 август 2001 г. Равностойността в щатски долари е изчислена по курса на съответните чуждестранни валути към края на периода.

² Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица.

³ Включва размера както на държавните, така и на държавногарантираните заеми.

⁴ Включват се държавни ценни книжа (деноминирани в левове и валута), притежавани от нерезиденти, и се приспадат брейдиоблигациите, притежавани от резиденти.

⁵ Данните обхващат само кредитите, регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

⁶ Включително просрочия на главници и лихви.

⁷ Включително депозитите на нерезиденти в местни търговски банки.

⁸ Размерът на външните задължения по революиращите кредити и по кредитите, платими при поискване, са включени в размера на brutния външен дълг на страната.

ОБСЛУЖВАНЕ НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

По кредитори ¹	2000			2001								
	Януари – Юни			Първо тримесечие			Второ тримесечие			Януари – Юни		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ (А+Б) ²	260.6	251.8	512.4	251.0	233.2	484.2	228.1	52.4	280.5	479.1	285.6	764.7
А. Дългосрочен дълг	219.8	249.8	469.5	229.6	230.9	460.5	125.4	52.0	177.4	355.0	282.9	637.9
I. Официални кредитори	199.3	94.3	293.6	204.0	62.4	266.4	98.2	43.3	141.5	302.2	105.7	407.9
1. Международни финансови институции	83.0	67.9	150.9	95.3	40.0	135.4	83.0	38.7	121.7	178.3	78.7	257.0
Международен валутен фонд	45.4	28.0	73.4	63.5	17.8	81.3	74.2	13.7	87.9	137.7	31.5	169.2
Световна банка ³	17.1	20.7	37.8	15.3	8.0	23.4	4.3	15.8	20.1	19.6	23.9	43.5
Други международни финансови институции	20.5	19.2	39.7	16.5	14.2	30.7	4.5	9.2	13.7	21.0	23.4	44.4
2. Двустранни кредити	116.3	26.4	142.7	108.6	22.4	131.0	15.2	4.6	19.8	123.9	27.0	150.8
Парижки клуб и неразсрочен дълг	80.0	21.5	101.5	90.7	20.9	111.5	2.6	1.3	3.9	93.2	22.1	115.4
Други	36.3	4.9	41.2	18.0	1.5	19.5	12.7	3.3	16.0	30.7	4.8	35.5
II. Частни кредитори	20.5	155.4	175.9	25.7	168.5	194.1	27.2	8.7	35.9	52.9	177.2	230.1
1. Брейдиоблигации	0.0	136.1	136.1	0.0	160.7	160.7	0.0	0.0	0.0	0.0	160.7	160.7
2. Други облигации ⁴	0.0	8.0	8.0	5.3	3.4	8.6	0.0	2.0	2.0	5.3	5.4	10.6
3. На търговски банки	0.1	1.8	1.8	0.8	1.1	1.9	6.7	1.7	8.4	7.5	2.8	10.4
4. На търговски фирми ⁵	20.4	9.5	29.9	19.5	3.3	22.9	20.5	4.9	25.5	40.1	8.3	48.4
Б. Краткосрочен дълг ^{5,6}	40.8	2.0	42.8	21.3	2.3	23.7	102.7	0.4	103.1	124.0	2.7	126.7
В. Плащания по революиращи кредити, предоставени на български фирми от нерезиденти	179.4	2.7	182.1	178.5	2.0	180.5	198.6	2.2	200.9	377.1	4.3	381.4
ОБЩО (А+Б+В)	439.9	254.5	694.5	429.4	235.3	664.7	426.7	54.6	481.4	856.2	289.9	1146.0

¹ Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица.

² Фактически плащания. Предварителни данни към 30 август 2001 г. Равностойността в щатски долари е изчислена по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.

³ Включва плащания както по държавните, така и по държавногарантираните кредити.

⁴ Включва плащания на главници и лихви по държавни ценни книжа, закупени от нерезиденти.

⁵ Включва плащания на главници и лихви по кредитите (без революиращите), регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

⁶ Включва плащанията по дълга на търговските банки, на местните физически и юридически лица и платените просрочия. Плащанията по революиращи кредити не са включени.

БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

По дебитори	1999	2000	2001					
	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI
БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ ¹ (А+Б)	10204.4	10364.3	10337.9	10302.4	10135.0	10110.8	9982.1	10056.0
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	9402.9	9246.7	9187.8	9138.1	8885.0	8871.0	8799.8	8840.9
I. Правителствен дълг (1+2) ²	8369.6	8234.3	8184.9	8130.0	8001.4	7978.6	7892.5	7925.4
1. Заеми ³	3392.2	3258.2	3208.8	3154.0	3025.4	3002.5	2916.4	2949.3
2. Облигации ⁴	4977.4	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1	4976.1
II. Държавногарантиран дълг ²	581.6	632.4	634.2	638.3	628.3	639.4	661.7	671.2
1. Заеми	581.6	632.4	634.2	638.3	628.3	639.4	661.7	671.2
III. Българска народна банка ²	116.9	103.6	99.4	99.0	96.6	93.3	92.6	91.8
IV. Други дебитори	334.8	276.4	269.4	270.8	158.6	159.7	153.1	152.5
Местни органи на управление (1+2)	27.1	26.2	26.2	25.3	23.3	21.6	20.4	18.8
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Облигации	27.1	26.2	26.2	25.3	23.3	21.6	20.4	18.8
Търговски банки (1+2) ⁴	200.7	107.3	107.2	106.9	7.4	6.1	5.6	5.7
1. Заеми	169.6	100.2	99.9	99.8	1.6	1.6	1.5	1.5
2. Депозити на нерезиденти	31.1	7.1	7.3	7.0	5.8	4.4	4.1	4.1
Търговски фирми (1+2) ^{2,5}	28.3	51.4	51.1	54.5	55.2	58.7	60.2	55.1
1. Вътрешнофирмени заеми	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
2. Други заеми	28.1	51.2	51.0	54.4	55.0	58.6	60.1	55.0
Други ⁶	78.7	91.5	84.9	84.1	72.8	73.3	66.9	72.9
Б. Частен сектор (I+II)	801.4	1117.6	1150.0	1164.2	1250.0	1239.8	1182.3	1215.0
I. Търговски банки (1+2+3) ⁴	147.7	269.2	261.7	257.7	342.1	258.5	239.7	245.6
1. Вътрешнофирмени заеми	45.7	59.4	59.1	58.8	57.2	57.6	55.6	55.4
2. Други заеми	3.4	42.5	42.6	43.0	42.3	44.4	41.7	42.9
3. Депозити на нерезиденти	98.6	167.3	159.9	155.9	242.6	156.5	142.4	147.3
II. Търговски фирми (1+2) ⁵	653.7	848.4	888.3	906.5	907.9	981.3	942.6	969.4
1. Вътрешнофирмени заеми	331.9	369.0	435.9	467.1	467.7	481.7	445.8	467.6
2. Други заеми	321.8	479.5	452.4	439.4	440.2	499.6	496.9	501.8

¹ Предварителни данни. Равностойността в щатски долари е изчислена по курса на съответните чуждестранни валути към края на периода.

² Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка. Предварителни данни към 30 август 2001 г.

³ Включително кредити, отпуснати на правителството от Международния валутен фонд. В таблиците по платежен баланс тези кредити са показани като заеми, получени и обслужвани от БНБ.

⁴ По данни на търговските банки.

⁵ Данните обхващат само кредитите, регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

⁶ Включват се държавни ценни книжа (деноминирани в левове и валута), притежавани от нерезиденти, и се приспадат брейдиоблигациите, притежавани от резиденти.

ОБСЛУЖВАНЕ НА БРУТНИЯ ВЪНШЕН ДЪЛГ

(млн. щ. д.)

По дебитори ¹	2000			2001								
	Януари – Юни			Първо тримесечие			Второ тримесечие			Януари – Юни		
	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо	Главница	Лихва	Общо
Общо (А+Б) ¹	260.6	251.8	512.4	251.0	233.2	484.2	228.1	52.4	280.5	479.1	285.6	764.7
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	215.0	239.5	454.5	211.5	226.4	437.9	106.9	46.2	153.1	318.4	272.6	591.0
I. Правителствен дълг (1+2) ²	172.4	212.2	384.6	177.2	209.4	386.5	88.3	35.2	123.6	265.5	244.6	510.1
1. Заеми ³	172.4	76.1	248.5	177.2	48.7	225.9	88.3	35.2	123.6	265.5	83.9	349.4
2. Облигации ⁴	0.0	136.1	136.1	0.0	160.7	160.7	0.0	0.0	0.0	0.0	160.7	160.7
II. Държавногарантиран дълг ²	29.1	14.6	43.6	21.7	11.8	33.5	7.5	5.9	13.4	29.1	17.7	46.8
1. Заеми	29.1	14.6	43.6	21.7	11.8	33.5	7.5	5.9	13.4	29.1	17.7	46.8
III. Българска народна банка ²	0.0	2.7	2.7	3.8	1.4	5.2	3.7	1.1	4.7	7.5	2.5	9.9
IV. Други дебитори	13.6	10.0	23.6	8.9	3.8	12.7	7.5	4.0	11.5	16.3	7.8	24.1
Местни органи на управление (1+2)	0.0	2.6	2.6	0.0	0.0	0.0	0.0	2.0	2.0	0.0	2.0	2.0
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Облигации	0.0	2.6	2.6	0.0	0.0	0.0	0.0	2.0	2.0	0.0	2.0	2.0
Търговски банки (1+2) ⁴	10.4	0.0	10.5	1.1	0.0	1.1	2.0	0.0	2.0	3.1	0.0	3.1
1. Заеми	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Депозити на нерезиденти	10.3	0.0	10.3	1.1	0.0	1.1	2.0	0.0	2.0	3.1	0.0	3.1
Търговски фирми (1+2) ^{2,5}	3.2	2.0	5.1	2.5	0.4	2.9	5.5	2.0	7.5	8.0	2.4	10.4
1. Вътрешнофирмени заеми	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Други заеми	3.2	2.0	5.1	2.5	0.4	2.9	5.5	2.0	7.5	8.0	2.4	10.4
Други ⁶	0.0	5.4	5.4	5.3	3.4	8.6	0.0	0.0	0.0	5.3	3.4	8.6
Б. Частен сектор (I+II)	45.5	12.3	57.9	39.4	6.9	46.3	121.2	6.2	127.4	160.6	13.0	173.7
I. Търговски банки (1+2+3) ⁴	18.4	1.8	20.2	9.6	1.1	10.7	95.5	1.7	97.3	105.2	2.8	108.0
1. Вътрешнофирмени заеми	0.1	1.7	1.8	0.6	1.0	1.6	6.4	0.8	7.2	7.0	1.8	8.8
2. Други заеми	0.0	0.1	0.1	0.3	0.1	0.4	0.3	1.0	1.2	0.5	1.1	1.6
3. Депозити на нерезиденти	18.3	0.0	18.3	8.8	0.0	8.8	88.8	0.0	88.8	97.6	0.0	97.6
II. Търговски фирми (1+2) ⁵	27.2	10.5	37.7	29.8	5.8	35.6	25.7	4.4	30.1	55.5	10.2	65.7
1. Вътрешнофирмени заеми	11.5	2.0	13.5	17.6	1.3	18.9	14.4	1.1	15.5	32.0	2.4	34.4
2. Други заеми	15.7	8.5	24.3	12.2	4.5	16.7	11.3	3.3	14.6	23.5	7.8	31.3

¹ Предварителни данни. Равностойността в щатски долари е изчислена по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.

² Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка. Предварителни данни към 30 август 2001 г.

³ Включително кредити, отпуснати на правителството от Международния валутен фонд. В таблиците по платежен баланс тези кредити са показани като заеми, получени и обслужвани от БНБ.

⁴ По данни на търговските банки.

⁵ Данните обхващат само кредитите, регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

⁶ Включват се държавни ценни книжа (деноминирани в левове и валута), притежавани от нерезиденти, и се приспадат брейдиоблигациите, притежавани от резиденти.

ПОЛУЧЕНИ НОВИ КРЕДИТИ И ДЕПОЗИТИ

(млн. щ. д.)

По кредитори	2000	2001		
	Януари – Юни	I тримесечие	II тримесечие	Януари – Юни
ОБЩО КРЕДИТИ (А+Б) ^{1,2}	452.3	330.5	204.6	535.1
А. Дългосрочни кредити	338.0	180.0	172.9	352.9
I. Официални кредитори	232.2	105.1	86.4	191.5
1. Международни финансови институции	232.2	105.1	86.4	191.5
Международен валутен фонд	139.6	66.9	65.4	132.4
Световна банка ³	47.5	14.4	8.0	22.5
Други международни финансови институции	45.1	23.7	13.0	36.7
2. Двустранни кредити	0.0	0.0	0.0	0.0
Парижки клуб и неразсрочен дълг	0.0	0.0	0.0	0.0
Други двустранни кредити	0.0	0.0	0.0	0.0
II. Частни кредитори	105.8	74.9	86.5	161.4
1. На търговски банки	16.1	2.3	8.3	10.6
2. На търговски фирми ⁴	89.7	72.6	78.2	150.8
Б. Краткосрочни кредити ^{4,5}	114.3	150.5	31.7	182.1
В. Предоставени револвиращи кредити	215.4	161.9	245.3	407.2
ОБЩО (А+Б+В)	667.7	492.4	449.9	942.3

¹ Предварителни данни към 30 август 2001 г. Равностойността в щатски долари е изчислена по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.

² Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка, търговските банки, местни физически и юридически лица.

³ Включва както държавните, така и държавногарантираните заеми.

⁴ Включва получени суми по кредитите (без револвиращите), регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

⁵ Включително привлечени депозити на нерезиденти в местни търговски банки и получени суми по краткосрочния дълг на местните физически и юридически лица.

ПОЛУЧЕНИ НОВИ КРЕДИТИ И ДЕПОЗИТИ

(млн. щ. д.)

По дебитори	2000	2001		
	Януари – Юни	I тримесечие	II тримесечие	Януари – Юни
Общо (А+Б) ^{1,2}	452.3	330.5	204.6	535.1
А. Публичен сектор (I+II+III+IV)	252.0	106.6	132.0	238.7
I. Правителство (1+2) ³	153.1	66.9	65.4	132.4
1. Заеми ⁴	153.1	66.9	65.4	132.4
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0
II. Държавногарантиран дълг ³	68.3	31.4	60.5	91.9
1. Заеми	68.3	31.4	60.5	91.9
III. Българска народна банка ³	0.0	0.0	0.0	0.0
IV. Други дебитори	30.7	8.3	6.1	14.4
Местни органи на управление (1+2)	0.0	0.0	0.0	0.0
1. Заеми	0.0	0.0	0.0	0.0
2. Облигации	0.0	0.0	0.0	0.0
Търговски банки (1+2) ⁵	17.0	1.5	0.4	1.9
1. Заеми	0.0	0.8	0.0	0.8
2. Депозити на нерезиденти ⁶	17.0	0.7	0.4	1.1
Търговски фирми (1+2) ^{3,7}	13.7	6.8	5.7	12.5
1. Вътрешнофирмени заеми	0.1	0.0	0.0	0.0
2. Други заеми	13.6	6.8	5.7	12.5
Б. Частен сектор (I+II)	200.3	223.8	72.6	296.4
I. Търговски банки (1+2+3) ⁵	54.4	100.2	12.4	112.5
1. Вътрешнофирмени заеми	3.0	0.0	5.8	5.8
2. Други заеми	13.2	2.0	2.4	4.5
3. Депозити на нерезиденти ⁶	38.2	98.1	4.1	102.2
II. Търговски фирми (1+2) ⁷	145.9	123.7	60.2	183.9
1. Вътрешнофирмени заеми	96.4	90.2	32.8	123.0
2. Други заеми	49.5	33.5	27.4	60.9

¹ Предварителни данни. Равностойността в щатски долари е изчислена по средномесечните курсове на съответните чуждестранни валути.

² Включително кредитите, предоставени в подкрепа на платежния баланс.

³ Източник: *Системата за регистриране, обслужване и управление на дълга* на Министерството на финансите и Българската народна банка. Предварителни данни към 30 август 2001 г.

⁴ Включително кредити от Международния валутен фонд. В таблиците по платежен баланс тези кредити са показани като заеми, получени и обслужвани от БНБ.

⁵ По данни на търговските банки.

⁶ Депозити на нерезиденти в местни търговски банки.

⁷ Включва получени суми по кредитите (без револвиращите), регистрирани в БНБ и за които тя е получила информация.

БАЛАНС НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА

УПРАВЛЕНИЕ „ЕМИСИОННО“

(хил. лв.)

	31.I.2001 г.	28.II.2001 г.	30.III.2001 г.	28.IV.2001 г.	31.V.2001 г.	29.VI.2001 г.
АКТИВИ	6 889 487	6 820 282	6820043	6862639	6939239	7010737
1. Налични парични средства в чуждестранна валута	1 542 835	1 777 872	2005500	1863065	929571	1241756
2. Монетарно злато	641 974	641 999	642059	642139	642272	642506
3. Търгуеми чуждестранни ценни книжа	4 639 007	4 341 229	4108233	4284447	5290757	5055011
4. Вземания по начислени лихви	65 671	59 182	64251	72988	76639	71464
ПАСИВИ	6 889 487	6 820 282	6820043	6862639	6939239	7010737
1. Банкноти и монети в обращение	2 323 591	2 338 613	2348084	2427863	2476263	2552589
2. Разплащателни сметки и депозити на банки	511 843	534 020	579921	616943	625709	532639
3. Депозити на правителството и бюджетни организации	2 388 882	2 260 390	2329136	2878873	2863918	2925294
4. Сметки на други депозанти	678 591	679 932	513210	72031	70013	70093
5. Задължения по начислени лихви	2 918	4 516	3261	983	1331	4298
6. Депозит на управление „Банково“	983 662	1 002 811	1046431	865946	902005	925824

Източник: БНБ.

УПРАВЛЕНИЕ „БАНКОВО“

(хил. лв.)

	31.I.2001 г.	28.II.2001 г.	30.III.2001 г.	28.IV.2001 г.	31.V.2001 г.	29.VI.2001 г.
АКТИВИ	5565217	5574627	5839660	5470394	5705013	5825967
1. Злато и други благородни метали	88152	88356	89342	89713	96110	95658
2. Инвестиции в ценни книжа	168764	176048	184481	180778	192169	190732
3. Предоставени кредити и депозити на банки, намалени с провизии	17	17	20	19	19	19
4. Вземания от правителството	2470860	2451471	2628012	2485809	2584428	2694724
5. Участие на България в МВФ и в други международни финансови институции	1659703	1660951	1696268	1676072	1757553	1745554
6. Вземания по начислени лихви	0	862	1854	2740	3919	3919
7. Инвестиции в други местни предприятия	2294	2294	2294	2294	2294	2294
8. Дълготрайни активи	140335	139619	139347	139203	138764	138582
9. Други активи	51430	52198	51611	27820	27752	28661
10. Депозит на управление „Емисионно“	983662	1002811	1046431	865946	902005	925824
ПАСИВИ	5565217	5574627	5839660	5470394	5705013	5825967
1. Кредити на МВФ	2680083	2660852	2841855	2689100	2797624	2906462
2. Задължения към международни финансови институции	1659882	1661130	1696421	1676213	1757479	1745839
3. Задължения по начислени лихви	2932	810	1702	2489	810	1551
4. Други пасиви	8988	11507	11310	10241	8456	9124
Всичко задължения	4351885	4334299	4551288	4378043	4564369	4662976
5. Основен капитал	20000	20000	20000	20000	20000	20000
6. Резерви	940945	936139	959920	985735	1012114	1020541
7. Неразпределена печалба	252387	284189	308452	86616	108530	122450
Всичко собствен капитал	1213332	1240328	1288372	1092351	1140644	1162991

Източник: БНБ.

(ХИЛ. ЛВ.)

119

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999	V.12000	XII.2000	I.2001	II.2001	III.2001	IV.2001	V.2001	VI.2001
всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация
Вземания	3503928	50225	3674366	51646	3669745	1589	3546140	1520	3507724
левове	752753	3817	797799	3714	826988	312	786794	293	810876
валута	2751175	46408	2876567	47932	2842757	1277	2743945	1208	2720930
ДЦК	1247157	44596	1172260	45943	1068086	1560	1047047	1491	1023998
Краткосрочни	291145	0	215896	0	149444	0	116731	0	115130
левове	291145	0	215967	0	149339	0	116735	0	115130
ТБ	291145	0	215967	0	149339	0	116735	0	115130
Средносрочни	506725	0	608568	0	598000	0	614246	0	594620
левове	350371	0	464843	0	578545	0	595858	0	566622
ТБ	350371	0	464843	0	578545	0	595858	0	566622
валута	156354	0	143725	0	19455	0	18388	0	11812
ТБ	156354	0	143725	0	19455	0	18388	0	11812
Дългосрочни	449287	44596	347796	45943	320642	1560	316070	1491	330434
левове	89471	1381	89805	1368	73924	283	75379	283	87009
ТБ	89471	1381	89805	1368	73924	283	75379	283	87009
валута	359816	43215	257991	44575	246718	1277	240691	1208	243425
ТБ	359816	43215	257991	44575	246718	1277	240691	1208	243425
Кредити	2203159	0	2453684	0	2560928	0	2470860	0	2451471
валута	2203159	0	2453684	0	2560928	0	2470860	0	2451471
БНБ	2203159	0	2453684	0	2560928	0	2470860	0	2451471
Други вземания	53612	5629	48422	5703	40731	29	28233	29	32255
левове	21766	2436	27184	2346	25180	29	14223	29	21004
ТБ	21766	2436	27184	2346	25180	29	14223	29	21004
валута	31846	3193	21238	3357	15551	0	14010	0	14222
ТБ	31846	3193	21238	3357	15551	0	14010	0	14222
Минус депозити	-2941967	-346854	-3485686	-375262	-2983391	-276941	-2804353	-277167	-2678337
левове	-1303336	-117049	-2116680	-134043	-1452825	-53203	-1416026	-53203	-1399601
БНБ	-1087391	0	-1812687	0	-1308857	0	-1232915	0	-1199579
ТБ	-215945	-117049	-303993	-134043	-143968	-53203	-183111	-53203	-200022
валута	-1638631	-229805	-1369006	-241219	-1530566	-223738	-1388327	-223964	-1272092
БНБ	-1301167	0	-1011933	0	-1218785	0	-1077548	0	-1068433
ТБ	-337464	-229805	-357073	-241219	-311781	-223738	-310779	-223964	-298682

ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ
И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ (нето)

левове	-375165	-3612	-238978	-3780	-139093	-3792	-183512	-3797	-129896	-3813	-161142	-3973	-127596	-3897	-117209	-4119	-152797	-4119
валута	-234457	-145	-115127	-135	-11198	-166	-16057	-166	-16971	-166	-17127	-166	-18272	-166	-12764	-166	-12760	-166
Вземания	-140708	-3467	-123851	-3645	-127895	-3626	-167455	-3631	-112925	-3647	-144015	-3807	-109324	-3731	-104445	-3953	-140037	-3953
левове	6	0	10	0	9	0	4	0	6	0	7	0	8	0	5	0	7	0
ТБ	6	0	10	0	9	0	4	0	6	0	7	0	8	0	5	0	7	0
Минус депозити	6	0	10	0	9	0	4	0	6	0	7	0	8	0	5	0	7	0
левове	-375171	-3612	-238988	-3780	-139102	-3792	-183516	-3797	-129902	-3813	-161149	-3973	-127604	-3897	-117214	-4119	-152804	-4119
валута	-234463	-145	-115137	-135	-11207	-166	-16061	-166	-16977	-166	-17134	-166	-18280	-166	-12769	-166	-12767	-166
БНБ	-222119	0	-102176	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	-12344	-145	-12961	-135	-11207	-166	-16061	-166	-16977	-166	-17134	-166	-18280	-166	-12769	-166	-12767	-166

(продължава)

(хил. лв.)																		
(продължение)																		
	XII.1999		VI.2000		XII.2000		I.2001		II.2001		III.2001		IV.2001		V.2001		VI.2001	
	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	в т. ч. в банки	всички банки ликвидация	
валута	-140708	-3467	-123851	-3645	-127895	-3626	-167455	-3631	-112925	-3647	-144015	-3807	-109324	-3731	-104445	-3953	-140037	
БНБ	-82759	0	-75562	0	-82916	0	-80544	0	-79750	0	-64340	0	-71806	0	-72779	0	-68213	
ТБ	-57049	-3467	-48289	-3645	-44979	-3626	-86911	-3631	-33175	-3647	-79675	-3807	-37518	-3731	-31666	-3953	-71824	
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИ БЮДЖЕТИ (нето)																		
левове	-30753	-727	-66031	-735	-59513	-735	-81954	-736	-87797	-737	-129566	-766	-132694	-758	-120396	-781	-130937	
валута	-58592	-370	-79344	-360	-82017	-355	-96845	-355	-96229	-355	-139177	-354	-152794	-354	-137617	-354	-151464	
БНБ	-27839	-357	-13313	-375	-22504	-380	-14891	-381	-8432	-382	-9611	-412	-20100	-404	-17221	-427	-20527	
ТБ	31750	0	30976	0	31791	0	31880	0	33786	0	33853	0	35345	0	32722	0	34255	
Вземания																		
левове на ТБ	2319	0	1641	0	930	0	821	0	699	0	726	0	320	0	187	0	98	
валута на ТБ	29431	0	29335	0	30861	0	31059	0	33087	0	33127	0	35025	0	32535	0	34157	
Ценни книжа на ТБ	28013	0	29159	0	29828	0	29861	0	31653	0	31748	0	32968	0	30438	0	33956	
валута на ТБ	28013	0	29159	0	29727	0	29760	0	31554	0	31651	0	32968	0	30438	0	33956	
Кредити																		
левове на ТБ	2318	0	1498	0	778	0	668	0	556	0	628	0	316	0	184	0	98	
валута на ТБ	2318	0	1498	0	778	0	668	0	556	0	628	0	316	0	184	0	98	
Други вземания	1419	0	319	0	1185	0	1351	0	1577	0	1477	0	2061	0	2100	0	201	
левове на ТБ	1	0	143	0	51	0	52	0	44	0	1	0	4	0	3	0	0	
валута на ТБ	1418	0	176	0	1134	0	1299	0	1533	0	1476	0	2057	0	2097	0	201	
Минус депозити	-62503	-727	-97007	-735	-91304	-735	-113834	-736	-121583	-737	-163419	-766	-168039	-758	-153118	-781	-165192	
левове на ТБ	-60911	-370	-80985	-360	-82947	-355	-97666	-355	-96928	-355	-139903	-354	-153114	-354	-137804	-354	-151562	
валута на ТБ	-1592	-357	-16022	-375	-8357	-380	-16168	-381	-24655	-382	-23516	-412	-14925	-404	-15314	-427	-13630	
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР																		
левове	4081350	1191713	429644	1209263	4166661	785514	4181749	783858	4197503	791494	4141483	618020	4243380	613879	4345511	618120	4418231	
валута	1919520	171978	2134016	197349	2329488	144661	2363300	141433	2363460	141343	2369723	74742	2490953	91379	2506776	79167	2561724	
	2161830	1019735	2162528	1011914	1837173	640853	1818449	642425	1834043	650151	1771760	543278	1752427	522500	1838735	538953	1856507	
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ																		
левове	713078	312445	621055	329846	421914	235312	415014	235582	430536	236473	342120	141944	337962	139096	348779	146854	356113	
БНБ	216071	70658	204898	82161	143824	53072	147105	53047	161443	53021	121659	6404	127452	6426	129988	6445	141474	
ТБ	2066	0	2066	0	2294	0	2294	0	2294	0	2294	0	2294	0	2294	0	2294	
валута	214005	70658	202832	82161	141530	53072	144811	53047	159149	53021	119365	6404	125158	6426	127694	6445	139180	
ТБ	497007	241787	416157	247685	278090	182240	267909	182535	269093	183452	220461	135540	210510	132670	218791	140409	214639	
	497007	241787	416157	247685	278090	182240	267909	182535	269093	183452	220461	135540	210510	132670	218791	140409	214639	
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ																		
левове	2788777	845801	3059843	854686	3116426	540944	3144446	539016	3137125	545744	3131474	466696	3201417	465474	3256019	461918	3286364	
БНБ	1177078	99291	1359054	113310	1590973	90781	1627769	87579	1606625	87515	1616815	67556	1697959	84175	1677166	71945	1688509	
ТБ	1177078	99291	1359054	113310	1590973	90781	1627769	87579	1606625	87515	1616815	67556	1697959	84175	1677166	71945	1688509	
валута	1611699	746510	1700789	741376	1525453	450163	1516677	451437	1530500	458229	1514659	399140	1503458	381299	1578853	389973	1597855	
ТБ	1611699	746510	1700789	741376	1525453	450163	1516677	451437	1530500	458229	1514659	399140	1503458	381299	1578853	389973	1597855	
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО																		
левове на ТБ	532436	3146	578601	3658	604007	3601	600467	3602	607085	3617	645465	3696	680521	3640	715336	3657	746256	
валута на ТБ	521593	210	563234	197	585480	147	581686	146	587748	146	624137	130	657932	126	690541	125	720140	
	10843	2936	15367	3461	18527	3454	18781	3456	19337	3471	21328	3566	22589	3514	24795	3532	26116	
(продължава)																		

ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

левове	4778	1819	6830	1681	9211	661	6740	661	7644	661	7112	652	7610	652	9081	652	11601	652
ТБ	4778	1819	6830	1681	9211	661	6740	661	7644	661	7112	652	7610	652	9081	652	11601	652
валута	42281	28502	30215	19392	15103	4996	15082	4997	15113	4999	15312	5032	15870	5017	16296	5039	17897	5065
ТБ	42281	28502	30215	19392	15103	4996	15082	4997	15113	4999	15312	5032	15870	5017	16296	5039	17897	5065
ДРУГИ ПОЗИЦИИ (нето)																		
левове	-3036901	-404071	-3221655	-425083	-3225559	-278955	-3209008	-276733	-3257138	-281137	-3473846	-370631	-3141310	-368724	-3235486	-366001	-3197515	-3654440
левове	-3195099	-475928	-3429462	-483533	-3462660	-349796	-3452043	-343794	-3500533	-347995	-3705851	-454748	-3428187	-451153	-3497105	-453421	-3479045	-453027
валута	158198	71857	207807	58450	237101	70841	243035	67061	243395	66858	232005	84117	286877	82429	261619	87420	281530	87587
Собствен капитал																		
Капитал и резерви	-1436949	864334	-1740705	708888	-2250015	433699	-2288804	433103	-2335451	429646	-2793652	134234	-2624544	137150	-2477774	128498	-2504253	129734
БНБ	-2126069	-191793	-2304819	-198992	-2292525	-129383	-2293142	-129374	-2289506	-129352	-2300842	-109425	-2333213	-109289	-2369642	-109062	-2385652	-109060
ТБ	-834381	0	-925322	0	-960374	0	-960945	0	-956138	0	-979920	0	-1005735	0	-1032114	0	-1040541	0
Финансов резултат	-1291688	-191793	-1379497	-198992	-1332151	-129383	-1332197	-129374	-1333368	-129352	-1320922	-109425	-1327478	-109289	-1337528	-109062	-1345111	-109060
БНБ	689120	1056127	564114	907880	42510	563082	4338	562477	-45945	558998	-492810	243659	-291331	246439	-108132	237560	-118601	238794
ТБ	-185121	0	-99931	0	-230235	0	-252387	0	-284187	0	-308453	0	-86618	0	-108531	0	-122450	0
	874241	1056127	664045	907880	272745	563082	256725	562477	238242	558998	-184357	243659	-204713	246439	399	237560	3849	238794
Други активи и пасиви (нето)																		
левове	-1543916	-1001126	-1421567	-889126	-947802	-607459	-902075	-604509	-881101	-604431	-634599	-428503	-494314	-430279	-719192	-418382	-651383	-419479
БНБ	-1712520	-1177628	-1642652	-1050655	-1165077	-717092	-1124280	-710487	-1105188	-710831	-823569	-528901	-732143	-528670	-958227	-521993	-910058	-523227
ТБ	-84344	0	-36917	0	63304	0	58835	0	56515	0	55887	0	33028	0	59882	0	59582	0
валута	-1628176	-1177628	-1605735	-1050655	-1228381	-717092	-1183115	-710487	-1161703	-710831	-879456	-528901	-765171	-528670	-1018109	-521993	-969640	-523227
БНБ	168604	176502	221085	161529	217275	109633	222205	105978	224087	106400	188970	100398	237829	98391	239035	103611	258675	103748
ТБ	89497	0	88894	0	88006	0	86663	0	86866	0	87819	0	88209	0	94533	0	94092	0
	79107	176502	132191	161529	129269	109633	135542	105978	137221	106400	101151	100398	149620	98391	144502	103611	164583	103748
Отношения между БНБ и ТБ																		
левове	-56036	-267279	-59383	-244845	-27742	-105195	-18129	-105327	-40586	-106352	-45595	-76362	-22452	-75595	-38520	-76117	-41879	-75695
валута	-45630	-162634	-46105	-141766	-47568	-66403	-38959	-66410	-59894	-66810	-88630	-60081	-71500	-59633	-61104	-59926	-64734	-59534
Каса на ТБ (левове)	-10406	-104645	-13278	-103079	19826	-38792	20830	-38917	19308	-39542	43035	-16281	49048	-15962	22584	-16191	22855	-16161
Депозити на ТБ в БНБ	-122379	0	-99586	0	-131084	0	-119840	0	-123927	0	-122840	0	-120831	0	-132546	0	-125436	0
левове	-641938	0	-636898	0	-515937	0	-511913	0	-534021	0	-579922	0	-616942	0	-625709	0	-532638	0
валута	-463341	0	-344655	0	-361286	0	-461713	0	-416950	0	-388295	0	-368303	0	-346769	0	-314653	0
Вземания на БНБ от ТБ	-178597	0	-292243	0	-154651	0	-50200	0	-117071	0	-191627	0	-248639	0	-278940	0	-217985	0
левове	228621	0	224697	0	124932	0	125003	0	124785	0	124788	0	124787	0	99286	0	99286	0
валута	134813	0	130872	0	67447	0	67518	0	67300	0	67300	0	67300	0	62778	0	62778	0
Резерви на ТБ в БНБ	93808	0	93825	0	57485	0	57485	0	57485	0	57488	0	57487	0	36508	0	36508	0
левове	753468	5717	704605	6739	601722	603	595530	609	600391	392	610313	312	667989	772	697465	493	593426	420
валута	573628	5717	415769	6739	445552	603	542750	609	481641	392	416539	312	411680	772	416110	493	372786	420
Кредити от БНБ	179840	0	288836	0	156170	0	52780	0	118750	0	193774	0	256309	0	281355	0	220640	0
левове	-273808	-272996	-252201	-251584	-107375	-105798	-106909	-105936	-107814	-106744	-77934	-76674	-77455	-76367	-77016	-76610	-76517	-76115
валута	-168351	-168351	-148505	-148505	-68197	-67006	-67674	-67019	-67958	-67202	-61334	-60393	-61346	-60405	-60677	-60419	-60209	-59954
левове	-105457	-104645	-103696	-103079	-39178	-38792	-39235	-38917	-39856	-39542	-16600	-16281	-16109	-15962	-16339	-16191	-16308	-16161

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999	V1.2000	XII.2000	I.2001	II.2001	III.2001	IV.2001	V.2001	V1.2001									
	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация									
ШИРОКИ ПАРИ М3																		
левове	7351114	149351	7577770	116429	9290746	81798	9324813	81923	9429988	82715	9481733	51231	9143133	50797	9431168	51152	9678726	51119
валута	4475466	82770	4400997	47955	5174416	14569	5096117	14557	5155614	14566	5183844	14298	5301812	14272	5379996	14271	5502445	14272
	2875648	66581	3176773	68474	4116330	67229	4228696	67366	4274374	68149	4297889	36933	3841321	36525	4051172	36881	4176281	36847
ПАРИ М1																		
Пари извън банките	2996636	0	2886063	0	3632240	0	3522256	0	3556637	0	3554952	0	3645697	0	3746270	0	3834005	0
Безсрочни депозити (в левове)	1957350	0	1874636	0	2373610	0	2203753	0	2214686	0	2225244	0	2307033	0	2343716	0	2427154	0
Държавни предприятия	1039286	0	1011427	0	1258630	0	1318503	0	1341951	0	1329708	0	1338664	0	1402554	0	1406851	0
ТБ	318194	0	286760	0	323050	0	362244	0	404626	0	387035	0	369748	0	382914	0	341184	0
Частни предприятия	318194	0	286760	0	323050	0	362244	0	404626	0	387035	0	369748	0	382914	0	341184	0
ТБ	592415	0	580911	0	741345	0	758703	0	735290	0	742103	0	749562	0	799281	0	826261	0
Население	592415	0	580911	0	741345	0	758703	0	735290	0	742103	0	749562	0	799281	0	826261	0
ТБ	103972	0	120256	0	170221	0	170865	0	176812	0	181761	0	196417	0	199204	0	216447	0
Небанкови финансови институции	103972	0	120256	0	170221	0	170865	0	176812	0	181761	0	196417	0	199204	0	216447	0
БНБ	24705	0	23500	0	24014	0	26691	0	25223	0	18809	0	22937	0	21155	0	22959	0
ТБ	9	0	20	0	15	0	13	0	1349	0	65	0	39	0	85	0	11	0
	24696	0	23480	0	23999	0	26678	0	23874	0	18744	0	22898	0	21070	0	22948	0
ПАРИ М2 (М1 + квазипари)																		
Квазипари	6914023	0	7225890	0	8905935	0	9026643	0	9123605	0	9203900	0	8864331	0	9129087	0	9371824	0
Срочни депозити (в левове)	3917387	0	4339827	0	5273695	0	5504387	0	5566968	0	5648948	0	5218634	0	5382817	0	5537819	0
Държавни предприятия	924799	0	975877	0	960971	0	1016048	0	1031339	0	1054933	0	1070703	0	1037436	0	1056766	0
ТБ	118793	0	146624	0	104766	0	141248	0	147048	0	176825	0	178520	0	140154	0	135998	0
Частни предприятия	118793	0	146624	0	104766	0	141248	0	147048	0	176825	0	178520	0	140154	0	135998	0
ТБ	69803	0	67671	0	89691	0	82542	0	90961	0	92217	0	98156	0	103755	0	116555	0
Население	69803	0	67671	0	89691	0	82542	0	90961	0	92217	0	98156	0	103755	0	116555	0
ТБ	684626	0	701847	0	703554	0	718136	0	723261	0	724816	0	725354	0	728045	0	733726	0
Небанкови финансови институции	684626	0	701847	0	703554	0	718136	0	723261	0	724816	0	725354	0	728045	0	733726	0
ТБ	51577	0	59735	0	62960	0	74122	0	70069	0	61075	0	68673	0	65482	0	70487	0
Слестовни депозити (в левове)	51577	0	59735	0	62960	0	74122	0	70069	0	61075	0	68673	0	65482	0	70487	0
Депозити в чуждестранна валута	387856	0	409596	0	452241	0	461007	0	467312	0	472369	0	478520	0	482706	0	489452	0
Държавни предприятия	2604732	0	2954354	0	3860483	0	4027332	0	4068317	0	4121646	0	3669411	0	3862675	0	3991601	0
ТБ	273760	0	356021	0	995179	0	1016966	0	1033665	0	912515	0	450902	0	460848	0	494503	0
БНБ	328	0	335	0	678100	0	679341	0	680397	0	513078	0	69755	0	69802	0	69839	0
Частни предприятия	273432	0	355686	0	317079	0	337625	0	353268	0	399437	0	381147	0	391046	0	424664	0
ТБ	526279	0	580650	0	565750	0	637753	0	616142	0	646106	0	638439	0	651901	0	686045	0
Население	526279	0	580650	0	565750	0	637753	0	616142	0	646106	0	638439	0	651901	0	686045	0
ТБ	1722474	0	1930715	0	2250529	0	2314755	0	2360832	0	2485763	0	2491358	0	2675476	0	2738121	0
Небанкови финансови институции	1722474	0	1930715	0	2250529	0	2314755	0	2360832	0	2485763	0	2491358	0	2675476	0	2738121	0
ТБ	82219	0	86968	0	49025	0	57858	0	57678	0	77262	0	88712	0	74450	0	72932	0
	82219	0	86968	0	49025	0	57858	0	57678	0	77262	0	88712	0	74450	0	72932	0
																		(пропължава)

(продължава)

	XII.1999	VI.2000	XII.2000	I.2001	II.2001	III.2001	IV.2001	V.2001	VI.2001									
всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация									
ПАРИ М3 (М2+инструменти на паричния пазар, блокирани депозити и депозити в банки в ликвидация)	7351114	149351	7577770	116429	9290746	81798	9324813	81923	9429988	82715	9481733	51231	9143133	50797	9431168	51152	9678726	51119
Инструменти на паричния пазар																		
левове	56429	0	1210	0	65679	0	8160	0	6458	0	3359	0	9275	0	18553	0	16869	0
валута	13921	0	604	0	20266	0	3911	0	5049	0	1971	0	7913	0	17378	0	16514	0
Депозити срещу внос и блокирани депозити																		
левове	231311	0	234241	0	237334	0	208087	0	217210	0	223243	0	218730	0	232376	0	238914	0
валута	69484	0	80902	0	94129	0	78338	0	80711	0	85321	0	84707	0	81935	0	91436	0
Държавни предприятия																		
левове	33724	0	33048	0	37971	0	26468	0	23225	0	24686	0	24700	0	25554	0	30907	0
ТБ	33724	0	33048	0	37971	0	26439	0	23193	0	24612	0	24446	0	25515	0	30709	0
валута	84881	0	69540	0	83451	0	71590	0	67417	0	65017	0	64561	0	67642	0	65434	0
ТБ	84881	0	69540	0	83451	0	71590	0	67417	0	65017	0	64561	0	67642	0	65434	0
Частни предприятия																		
левове	97780	0	116642	0	97068	0	90595	0	106825	0	113564	0	103554	0	111976	0	115431	0
ТБ	29882	0	41276	0	45962	0	40647	0	46073	0	49342	0	42798	0	43130	0	43333	0
валута	67898	0	75366	0	51106	0	49948	0	60752	0	64222	0	60756	0	68846	0	72098	0
ТБ	67898	0	75366	0	51106	0	49948	0	60752	0	64222	0	60756	0	68846	0	72098	0
Население																		
левове	12182	0	11620	0	13079	0	13030	0	13589	0	13966	0	17499	0	15128	0	14617	0
БНБ																		
левове	5495	0	4973	0	5195	0	5225	0	5667	0	5712	0	9219	0	5824	0	5445	0
ТБ	31	0	50	0	97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ТБ	5464	0	4923	0	5098	0	5225	0	5667	0	5712	0	9219	0	5824	0	5445	0
валута	6687	0	6647	0	7884	0	7805	0	7922	0	8254	0	8280	0	9304	0	9172	0
Небанкови финансови институции																		
левове	2744	0	3391	0	5765	0	6404	0	6154	0	6010	0	8416	0	12076	0	12525	0
ТБ	383	0	1605	0	5001	0	5998	0	5746	0	5581	0	7990	0	7427	0	11751	0
ТБ	383	0	1605	0	5001	0	5998	0	5746	0	5581	0	7990	0	7427	0	11751	0
валута	2361	0	1786	0	764	0	406	0	408	0	429	0	426	0	4649	0	774	0
ТБ	2361	0	1786	0	764	0	406	0	408	0	429	0	426	0	4649	0	774	0
Депозити в банки в ликвидация																		
левове	149351	116429	116429	116429	81798	81798	81923	81923	82715	82715	51231	51231	50797	50797	51152	51119	51119	51119
валута	82770	47955	47955	47955	14569	14569	14557	14557	14566	14566	14298	14298	14272	14272	14271	14272	14272	14272
Държавни предприятия																		
левове	86769	86769	86769	86769	33614	33614	33724	33724	33948	33948	22366	22366	22197	22197	22295	22292	22292	22292
валута	55510	55510	55510	55510	6675	6675	6672	6672	6672	6672	6522	6522	6503	6503	6506	6508	6508	6508
Частни предприятия																		
левове	31259	31259	31259	31259	30438	30438	30438	30438	26939	26939	27052	27052	27276	27276	15694	15789	15784	15784
валута	41724	41724	41724	41724	32185	32185	32185	32185	29421	29421	29280	29280	29615	29615	24415	24677	24646	24646
ТБ	20707	20707	20707	20707	9153	9153	9153	9153	4415	4415	4387	4387	4382	4382	4384	4384	4382	4382
Население																		
левове	21017	21017	21017	21017	23032	23032	23032	23032	25008	25008	24868	24868	25200	25200	20283	20293	20264	20264
валута	4395	4395	4395	4395	4397	4397	4397	4397	3480	3480	3476	3476	3479	3479	3319	3314	3314	3314
ТБ	3863	3863	3863	3863	3860	3860	3860	3860	2928	2928	2926	2926	2926	2924	2924	2919	2919	2919
Население																		
левове	532	532	532	532	552	552	550	550	553	553	399	399	395	395	395	395	395	395
валута	16463	16463	16463	16463	15085	15085	15085	15085	15283	15283	15443	15443	15673	15673	866	866	867	867
Небанкови финансови институции																		
левове	2690	2690	2690	2690	618	618	618	618	547	547	553	553	461	461	462	462	463	463
валута	13773	13773	13773	13773	14467	14467	14730	14730	14896	14896	15120	15120	15120	15120	404	404	404	404

Източник: БНБ.

АНАЛИТИЧНА ОТЧЕТНОСТ НА БНБ

(хил. лв.)

	XII.1999	VI.2000	XII.2000	I.2001	II.2001	III.2001	IV.2001	V.2001	VI.2001
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	6432434	6600420	7445733	7063133	7002075	7011287	7051050	7140278	7210332
Международни резерви на БНБ	6272081	6437162	7273153	6889487	6820282	6820044	6862638	6939238	7010737
Във валута	6272081	6437162	7273153	6889487	6820282	6820044	6862638	6939238	7010737
Монетарно злато	515611	515611	515611	515611	515611	515611	515611	515611	515611
Резервна позиция в МВФ	87251	89499	89667	89430	89498	91405	90314	94715	94067
Специални права на тираж	158887	158549	177920	86222	29165	203972	144756	155409	284751
Чуждестранни банкноти и монети	33921	38264	38802	16028	14413	18942	20690	32614	22425
Чуждестранни активи при чуждестранни банки	5476411	5635239	6451153	6182196	6171595	5990114	6091267	6140889	6093883
Други чуждестранни активи	160353	163258	172580	173646	181793	191243	188412	201040	199595
Във валута	160353	163258	172580	173646	181793	191243	188412	201040	199595
Акредитиви	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Съучастия и инвестиции	160348	163258	172580	173646	180931	189389	185672	197121	195676
Други	0	0	0	0	862	1854	2740	3919	3919
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	2203159	2453684	2560928	2470860	2451471	2628012	2485809	2584428	2694725
Във валута	2203159	2453684	2560928	2470860	2451471	2628012	2485809	2584428	2694725
Кредити	2203159	2453684	2560928	2470860	2451471	2628012	2485809	2584428	2694725
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	2066	2066	2294	2294	2294	2294	2294	2294	2294
В левове	2066	2066	2294	2294	2294	2294	2294	2294	2294
ВЗЕМАНИЯ ОТ ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ	228621	224697	124932	125003	124785	124788	124787	99286	99286
В левове	134813	130872	67447	67518	67300	67300	67300	62778	62778
Депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Кредити	46948	45494	23758	23758	23758	23758	23758	22054	22054
Просрочени	46948	45494	23758	23758	23758	23758	23758	22054	22054
Други вземания	87865	85378	43689	43760	43542	43542	43542	40724	40724
Във валута	93808	93825	57485	57485	57485	57488	57487	36508	36508
Депозити	1696	1714	17	17	17	20	19	19	19
Кредити	77283	77283	49361	49361	49361	49361	49361	31596	31596
Просрочени	77283	77283	49361	49361	49361	49361	49361	31596	31596
Други вземания	14829	14828	8107	8107	8107	8107	8107	4893	4893
ДРУГИ АКТИВИ	1878896	1968015	1967710	1959833	1962184	1998563	1955797	2044080	2033350
В левове	170873	219390	219010	216860	217759	217861	194905	195369	197081
Дълготрайни активи	162905	167372	166316	165411	165555	166243	167081	167613	168406
Други некласифицирани активи	7968	52018	52694	51449	52204	51618	27824	27756	28675
Във валута	1708023	1748625	1748700	1742973	1744425	1780702	1760892	1848711	1836269
Други некласифицирани активи	1708023	1748625	1748700	1742973	1744425	1780702	1760892	1848711	1836269
РЕЗЕРВНИ ПАРИ	2721676	2611140	3020646	2835519	2873983	2928071	3044845	3102056	3085239
Пари извън банките	1957350	1874636	2373610	2203753	2214686	2225244	2307033	2343716	2427154
Емисия	5389486	5318535	5533956	5393725	5227532	5042157	4777383	4664820	4636071
Минус:	3432136	3443899	3160346	3189972	3012846	2816913	2470350	2321104	2208917
юбилейни монети	3188	0	0	0	0	0	0	0	0
каси на БНБ	8747	6417	5998	7104	6866	6932	6099	6450	6698
резервна каса на БНБ	3297822	3337896	3023264	3063028	2882053	2687141	2343420	2182108	2076783
каси на ТБ	122379	99586	131084	119840	123927	122840	120831	132546	125436
Банкови резерви	764317	736484	647021	631753	657948	702762	737773	758255	658074
В левове	585720	444241	492370	581553	540877	511135	489134	479315	440089
Задължителни минимални резерви	387815	312308	341236	444340	388043	348444	263682	255720	345224
Свръхрезерви	75526	32347	20050	17373	28907	39851	104621	91049	-30571
Сетълмент сметки	65828	20439	-14398	10508	12372	5887	61752	74538	-49076
Други депозити	3942	4473	901	1440	1752	1969	1969	2212	2212
Други пасиви	5756	7435	33547	5425	14783	31995	40900	14299	16293
Каси на ТБ	122379	99586	131084	119840	123927	122840	120831	132546	125436
Във валута	178597	292243	154651	50200	117071	191627	248639	278940	217985
Задължителни минимални резерви	178597	292243	154651	50200	117071	191627	248639	278940	217985
Други депозити на небанкови институции и население в левове	9	20	15	13	1349	65	39	85	11

(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999	VI.2000	XII.2000	I.2001	II.2001	III.2001	IV.2001	V.2001	VI.2001
СРОЧНИ, СПЕСТОВНИ И ДЕПОЗИТИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	328	335	678100	679341	680397	513078	69755	69802	69839
Депозити в чуждестранна валута	328	335	678100	679341	680397	513078	69755	69802	69839
Държавни предприятия	328	335	678100	679341	680397	513078	69755	69802	69839
ИНСТРУМЕНТИ НА ПАРИЧНИЯ ПАЗАР И БЛОКИРАНИ ДЕПОЗИТИ	31	50	97	29	32	114	2245	130	249
Депозити срещу внос и блокирани депозити	31	50	97	29	32	114	2245	130	249
В левове	31	50	97	29	32	114	2245	130	249
Население	31	50	97	0	0	0	0	0	0
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ	2436460	2693706	2785186	2687560	2666207	2848102	2696134	2802825	2912404
В левове	3991	4545	4545	4545	4545	4545	4545	4391	4391
Задължения към МВФ	3991	4545	4545	4545	4545	4545	4545	4391	4391
Във валута	2432469	2689161	2780641	2683015	2661662	2843557	2691589	2798434	2908013
Задължения към МВФ	2432469	2689161	2780641	2683015	2661662	2843557	2691589	2798434	2908013
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ	2388558	2824620	2527642	2310463	2183309	2268012	2808043	2792465	2861373
В левове	1087391	1812687	1308857	1232915	1209899	1199579	1424821	1469903	1454549
Във валута	1301167	1011933	1218785	1077548	973410	1068433	1383222	1322562	1406824
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ	304878	177738	82916	80544	79750	64340	71806	72779	68213
В левове	222119	102176	0	0	0	0	0	0	0
Извънбюджетни сметки	222119	102176	0	0	0	0	0	0	0
Във валута	82759	75562	82916	80544	79750	64340	71806	72779	68213
Държавни фондове	5873	6135	6950	8849	8905	8938	9160	9221	9257
Извънбюджетни сметки	76886	69427	75966	71695	70845	55402	62646	63558	58956
СОБСТВЕН КАПИТАЛ	1019502	1025253	1190609	1213332	1240325	1288373	1092353	1140645	1162991
Основен капитал	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000	20000
Резерви	814381	905322	940374	940945	936138	959920	985735	1012114	1020541
Финансов резултат	185121	99931	230235	252387	284187	308453	86618	108531	122450
Печалба (загуба)	0	0	0	231751	240600	240756	0	0	0
Финансови приходи	256730	134140	308968	27149	57495	88041	113292	141738	165528
минус финансови разходи	-26258	-16494	-39112	-2956	-7082	-10626	-13158	-16938	-23392
минус разходи за издръжка	-45351	-17715	-39621	-3557	-6826	-9718	-13516	-16269	-19686
ДРУГИ ПАСИВИ	1873743	1916038	1816400	1814335	1818803	1854857	1834560	1889665	1879676
В левове	255217	256307	155706	158025	161244	161974	161877	135487	137499
Разчети с международни институции	77	373	539	515	515	515	489	487	837
Вътрешнобанкови сметки	0	1876	0	2749	4442	4982	4154	3085	3806
Други неклассифицирани пасиви	11647	6585	5317	4768	5581	4814	4588	3798	3764
Амортизации и провизии	243493	247473	149850	149993	150706	151663	152646	128117	129092
Във валута	1618526	1659731	1660694	1656310	1657559	1692883	1672683	1754178	1742177
Разчети с международни институции	1618526	1659731	1660694	1656310	1657559	1692883	1672683	1754178	1742177
Други неклассифицирани пасиви	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Източник: БНБ.

АНАЛИТИЧНА ОТЧЕТНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ

	(хил. лв.)																	
	XII.1999		VI.2000		XII.2000		I.2001		II.2001		III.2001		IV.2001		V.2001		VI.2001	
	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	
РЕЗЕРВИ	753468	5717	704605	6739	601722	603	595530	609	600391	392	610313	312	667989	772	697465	493	593426	420
ЧУЖДЕСТРАННИ АКТИВИ	3047685	122026	3769825	124113	4168587	63417	4432101	63572	4477713	63633	4894623	46311	4417387	44244	4678212	45953	4879440	46712
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ																		
В левове	1300769	50225	1220682	51646	1108817	1589	1075280	1520	1056253	1502	1114482	1388	1094143	1388	1114652	1389	1126099	1389
Във валута	752753	3817	797799	3714	826988	312	802195	312	786794	293	810876	272	810115	272	803573	273	830281	273
	548016	46408	422883	47932	281829	1277	273085	1208	269459	1209	303606	1116	284028	1116	311079	1116	295818	1116
ВЗЕМАНИЯ ОТ ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ																		
В левове	6	0	10	0	9	0	4	0	6	0	7	0	8	0	5	0	7	0
	6	0	10	0	9	0	4	0	6	0	7	0	8	0	5	0	7	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ																		
В левове	31750	0	30976	0	31791	0	31880	0	33786	0	33853	0	35345	0	32722	0	34255	0
Във валута	2319	0	1641	0	930	0	821	0	699	0	726	0	320	0	187	0	98	0
	29431	0	29335	0	30861	0	31059	0	33087	0	33127	0	35025	0	32535	0	34157	0
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕФИНАНСОВИ ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ																		
В левове	711012	312445	618989	329846	419620	235312	412720	235582	428242	236473	339826	141944	335668	139096	346485	146854	353819	146926
Във валута	214005	70658	202832	82161	141530	53072	144811	53047	159149	53021	119365	6404	125158	6426	127694	6445	139180	6453
	497007	241787	416157	247685	278090	182240	267909	182535	269093	183452	220461	135540	210510	132670	218791	140409	214639	140473
ВЗЕМАНИЯ ОТ ЧАСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ																		
В левове	2788777	845801	3059843	854686	3116426	540944	3144446	539016	3137125	545744	3131474	466696	3201417	465474	3256019	461918	3286364	460627
Във валута	1177078	99291	1359054	113310	1590973	90781	1627769	87579	1606625	87515	1616815	67556	1697959	84175	1677166	71945	1688509	70257
	1611699	746510	1700789	741376	1525453	450163	1516677	451437	1530500	458229	1514659	399140	1503458	381299	1578853	389973	1597855	390370
ВЗЕМАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО																		
В левове	532436	3146	578601	3658	604007	3601	600467	3602	607085	3617	645465	3696	680521	3640	715336	3657	746256	3660
Във валута	521593	210	563234	197	585480	147	581686	146	587748	146	624137	130	657932	126	690541	125	720140	123
	10843	2936	15367	3461	18527	3454	18781	3456	19337	3471	21328	3566	22589	3514	24795	3532	26116	3537
ВЗЕМАНИЯ ОТ НЕБАНКОВИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ																		
В левове	47059	30321	37045	21073	24314	5657	21822	5658	22757	5660	22424	5684	23480	5669	25377	5691	29498	5717
Във валута	4778	1819	6830	1681	9211	661	6740	661	7644	661	7112	652	7610	652	9081	652	11601	652
	42281	28502	30215	19392	15103	4996	15082	4997	15113	4999	15312	5032	15870	5017	16296	5039	17897	5065
ДРУГИ АКТИВИ																		
В левове	41271914	2436182	1496655	448207	1479798	248085	1493235	248383	1441662	249317	1600208	227752	1542047	224143	1708692	230453	1698772	226254
Във валута	37535958	1779538	1031944	235397	1011242	117510	1109015	121537	1068806	121768	1172685	106745	1135638	105306	1205913	106248	1187181	101943
	3735956	656644	464711	212810	468556	130575	384220	126846	372856	127549	427523	121007	406409	118837	502779	124205	511591	124311
БЕЗСРОЧНИ ДЕПОЗИТИ (в левове)																		
държавни предприятия	1039277	0	1011407	0	1258615	0	1318490	0	1340602	0	1329643	0	1338625	0	1402469	0	1406840	0
частни предприятия	318194	0	286760	0	323050	0	362244	0	404626	0	387035	0	369748	0	382914	0	341184	0
население	592415	0	580911	0	741345	0	758703	0	735290	0	742103	0	749562	0	799281	0	826261	0
	103972	0	120256	0	170221	0	170865	0	176812	0	181761	0	196417	0	199204	0	216447	0
небанковски финансови институции	24696	0	23480	0	23999	0	26678	0	23874	0	18744	0	22898	0	21070	0	22948	0
																		(продължава)

(продължение)

(хил. лв.)

	XII.1999	V1.2000	XII.2000	I.2001	II.2001	III.2001	IV.2001	V.2001	VI.2001
	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация	всички в т. ч. в банки ликвидация
ДЕПОЗИТИ В БАНКИ В ЛИКВИДАЦИЯ									
В левове	149351	116429	81798	81923	82715	51231	50797	51152	51119
държавни предприятия	82770	47955	14569	14557	14566	14298	14272	14271	14272
частни предприятия	55510	34324	6675	6672	6672	6522	6503	6506	6508
население	20707	9153	4413	4412	4415	4387	4382	4384	4382
небанковски финансови институции	3863	3860	2928	2926	2926	2928	2924	2919	2919
Във валута	2690	618	553	547	553	461	463	462	463
държавни предприятия	66581	68474	67229	67366	68149	36933	36525	36881	36847
частни предприятия	31259	30438	26939	27052	27276	15844	15694	15789	15784
население	21017	23032	25008	24868	25200	20283	20033	20293	20264
небанковски финансови институции	532	537	552	550	553	399	395	395	395
	13773	14467	14730	14896	15120	407	403	404	404
ЧУЖДЕСТРАННИ ПАСИВИ									
В левове	893020	459341	1057285	463722	967239	208288	931926	208595	935658
Във валута	26986	579	40982	251	77819	148	82290	148	79109
	866034	458762	1016303	463471	889420	208140	849636	208447	856548
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ									
В левове	553409	346854	661066	375262	455749	276941	493890	277167	495028
Във валута	215945	117049	303993	134043	143968	53203	183111	53203	196346
	337464	229805	357073	241219	311781	223738	310779	223964	298682
ДЕПОЗИТИ НА ДЪРЖАВНИ ФОНДОВЕ И ИЗВЪНБЮДЖЕТНИ СМЕТКИ									
В левове	70293	3612	61250	3780	56186	3792	102972	3797	50152
Във валута	12344	145	12961	135	11207	166	16061	166	17134
	57949	3467	48289	3645	44979	3626	86911	3631	33175
ДЕПОЗИТИ НА МЕСТНИТЕ БЮДЖЕТИ									
В левове	62503	727	97007	735	91304	735	113834	736	121583
Във валута	60911	370	80985	360	82947	355	97666	355	96928
	1592	357	16022	375	8357	380	16168	381	24655
ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ БНБ									
В левове	273808	272996	252201	251584	107375	105798	106909	105936	107814
Във валута	168351	168351	148505	148505	68197	67006	67674	67958	67202
	105457	104645	103696	103079	39178	38792	39235	38917	39856
СОБСТВЕН КАПИТАЛ									
Капитал и резерви	417447	-864334	715452	-708888	1059406	-433699	1075472	-433103	1095126
Финансов резултат	1291688	191793	1379497	198992	1332151	129383	1332197	129374	1333368
	-874241	-1056127	-664045	-907880	-272745	-563082	-256725	-562477	-238242
ДРУГИ ПАСИВИ									
В левове	42820983	3437308	2970199	1337333	2578910	855544	2540808	852892	2466144
Във валута	39164134	2957166	2637679	1286052	2239623	834602	2292130	832024	2230509
в т. ч. провизии	1807067	1150221	1704659	1016567	1274768	682645	1276217	680081	1277641
Във валута	3656849	480142	332520	51281	339287	20942	248678	20868	235635

Източник: БНБ.

МЕСЕЧНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ *

	Номинални		Реални**	
	краткосрочни кредити	едномесечни депозити	краткосрочни кредити	едномесечни депозити
2000 г.				
януари	0.99	0.27	-2.09	-2.79
февруари	0.94	0.21	0.39	-0.34
март	0.76	0.24	1.35	0.82
април	1.07	0.24	1.95	1.11
май	1.10	0.23	0.87	0.00
юни	0.99	0.27	0.86	0.14
юли	0.87	0.23	0.35	-0.29
август	1.00	0.27	-1.98	-2.69
септември	0.93	0.25	-1.42	-2.08
октомври	1.05	0.26	-0.13	-0.91
ноември	0.89	0.29	1.07	0.47
декември	0.96	0.24	-0.43	-1.14
2001 г.				
януари	1.11	0.24	0.48	-0.39
февруари	0.99	0.25	0.66	-0.08
март	0.84	0.25	0.79	0.20
април	0.77	0.26	0.95	0.44
май	0.85	0.25	0.79	0.19
юни	0.97	0.26	1.05	0.19

* По левовите кредити и депозити.

** Дефлирани с индекса на потребителските цени.

Източник: БНБ

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКОВАТА СИСТЕМА КЪМ ДЕКЕМВРИ 2000 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	736 961	449 384	287 577
Вземания от банки и други финансови институции	3 895 202	182 265	3 712 937
Ценни книжа в оборотен портфейл	1 061 816	701 869	359 947
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	436 999	162 425	274 574
Предоставени кредити на бюджета	3 445	3 445	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	117 034	54 400	62 634
Предоставени кредити на частни предприятия	2 332 882	1 326 054	1 006 828
Предоставени кредити на граждани и домакинства	568 893	556 407	12 486
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	3 022 254	1 940 306	1 081 948
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	8 416 271	2 986 865	5 429 406
Активи за препродажба	8 483	8 483	0
Вземания по лихви и други активи	205 058	136 618	68 440
Дълготрайни активи	406 747	406 747	0
ОБЩО АКТИВИ	9 773 520	3 988 097	5 785 423
В т. ч. заложени активи	517 871	247 820	270 051
ПАСИВИ И КАПИТАЛ			
Депозити от банки	583 591	211 532	372 059
Депозити от други финансови институции	142 921	88 278	54 643
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	6 389 689	2 855 923	3 533 766
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	7 116 201	3 155 733	3 960 468
Краткосрочно привлечени средства	199 735	89 945	109 790
Задължения по лихви и други пасиви	684 622	467 367	217 255
Дългосрочно привлечени средства	272 800	24 992	247 808
Подчинен срочен дълг	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	8 273 358	3 738 037	4 535 321
Капитал	1 105 289	1 105 289	0
Резерви	394 873	394 873	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	1 500 162	1 500 162	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	9 773 520	5 238 199	4 535 321
Кредитни заместители	761 774	300 999	460 775
Деривати	377 175	82 783	294 392
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	1 138 949	383 782	755 167

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА КЪМ ДЕКЕМВРИ 2000 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	193 142	5 937	187 205
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	367 608	248 985	118 623
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	40 232	18 682	21 550
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	600 982	273 604	327 378
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	32 102	9 607	22 495
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	138 615	45 396	93 219
Разходи за лихви по привлечени средства	15 822	1 537	14 285
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	186 539	56 540	129 999
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	414 443	217 064	197 379
Печалба/загуба от търговия и преоценка	332 007		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	64 634		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	681 816		
Други нелихвени приходи	190 321		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	872 137		
Разходи по икономически елементи	468 959		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ			
И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	403 178		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	14 285		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	417 463		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	282 701		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	282 701		

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКОВАТА СИСТЕМА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	764 690	382 370	382 320
Вземания от банки и други финансови институции	4 582 249	223 185	4 359 064
Ценни книжа в оборотен портфейл	1 117 686	692 179	425 507
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	447 431	194 890	252 541
Предоставени кредити на бюджета	4 023	4 023	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	130 020	88 235	41 785
Предоставени кредити на частни предприятия	2 586 954	1 446 244	1 140 710
Предоставени кредити на граждани и домакинства	705 015	684 749	20 266
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	3 426 012	2 223 251	1 202 761
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	9 573 378	3 333 505	6 239 873
Активи за препродажба	18 215	18 215	0
Вземания по лихви и други активи	315 891	212 206	103 685
Дълготрайни активи	431 807	431 807	0
ОБЩО АКТИВИ	11 103 981	4 378 103	6 725 878
В т. ч. заложени активи	671 420	428 759	242 661

ПАСИВИ И КАПИТАЛ

Депозити от банки	562 954	266 219	296 735
Депозити от други финансови институции	183 730	101 721	82 009
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	7 680 627	3 272 957	4 407 670
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	8 427 311	3 640 897	4 786 414
Краткосрочно привлечени средства	164 535	83 098	81 437
Задължения по лихви и други пасиви	754 120	523 186	230 934
Дългосрочно привлечени средства	262 375	30 022	232 353
Подчинен срочен дълг	1 196	0	1 196
ОБЩО ПАСИВИ	9 609 537	4 277 203	5 332 334
Капитал	1 071 299	1 071 299	0
Резерви	423 145	423 145	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	1 494 444	1 494 444	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	11 103 981	5 771 647	5 332 334
Кредитни заместители	946 950	460 488	486 462
Деривати	928 666	90 002	838 664
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	1 875 616	550 490	1 325 126

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	104 876	4 922	99 954
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	213 620	147 350	66 270
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	17 506	12 066	5 440
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	336 002	164 338	171 664
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	15 774	6 275	9 499
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	77 597	25 005	52 592
Разходи за лихви по привлечени средства	12 110	1 242	10 868
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	105 481	32 522	72 959
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	230 521	131 816	98 705
Печалба/загуба от търговия и преоценка	81 137		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	-89 115		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	400 773		
Други нелихвени приходи	92 286		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	493 059		
Разходи по икономически елементи	249 056		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ			
И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	244 003		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	34 802		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	278 805		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	203 302		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	203 302		

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКИТЕ ОТ ПЪРВА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	389 630	179 113	210 517
Вземания от банки и други финансови институции	2 631 107	59 146	2 571 961
Ценни книжа в оборотен портфейл	428 404	306 440	121 964
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	345 872	184 140	161 732
Предоставени кредити на бюджета	1 225	1 225	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	30 094	14 405	15 689
Предоставени кредити на частни предприятия	583 550	392 303	191 247
Предоставени кредити на граждани и домакинства	582 842	581 819	1 023
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	1 197 711	989 752	207 959
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	4 603 094	1 539 478	3 063 616
Активи за препродажба	36	36	0
Вземания по лихви и други активи	100 257	69 184	31 073
Дълготрайни активи	185 729	185 729	0
ОБЩО АКТИВИ	5 278 746	1 973 540	3 305 206
В т. ч. заложени активи	365 996	247 212	118 784

ПАСИВИ И КАПИТАЛ

Депозити от банки	63 136	16 449	46 687
Депозити от други финансови институции	27 429	18 233	9 196
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	4 030 319	1 788 256	2 242 063
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	4 120 884	1 822 938	2 297 946
Краткосрочно привлечени средства	8 764	7 685	1 079
Задължения по лихви и други пасиви	418 658	358 165	60 493
Дългосрочно привлечени средства	0	0	0
Подчинен срочен дълг	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	4 548 306	2 188 788	2 359 518
Капитал	485 762	485 762	0
Резерви	244 678	244 678	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	730 440	730 440	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	5 278 746	2 919 228	2 359 518
Кредитни заместители	228 236	75 611	152 625
Деривати	510 321	40 254	470 067
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	738 557	115 865	622 692

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКИТЕ ОТ ПЪРВА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	61 695	1 184	60 511
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	88 228	74 639	13 589
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	11 053	6 492	4 561
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	160 976	82 315	78 661
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	1 014	341	673
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	41 459	16 801	24 658
Разходи за лихви по привлечени средства	162	58	104
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	42 635	17 200	25 435
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	118 341	65 115	53 226
Печалба/загуба от търговия и преоценка	28 750		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	-123 546		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	270 637		
Други нелихвени приходи	34 521		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	305 158		
Разходи по икономически елементи	91 478		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	213 680		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	2 302		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	215 982		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	155 491		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	155 491		

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКИТЕ ОТ ВТОРА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	185 693	101 371	84 322
Вземания от банки и други финансови институции	1 106 588	100 395	1 006 193
Ценни книжа в оборотен портфейл	307 295	170 173	137 122
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	92 438	3 145	89 293
Предоставени кредити на бюджета	141	141	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	48 126	26 571	21 555
Предоставени кредити на частни предприятия	809 924	516 282	293 642
Предоставени кредити на граждани и домакинства	87 998	86 860	1 138
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	946 189	629 854	316 335
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	2 452 510	903 567	1 548 943
Активи за препродажба	8 172	8 172	0
Вземания по лихви и други активи	67 228	40 779	26 449
Дълготрайни активи	123 690	123 690	0
ОБЩО АКТИВИ	2 837 293	1 177 579	1 659 714
В т. ч. заложени активи	152 247	71 698	80 549

ПАСИВИ И КАПИТАЛ

Депозити от банки	106 667	52 302	54 365
Депозити от други финансови институции	45 222	25 286	19 936
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	2 002 143	795 111	1 207 032
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	2 154 032	872 699	1 281 333
Краткосрочно привлечени средства	85 433	16 448	68 985
Задължения по лихви и други пасиви	169 387	105 107	64 280
Дългосрочно привлечени средства	67 395	1 269	66 126
Подчинен срочен дълг	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	2 476 247	995 523	1 480 724
Капитал	238 785	238 785	0
Резерви	122 261	122 261	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	361 046	361 046	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	2 837 293	1 356 569	1 480 724
Кредитни заместители	270 466	111 890	158 576
Деривати	148 370	4 245	144 125
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	418 836	116 135	302 701

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКИТЕ ОТ ВТОРА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	22 553	1 552	21 001
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	57 303	42 136	15 167
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	5 845	5 148	697
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	85 701	48 836	36 865
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	3 096	1 109	1 987
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	18 947	3 873	15 074
Разходи за лихви по привлечени средства	4 604	346	4 258
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	26 647	5 328	21 319
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	59 054	43 508	15 546
Печалба/загуба от търговия и преоценка	29 459		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	2 357		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	86 156		
Други нелихвени приходи	30 311		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	116 467		
Разходи по икономически елементи	78 999		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ			
И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	37 468		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	7 413		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	44 881		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	35 080		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	35 080		

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКИТЕ ОТ ТРЕТА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	112 367	69 958	42 409
Вземания от банки и други финансови институции	419 430	44 900	374 530
Ценни книжа в оборотен портфейл	273 873	151 549	122 324
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	3 287	3 278	9
Предоставени кредити на бюджета	2 657	2 657	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	24 914	22 730	2 184
Предоставени кредити на частни предприятия	408 911	243 888	165 023
Предоставени кредити на граждани и домакинства	14 744	12 351	2 393
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	451 226	281 626	169 600
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	1 147 816	481 353	666 463
Активи за препродажба	5 135	5 135	0
Вземания по лихви и други активи	76 168	69 757	6 411
Дълготрайни активи	60 960	60 960	0
ОБЩО АКТИВИ	1 402 446	687 163	715 283
В т. ч. заложени активи	119 193	90 874	28 319

ПАСИВИ И КАПИТАЛ

Депозити от банки	151 907	111 434	40 473
Депозити от други финансови институции	78 293	48 722	29 571
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	903 827	441 046	462 781
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	1 134 027	601 202	532 825
Краткосрочно привлечени средства	28 340	17 028	11 312
Задължения по лихви и други пасиви	61 171	35 089	26 082
Дългосрочно привлечени средства	33 647	18 712	14 935
Подчинен срочен дълг	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	1 257 185	672 031	585 154
Капитал	110 805	110 805	0
Резерви	34 456	34 456	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	145 261	145 261	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	1 402 446	817 292	585 154
Кредитни заместители	168 441	117 798	50 643
Деривати	142 417	18 415	124 002
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	310 858	136 213	174 645

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКИТЕ ОТ ТРЕТА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	10 264	1 836	8 428
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	25 746	16 586	9 160
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	47	40	7
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	36 057	18 462	17 595
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	5 145	2 515	2 630
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	8 024	1 942	6 082
Разходи за лихви по привлечени средства	1 545	398	1 147
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	14 714	4 855	9 859
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	21 343	13 607	7 736
Печалба/загуба от търговия и преоценка	11 554		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	16 812		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	16 085		
Други нелихвени приходи	12 864		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	28 949		
Разходи по икономически елементи	40 374		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ			
И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	-11 425		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	24 094		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	12 669		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	11 234		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	11 234		

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКИТЕ ОТ ЧЕТВЪРТА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	41 639	22 709	18 930
Вземания от банки и други финансови институции	173 931	13 560	160 371
Ценни книжа в оборотен портфейл	76 952	39 451	37 501
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	5 768	4 261	1 507
Предоставени кредити на бюджета	0	0	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	1 618	800	818
Предоставени кредити на частни предприятия	298 467	90 473	207 994
Предоставени кредити на граждани и домакинства	17 300	1 922	15 378
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	317 385	93 195	224 190
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	574 036	150 467	423 569
Активи за препродажба	4 872	4 872	0
Вземания по лихви и други активи	38 122	28 486	9 636
Дълготрайни активи	49 540	49 540	0
ОБЩО АКТИВИ	708 209	256 074	452 135
В т. ч. заложени активи	17 117	5 077	12 040

ПАСИВИ И КАПИТАЛ

Депозити от банки	49 957	14 395	35 562
Депозити от други финансови институции	14 942	5 627	9 315
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	266 163	81 130	185 033
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	331 062	101 152	229 910
Краткосрочно привлечени средства	11 920	11 859	61
Задължения по лихви и други пасиви	33 846	17 625	16 221
Дългосрочно привлечени средства	93 453	10 041	83 412
Подчинен срочен дълг	1 196	0	1 196
ОБЩО ПАСИВИ	471 477	140 677	330 800
Капитал	216 159	216 159	0
Резерви	20 573	20 573	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	236 732	236 732	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	708 209	377 409	330 800
Кредитни заместители	93 046	70 150	22 896
Деривати	43 388	1 138	42 250
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	136 434	71 288	65 146

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКИТЕ ОТ ЧЕТВЪРТА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	4 070	104	3 966
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	23 068	6 316	16 752
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	408	233	175
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	27 546	6 653	20 893
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	1 811	280	1 531
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	3 786	674	3 112
Разходи за лихви по привлечени средства	3 524	294	3 230
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	9 121	1 248	7 873
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	18 425	5 405	13 020
Печалба/загуба от търговия и преоценка	6 878		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	5 479		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	19 824		
Други нелихвени приходи	9 138		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	28 962		
Разходи по икономически елементи	22 997		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ			
И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	5 965		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	2 281		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	8 246		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	5 592		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	5 592		

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН БАЛАНС НА БАНКИТЕ ОТ ПЕТА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
А К Т И В И			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНИ СМЕТКИ В БНБ	35 361	9 219	26 142
Вземания от банки и други финансови институции	251 193	5 184	246 009
Ценни книжа в оборотен портфейл	31 162	24 566	6 596
Ценни книжа в инвестиционен портфейл	66	66	0
Предоставени кредити на бюджета	0	0	0
Предоставени кредити на държавни предприятия	25 268	23 729	1 539
Предоставени кредити на частни предприятия	486 102	203 298	282 804
Предоставени кредити на граждани и домакинства	2 131	1 797	334
Предоставени кредити на нефинансови институции и други клиенти	513 501	228 824	284 677
ДОХОДОНОСНИ АКТИВИ	795 922	258 640	537 282
Активи за препродажба	0	0	0
Вземания по лихви и други активи	34 116	4 000	30 116
Дълготрайни активи	11 888	11 888	0
ОБЩО АКТИВИ	877 287	283 747	593 540
В т. ч. заложени активи	16 867	13 898	2 969

ПАСИВИ И КАПИТАЛ

Депозити от банки	191 287	71 639	119 648
Депозити от други финансови институции	17 844	3 853	13 991
Депозити от нефинансови институции и други клиенти	478 175	167 414	310 761
ОБЩО ДЕПОЗИТИ	687 306	242 906	444 400
Краткосрочно привлечени средства	30 078	30 078	0
Задължения по лихви и други пасиви	71 058	7 200	63 858
Дългосрочно привлечени средства	67 880	0	67 880
Подчинен срочен дълг	0	0	0
ОБЩО ПАСИВИ	856 322	280 184	576 138
Капитал	19 788	19 788	0
Резерви	1 177	1 177	0
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	20 965	20 965	0
ОБЩО ПАСИВИ И СОБСТВЕН КАПИТАЛ	877 287	301 149	576 138
Кредитни заместители	186 761	85 039	101 722
Деривати	84 170	25 950	58 220
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	270 931	110 989	159 942

Източник: БНБ.

МЕСЕЧЕН ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ НА БАНКИТЕ ОТ ПЕТА ГРУПА КЪМ ЮНИ 2001 г.

(хил. лв.)

	Общо	в т. ч.	
		левове	валута
Приходи от лихви по вземания от банки и други финансови институции	6 294	246	6 048
Приходи от лихви по кредити на нефинансови институции и други клиенти	19 275	7 673	11 602
Приходи от ценни книжа в инвестиционен портфейл	153	153	0
ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	25 722	8 072	17 650
Разходи за лихви по депозити на банки и други финансови институции	4 708	2 030	2 678
Разходи за лихви по депозити на нефинансови институции и други клиенти	5 381	1 715	3 666
Разходи за лихви по привлечени средства	2 275	146	2 129
РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ	12 364	3 891	8 473
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД	13 358	4 181	9 177
Печалба/загуба от търговия и преоценка	4 496		
(намалено с провизии за загуби от кредити)	9 783		
НЕТЕН ЛИХВЕН ДОХОД И НЕТЕН ДОХОД ОТ ТЪРГОВИЯ И ПРЕОЦЕНКА	8 071		
Други нелихвени приходи	5 452		
Оперативен резултат от дейността преди разходите по икономически елементи	13 523		
Разходи по икономически елементи	15 208		
ОПЕРАТИВНА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА ПРЕДИ ОБЛАГАНЕ			
И ИЗВЪНРЕДНИ ОПЕРАЦИИ	-1 685		
Печалба/загуба от преоценка и извънредни приходи/разходи	-1 288		
Печалба/загуба преди данъчно облагане	-2 973		
Нетна печалба/загуба след данъчно облагане	-4 095		
ТЕКУЩА ПЕЧАЛБА/ЗАГУБА	-4 095		

Източник: БНБ.

СЪОТНОШЕНИЯ НА ВИСОКОЛИКВИДНИ АКТИВИ

(като процент от депозитите)

Групи търговски банки		Юни 2001 г.
I група	Първична ликвидност	9.46
	Вторична ликвидност	15.02
II група	Първична ликвидност	8.62
	Вторична ликвидност	26.99
III група	Първична ликвидност	9.91
	Вторична ликвидност	28.38
IV група	Първична ликвидност	12.58
	Вторична ликвидност	28.75
V група	Първична ликвидност	5.14
	Вторична ликвидност	7.64
ОБЩО ЗА БАНКОВАТА СИСТЕМА	Първична ликвидност	9.07
	Вторична ликвидност	19.91

Източник: БНБ.

КАПИТАЛОВА АДЕКВАТНОСТ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 30 ЮНИ 2001 г. (съгласно Наредба № 8 на БНБ)

Банкови групи	Капиталова база [хил. лв.]	Първичен капитал [хил. лв.]	Общ рисков компонент (2000.2 + 3000.2 + 4000.2) [хил. лв.]	Обща капиталова адекватност (1000/5100) [%]	Адекватност на първичния капитал (1100/5100) [%]	Степен на покритие на активите (1000/5100) [%]
I група	706 232	493 665	1 938 005	36.44	25.47	13.30
II група	315 606	217 687	1 331 351	23.71	16.35	11.07
III група	151 119	109 051	701 565	21.54	15.54	10.67
IV група	236 916	203 585	428 598	55.28	47.50	33.73
Общо за банковата система*	1 409 873	1 023 988	4 399 519	32.05	23.27	13.72

* В изчисленията за банковата система не участва V група.

Източник: БНБ.

СЪСТОЯНИЕ НА КРЕДИТНИЯ ПОРТФЕЙЛ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ КЪМ 30 ЮНИ 2001 г.
(съгласно Наредба № 9 на БНБ)

	Вземания от банки и други финансови институции (хил. лв.)	Процент от общото	Вземания от нефинансови институции и други клиенти (хил. лв.)	Процент от общото	Други класифицирани балансови експозиции (хил. лв.)	Процент от общото	Отчетна стойност общо (хил. лв.)	Процент от общото
Редовни експозиции	4 664 063	99.7	3 153 048	82.6	93 046	84.2	7 910 157	91.9
Експозиции под наблюдение	0	0.0	280 352	7.3	0	0.0	280 352	3.3
Нередовни експозиции	1 730	0.0	95 798	2.5	4 179	3.8	101 707	1.2
Съминителни експозиции	0	0.0	67 943	1.8	0	0.0	67 943	0.8
Загуба	14 340	0.3	218 667	5.7	13 329	12.1	246 336	2.9
ОБЩО ЗА БАНКОВАТА СИСТЕМА	4 680 133	100.0	3 815 808	100.0	110 554	100	8 606 495	100.0
I група	2 695 442	100.0	1 160 315	89.2	11 131	82.0	3 866 888	96.5
Редовни експозиции	0	0.0	64 494	5.0	0	0.0	64 494	1.6
Експозиции под наблюдение	0	0.0	13 060	1.0	0	0.0	13 060	0.3
Нередовни експозиции	0	0.0	9 124	0.7	0	0.0	9 124	0.2
Съминителни експозиции	13	0.0	53 101	4.1	2 448	18.0	55 562	1.4
Загуба	2 695 455	100.0	1 300 094	100.0	13 579	100.0	4 009 128	100.0
Общо за I група								
II група	1 118 723	98.7	879 027	79.8	14 075	75.6	2 011 825	89.3
Редовни експозиции	0	0.0	76 364	6.9	0	0.0	76 364	3.4
Експозиции под наблюдение	1 730	0.2	16 356	1.5	0	0.0	18 086	0.8
Нередовни експозиции	0	0.0	16 089	1.5	0	0.0	16 089	0.7
Съминителни експозиции	12 912	1.1	114 149	10.4	4 541	24.4	131 602	5.8
Загуба	1 133 365	100.0	1 101 985	100.0	18 616	100.0	2 253 966	100.0
Общо за II група								
III група	422 510	99.9	393 520	79.6	58 612	95.2	874 642	89.4
Редовни експозиции	0	0.0	47 575	9.6	0	0.0	47 575	4.9
Експозиции под наблюдение	0	0.0	14 679	3.0	0	0.0	14 679	1.5
Нередовни експозиции	0	0.0	18 272	3.7	0	0.0	18 272	1.9
Съминителни експозиции	343	0.1	20 215	4.1	2 977	4.8	23 535	2.4
Загуба	422 853	100.0	494 261	100.0	61 589	100.0	978 703	100.0
Общо за III група								
IV група	176 138	99.4	256 752	69.8	8 490	54.0	441 380	78.7
Редовни експозиции	0	0.0	46 530	12.6	0	0.0	46 530	8.3
Експозиции под наблюдение	0	0.0	17 030	4.6	3 858	24.6	20 888	3.7
Нередовни експозиции	0	0.0	24 458	6.6	0	0.0	24 458	4.4
Съминителни експозиции	1 072	0.6	23 238	6.3	3 363	21.4	27 673	4.9
Загуба	177 210	100.0	368 008	100.0	15 711	100.0	560 929	100.0
Общо за IV група								
V група	251 250	100.0	463 434	84.0	738	69.7	715 422	89.0
Редовни експозиции	0	0.0	45 389	8.2	0	0.0	45 389	5.6
Експозиции под наблюдение	0	0.0	34 673	6.3	321	30.3	34 994	4.4
Нередовни експозиции	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Съминителни експозиции	0	0.0	7 964	1.4	0	0.0	7 964	1.0
Загуба	251 250	100.0	551 460	100.0	1 059	100.0	803 769	100.0
Общо за V група								

Източник: БНБ.

По-важни решения на Управителния съвет на БНБ

15 февруари	Приема се Наредба № 17 на БНБ за установяване размера на вложенията на банките по чл. 30 от Закона за банките.
5 април	Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 7 от 1999 г. за големите експозиции на банките.
19 април	Управителният съвет на БНБ приема Годишния отчет за дейността на БНБ за 2000 г., годишния счетоводен отчет, доклада на одиторите на БНБ и отчета за изпълнението на бюджета на БНБ за 2000 г.
17 май	Българската народна банка пуска в обращение от 22 май 2001 г. сребърна възпоменателна монета „Българско висше образование“ по програмата ЕВРО с номинална стойност 10 лева, емисия 2001 г.
21 юни	Приема се Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 на БНБ за оценка на рисковите експозиции на банките и за формиране на провизии за покриване на риска от загуби.